מעריב

העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV • معاريف

לגליון זה מצורף: מוסף שווקים · מעריב ת"א

75	היום 172 עמוד
יום ו' 16.5.86	ד' באייר תשמ"ו

גליון מס' 11722 – שנה ל"ט

המחיר 75 אג' (כולל מע"מ) המחיר באילת (ללא מע"מ) 65 אג'

המייסד והעורך הראשון ע. קרליבך ז"ל

כל הזכויות שמורות ל„מעריב" © 1986

דחפון

מודעות לוח ומשפחתיות

מעריב · לוח מעריב

לבעלי כרטיס אשראי

03-611001

מזג אוויר

מעונן חלקית. בצפון ייתכן עדיין גשם

• הטמפרטורות: – ירושלים 10–18; תל־אביב 15–24; חיפה 10–24; אילת 15–30. הטמפרטורות בארץ ובעולם בעמוד 11.

לך על בטוח

לוח מעריב

ראה עמודים 26, 27 ובמוסף „שווקים" עמודים 10–47

המצרכים המסובסדים מתייקרים הבוקר בשיעורים שבין 5% ל־30% והאוצר כבר מכין גזירות חדשות

תוטל אגרת „ביקור־רופא"; מצרכי יסוד יתייקרו שוב; יפגעו הקיצבות

כמו כן יוחלו קיצוצים בחינוך ויצומצם כח האדם בשרות המדינה ★ שר האוצר נסים וצמרת משרדו ידונו ביום ראשון בתכנית החדשה; הצורך בקיצוצים הנוספים סוכם בין ראש הממשלה לשר האוצר לאחר שהסתבר כי צפוייה חריגה של רבע מיליארד דולר מתקציב המדינה ★ תעריפי התחבורה הציבורית אינם משתנים לפי שעה ★ האוכלוסיה מעוטת ההכנסה תקבל פיצוי חד פעמי על ההתייקרות כבר בחודש זה ★ מס הנסיעות לחו"ל יועלה החל ממחר בחצות מ־182 ל־188 ש"ח והמס ליוצאים לרומניה יועלה מ־91 ל־94 ש"ח

מאת שרגא מקל

משרד האוצר מכין שורת גזי־רות חדשות הכוללת קיצוץ נוסף בסובסידיות המבשר ייקור מצר־כי היסוד והמים (בנוסף להתייק־רות מהבוקר), פגיעה בקיצבות הזיקנה, ייקור תעריפי הבריאות (כולל אגרת ביקור אצל רופא), קיצוצים בחינוך, צמצום כח הא־דם בשרות המדינה ועוד. שר האוצר משה נסים עומד לדון בתכנית החדשה ביום ראשון הק־רוב עם צמרת משרדו.

אגף התקציבים באוצר השלים את התכנית שמטרתה להשיג קיצוץ של 250 מיליון דולר מתקציב המדי־נה, לאחר שהתברר כי צפוייה חריגה בסך רבע מיליארד דולר לפחות מתקציב המדינה ובדיון בין ראש הממשלה ושר האוצר הוחלט לקצץ חריגות אלה. (כתבה בעמוד 2).

להלן פרטי תכנית הקיצוצים:

★ 75 מיליון דולר יקוצצו בתק־ציב הבטחון.

★ 30 מיליון דולר יקוצצו בב־ריאות ובתוך כך תונהג אגרת ביקור אצל רופא.

★ 30 מיליון דולר יקוצצו ברוו־חה ותקוצץ „תוספת הותק" בקיצבות הזקנה של הביטוח הלאומי.

★ 30 מיליון דולר יקוצצו בחי־נוך.

★ 35 מיליון דולר יקוצצו בסובסידיות וכתוצאה מכך יועלו מחירי המים ושוב – מחירי מצרכי היסוד.

★ שאר הקיצוץ יפגע בפיתוח ובמנגנון הממשלתי.

(סוף בעמוד 11)

שעה אחת קדימה

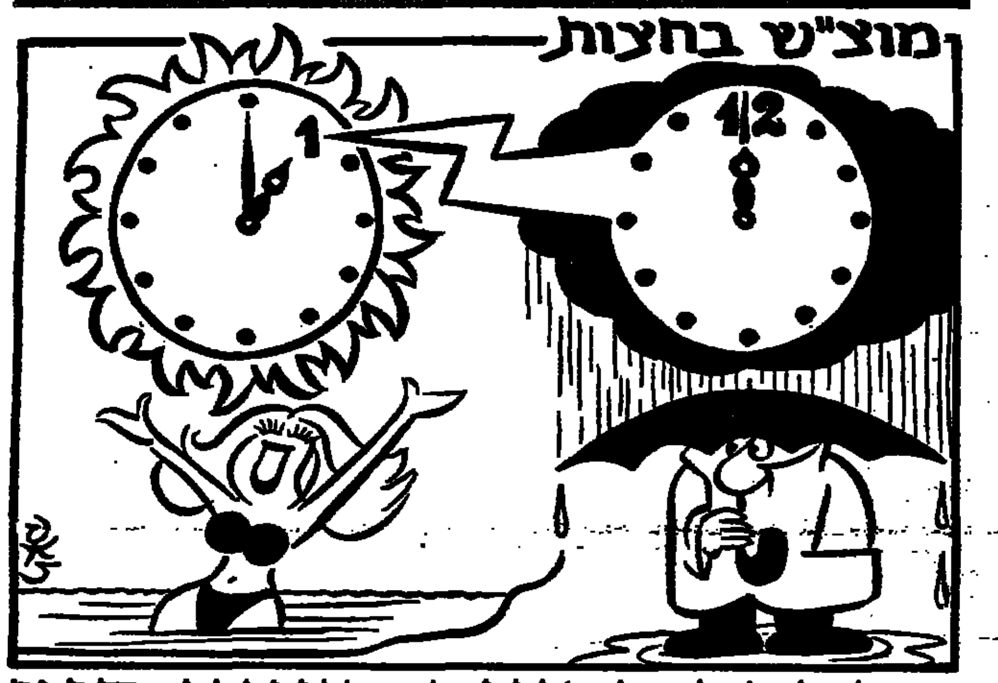

ממחר בחצות: שעון קיץ

שינוי בקול ישראל: מיום ראשון תשודר מהדורת חדשות ב־6 בבוקר

מאת אילן בכר ואילנה באום

מחר בחצות יונהג שעון קיץ בישראל ומחוגי השעון יוכוונו שעה אחת קדימה והשעה תהיה אחת אחר חצות. במוצאי שבת, ב־6 בספטמבר, תסתיים תקופת הנהגתו של שעון הקיץ ובחצות הלילה יוסבו מחוגי השעון שעה אחת אחורה.

זמני הטיסות לישראל ואליה הו־תאמו גם הם כדי למנוע שיבושים.

בעקבות שעון הקיץ יחול שינוי בלוח המשדרים של קול ישראל: החל מיום ראשון תפתח את משדרי הרדיו בשעה 6 בבוקר מהדורת חד־שות ולאחריה תשודר המשנה היו־מית. מאז 1949 הנוהג היה הפוך: קו־דם המשנה היומית ולאחריה ב־6:06 מהדורות חדשות. על השינוי החלי־

(סוף בעמוד 11)

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע: אמור

	ער"ש	מוצ"ש
ירושלים	5.51	7.10
תל־אביב	6.09	7.13
חיפה	6.03	7.13
באר־שבע	6.06	7.05
אילת	6.04	7.06

מאחורי החדשות

3.3%: אין סיבה למסיבה

מדד אפריל מצביע על בלימת האינפלציה אך יש בו מרכיבים לא מעודדים

מאת יצחק דויד

[illegible]

אלה מחירי הדלק החדשים: ליטר בנזין 91 אוקטן – 0.74 ש"ח; 96 אוקטן – 0.85 ש"ח; ליטר נפט – 0.56 ש"ח; ליטר סולר – 0.54 ש"ח; מיכל גז לשימוש ביתי (12 ק"ג) – 10.30 ש"ח; ומ"ק גז במרכזות גז – 2.41 ש"ח. המחיר כולל מע"מ. החשמל יוזל בשבעה אחוזים

יורד ישראלי במיאמי מואשם בסיוע לבריחת עבריין לישראל

האיש, דוד מרדכי, שהיה סגן קונסול ישראל וקצין ביטחון באל־על, מואשם שסייע *לגודרון וולפסון*, תמורת תשלום, להימלט לארץ

ישראלי יורד מואשם במיאמי בסיוע לבריחתו לישראל של עב־ריין נמלט, שנחשד בהונאה של משקיעים בעסקי נפט וגאז, מהם הצליח לסחוט 56 מיליוני דולר.

(סוף בעמוד 11)

שביתה איטלקית בנמלים

בית הדין לעבודה בת"א הורה לעובדים ולהסתדרות לדאוג שביום ראשון תחזור העבודה למתכונת הרגילה ★ נזקים כבדים לתעשיה הישראלית

מאת אורי גיטמר ודוד זהר

בית הדין לעבודה בתל אביב הורה אתמול לוועדי העובדים בשלושת נמלי הים של ישראל וכן להסתדרות הכללית לדאוג לכך שביום ראשון בשעה 12 תחז־זור העבודה בנמלים למתכונת רגילה. זאת לאחר שעובדי התיפ־עול נוקטים כבר במשך 10 ימים ב„שביתה איטלקית".

(סוף בעמוד 11)

הורביץ נחוש בדעתו: יפת ימלא תפקיד בכיר בבנק לאומי בחו"ל

היו"ר החדש של דירקטוריון בנק לאומי: האחריות שלי היא לבנק ולא לוועדה זו או אחרת ★ גזית: מסקנות ביסקי חייבות להיבחן מחדש ★ מנדלבום: הוועדה פגעה קשה בעצמאות בנק ישראל

מאת דוד ליפקין ועודד שורר

היו"ר החדש של דירקטוריון בנק לאומי, אלי הורביץ, עומד על כך שהיו"ר המודח של הבנק, ארנסט יפת, ימשיך לפעול במסג־רת הפעילות הבינלאומית של הבנק – בניגוד להמלצות ועדת בייסקי. בראיון ל„מעריב" הדגיש הורביץ, כי האחריות שלו ושל דירקטורים אחרים היא לבנק ולא לוועדה זו או אחרת, וכי הבנק זקוק ליפת בפעילותו בחו"ל. (ראה כתבת דיוקן בעמ' 15)

לדבריו, יהיה זה חוסר אחריות מצד בנק לאומי לא להשתמש בשי־רותיו של יפת בשטח הבינלאומי. לדעתו, אין יפת צריך להתפטר מתפקידיו בשלוחות הבנק בחו"ל. „רוב המסקנות של ועדת בייסקי חייבות להיבחן מחדש, שכן הן נקב־עו מתוך הסתכלות בזווית ראיה צרה מאוד על ידי גוף שאינו מתאים לכך

(סוף בעמוד 11)

גבר כוחם של הצעירים במרכז מפלגת העבודה שנבחר הלילה

המרכז גדול מהצפוי: נבחרו כ־1300 חברים במקום 1001; למרות הציפיות אין זה מרכז דמוקרטי כפי שהבטיחו ראשי המפלגה; תחילה נקבע ששני שלישים מן המרכז יבואו מהסניפים בבחירות אישיות־חשאיות ושליש באמצעות הוועדה המסדרת אבל התוספות והשיריונים לקבוצות שונות שינו את היחס באופן שכ־700 נציגים נבחרו בסניפים וכ־600 על־ידי הוועדה המסדרת

מאת אבי בטלהיים

ועידת מפלגת העבודה אישרה אמש בחצות את הרכבו החדש של מרכז העבודה. זה יהיה מרכז גדול מהצפוי, כ־1300 חברים, רובם פנים חדשים; ותיקים רבים לא שולבו בו. תביעת התקיים להגדיל את ייצוגו נתקבלה והר־כב המרכז החדש אושר ברוב גדול וללא מהומות. „עוד לא היה

(סוף בעמוד 11)

הודעה חשובה לבעלי אלפא, וולוו, סובארו, פיג'ו:

עכשיו באטמור מזגנים אוריגינליים במחירי מבצע!

אטמור

תיאום

רח' בן אביגדור 13, טל. 331466-7-8

סולומון פאלס הוטל בע"מ

(בכינוס נכסים)

הזמנה להציע הצעות לרכישת מלון "המלך שלמה – ירושלים" (לשעבר "שרתון")

1. מתבקשות בזאת הצעות לרכישת המלון הנ"ל, שפרטיו העיקריים הם: –

(א) המלון נמצא בירושלים ברחוב המלך דוד 32, פינת קרן היסוד. חלקה 107 בגוש 30028 שטח החלקה 1,985 מ"ר. בעלות.

(ב) המלון הוא בדרגה של 5 כוכבים המכיל 154 חדר, הכוללים סויטה נשיאותית בת 3 חדרים, 2 סויטות „דיפלומטי" בנות 2 חדרים, 3 סויטות דה־לוקס בנות 2 חדרים, וכן שטחים ציבוריים נרחבים ומגוונים.

(ג) המלון פועל כעסק חי והוא מוצע למכירה על תכולתו.

2. תאור מפורט יותר של המלון ומסמכים נוספים לגביו, ניתן לקבל במשרדי הח"מ בשדרות דוד המלך 7, תל־אביב, טלפון 03-259328, החל מתאריך 20.5.1986.

3. המעונין לרכוש את המלון יגיש את הצעתו בכתב לח"מ, עד ליום שישי, 6.6.1986 שעה 12.00, על גבי טופס הצעה שניתן לקבל אצל החתום מטה, אליה יש לצרף ערבות בנקאית או שיק בנקאי, בסכום השווה ל־5% מסכום ההצעה מחושב בדולרים, לפי השער היציג. מציע שהצעתו לא נתקבלה תוך 21 יום מהתאריך האחרון לקבלת ההצעות, הערבות הבנקאית או השיק הבנקאי שהומצאו/ה על־ידו תוחזר/יוחזר לו ללא דיחוי.

4. אין הח"מ מתחייב לקבל כל הצעה שהיא, והוא שומר לעצמו את הזכות לנהל מו"מ עם כל מציע.

5. המכירה כפופה לאישור בית המשפט המחוזי בתל־אביב.

ע. גודארד, עו"ד, כונס הנכסים של "סולומון פאלס הוטל בע"מ"

תל־אביב, 16.5.1986

صكذا من الاصل

صكا من الاهل

"הרגישות לנושא היהודים, חלק מההסתה נגד בריה"מ"

אומר ארנולד מרי, ראש משלחת סובייטית בת ארבעה חברים, אורחת "תנועת הידידות ישראל־בריה"מ", המבקרת בארץ לרגל יום השנה לנצחון על הנאצים

מאת גיל קיסרי

מבריה"מ הגיעה אלינו באחרונה משלחת בת ארבעה חברים, אורחת "תנועת הידידות ישראל־בריה"מ", שבאה לחגוג, בהתאם למסורת, את יום־השנה לנצחון בעלות הברית על הנאצים. בראש המשלחת עומד ארנולד מרי מהרפובליקה של אסטוניה.

על דש בגדו ענוד "עיטור גיבור בריה"מ", העיטור הגבוה ביותר שהוענק לו על גבורה בקרב על לנינגרד, ביולי 1941. במרוצת השנים עסק בפעילות צבורית ופוליטית – כמובן לאחר שהצטרף לשורות המפלגה – והפך לעסוק מן המניין.

במשלחת, הכוללת אנשי־רוח, תרבות ואמנות, אין אף יהודי, היא אינה נושאת מסר, וחבריה לא ביקשו להיפגש עם נציגי ממשל כלשהם. הם נפגשו עם ראשי־ערים והרבה אורחים מהשורה.

על כל השאלות העדינות משיב ארנולד מרי תשובות השגרה בפי נציגים קומוניסטים, ששינו היטב את משנתם. על היהודים בבריה"מ, אמר: "אני מודע לרגישות הקיימת במערב ולדעתי זהו חלק מהמערכה האנטי־סובייטי ומההסתה נגדנו. בביקורי בקנדה, וכן עתה בישראל פנו אלינו יוצאי בריה"מ רבים וביקשו לחזור אל המולדת. אין שום סיבות המאלצות יהודים להגר מבריה"מ. ככלל, יש להם רשות לעזוב את המדינה, אבל כלפי בודדים יש מחסום של אינטרס המדינה. אם מדובר באיחוד־משפחות – הם רשאים לצאת".

באשר למספרים, ענה, "אין לי נתונים סטאטיסטיים על הגירת היהודים".

עלייתו של גורבצ'וב לשלטון אינה מבשרת, לדעת מרי, שינויים מרחיקי־לכת, בנושאי־פנים או ביחס לישראל.

"אין לנו תחושה כי חל שינוי בעמדות ישראל, כאשר היא חותמת עם ארה"ב על מיזכר בנושא "מלחמת הכוכבים", או תומכת בהתקפה האמריקנית על לוב, או מלבה אווירת מלחמה על־ידי שמועות בדבר התקפה סורית קרובה. והרי סוריה אינה מתכוונת לתקוף את ישראל. לשאלה מנין לו המידע, השיב: "נכון, בעצם אינני מצוי בסודות המטכ"ל הסורי".

על האסון בצ'רנוביל אמר: "צריך עוד להשקיע הרבה מאמץ כדי לחסל את הזיהום הרדיואקטיבי של הסביבה – ובטוחני שמטפלים בכך היטב. אבל צריך להדגיש: כיצד ומדוע שימשה הפרשה להסלמה האנטי־סובייטית וללוחמה פסיכולוגית נגדנו".

על רשמיו מישראל אמר, "מה שראיתי חיזק בעיני בצורה מוחשית מה שכבר ידעתי על ישראל. ראיתי במו־עיני את יופיה הגליל וסביבות ירושלים, את אי־השוויון במכוניותיהם של הערבים. פגשתי כאן אנשים טובים, הרבה יותר ממה שציפיתי. מצאתי חן בעיני מה שראיתי בקיבוץ העוגן. התרשמתי גם ממה שראיתי במוזיאון לזכר־השואה והבנתי מדוע לצד הפתרונות הנכונים להתמודדות עם טרגדיה זו מאמצים לעצמם לעתים הבריות גם פתרונות לאכבנים, שכן מעורבותם האישית מעוררת אצלי כבוד עמוק. וראיתי גם נופים יפים, וארכיטקטורה מעניינת".

• ארנולד מרי (צילום: ראובן קסטרו)

שיחות טאבה יתחדשו בתל אביב ביום ב'

מאת רפאל מן

השיחות בין ישראל ומצרים בעניין שטח הבורררות על טאבה, יתחדשו ביום ב' בתל אביב, כך סוכם במגעים בין קהיר לירושלים.

מצפים כי משלחת מצרים תביא תגובה להצעות הפשרה האחרונות שהעלו האמריקנים. ההצעות נידונו בשיחות שקיים ראש משלחת מצרים עם פקידי ממשל בוואשינגטון.

פקידים בכירים במשרד החוץ הביעו באחרונה תמיהה על הצהרות אופטימיות שהשמיע יצחק רבין בוואשינגטון, על אפשרות להשלים בקרוב את ניסוח שטר הבוררות.

אחרי המדד: לא תשולם תוספת יוקר במשכורת הקרובה

רק כשתגיע ההתייקרות המצטברת מפברואר ל־8% לפחות, תשולם תוספת בשיעור 70% מההתייקרות ★ מזכ"ל ההסתדרות: עליית המדד – אזהרה לממשלה לבל תיתן יד להעלאת מחירים בשליטתה ★ האוצר: המשרד רואה את מדד אפריל כמדד גבוה

מאת שרגא מקל

מאז פברואר עלה מדד המחירים לצרכן ב־6.6%, אך השכירים לא יקבלו תוספת יוקר במשכורת הקרובה, ויאלצו לספוג את ההתייקרות – לפחות עד סוף יוני. הסיבה: על פי הסכם תוספת היוקר החדש, תשולם תוספת היוקר לאחר שעליית המדד מפברואר ואילך תצטבר ל־8%.

אם מדד מאי יעלה ב־1.3% לפחות, תגיע ההתייקרות המצטברת ל־8% ואז תשולם תוספת יוקר במשכורת יוני (המשולמת ביולי). לפי התחזיות, אכן עשוי מדד מאי להגיע לשיעור זה. תוספת היוקר תהיה בשיעור 70% מן ההתייקרות. לפיכך אם המדד המצטבר מאז פברואר יהיה 8% – תגיע התוספת ל־5.6%.

מדד המחירים לצרכן עלה באפריל בשיעור 3.3%. זהו שיעור המדד הגבוה ביותר מזה חמישה חודשים, ועם זאת הנמוך ביותר בחודשי אפריל מאז 1977 (2.4%). מתחילת השנה עלה המדד ב־5.2%.

עליית המדד באפריל נובעת בעיקר מהתייקרויות גבוהות של ההלבשה וההנעלה, הירקות והפירות, ועליית תעריפי הארנונה. ירידת מחירי הדיור מיתנה את עליית המדד.

התייקרות הארנונה ב־165% באפריל 1986 לעומת אפריל 1985, השתקפה בחלקה במדדים במשך השנה, ובחלקה במדד אפריל, וגרמה לעלייה של אחוז שלם במדד הכללי.

מדד ההלבשה וההנעלה עלה בשיעור 13.3%, ותרם חצי אחוז למדד הכללי. מדד הירקות והפירות עלה ב־8.3%, והוסיף 0.6% למדד הכללי.

מדד המחירים הסיטוניים של התעשיה עלה באפריל ב־1.7%, ומתחילת השנה ב־5.4%. מדד תשומות הבניה עלה בחודש שעבר ב־1.8%, ומראשית השנה ב־6.7%.

"עליית המדד היא חריגה בהשוואה לחודשים האחרונים ויש בה משום אזהרה חד־משמעית לממשלה לבל תיתן יד להעלאות מחירים הנתונים לשליטתה", הגיב מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, על פרסום המדד.

המזכ"ל טען כי הממשלה מבקשת "לקזז בצורה מלאכותית ומפוקפקת את עליית המדד". עוד אמר מזכ"ל ההסתדרות, כי אין לקצץ בסובסידיות למוצרים הבסיסיים. יציבות המחירים שהושגה, עדיפה על כל "חסכון" כביכול של כמה מיליוני דולרים בתקציב הממשלה לסובסידיות, טוען קיסר.

משרד האוצר הגיב אמש על עליית המדד באפריל ב־3.3%: "מזה שנים לא היה לנו מדד אפריל נמוך כל כך, אך משרד האוצר רואה את מדד אפריל כמדד גבוה. חלק מעליית המדד קשור לעלייה עונתית של מחירי הלבשת קיץ ומחירי ירקות ופירות, וכן עליית ארנונה ואגרות. אך מדד אפריל מראה כי בלימת האינפלציה והתקרבות לשיעורי אינפלציה מערביים טרם הושגה. עלינו להיות ערים בעיקר בשני מישורים: האחד – ביצוע החלטות הממשלה בתחום התקציבי ומניעת חריגות תקציביות, והשני – בתחום השכר, דהיינו המנעות מעלייה נומינלית בשכר. אי הקפדה, בעיקר בשני תחומים אלה, עלולה להביא לרמת אינפלציה גבוהה יותר", מזהיר משרד האוצר.

יו"ר ארגון העצמאים, אלדד בוקשפן, אמר אמש כי עליית הארנונה תרמה שליש מעליית המדד באפריל והיא פוגעת בתכנית הכלכלית, כפי שהוזהרו העצמאים. (ראה גם כתבה במוסף "שווקים")

• מוצרים חדשים לדפוס של "סאיטקס"

"פלייבוי" לובש כחול־לבן עם ציוד של "סאיטקס"

מאת אורי גינוסר

הירחון האמריקאי הנפוץ "פלייבוי" יודפס מעתה באמצעות ציוד "כחול לבן". נציגי חברת "סאיטקס" שבו מתערוכת הדפוס הגדולה "דרופה", שנערכה בדיסלדורף, כשבאמתחתם הזמנות ומכתבי כוונה בהיקף של למעלה מ־15 מליון דולר, כשבין ההזמנות גם עיסקה עם יחידת ההפצה של "פלייבוי", בהיקף של 1.3 מליון דולר.

עיסקה בולטת נוספת היא עם חברת הדפוס וההוצאה לאור "ריזולי" מאיטליה, בהיקף של 4.5 מליון דולר.

במוצרים החדשים של "סאיטקס" השקעו מליונים רבים של דולרים.

יו"ר "סאיטקס", אפי ארזי, הגדיר אתמול את השתתפות החברה בתערוכה כ"סנסציה של הופעה". עם זאת הדגיש, כי לפי שעה "סאיטקס" עדיין מפסידה כספים. אך, על־פי תחזיות החברה, אמורה המחצית השניה של השנה לאזן את התמונה.

הליברלים שוקלים פרישה מהקואליציה בת"א

בעקבות החלטת ראש העיר לעמוד בראש המרכז הליברלי ★ הוחלט לתת עוד פסק זמן לחרות לפני נקיטת צעדים

מאת אבי בטלהייב

ראשי המפלגה הליברלית מתכוונים לתת לחרות פסק־זמן נוסף לפני שיחליטו על צעד אופרטיבי כלשהו.

גם אתמול, לאחר ישיבת נשיאות המפלגה הליברלית ומאוחר יותר גם הנהלתה, לא נתקבלה החלטה כלשהי. סוכם שהדיון יימשך בשבוע הבא, ובכינוס מועצת המפלגה ב־25 בחודש. ראשי המפלגה חלוקים ביניהם בשאלה אם יש להכריז כבר עתה על הקמת סיעה עצמאית בכנסת, או להיאחז בסבלנות ולאפשר לחרות לפתור תחילה את בעיותיה הפנימיות.

בימים האחרונים היו לשר שריד, ולשרים ליברליים אחרים, שיחות עם סגן ראש־הממשלה, דוד לוי, שביקש מהם לא לנקוט צעד חד־צדדי, משום שהדבר עלול לגרום נזק גדול לליכוד ולחבל בסיכויי האיחוד.

במפלגה הליברלית שורר זעם רב על ראש עיריית תל־אביב, שלכה להם, המתעלם – לדברי בכירים בליברלים – מנציגיהם במועצת העיר וכתבטא כלפיהם בחריפות. הנהלת סניף תל־אביב של המפלגה תתכנס בשבוע הבא, לדון בנושא, ותשקול אפשרות שנציגי הליברלים יפרשו מהקואליציה העירונית בעקבות החלטת צ'יץ' לעמוד בראש "המרכז הליברלי". דוד אדמון, מראשי סניף תל־אביב, אמר אתמול: "כבר היו בעבר מקרים שסלמה להם עבר את גבול הטעם הטוב. עתה נדמה שהוא עבר גם את גבול הטעם הרע".

ה"אינטרפול" ישתף פעולה בנושאי טרור

כך מסר שר המשפטים של ארה"ב, אדווין מיז, בהרצאה באוניברסיטת ת"א בטכס בו קיבל את אות הנשיא

מאת גיל קיסרי

ה"אינטרפול" החליט באחרונה לשתף פעולה עם כל המדינות בהעברת מידע גם בנושאי הטרור, בניגוד למדיניותו עד כה, שלא להתגע בפעולות הנוגעות לפשעים פליליים בלבד.

ההחלטה נתקבלה בכינוס שנערך בארה"ב, ועל כך מסר שר המשפטים של ארה"ב, אדווין מיז, בהרצאה שנשא אתמול באוניברסיטת תל אביב, בטכס בו הוענק לו אות הנשיא בידי נשיא האוניברסיטה, פרופ' משה מני, והדיקן הפקולטה למשפטים, פרופ' אוריאל רייכמן.

האורח קרא לחוגי עסקים עולמיים להירתם למאבק נגד הטרור, למשל על־ידי גילוי מקורות־מימון של ארגוני המחבלים, ומסירת מידע על הסיפוק בכספים שקיבלו. הוא קרא לקביעת מעין תקנון בינלאומי לגבי מה כדאי לפרסם באמצעי התקשורת על הטרור, כדי למנוע תופעות כגון זו שאירעה כשרשת־שידור אמריקנית ריאיינה מחבל בשידור חי, ואיפשרה לו להלל את פעולות ארגונו ולמנות את מעשיו הטובים כביכול.

מיז התייחס להיבטים המשפטיים של פעולות טרור, והדגיש כי אין שום דמיון עם פעולות בעת מלחמה: "אצל המחבלים אין מושג כמו טוהר־הנשק והמחבלים פוגעים בלי היסוס בנשים וילדים. המחבלים רוצים להופיע כגבורים אך הם אינם אלא פושעים מהסוג הגרוע ביותר".

"הקטנת מס ב־50% לא תצמצם העלמות־מס"

אמר אברהם צרפתי, המשנה לנציב מס הכנסה, בערב עיון בנושא הכלכלה השחורה באוניברסיטת ת"א

מאת עודד שחר

"הקטנת תשלומי המס ב־50% אחוז לא תצמצם את העלמות המס", אמר אתמול אברהם צרפתי, המשנה לנציב מס הכנסה, בערב עיון של המרכז לפיתוח על־שם פנחס ספיר, בנושא הכלכלה השחורה, שנערך באוניברסיטת תל אביב.

צרפתי אמר כי העלמת מס הכנסה נובעת בין היתר, בכך שאין בארץ התחושה שמאחורי מקבל הבורה על התשלום בפ. סיבה נוספת היא חוסר הזדהות עם השלטון מטעמים אידיאולוגיים או כלכליים. הוא קבל על כך שבישראל פועלת כלכלה שחורה שאי אפשר לפקח עליה.

ד"ר יעקב קונדור, חוקר במרכז ספיר, הציג נתונים על מגיעת הכלכלה השחורה בבסק. ולפיהם הגבה הון בישראל בסך של כחצי מיליארד דולר לשנה באמצעות ניפוח פעולות דרך דיווח טוב. בנתונים שאסף הוא בעריך כי העלמת המס בישראל מגיעה לידי כמיליארד וחצי דולר לשנה.

אלפיים צופים קיבלו באהדה את "שתי אצבעות מצידון"

מאת שאול דישי
כתבי "מעריב" בקאן

הסרט "שתי אצבעות מצידון" הוקרן היום פעמיים בפסטיבאל הסרטים בקאן, בהקרנה שהולית ראשונה. בשתי ההקרנות כבר צפו בו יותר מאלפיים איש.

הסרט התקבל באהדה רבה, ורק בעסים ההצופים עזבו את האולם לפני סיומו, דבר נדיר בפסטיבאל זה, בו רבים הפיתויים הקולנועיים בעשרות האולמות האחרים. כיוצרי הסרט סנכהו באולם: הבמאי אלי כהן, הצלם יחיאל נאמן, כותב הבוזיקה בני נגרי והשחקנים רוני פינקוביץ, אלון אבוטבול, שאול מזרחי ודודו בן זאב.

מיד עם סיום ההקרנה הוזמנו יוצרי הסרט אל קידמת הבמה ונענו לשאלות הקהל והעיתונאים. רוב השואלים חלקו שבחים. היו גם שאלות פרובוקטיוויות, שעסקו בפוליטיקה והבמאי, אלי כהן, הפנה את השואלים אל קובעי המדיניות. הוא רק ציין שאין זה סרט תעמולה, אלא סרט על בעיות אמיתיות של חיילים צעירים במלחמת לבנון.

עתונאי צרפתי אחד ציין שלצרפתים לקח עשרים עד שעשו סרט על מלחמת אלג'יריה ובישראל עשו זאת עוד לפני שהצבא יצא. זהו אחד הסרטים "הישראליים" שנעשה בשנים האחרונות והוא גם סרט מאד כן, אמיתי וצעיר ברוחו.

בבוקר ההקרנה שוב חילקו באינטרנציונאליות רבה תפוזים ישראלים עם תווית שם הסרט. רק נותר לצפות ולראות אם גם יצליחו למוכרו למדינות העולם.

הבלט המלכותי הבריטי החליט לבוא בכל זאת

מאת מאיר בליך

להקת הבלט המלכותית של בריטניה חזרה בה מההחלטה קודמת לבטל סיור בישראל בגלל חשש מפעולות טרור.

חברי הלהקה הצביעו בתחילה השבוע שלא לצאת לסיור המתוכנן לישראל, בחשש להתקפות טרור בשל מעורבות בריטניה בהפצצה האמריקנית בלוב.

"הוסבר להם כי אין כל יסוד להאנה", אמר אמרגן הסיור, ויקטור הוכהאוזר, לאחר שאצבוע נתקבלה החלקה חוזרת, מה אחר, לבצע את הסיור כמתוכנן.

ללהקה נקבעו שש הופעות בישראל, שלושה בקיסריה ושלושה בירושלים.

מעריב
הוצ"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס "מעריב" בע"מ

עורך: עידו דיסנצ'יק
סגן עורך: יובל אליצור
סגן עורך: לוי יצחק הירושלמי
ראש מערכת המשנים: יעקב ארז
ראש מערכת החדשות: אברהם תירוש

יו"ר מועצת המנהלים: עוזר בן עמי
מנכ"ל: אמנון דרדון
מנכ"ל: שמשון הפץ

עזריאל קרליבך	מייסד העורך	1956–1948
אריה דיסנצ'יק	עורך ראשי	1974–1956
שלום רוזנפלד	עורך ראשי	1980–1974
שמואל שניצר	עורך ראשי	1985–1980

(C) כל הזכויות שמורות ל"מעריב"

נוסעי האוטובוס זכאים ליהנות מהוזלת הדלק

אתמול, הוזל מחיר הדלק.

אנו מברכים על החלטה זו של ממשלת ישראל

עם זאת אנו קוראים לממשלה לצעוד עוד צעד בכיוון הנכון ולהוזיל בנוסף להוזלת הדלק ומחירי החשמל גם את תעריפי התחבורה הציבורית.

בבך תפגין הממשלה התחשבות בציבור גדול ורחב של המשתמשים בתחבורה הציבורית.

גם הם זכאים ליהנות בצורה שווה מפירות החלטת הממשלה.

אגד מזכירות

מסע הלחצים להכלל במרכז העבודה בא לקיצו אתמול באולם הקונגרסים

באוירה רגועה התכנסו אתמול בבני התערוכה שלושת אלפים צירים למושב השני של ועידת העבודה כדי לבחור בהרכב החדש של מרכז המפלגה

מאת אבי בטלהיים

זה היה משעמם. הפעם לא היה משבר מרעיש ואפילו אימת הרוטציה לא הפילה את חיתתה על שלושת אלפים צירי ועידת מפלגת העבודה. המושב השני שהתקיים אתמול באולם הקונגרסים בבני התערוכה בתל־אביב, התנהל על מי מנוחות. הסיפור האמיתי היה מאחורי הקלעים ובותרתו: הרכב המרכז החדש של מפלגת העבודה.

לא בכדי החליטו ראשי המפלגה לפצל מלכתחילה את הועידה ולהשאיר למושב השני את בחירת המרכז. הם ידעו שרק כך ניתן יהיה לקיים בירור אידיאולוגי רציני במושב הראשון. ואכן, בימים האחרונים הפך מרכז מפלגת העבודה ברחוב הירקון 110 בתל־אביב למרקחה. משלחות באו ויצאו, עסקנים הפעילו לחצים, פעילים נדחקו בחדרים והטלפונים מכל קצוות הארץ לא הפסיקו לטרטר.

מזכ"ל המפלגה ח"כ עוזי ברעם היה השבוע הדמות המדוברת והמבוקשת ביותר. בתוקף תפקידו עמד בראש הועדה המסדרת שצריכה לקבוע מי ומי יהיו בין 334 המקומות מעבר ל־667 החברים שנבחרו בבחירות אישיות־חשאיות בסניפים השונים (בסך הכל מרכז המונה 1001 חברים).

למעשה, מדובר בפחות מ־334. להתיישבות שמורים בתוך המספר הזה 60 מקומות ובנוסף הובטחו מקומם של חברי הכנסת, חברי הועדה המרכזת בהסתדרות וחברי ההנהלה הציונית, ובסך הכל כ־80 מקומות נוספים. כך שנותרו 190 מקומות אותם צריך היה לאייש. על ה־190 הללו היו מאות רבות של קופצים.

רשימות אנ"ש של שרים

מסע הלחצים שהופעל על מזכ"ל מפלגת העבודה לא בא רק מכיוונם של עסקנים. גם השרים באו, ישירות או באמצעות שליחים, ובידיהם רשימות של אנשי־שלומם אותם ביקשו לשלב במרכז החדש. אפילו ראש הממשלה שמעון פרס חיבר רשימה של למעלה מ־20 איש, בהם אמנים ואנשי רוח. הרגישות במפלגה היתה רבה ביותר. אסור לשכוח שהמרכז הוא הגוף הבוחר את חברי הכנסת ומובן שהמחנות השונים והאישים השונים ניסו להשיג מרכז נוח ככל האפשר מבחינתם כדי להבטיח את מקומם ואת בחירתם העתידית של אנשיהם.

כדי להקל על מלאכת המינוי פיצל ח"כ ברעם את הועדה המסדרת בראשותו לתשע ועדות משנה, שכל אחת מהן נתבקשה למנות אנשים במיגזר מסויים והמנה מסויימת. ראשי הוועדות הללו חזרו אליו, אך המנה שהיתה בידיהם היתה מעל למצופה וברעם נאלץ להחזיר את הרשימות ולבקש כי יצמצמו אותה.

עוזי ברעם הסתגר בבית מלון

בשלב מסויים, לא יכול היה מזכ"ל המפלגה להשאר עוד במשרדי [illegible]

וכבר הגיעו העסקנים.

אתמול היה כבר ברור, כי מספרם של חברי המרכז יעלה על 1001. ההבטחות לקבוצות השונות ומסע הלחצים הכריע את הכף ובמהלך היום התברר כי בסופו של דבר יגיע מספר חברי המרכז לכ־1300, מספר הדומה להרכב המרכז היוצא.

השלמת מצע המפלגה

במהלך היום היו דיונים בנושאים שונים כדי להשלים את חיבור מצע המפלגה באותם פרקים שהמושב הראשון לא הספיק לדון בהם. בין היתר, בנושאי בטחון, נושאי ההסתדרות הכללית, הערכים, הדרוזים והצ'רקסים בישראל, מעמד האשה, אזורי פיתוח ועוד. הדיונים התקיימו, אך העיניים היו נשואות לעבר בית המלון בתל־אביב בו ישב כל היום מזכ"ל המפלגה והתחבט עם הרשימות.

יושב ראש האיגוד המקצועי בהסתדרות חיים הברפלד הציע בחצי קריצה שכאשר יקראו את שמותיהם של חברי המרכז הממונים, כדאי שלא תוקרא הרשימה לפי א"ב, שכן אז לאחר שתושלם הקריאה באות מסויימת, ולחבר מתוסכל יתברר שהוא איננו בפנים, תפרוץ בעקבות כך מהומה באולם. אם יקראו את השמות בתפזורת – תייך הברפלד – הרי יישמר השקט לפחות עד תום ההקראה.

ראשים שמוטים של צירים מנומנמים

בשעות אחר הצהריים נראו כבר באולם ראשים שמוטים של צירים מנומנמים. כשעוזי ברעם הגיע לאולם, עטו עליו מכל הכיוונים, בנסיון להציל מפיו מי בפנים ומי בחוץ. המזכ"ל כמעט נרמס והוא חיפש מקלט. מישהו הציע לו לתפוס כסא ליד שולחן הנשיאות, כי לשם אי אפשר לגשת. ברעם קנה את הרעיון והתנחל על הכסא.

שני נאומים מרכזיים עמדו במרכז יום הדיונים הממושך בבני התערוכה. האחד של שר הבטחון יצחק רבין והאחר בשעות הערב של ראש הממשלה שמעון פרס.

הקהל האזין בקשב רב לשני הנאומים וכמעט כרגיל בתקופה האחרונה אהב מאוד מאוד את הפירגון ההדדי של שני האישים.

רבין מתפלמס עם בן־אהרון

הפעם המפרגן התורן היה יצחק רבין, שהתפלמס עם אחד מותיקי המפלגה, יצחק בן־אהרון. אמר רבין: „הצטערתי לצפות בטלוויזיה בערב יום העצמאות באדם שאני מוקיר ומעריך, כמו חברינו יצחק בן־אהרון, ולשמוע מפיו שכל ממשלה היתה יוצאת מלבנון. אין דבר לא נכון מזה. בלעדינו לא היו יוצאים מלבנון. אומר בפה מלא – בלעדי שותפותנו בממשלה, שמעון פרס כראש ממשלה ואני כשר הבטחון – בלעדינו לא היתה מתבצעת החלטה זו."

בשעת ערב מאוחרת באולם הקונגרסים רחש הממרים, על הבמה ממשיכים לנאום. באולם אנשים עייפים. כך זה היה גם לפני מספר חודשים, בועידת חרות שהתקיימה ממש באותו אולם. אבל ברור שפה לא יהיה פיצוץ. „הגיעה השעה שנפסיק לדון על הרוטציה ונתחיל לדון על תוכנית עבודה למדינת ישראל" – אומר שמעון פרס. הקהל מוחא לו כף.

השורה הראשונה במושב השני

• שמעון פרס וישראל קיסר בעת דיוני המושב השני של ועידת העבודה, אתמול בבני התערוכה

„מה שהשיג בנקאי שנולד בנקאי, אי אפשר להשיג בחודש או שנה'

לאלי הורביץ, היו"ר החדש של בנק לאומי לא איכפת אם הבנק יהיה במקום השני או השלישי מבחינת גודל המאזן, „העיקר שיהיה חזק" ■ יחלק זמנו בין קונצרן התרופות „טבע" לבין הבנק

מאת דוד ליפקין ועודד שורר

היו"ר החדש של מועצת המנהלים של בנק לאומי, אלי הורביץ, כבר מנפץ כמה מוסכמות מסורתיות בבנקאות. הוא קובע שלא איכפת לו כלל אם בנק לאומי במקום השני או השלישי מבחינת גודל המאזן שלו, בניגוד למאבק שניהל הבנק על מקום הבכורה במשך שנים. הורביץ קובע ביעדים שהבנק יהיה חזק, יגיע לרמת רווחיות דרושה, יהיה בעל קרנות פנימיות, יציג מבנה הון נבון, צוות עם מוטיווציה טובה וניהול טוב ברמות מטה וקו. זה המבחן של עסק, קובע האיש העומד מהשבוע בראש הפירמידה של בנק לאומי.

אלי הורביץ יושב מאז יום שני השבוע בקומת ההנהלה הראשית של בנק לאומי. הוא עדיין דייר זמני בחדר קטן, בסמוך לחדרו של מנהל העסקים הראשי של הבנק, מרדכי איינהורן, עד שהיו"ר המתפטר של הבנק, ארנסט יפת, יפנה את חדרו. כבר מתייעצים עם הורביץ בנושאים דחופים שונים, שחלקם הפתיע אותו. בזמן הקרוב הוא מתכוון לשקוד על לימוד הנושאים המעסיקים את הבנק ובמיוחד את היערכותו לקראת שנת 1988 מועד פריון המגיות הבנקאיות שב„הסדר".

היו"ר החדש של בנק לאומי מגלה, כי אחד הנושאים הראשונים שהוצג לפניו מנהל העסקים הראשי היתה בקשר ל־1988, האם על הבנק להמשיך ולתת את כל „סל" השירותים. גם כבר התעוררה הבעיה של יישום המלצת ועדת בייסקי לגבי הפרדת הפעילות בתחום ניירות הערך וקרנות הנאמנות מהבנק. לא ברור להורביץ אם הפרדה כזו תפגע ברווחיות הבנק או לא. הוא מתכוון לעבודת מטה מסודרת לבחינת נושאים, כאשר הוסיבה לתיכנון אסטרטגי בבנק תצטרך להכין ניירות עבודה מפורטים בנושאים אלה. אין הורביץ ממהר לחוות דעתו בנושאים אלה.

תחום חדש מבחינתו של הורביץ הוא הפעילות הבינלאומית של הבנק. היו"ר החדש של הבנק מודה כי „תחום עיסקי זה הוא היותר מפחיד אותי. אינני מכיר אותו. בנקאות בכלל היא חיי שעה, עד שאתה זוכה לאמינות עובר זמן. מה שהשיג בנקאי שנולד בנקאי ושימש במקצוע זה עשרות שנים, אי אפשר להשיג לא בחודשים ולא בשנה. זהו תחום עם אחריות רבה וגדולה כלפי הבנק וביחס למדינת ישראל. יש כאן בעיה רצינית. המשקל של יו"ר הבנק ומעמדו של ארנסט יפת אי אפשר להחליף במחי יד". להורביץ ברור ש„האחריות שלי וגם של הדירקטורים היא בראש ובראשונה לבנק ולא לוועדה זו או אחרת. אם יפת יהיה מוכן לשרת את הבנק בנושאי חוץ, אני אעמוד על כך שיעשה את זה ולא ליטול סיכונים"

– מבהיר הורביץ את עמדתו: בתשובה לשאלה אם יפת יתפטר מראשות חברות־הבנות של הבנק בחו"ל, משיב שבכל מקום שיפת אינו מכהן בתפקיד ניהולי, יפת אינו צריך להתפטר.

הורביץ מודה לציין, שאם לא משתמשים בשירותיו של יפת בשטח הבינלאומי, יהיה זה חסר אחריות מבחינת הבנק. הוא יעמוד על דעתו שיפת יפעל בשטח הבינלאומי של בנק לאומי.

היו"ר החדש של דירקטוריון בנק לאומי אינו שותף לעמדת עמיתיו הבנקאיים ביחס לגובה הריבית במשק. הוא מחזיק בעמדה, כי הריבית היא עדיין גבוהה מדי. אפשר להוריד את הריבית בחצי אחוז נוסף. הורביץ מציין, כי המשק זקוק לריבית ריאלית תיוכית, אבל לא שיעור כזה שידכא אפשרות של פיתוח. אנחנו צריכים להתרגל לשיעור ריבית מתקבל על הדעת. כיום כל חצי אחוז זה הרבה כסף.

איך הדבר מסתדר עם האינטרס של הבנקו הורביץ מבהיר, כי הבנק אות אינה צריכה לשאוף לשיעור ריבית גבוה מדי. הבנק אינו מרויח יותר מריבית גבוהה, אלא ממרווח גבוה. לפיכך, מבחינת הסיכון של המערכת הפיננסית, ריבית ריאלית גבוהה היא שלילית.

ביחס לסיוע למפעלים מתמוטטים, מבהיר הורביץ שגם בתפקידו כנשיא התאחדות התעשיינים לא תבע לסייע למפעלים כאלה. הוא דרש לעזור למפעלים הנכונים מתהליך הבראה. אם הכשלון העיסקי של מפעל נבע מניהול לא נכון או בגלל סיבה אחרת, אין שום בעיה מבחינתו שלא לעזור. אולם בכוונתו של הורביץ לפעול לשינוי בגישה של בחינת המפעלים הלוקחים הלוואות. לדעתו אין להסתפק במאזן השנתי; אלא יש לקבל דיווחים שוטפים על המתרחש כדי שהבנק יהיה מעודכן במצב. הוא מטעים, כי מותר לבנק להציע למפעל שיטות דיווח מסויימות שיציגו תמונה נאמנה על מצבו.

לגבי הפעילות בשוק ההון, אומר הורביץ שהבנקים השתלבו בשוק ההון כתוצאה מוואקום שנוצר במערכת. יש לנסות ליצור שוק הון אמיתי – הוא מציין – אך כיום אין מי שיעשה את זה, זולת הבנקים. מכאן שהבנקים ממלאים את הוואקום הזה.

הורביץ כבר קיים ישיבות עבודה ארוכות עם מרדכי איינהורן. הוא לומד מקרוב את בעיות הבנק. הורביץ מתכוון לחלק את יום עבודתו בצורה גמישה בין תפקידו החדש בבל"ל לבין עבודתו כמנכ"ל קונצרן התרופות „טבע". הוא מתכוון לשהות בבנק שניים־שלושה בקרים בשבוע ואילו את שעות אחרי־הצהרים „יבלה" ב„טבע". בימי השבוע בהם ייִמצא בבקרים ב„טבע" ישהה בשעות אחרי־הצהרים במשרדי הבנק. „אין ספק – אומר הורביץ – למזכירות בבנק ובמפעל צפויה מלאכה לא קלה של התאמה.

מנהל הנגריה בגבעת ברנר שוויתר על הקיבוץ למען עסקים בארה"ב נחשב „הצלחה מסחררת" בקנה מידה אמריקני

זאב רייס, הספורטאי המצטיין שנעצר בארה"ב בחשד תיווך במכירת נשק לאיראן נשלח לארה"ב כנציג התנועה הקיבוצית וסרב לשוב ■ הוא עצמו טוען: „נפלתי קורבן לסוכני המכס האמריקני"

מאת גיל יודילוביץ' ומרדכי רוזנבלום

קיבוץ גבעת־ברנר לא יתן סיוע משפטי למאיל (מילי) זאב רייס שנעצר בארה"ב בחשד בתיווך בפרשת מכירת נשק לאיראן. זאביק, יליד הקיבוץ, ששני אחיו ואימו עדיין מתגוררים בו, ויתר על חברותו בקבוץ לפני 5 שנים. בעבר ניהל את הנגריה שמעסיק הקיבוץ. 50 איש עבדו בה. המסגר נחשב אז לאחד מחמישה ממפעלי הריהוט הגדולים של התעשייה הקיבוצית.

בתקופת עבודתו בנגריה יצר זאביק קשרים עם גורמים מסחריים רבים בחו"ל. הנגריה החלה לקבל הזמנות רבות מחו"ל וזאביק גם הכניס בה מיכון חדיש ביותר. באותה תקופה יצר קשרים עם אנשי עסקים שהציעו לו עבודה בארה"ב.

בקיבוץ גבעת־ברנר אתמול החברים עדיין נדהמים מהידיעה שהגיעה מארה"ב. מילים רעות על זאביק לא משמיעים שם. חברים וותיקים, בני מחזורו, אלה שבכל זאת פוצים פה, נשמעים עדיין, אולי, קצת ממורמרים על כך שיליד המשק שתרם כה רבות לחיי הקיבוץ עזב כך את המקום לטובת חיי השפע בארה"ב. האח יהודה, אשתו שרה והחברים הקרובים מסרבים לדבר. מזכיר הקבוץ, יצחק דמור אמר, כי אין זה ענין של הקיבוץ ולכן לא תפורסם כל הודעה. אנחנו מכבדים את רצון המשפחה ולא נדבר. כל הנושא נמצא בבדיקה".

וותיקי הקיבוץ זוכרים את שלושת האחים לבית רייס, זאביק הבכור, יהודה וגדעון, בתור אלופים בשטחי ספורט מגוונים ובעיקר בקפיצה משולשת. הראשון שהחל בזה היה זאביק. בשנות ה־60, כשהיה בן 16 בלבד, זכה במכביה הרביעית במקום ראשון בקפיצה לרוחק ולמרות שמעולם לא השתתף בריצת משוכות הגיע למקום השני כבר בתחרות הראשונה באותה מכביה. זאביק, בלונדי, שרירי מאוד, היה בן 18 כששיחק בנבחרת ישראל בכדורעף. גם כריצה וכדורסל הצטיין.

חבריו לקבוץ אינם שוכחים עד היום את האירוע הספורטיבי המרגש ביותר בחיי המשפחה. זה היה ב־1965. שלושת האחים זכו אז במקומות ראשון, שני ושלישי בקפיצה־משולשת באליפות "הפועל". האם פאולה, שבעצמה היתה אלופה בקפיצה והדיפה, קיבלה את בשורת הזכייה מזאביק.

זאביק נסע בצעירותו פעמים רבות לתחרויות ספורט שהתקיימו במקומות רבים בעולם וקשר קשרים עם אנשים רבים. הוא היה אלוף צה"ל בקפיצות.

חבריו נזכרים את נעלי ה"ספייקס" המסמורטטות והישנות בהן השתמשו שלושת האחים. לשלושה היה זוג אחד בלבד של נעלי־ריצה וכשזאביק היה מסיים קפיצה, היה יהודה נועל אותן וגדעון אחריו. מה שהיה שלשלושתם היו רגליים שוות – מספר 41, אותו גובה 1.73 ואותו משקל.

כשנפצע אחיו גדעון במלחמת יום הכיפורים, איבד שתיים מאצבעות ידיו ואחת מעיניו נפגעה קשה, היה זה זאביק שעודד את אחיו להמשיך לשחק כדורסל במסגרת קבוצת „הפועל גבעת־ברנר נס־ציונה". גם ילדיו של זאביק, יצחק ואפרת הצטיינו בספורט.

לפני כמה שנים נסע זאביק כשליח התעשייה הקיבוצית כדי לנהל חברה משותפת לכמה מפעלי נגרות של התנועה, במטרה לשווק את מוצריהן. החברה נכשלה ורייס נקרא לשוב לקיבוצו. הוא סירב והחליט להשאר כדי לפתוח בעסק עצמאי.

זאביק רייס, נחשב להצלחה מסחררת בקנה מידה אמריקני. הספורטאי הותיק שיצא לארה"ב כנציג הקיבוץ, הפך עד מהרה לסמל ההצלחה של ישראלים מעבר לים. זאביק יצר קשר הדוק עם הצבא האמריקני, זכה במכרזים שונים וסיפק לצבא מוצרים שייבא מישראל: ישראלים רבים שהגיעו לארה"ב מצאו אצלו עבודה. לא מכבר הגיע אליו אחיו גדעון שלקח שנה חופשה מהקיבוץ ויצא עם משפחתו כדי לנהל את עסקיו של זאביק. הצטרף אליו גם בנו של זאביק, צחי, שהשתחרר מצה"ל.

חברים שנפגשו לפני חודשיים עם זאביק רייס, שעה שביקר בארץ, סיפרו כי הוא החליט לשוב לישראל. הוא קנה בית גדול בהרצליה הצעירה והיה אמור לשוב בעוד כמה חודשים לארץ.

רן דגוני ועודד גרנות, סופרי „מעריב" בארה"ב מוסיפים:

אין ספק שזאביק רייס, החשוד שקשר קשר למכור נשק לאיראן או עיראק, עם שלושה חשודים אחרים, הוא חף מפשע: ההחלטה להעמידו לדין היא ביטוי למגמה אנטי־ישראלית חריפה שמסתמנת בחודשים האחרונים במכס האמריקני – אמר אתמול ל„מעריב" משפטן ישראלי בניו־יורק, הבקי בפרשה.

גירסתו של זאביק רייס, שהובאה ל„מעריב" באמצעות צד שלישי, מדגישה, שרייס מעולם לא עסק בנשק ולא סחר בנשק.

רייס טוען, שהוא נפל קרבן למבצע עוקץ של סוכני המכס האמריקני, שפעלו יחד עם משרד התובע הפדראלי בניו־יורק.

לפי רייס, התחזו סוכנים של המכס לסוחרי נשק והציעו למכור טילים „למי שמוכן לקנות". ההצעה הגיעה לגיל סילוה, אחד העצורים, בפברואר. הוא פנה לרייס בשאלה, האם יוכל למצוא קונה. רייס פנה לסם הכס. (לאומיותו של הכס אינה ברורה. מקור אמריקני מסר, שהכס הוא אזרח ישראלי החי במדינה אירופית. לפי סוכנות „רויטרס" הכס הוא אזרח אמריקני).

המשפטן הישראלי הדגיש, שפרשת רייס היא המקרה הרביעי שבו „נטפל" המכס האמריקני לישראלים ו„שיש, כנראה, יד מכוונת הדואגת להפליל ישראלים".

לראשונה

[illegible]

בבית הטקסטיל (מול הדולפינריום)

ליחידים, לתופרות וחייטים.

בדים, בדים, בדים

בדים לשמלות, לחליפות וחולצות

בדים לבגדי גברים, נשים וילדים

בדי אריגה וסריגה וגם שאריות.

כדאי לבוא.

صورة عن الأصل

صكنا من الاصل

היפאנים: לא יהיו שיחות פיסגה אצלנו בהירושימה

דוחים ההצעה הסובייטית בדבר קיום שיחות לפירוק הנשק הגרעיני בעיר שספגה המהלומה האטומית במלחה"ע השניה ★ ראש משלחת הרופאים בצ'רנוביל: במקרה של התקפה גרעינית – יד הרפואה תקצר מלהושיע ★ „עד עתה מתו תשעה מהנפגעים ויש חשש לעוד קורבנות"

ראש ממשלת יפאן, יאסוהירו נקאסונה, הגיב בהסתייגות להצעה הסובייטית לקיים שיחות פיסגה עם ברית־המועצות בהירושימה, העיר הראשונה שספגה הפצצה גרעינית, כך מסרה סוכנות הידיעות היפאנית.

נקאסונה אמר כי, השוב יותר להמשיך בשיחות לפירוק החימוש הנערכות בז'נבה. בינתיים ממשיכים רופאים סובייטים ואמריקניים בעבודה קדחתנית על מנת להציל את נפגעי האסון הגרעיני האזרחי הגדול ביותר בהיסטוריה. לדברי הרופאים 299 המפגעים הם אנשים ששהו בקרב הכור כאשר התפוצץ. הרופאים גם הביעו חשש כי צפויים מספר מקרי מוות נוספים.

הרופא האמריקני רוברט גייל, העומד בראש משלחת הרופאים האמריקאים ששוגרו לבריה"מ בסיועו של המיליונר ארמנד האמר, אמר לכתבים כי 299 המפגעים סובלים מפגיעות חמורות של קרינה רדיואקטיבית וכי מספר הנפגעים אף עשוי לעלות.

קבוצת הרופאים, הכוללת גם רופא ישראלי, ביצעה כבר השתלת מח עצמות ב־19 בני אדם. לאלו הסובלים מפגיעות קשות באברים הפנימיים השתלת מח עצמות לבדה לא תועיל להם. הד"ר גייל הודה כי לא בכל המקרים הסתיימו ההשתלות בהצלחה.

גייל גם מסר כי, הרופאים הסובייטיים והאמריקניים החליטו לכתוב במשותף, מחקר בנושא השפעות האסון בצ'רנוביל ולפרסמו בכתב עת רפואי. גייל הביע התרשמותו מעבודתם המקצועית של עמיתיו הסובייטים באבחון הנפגעים והטיפול בהם, וציין כי מספרם הרב של הנפגעים בעת ובעונה אחת מחייב סיוע נוסף של מומחים וכן אספקה נוספת של תרופות.

עוד אמר גייל כי הלקח העיקרי שעל העולם להפיק מן האסון הוא שלאור הקשיים בטיפול ב־300 הנפגעים – הרי שבמקרה של התקפה גרעינית בהיקף רחב – תהיה ידה של הרפואה קצרה מלהושיע.

הד"ר גייל גם הביע דעתו שהאנשים שנחשפו לקרינה חשופים יותר לסכנת מחלת הלוקמיה וסוגים אחרים של סרטן. אולם לאנשים שנמצאו מחוץ לרדיוס של כ־18 קילומטרים ממקום האסון לא נשקפת כל סכנה.

בעקבות צ'רנוביל: גנבות איטליה המציאו שיטת „ניקוי" אטומית

שתי נשים איטלקיות הצליחו לשדוד את כל חסכונותיה של אלמנה, כאשר הציעו לנקות את שטרות הכסף שברשותה מנשורת רדיואקטיבית.

שתי הנשים הצעירות, הלבושות בהידור, שהציגו עצמן כנציגות רשויות הבריאות, אמרו כי שטרי הכסף נוטים במיוחד למשוך אליהם נשורת רדיואקטיבית והשפיעו על קרבנם, אלמנה קשישה, להניח את כל כספה בתוך מטפחת בד. עליה שפכו נוזל ורוד והורו לה להמתין שעה לפני שתפתח את המטפחת. האלמנה, שלא עמדה בפיתוי הסירה את הבד מספר דקות לאחר מכן כדי להווכח בתהליך הניקוי וגילתה כי שתי הגברות „ניקו" את כל המזומנים ונעלמו עמם. (רויטר)

ארבעה סטודנטים נהרגו בהתנגשות עם צבא ירדן

מאת שפי גבאי, סופר „מעריב" לענינים ערביים

בהתנגשות אלימה בין מאות סטודנטים באוניברסיטת „אל־ירמוק" בעיר ארביד, שבצפון ירדן, לבין כוחות הבטחון הירדנים נהרגו שתי סטודנטיות ושני סטודנטים ורבים נפצעו, ובכללם 18 חיילים וקצינים מצבא ירדן.

ירדן הודתה אמש כי התסיסה באוניברסיטה זו, השוכנת לא רחוק מהגבול הסורי, נמשכת שנתיים. אך כוחות הבטחון לא הפעלו משום שהנהלת האוניברסיטה ביקשה לא לפגוע בריבונות הקמפוס.

ביומיים האחרונים גברה התסיסה. הסטודנטים עזבו את הכיתות, שברו את הריהוט, ניפצו את הזכוכיות והיכו מרצים ועוברים, התבצרו בקמפוס והזהירו את צבא ירדן שלא ינסה לחדור פנימה.

הפצצה פוצצה את יוצרה

פצצה מתוצרת בית התפוצצה אמש לפנות בוקר בפאב בעיר האמבורג שבגרמניה המערבית. אדם אחד נהרג כאשר טיפל בשקית הפלאסטיק שהכילה את הפצצה. בעל הפאב עצמו נפצע.

בחקירה ראשונה לא נמצא רקע פוליטי לפיצוץ. המשטרה סבורה כי האדם שנשא את הפצצה נהג לייצר פצצות באופן חובבני. בשעה 4 לפנות בוקר הוא נכנס לפאב, החל מטפל בשקית הפלאסטיק שנשא בידו, ולפתע התפוצצה השקית והאיש התרסק. לדברי המשטרה יהיה קשה לזהות את האדם. (א.פ.)

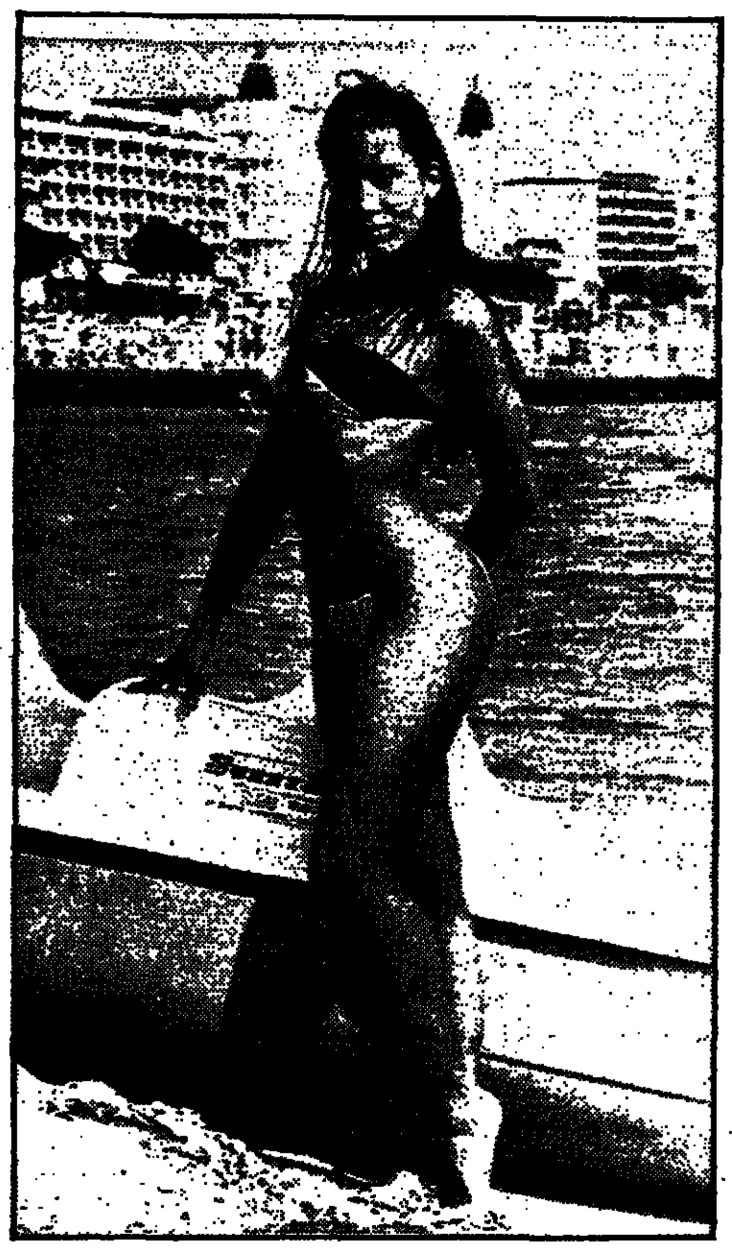

מיני קיני הדוגמנית הצרפתיה קתרין דלזאן, בת 18, „מיס סאן טרופה 1986", הצטלמה על חוף מלון „קרלטון" בקאן שם נערך בימים אלה פסטיבאל הסרטים השנתי ה־39. היא לובשת (!) בגד ים חדש חסר רצועות, ושמו „מיני קיני", פרי יצירתו של המעצב ההולנדי ואן הארטסולדס. (תצלום א.פ.)

מתחן „האכיל" את ארה"ב בדיאטה חדשה

מאת רן דגוני, סופר „מעריב" בניו־יורק

רשת הטלוויזיה האמריקנית אי.בי.סי. וכמה מהעיתונים הגדולים באה"ב, בכללם „ניוזוויק", נפלו קרבן למתחן מקצועי, שהצליח למכור להם סיפור על שבקן דיאטה חדש: קבוצת ברווזים להמכיל, שולהן אוהד מבוביה לבוהו של שבן הוד שין להיות ומבעת ממנו בבוה את הברושה למקוד...

המתחן, ג'וזף סקאגס, שבעבר הפיל בפח עיתונים לא מעטים באמצעות „הודעות לעיתונות" שנוסחו במקצועיות, הצליח לטפס לאחת הפסגות הגבוהות באמצעי התקשורת האמריקניים: תכנית „בוקר טוב אמריקה", ברשת אי.בי.סי.

סקאגס, שהציג עצמו כג'ו בונס (קצ־כות), סיפר למראיין המשתאה, דיוויד הרטמן, ולעשרות מיליוני צופים, כיצד לרזות בכח תמורת 300 דולר ביום, תשלח חברת „פט סקווד" (חוליית השמנים) בריון עב שרירים שימנע בכל דרך שהיא, לרבות שימוש באלימות, צריכת קלוריות יתרות מהשמן שהזמין את השירות.

הרטמן „קנה" את הסיפור בלי להניד עפעף. קודם לכן, הופץ סיפור חוליית השמנים בשירות ידיעות „ביים ריידר" והודפס בכל הערים הגדולות בארה"ב.

„אני נבוך", אמר הרטמן לעמיתיו בצוות ההפקה של התכנית: „חברה, אכלו אותה".

הרטמן, מסתבר, לא למד מהניסיון: כשנה קודם לכן הופיע סקאגס ומתחניו בתכנית סלו וסיפרו למיליוני הצופים על תכנית חדשה שיזמו: מכירת דירות בבתים משותפים לזוגי שעשועים...

קמחי בוינה: בחירת ואלדהיים לנשיא תטהר את הנאצים

מאת מרטין אנגלברג ורפאל מן

שביעות רצון הביע מנכ"ל משרד החוץ, דוד קמחי, מפגישתו עם קאנצלר אוסטריה, פרד זינובאץ. קמחי ציין כי השיחה התנהלה באווירה נעימה. במהלך השיחה הביע הקאנצלר את ידידותו כלפי ישראל.

קמחי הסביר בהרחבה לקאנצלר את עמדת ישראל בענין ואלדהיים, ואת החשש מכך שבחירתו תטהר אנשים שהיו מעורבים בפעילות נאצית במלחמת העולם השניה.

קמחי הוסיף כי „בעקבות השתתפותו בקונגרס של „מכון העיתונות העולמי", נוכח לדעת ששוררת כיום בעולם יותר הבנה לענין ישראל, לאחר שהעולם כולו נוכח מקרוב בזוועות הטרור. מר קמחי סיפר כי נפגש עם עורכי עיתונים חשובים מכל רחבי העולם, וביניהם כאלו ממדינות שאינן מקיימות קשרים דיפלומטיים עם ישראל, וכי הדבר חשוב לישראל מאד מבחינת הסברה.

בנאומו בקונגרס העלה קמחי את הבעיה של התייחסות התקשורת לטירור והזהיר את העיתונות מפני הדגשת יתר של פעולות הטירור – דבר שמקנה להן בעקיפין תמיכה.

„אושוויץ היא המצאה של האמריקנים"

אמר פרופסור קוך במערב גרמניה, ונידון לשנה מאסר על תנאי

פרופסור מערב גרמני, רודולף קוך, בן 49, נידון אתמול בעיר קובלנץ לשנת מאסר על תנאי, וכן נאסר עליו לעסוק בהוראה למשך שלוש שנים, לאחר שטען בשעת אחד הקורסים שלו כי „אושוויץ היא המצאה של האמריקנים".

קוך גם אמר כי אנשי מפלגת „הירוקים" הם „כנופיה של פושעים" וכי היה שמח לבצע את הפקודה, אילו נאמר לו להרוג את כולם בירייה. (סי"צ)

נישואי בורחס למזכירתו מסעירים את ארגנטינה

מאת מאיר מהאי, סופר „מעריב" בבואנוס איירס

ארגנטינה כולה נסערת מן הידיעה על נישואיו של הגדול בסופריה, חורחה לואיס בורחס, בן 86, למזכירתו ובת לווייתו מאריה קודאמה, בת 41.

נמסר כי הנישואין, עליהם נודע שלשום, הרגיזו כמה ממקורבי בורחס, שכינו את מאריה „יוקו אונו", על שם אשתו של ג'ון לנון, שהואשמה בפירוק להקת החיפושיות. טענו כי מאריה היא שאפתנית ללא תקנה, המפרידה בין הסופר לבין ידידיו הוותיקים. הנישואין גם הוסיפו שמן למדורה של סכסוך משפחתי, שהיה קיים גם קודם לכן, ונמסר כי שני אחייניו של בורחס, בני אחותו נורה, הביעו את זעמם ואף סירבו לאפשר לסופר הישיש לשוחח בטלפון עם אמם, כאשר ניסה להתקשר אליה מז'נבה, שם הוא מתגורר.

אחד מפרקליטיו של בורחס הסביר כי מאריה קודאמה היא כעת היורשת החוקית של בורחס וכן עשויה להיות המוציאה לפועל של עזבונו הספרותי – ובעלת זכויות היוצרים של כל יצירותיו. (בעברית הופיעו מפרי עטו „גן השבילים המתפצלים", „ספר החול", „ספר הישויות הדמיוניות").

בכל עתוני ארגנטינה התפרסמו תגובות על נישואי גדול כותבי הספרות ברורנו. למרות שעזב את מולדתו לתמיד, אין ספק כי בורחס שייך כאן להמונים. המשורר הקשיש אלברטו גירי, ידיד אישי של בורחס אמר בתגובה לידיעה על הנישואין: „כולם מתעסקים בענייניו הפרטיים, זה נהפך לשערוריה. אבל דבר אחד נשאר ברור, בורחס נמנה עם אותם יחידי סגולה מעטים בעולם שזכו להיות מהולמת".

בית התפוצות על שם נחום גולדמן

לחבר מועצת המנהלים של בית התפוצות,
מר **שלום רוזנפלד**
ברכות חמות
לרגל קבלת פרס ישראל

בית התפוצות

נורית ויואב מגור
שמחים להודיע על הולדת בתם
דנה
אחות
למיכל, רועי, עידו ואסף
נכדה
למרגוט ומשה הכבורגר | ולמרגלית מגור
אסותא, תל־אביב | ה' באייר תשמ"ו 14.5.86

הליגה נגד השמצה של בני ברית | **המרכז יוחנן קנדי**
מתכבדים להזמינכם להרצאה באנגלית בנושא:
החוק, הצדק, והחיפוש אחרי פושעי מלחמה נאצים
ע"י מר **אלן ריאן**
מנהל לשעבר של המשרד לחקירות מיוחדות של משרד המשפטים של ארצות־הברית
ההרצאה תתקיים ביום ב', 19 במאי 1986, בשעה 20.30 בהיכל יונתן קולג', רח' דוד המלך 13, ירושלים, טלפון 232444.

סוציאליזם יש לבנות בבירוביג'אן!
להתבולל אפשר בכל העולם!
נקודה
הקשר היומי של „מטר ההגשמה" ציונות לאומית דתית בבעיות חברה במדינת ישראל, יהודי ברית־המועצות מבקר הלאומי מתוך המסורת...
אפשר להשיג:
ירושלים ... תל־אביב ... גבעתיים ... רמת־גן ... חיפה ...
למבקשים להיות מנויים:
לכבוד
מערכת „נקודה"
ת.ד. 14094, תל־אביב – 61140
אני מבקש/ת להיות מנוי/ה על ______ גליונות של „נקודה" מגליון מס' ______ (מחיר הגליון – 50 אג' + 22 אג' דמי משלוח)
שם ושם משפחה ______
המען ______
מצ"ב בזה שיק על סך ______ ש"ח

אורון נותן המון!
מהפיכה בעיבוד תמלילים
מקינטוש פלוס
המיקרו מחשב בעל העוצמה הגדולה בעולם
פי 2 עוצמה ומהירות מרוב מחשבי ה־PC
עכשיו! המחשב היחיד בעל מעבד תמלילים להדפסה ב־7 צבעים כולל גרפיקה
שרות נאמן ואחריות מלאה
אורון תעשיות תוכנה ומחשבים בע"מ
המלך ג'ורג' 88, ת"א טל. 246670 (03)
אל תצלצל - תבוא לראות

כפר הילדים והנוער
הדסים
מיסודה של ויצו – הדסה בקנדה
חניכי הדסים בכל הזמנים ועובדי הכפר לשעבר מוזמנים לפגישה
ערב חג השבועות – יום ג', 10.6.1986, בשעה 17.00, באמפיתאטרון של הכפר.
בתכנית:
★ פגישת חברים
★ שירה בהדרכת גיל אלדמע
★ הופעת זמרים יוצאי הדסים
אנא העבירו הודעה זו לחבריכם יוצאי הדסים, או שלחו כתובותיהם למזכירות הכפר.
להתראות בהדסים

משרד האנרגיה והתשתית
שעון הקיץ - ממחר בחצות
במוצאי שבת בחצות, ח' באייר התשמ"ו, 17 במאי 1986 יכנס לתוקפו שעון הקיץ. מחוגי השעון יכוונו שעה אחת קדימה.
שעון הקיץ בא כדי לחסוך בחשמל. תן יד לחסכון, המנע מלהפעיל מזגנים ומתקני תאורה ללא צורך.
משרד האנרגיה והתשתית

פסיפס של חמישה כוכבים

מאת רן אריקן

רשת מלונות „דן" תנכה אתמול בית־מלון חדש בתל־אביב – „דן פנורמה" – וקיר פסיפס ענקי מעשה ידיו של יעקב אגם, המכסה את כל חזיתו הפונה לים של מלון „דן" תל־אביב.

מלון „דן פנורמה", לשעבר מלון „אסטוריה", נקנה על ידי רשת מלונות „דן", שהשקיעה מליון דולר בשיפוצו והוא מעתה בבעלות הרשת ובניהולה. במלון 550 חדרים, הוא ברמה של 5 כוכבים, אך ישווק כמלון תיירות במחירים יותר זולים.

יעקב אגם קיבל אתמול לידיו מידי ראש עירית תל־אביב, שלמה להט, מכחול ובו חותם על יצירתו המשתרעת על חזית הים של מלון „דן תל־אביב". קיר הפסיפס נראה היטב מן הים וגם מן האוויר כאשר מגיעים ארצה במטוס. אגם אמר כי קיר הפסיפס הוא בצבעי הקשת ומסמל את התקווה. בשני הטקסים של רשת מלונות „דן" השתתפו שר התיירות אברהם שריר ומשפחות פדרמן. בתמונה: יעקב אגם חותם את שמו.

(צילום שמואל רחמני)

מעריב

שוד אלים בפתח־תקוה

3 חמושים כפתו את הקבלן דוד לוי ואשתו בביתם ושדדו מהם כסף ותכשיטים

מאת ברוך נאה

כסף מזומן, תכשיטי זהב ויהלומים נשדדו שלשום בלילה מקבלן הבניין דוד לוי ואשתו, על ידי שלושה שודדים מזוינים בתת־מקלעים וסכין, שחדרו לפנטהאוז שלהם דרך הגג. הקבלן ואשתו הוכו קשות על ידי השודדים שסברו כי בבית הסתתרה כספת סודית.

דוד לוי, שבנה בשנים האחרונות מאות דירות בפתח־תקוה חדרה ובשומרון, מתגורר בפנטהאוז דו־קומתי ברחוב פרישמן 32 בפתח־תקוה. בבניין סך הכל שש קומות. בשעה שלוש לפנות בוקר הוערו בני הזוג לוי, המתגוררים לבדם בדירה, על ידי שלושה אנשים רעולי פנים, חמושים בשני תת־מקלעים מסוג "עוזי" וסכין.

„זה שוד, לא לזוז, מי שיזוז ימות", הזהירו. לוי ואשתו נשארו במיטתם והמתינו להוראות השודדים. ככל הנראה חדרו השלושה לגג הבניין ומשם ירדו לבית לוי. בתחילה עלו במעלית לקומה הרביעית, טיפסו משם בסולם הברזל אל הגג ונחתו בדירת לוי.

השודדים כפתו את הקבלן ואשתו ברצועות וסתמו את פיותיהם בסמרטוטים כדי שלא יזעיקו את השכנים בצעקות. בדירה מותקנת מערכת אזעקה משוכללת אך היא לא הופעלה אותו ערב. ואולם במהלך השוד הצליח הקבלן לוי להפעיל את מערכת האזעקה מכפתור הצמוד למיטתו, אך זו הופעלה רק כאשר השודדים עזבו את החדר והחלו להסתובב במסדרון.

לפני כן מצאו השודדים בכיסו של הקבלן לוי צרור מפתחות שבו היה גם מפתח של כספת. בני הזוג לוי אמרו לשודדים כי המדובר בכספת הנמצאת בבנק, אך אלה לא האמינו להם, הצמידו סכינים לגרונותיהם ומתחת לעיניהם ודרשו לדעת היכן יש כספת בדירה.

משלא מצאו כספת, היכו השודדים את בני הזוג לוי בקתות הנשק שבידיהם. לאחר מכן כשעברו למסדרון החלה מערכת האזעקה בדירה לעבוד. השודדים שהופתעו מהצופר חזרו ושלחו עוד מספר אגרופים בפניהם של בני הזוג ונמלטו במעלית הפרטית שבתוך הדירה.

למקום הגיעו כוחות משטרה גדולים שהוזעקו על ידי בנו של הקבלן לאחר שאביו התקשר אליו מיד כשיצאו השודדים.

בבדיקה התברר כי השודדים נטלו עמם ארבע מאות ש"ח, תכשיטים ויהלומים שמצאו בדירה. בני הזוג לוי המומים עדיין מהמקרה, הם מסרבים להיפגש עם עתונאים. בנו של לוי, המשמש יו"ר מרכז הקבלנים בפתח־תקוה, הביע שמחה על כך שהשודדים לא השתמשו בנשק והם שהיה ברשותם.

מהשבוע הבא עישון במקום ציבורי — עבירת קנס

מהשבוע הבא יהיה העישון במקום ציבורי עבירת קנס.

מצו שפרסם שר המשפטים משה נסים לפני שעזב את משרדו (באשור שר הבריאות מרדכי גור, נקבע כי הקנס 25 שקל יהיה העישון במקום ציבורי עבירת קנס. הוא תדיר לגבי העבירה של אי הצבת שלטים מתאים במקום ציבורי בדבר איסור העישון.

צעירים בבני־ברק היכו עובד בחנות עד לאבדן הכרה

מאת אלי דנן

רפי חכים בן 22 מבני־ברק הוכה אתמול קשות בידי צעירים, שגררו אותו מחנות הירקות שבה הוא עובד.

הצעירים הגיעו בשעות הצהריים לחנות, ברחוב חידה בבני־ברק, וביקשו מרפי חכים לצאת החוצה כדי לשוחח עימם. משסירב, הם נכנסו לחנות וגררו אותו בכוח החוצה, לעיני עוברים ושבים, למרחק של עשרות מטרים עד פינת הרחוב, ושם היכוהו במוטות עד לאובדן ההכרה. אחרי כן נמלטו.

הפצוע הועבר במצב קשה לבית החולים „ביילינסון" בפתח־תקוה, שם התברר, כי הוא נחבל בכל חלקי גופו, והרופאים נאלצו לבצע תפרים בראשו.

זמן קצר לאחר האירוע עצרה המשטרה צעיר בן 19 מבני־ברק בחשד כי השתתף בתקיפה.

מחקירתו של הפצוע התברר כי הרקע למעשה הוא סכסוך אישי בינו לבין שלושת הצעירים שנמלטו.

בת־ים

השחית צמיגי מכוניות ונעצר

מאת שרה פרידמן

במרדף בשכונת רמת־הנשיא בבת־ים נעצר אתמול לפנות בוקר חשוד בהשחתת צמיגיהן של 40 מכוניות.

באחת וחצי אחר חצות נתקבלה בתחנת המשטרה בבת־ים קריאה של אזרחים שהבחינו באדם המסתובב ברחובות רזיאל וליבורנו ברמת־הנשיא ופוגע במכוניות. סיור של שוטרי התחנה הבחין בחשוד ברחוב הרב לוין וזה נמלט מפניהם. כאשר הצליחו לאחר מרדף לעוצרו, שלף פגיון ואיים על השוטר שהחזיק בו. במאבק קצר הצליח שוטר הסיור להתגבר עליו.

בסריקות בשכונה התגלו 40 מכוניות שצמיגיהן הושחתו. החשוד שנעצר, בן 25, מוכר למשטרה.

3 שוטרים מואשמים בהתעללות בבדואי

מאת ברוך נאה

שלושה שוטרים של משמר הגבול מאופקים הואשמו אתמול בבית הדין למשמעת של המשטרה בהתעללות בצעיר בדואי ובהכאתו ללא סיבה. השלושה רס"ל אברהם הראל, סמ"ר ניסים בן־דוד וסמ"ר אשר בן־שימול, כפרו מכל וכל בהאשמות שיוחסו להם והגדירו את סיפורו של הצעיר הבדואי כעלילה.

בכתב האישום טען התובע פקד דב לב כי ב־9.9.84 הגיעו השלושה בג'יפ באזור עשרה וחצי בלילה לאוהל של מוסא אבו מאדי, ליד רמת־חובב שבנגב, ודרשו ממנו להתלוות אליהם לחקירה בחשד גניבת כבשים מקיבוץ משאבי־שדה.

בכתב האישום נטען עוד כי סמוך לחצות הלילה הוסע הצעיר לכביש צדדי ליד רמת חובב, שם נחקר על ידי רס"ל אברהם הראל והוכה במהלך החקירה. לאחר מכן, הופשט מבגדיו הועלה על ג'יפ וכשהוא עירום כביום היוולדו הסיעו אותו למחנה שלהם ליד אופקים הכניסוהו לאחד החדרים והיכוהו. לאחר מכן הורו לו להתלבש קשרו אותו באזיקים לספסל בחדר אחר והפעילו את מזגן הקירור בעוצמה גדולה. כך נשאר כל הלילה ולדברי כתב האישום נגרם לו סבל רב מהקור. בפני הרכב בית הדין למשמעת, בנשיאות תת־ניצב אלי בן־דרור, כפרו השלושה באישומים של התעמרות ושימוש באלימות ללא צורך.

על דוכן העדים סיפר מוסא אבו מאדי: „הרביצו לי מכות רצח על הראש, על הבטן ועל הגב. הסכיבו אותי על הריצפה, דרכו לי על הראש ועל הביצים. הם הרביצו לי בידיים ועם צינור פלסטיק".

בחקירתו הנגדית על ידי הסניגור, עורך הדין אלי ביתן, סתר הצעיר את עצמו במספר פרקים הקשורים לפרשה. השוטרים טענו על דוכן העדים כי סיפור המכות לא היה ולא נברא וכי הבדואים מגישים את תלונותיהם כדי למנוע מהשוטרים לבצע עבודתם.

ביום א' יוגש כתב אישום נגד „האנס האתלטי"

באותו יום תיחשף בראשונה זהותו

מאת איה אורנשטיין

כתב אישום נגד החשוד במעשי האונס ברמת אביב יוגש ביום ראשון הקרוב. את כתב האישום מכין עו"ד עוזי שרמר, סגן בכיר ראשון לפרקליט מחוז תל־אביב. עם הגשת כתב האישום תחשף זהותו של הנאשם.

בינתיים תקף הצו האוסר לפרסם שמו ופרטיו המזהים של החשוד באונס, המכונה „האנס האתלטי", בשל פעילותו כאחד מענפי הספורט.

החשוד הוא בן 30 תושב רמת־השרון, גבר נאה וחסון. הוא חשוד בשלושה מעשי אונס בבית הספר „אליאנס" ברמת־אביב, בחמישה מעשים מגונים בכפייה ובמעשה סדום. חלק מקורבנותיו של החשוד היו קטינות.

את החשוד מייצגת עו"ד אסנת ברתור. לפני ימים אחדים היא הגישה ערר על מעצרו אולם החליטה לבטלו לאחר שהפרקליטות מסרה לה כי כתב האישום יוגש בתוך ימים אחדים.

משרד העבודה והרווחה
משרד החינוך והתרבות

המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

עתידך בטכנולוגיה למד/י לתואר הנדסאי, טכנאי מוסמך

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ז במוסדות להכשרה טכנולוגית הפועלים בחסות המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

תנאי הקבלה: תעודת בגרות או תעודת סיום מגמה טכנולוגית מה"ט ציונים חיוביים במקצועות מתמטיקה 3 יח', פיסיקה 3 יח', עברית 1 יח', אנגלית 2 יח'

הלימודים מתקיימים במגמות הבאות: מחשבים. אלקטרוניקה. חשמל. מכשור ובקרה. תעשיה וניהול. מכונות. בנין. חקלאות. כימיה. אלקטרו-אופטיקה. אדריכלות. הכשרת עובדי הוראה במקצועות טכנולוגיים.

להלן רשימת המוסדות להכשרה טכנולוגית וכתובותיהן:

אזור הצפון
ביה"ס הארצי להנדסאים מטעם קרית הטכניון חיפה
טל' 04-229111 ושלוחתו
בנצרת טל' 065-54831
מכללת תל-חי
מועצה אזורית הגליל העליון
טל' 069-437 31
אורט קרית-ביאליק
רח' מיר-עם 3, ת"ד 137 טל' 04-720141/2
מכללת נצרת עלית
רחוב דרך העמק
טל' 065-72025
מכללה טכנולוגית עמל חדרה
במגמות חשמל ותעשייה וניהול
רחוב האלון 45, חדרה
טל' 063-33991
מכללה טכנולוגית עמל טבריה
רחוב רבי עקיבא שכון ב'
טל' 067-94803
מכללה טכנולוגית עמל נהריה
מדרשת הגליל המערבי
טל' 04-910922

אזור המרכז
ביה"ס להנדסאים, אוני' ת"א
רח' האוניברסיטה 30, רמת-אביב
טל' 03-428211
מכללת אורט יד-סינגלובסקי
דרך הטייסים 28, ת"ד 25066
טל' 03-396171
אורט טכניקום גבעתיים
רח' מלמוב 15, גבעתיים
טל' 316555

מכללת תל-אביב
רח' גבורי ישראל 30, ת"א
טל' 03-390051
ביה"ס אורט טכני ע"ש ליין
רח' גבורי ישראל 2, רחובות
טל' 08-453695
מכללת אפקה
רח' הקדושה 15, ת"א
ת"ד 37681
טל' 03-373681
מדרשת רופין
ד"נ עמק חפר
טל' 053-85131
אורט נתניה
אזור התעשיה החדש, נתניה
טל' 053-33744
אורט כפר-סבא
מול המשטרה, כפר-סבא
טל' 052-31557, 052-33130
מקוה ישראל, מכון וייצ
דואר חולון
טל' 03-857500
המכון לפריון העבודה והייצור
קורסים במגמת
תעשיה וניהול בלבד
רח' הבראגה סאלד 4, ת"א
טל' 03-430263
ביה"ס להנדסאים וטכנאים
באדריכלות נוף
רח' אחד העם 50, פ"ת
טל' 03-9320940
המכללה לצילום קרית אונו
ת"ד 300 קרית אונו
טל' 03-350425

מכללה טכנולוגית-עמל ב' פ"ת
במגמת אלקטרוניקה בלבד
רח' אנסקי שכון סלע פ"ת
טל' 03-9223875
מכללה טכנולוגית-עמל חולון
במגמת מכונות-תעשיה
רח' קיבוץ גלויות 150, ת"א
טל' 03-823432

אזור הדרום
המכללה הטכנולוגית ב"ש
שלוחותיה: ערד, אופקים, דימונה, ירוחם
רח' בזל 14, באר-שבע
טל' 057-39131
מכללת אשדוד
ביסודי מכללת ב"ש
ת"ד 2006, אשדוד
טל' 055-24252
מכללת אשקה
שלוחת המכללה הטכנולוגית ב"ש
ד"נ שקמים
טל' 055-81970
מכללת הנגב ע"ש ספיר
ד"נ חוף-אשקלון
טל' 051-98201
מכללה אילת
רח' חטיבת הנגב
ת"ד 1301 אילת
טל' 059-72663

ירושלים
מכללת הדסה
רח' הנביאים 37, י-ם
טל' 02-222291
המכללה להנדסאים אורט גבעת-רם
האוניברסיטה העברית, י-ם טל' 02-533141
ביה"ס אורט ירושלים
רח' הנביאים 42 י-ם טל' 02-222215
המכללה לבנות בית וגן
ת"ד 16078 ירושלים
טל' 02-422481
אורט מזרח ירושלים
רח' הנביאים 42, י-ם
טל' 02-222215
מכללת בזק
גבעת מרדכי, ירושלים
טל' 02-533161

מבחני כניסה
על המועמדים למגמות
הנדסאים - מחשבים
הנדסאים - אלקטרוניקה
הנדסאים - תעשייה וניהול
טכנאים - תעשייה וניהול
לגשת לבחינה הפסיכומטרית הבינאוניברסיטאית
פרטים במזכירות במוסדות להכשרה טכנולוגית

מדינת ישראל

צו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (מחירים מירביים למצרכים) (תיקון מס'), התשמ"ו—1986

בתוקף סמכותנו לפי סעיף 7(א)(1) לחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו—1985 (1), אנו מצווים לאמור:

תיקון התוספת 1. בתוספת לצו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (מחירים מירביים למצרכים), התשמ"ו—1986 (2), בחלק שמונה־עשר, במקום המחירים של המצרכים המפורטים והמתוארים בפסקה זו, יבואו המחירים הנקובים לצדם כדלהלן –

שם המצרך	המשקל בגרמים	המחיר בש"ח במכירה – לקמעונאי כולל מע"מ	המחיר בש"ח במכירה – לצרכן כולל מע"מ	המחיר בש"ח במכירה – באזור אילת – לקמעונאי	המחיר בש"ח במכירה – באזור אילת – לצרכן
לחם כהה (אחיד)	750	0.31	0.34	0.27	0.30
לחם לבן	750	0.40	0.45	0.35	0.39

תחילה 2. תחילתו של צו זה ביום ז' באייר התשמ"ו (16 במאי 1986).

התשמ"ו
1986

אריאל שרון
שר התעשיה והמסחר

משה נסים
שר האוצר

1) ס"ח התשמ"ו, עמוד 2
2) התשמ"ו, עמוד 380

הודעות אגף המכס ומע"מ בענין שיעורי ההחזר על מלאי דלק

1. הנהלת המכס ומע"מ מודיעה כי בתוקף צו שעת חרום (שיעור תשלום חובה על תזקיקי דלק) התשמ"ו – 1986, חייבים מחזיקים בתזקיקי דלק להגיש הצהרה בה יפורטו כמויות הדלק במלאי שברשותם נכון ליום ז' באייר התשמ"ו 16.5.1986 שעה 01.00.
2. מחזיק טובין כמשמעותו בצו יקבל החזר מאוצר המדינה לפי השיעורים הבאים:

א. בנזין 91 אוקטן	0.09 ש"ח הליטר	אילת: 0.09
ב. בנזין 96 אוקטן	0.10 ש"ח הליטר	אילת: 0.09
ג. סולר	0.03 ש"ח הליטר	אילת: 0.03
ד. נפט	0.03 ש"ח הליטר	אילת: 0.03

3. לצורך ההחזר הינכם מתבקשים לציין הפרטים הבאים:
א. שם בעל / מפעיל התחנה.
ב. שם תחנת הדלק
ג. מס' חשבון / סניף בנק עיר
ד. מועד קבלת דלק אחרון / מס' תעודת משלוח

מידע בעניין ההיטל ניתן לקבל ביחידת המלאי בהנהלת המכס ומע"מ ירושלים, טלפון 7—245616־02
הודעה זו אינה באה במקום התקנות, הצווים וההוראות המחייבות והיא בגדר שירות בלבד.

השומר ממנהטן
THE PROTECTOR

סרט פעולה מדליקשו
בואו אל המקום, המוחר והמחיר עם
בקי צ'אן (אגרופים מגוזקים)
סרט סופר מורגה
שבוע 5 „אלנבי" ת"א
„שלום" ב"ח, „אודלי" לוד

הכזא מן הاصل

صكنا من الأصل

שבתקולנוע

בב"ב יקיימו תפילה ברחוב ובפ"ת יפגינו ליד „היכל"

בחיפה החליטו הדתיים להימנע מהפגנות בליל שבת ★ הרבנים הראשיים לישראל יכנסו בשבוע הבא רבנים, שרים וח"כים דתיים לדון בעצירת ההידרדרות ביחסים שבין דתיים לחילונים

מאת ברוך נאה, ראובן בן־צבי ודפי מן

הדתיים בבני־ברק לא יתפללו הערב ליל־שבת בבתי הכנסת שלהם. מאות מודעות ענק שהודבקו בעיר בשעות הימים האחרונים קוראים לכל ציבור המתפללים לבוא ולהתפלל תחת כיפת השמיים, זאת בעצרת הזדהות עם הדתיים בחיפה ובפתח־תקוה, שם מתקיימות הקרנות סרטים בלילות שבת.

עדיין לא ברור אם לאחר התפילה יצעדו המוני המתפללים מבני־ברק לפתח־תקוה כדי להזדהות שם עם המפגינים מול קולנוע היכל.

משטרת מחוז המרכז הודיעה אתמול לתנועת בני־עקיבא ולועדה לשמירת השבת בפתח־תקוה, כי נדחתה בקשתם לרשיון לשתי הפגנות שביקשו לערוך. בני־עקיבא ביקשו להפגין מול בניין עיריית פתח־תקוה והועד לשמירת השבת מול – קולנוע „היכל".

גם הערב יתרכזו בפתח־תקוה כוחות משטרה גדולים כדי למנוע מהציבור הדתי־להפגין ללא רשיון מול בית הקולנוע „היכל", שגם הערב יקרין שלושה סרטים.

התאחדות בעלי בתי הקולנוע בחיפה החליטה להקרין גם היום סרטים רק בחמשה בתי קולנוע בעיר, ולא לצרף בתי קולנוע חדשים להקרנות ליל שבת, כדי שלא להקצין את האווירה ולהחריף את חילוקי הדעות. הסרטים יוקרנו באותם בתי הקולנוע שפעלו בשבוע שעבר, ועד לשובו של ראש העירייה אריה גוראל, השוהה בחוץ לארץ, לא תורחב מסגרת זו.

החוגים הדתיים בחיפה אמרו אתמול כי אין בדעתם להשתתף עוד בכל הידברות שהיא בעניין הקרנות סרטים בלילות שבת, משום ש„בנושא השבת אין על מה להידבר". הם מתכננים עצרת תפילה המונית בחיפה באחד מימי החול בשבוע הבא, בהשתתפות רבנים, שרים וחברי כנסת מהסיעות הדתיות ונציגי הרבנות מכל חלקי הארץ. יו"ר הסיעה הדתית המאוחדת בחיפה וראש הועדה למען השבת, משה בליטנטל, אמר ל„מעריב" כי אין בדעתם לקיים הפגנות בליל שבת כדי למנוע עימות עם המשטרה, ולמנוע אלימות והתנגשויות מיותרות עם חילונים ושוטרים, משום שמאבק כזה ממילא לא מביא לשום פתרון, פרט להחרפת אי שקט בציבור.

לעומת זאת פועלים נציגי הדתיים בחיפה נגד חילול השבת באמצעים חוקיים. הם תובעים שמשרד העבודה והרווחה יפעיל את חוק שעות העבודה והמנוחה, האוסר על יהודים לעבוד בשבת אלא בהיתר מיוחד, שלא ניתן לבתי הקולנוע בחיפה. הם תובעים גם מהעירייה לאכוף את חוקי העזר העירוניים הנוגעים לסגירת עסקים ופתיחתם בלילות שבת. הם גם מסתמכים על הסכם הסטטוס־קוו שנחתם בחיפה עם הקמתה של הקואליציה העירונית בין המערך לחזית הדתית. ברחובות העיר הודבקו מודעות ענק נגד חילול השבת.

בשבוע הבא יכנסו הרבנים הראשיים לישראל ורבני ערים, שרים וח"כים דתיים כדי לדון בדרכים לעצור את ההדרדרות ביחסים בין דתיים לבין חילוניים ולשמור על ה„סטטוס קוו" בענייני דת שנפרץ לאחרונה.

היוזמה למפגש באה מצד השר יוסף שפירא (מורשה) אשר נועד בעניין זה עם שני הרבנים הראשיים, ודרש לדון בפעולה מתואמת בנושאים אלה. לדבריו ישנן „יוזמות פרטיות" של רבנים בערים שונות הפועלים במישור יחסי דתיים חילוניים ואחר כך דורשים כי הרבנות והשרים הדתיים יתייצבו מאחוריהם.

כדי להבטיח השתתפות רבה בכנס הוחלט כי הוא לא ייערך בבנין הרבנות הראשית אלא בביתו של הרב הראשי האשכנזי אברהם שפירא.

החוזר בתשובה מרח צבע שחור על גב התחנה

מאת אילן בכר

חוזר בתשובה בן 24 נלכד אור ליום אתמול שעה שעסק במריחת צבע שחור על גב תחנות אוטובוסים באזור התחנה המרכזית בירושלים.

סיור של משמר הגבול הבחין בחשוד ולאחר מרדף קצר הוא נתפס והובא למטה מרחב ירושלים לחקירה. שני אברכים נוספים, שנלכדו לפני כשבועיים שעה שצבעו תחנות אוטובוסים, עצורים במטה המרחב.

מרוץ בידיים קשורות חרדים ממאה־שערים וערבים ממחנה הפליטים שועפאט ניסו אתמול לחבל במרוץ העצמאות, שהתקיימו בירושלים למען יהודי ברית־המועצות. אבנים הושלכו לעבר הרצים בחלפם ליד צומת קוקה־קולה, סמוך לכביש החדש למעלה־אדומים. משמר הגבול רדף אחר מיידי האבנים ולכד חמישה חשודים, שלושה מבוגרים ושני קטינים. נסיון נוסף לחבל במרוץ נעשה ברחוב שבטי־ישראל, שם שפכו חרדים שמן על הכביש. המשתתפים במרוץ ידעו להתגבר גם קשיים אלה ואיש מהם לא פרש מהתחרות. בתמונה: הרצים בידיים קשורות (משמאל) מיכאל לב קורנבליט והילל בוטמן (כתב אילן בכר; צילם יצחק אלהרר)

ביה"מ העליון עיכב מאסרו של פרופ' אנייס

שופט בית המשפט העליון, יעקב מלץ, הורה אתמול לעכב את ביצוע גזר הדין של הפרופסור לרפואת שיניים יוסף אנייס, שהורשע בבית המשפט המחוזי בירושלים בגרימת מותה ברשלנות של הילדה בת ה־4, איה צימרמן.

פרופ' אנייס נדון לחצי שנת מאסר ובית המשפט המחוזי עיכב את ביצוע גזר דינו ל־18 בחודש זה, כדי לאפשר לו הגשת עירעור. בערב חג העצמאות הודיע פרופ' אנייס כי בכוונתו לערער בפני בית המשפט העליון וכי את הנימוקים יגיש במועד מאוחר יותר. הוא ביקש מבית המשפט לעכב את ביצוע העונש.

בנימוקיו לבקשת עיכוב ביצוע גזר־הדין אמר פרופ' אנייס, כי לא נקבע עדיין מועד לדיון המשפטי ואם יחול לרצות את עונשו לא יהיה טעם לערעור. שופט בית המשפט העליון נענה לבקשתו והורה לעכב את גזר־דינו עד תום הליכי הערעור בבית המשפט העליון.

„לוסי אמרה שהיא רוצה לחיות בישראל"

סיפר אביה של המתנדבת האנגליה, שנרצחה בנגב, לעתון לונדוני ★ המשטרה עדיין שומרת על איפול מוחלט על פרטי החקירה וממצאיה ★ השגרירות הבריטית בארץ מעדכנת את המשפחה ★ המשטרה מתחקה על כל צעדיה ביממה האחרונה לחייה של לוסי

מאת מאיר בלייך, סופר „מעריב" בלונדון ועזרא ינוב

„היא אמרה לנו שהיא רוצה לחיות בישראל עם החבר שלה יהודה", אמר אתמול אביה של לוסי איימוס לעתון הלונדוני „סטנדרד".

„לוסי פגשה אותו בקיבוץ שבו עבדה", אמר האב דוד איימוס, העובד בחברת התעופה „בריטיש איירווייס". הוא נפגש עם בתו לפני 3 שבועות כאשר היא באה להשתתף בחתונת אחותה.

„לא ראינו אף פעם את הבחור, ראינו רק את תמונתו. נראה שהיא היתה מאושרת מתוך ציפיה לעתיד טוב".

„היא באה לכאן 3 או 4 פעמים במהלך השנה שהיא בילתה בישראל, היינו בקשר מתמיד. היא היתה נערה מקסימה שיצרה קשרי חברות על נקלה", שמו של החבר יהודה והיא נסעה לבקרו.

משטרת מרחב לכיש עדיין מקיימת איפול מוחלט על חקירתה בפרשת רצח לוסי בת ה־23. פרטים ראשונים על הרצח נמסרו באמצעות הקונסוליה הבריטית למשפחתה, בעיירה ליד לונדון, ועתה ייקבעו סידורים להבאת גופתה של הנרצחת לקבורה.

צוות חקירה מיוחד, בראשותו של פקד אברהם ברדילי, ממשטרת מרחב לכיש חקר עד כה עשרות אנשים, ביניהם חברי קיבוצים, עובדי פרדסים בסביבה, מתנדבים ומתנדבות, נהג אוטובוס וגם חבריה הקרובים של הנרצחת.

נראה כי במקרה זה מתמקדת החקירה בבדיקת האפשרות של רצח על רקע פלילי.

בין היתר נבדקת השאלה מתי בדיוק נרצחה לוסי איימוס וקיימת אפשרות די סבירה שזה קרה זמן ניכר אחרי צאתה מבאר־שבע צפונה לצומת כביש סער – דורות. המשטרה מנסה להתחקות אחר צעדיה של לוסי ביממה האחרונה לחייה ושיחזור כל תנועותיה עשוי להביא לפיענוח מעשה הרצח.

יריד אביב 1986

חבר יקר!
הנך מוזמן ליריד האביב המיועד למשקי הדרום והנגב
ביריד יוצגו הדגמים החדשים של טרקטורים
מסי פרגוסון, לנדיני וגלידי

הטרקטורים מתאימים לעבודות במטעים וכרמים,
עיבודי שורה, חריש כבד וקל, גרירת קווים והובלות

מיוחד ביריד -
תנאי רכישה המותאמים לאפשרויותיך!

הירידי יתקיים בימים א,ב,ג
18.5.86 - 20.5.86
בין השעות 08.00-16.00
במוסך שיאון, באר טוביה

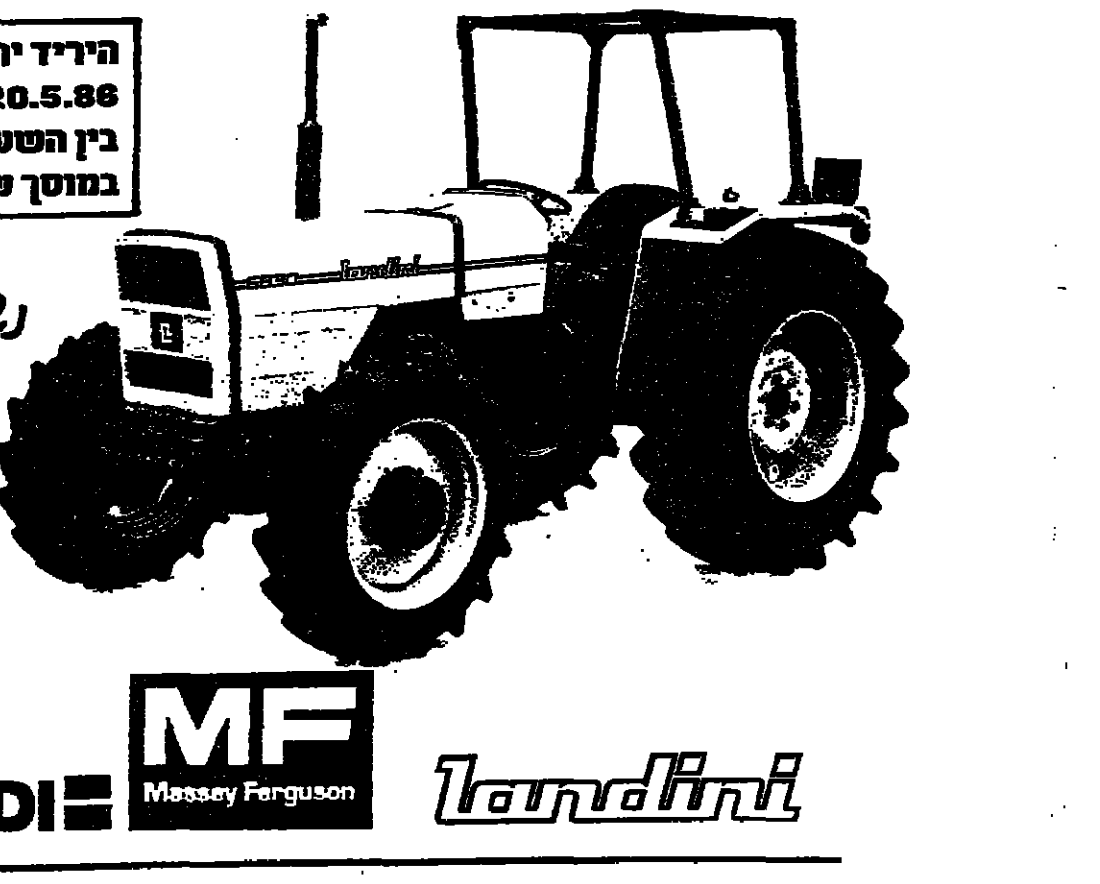

נשמח לראותך!

-הנהלה אישית-

GALIDI | MF Massey Ferguson | landini

לפרטים נוספים: מאיר 08-232084, גליל 057-82474, יגאל 055-81168

אוניברסיטת תל-אביב

המרכז למירשם
ענף רישום וקבלה

רישום מועמדים חדשים לעונת לימודי הקיץ תשמ"ו

ללימודים לקראת התואר הראשון:

לפקולטה למדעי החברה
לחוגים: סוציולוגיה ואנתרופולוגיה
מדע המדינה
כלכלה

הערה: הרישום פתוח גם לתלמידי אוניברסיטאות אחרות המעוניינים ללמוד במעמד מיוחד בקורסים בודדים בחוגים: כלכלה, מדע המדינה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה ולימודי עבודה.

ללימודים לקראת התואר השני:

לביה"ס למוסמכים במינהל עסקים ע"ש ליאון רקנאטי
לתכנית מוסמך במינהל עסקים (מב"ע)

המעוניינים להרשם לתכניות אחרות לקראת התואר השני בפקולטה לניהול – מערכות בריאות, חקר ביצועים, מערכות מידע או התנהגות ארגונית, יוכלו להצטרף לקורסים שיוצעו במסגרת תכנית המב"ע. הנרשמים חלק מדרישות התכנית בה הם מעוניינים ללמוד.

גם תלמידים אלה חייבים בהליכי הרישום כמפורט להלן.

תכנית קורסים ומערכת שעות לעונת לימודי הקיץ ניתן לקבל במזכירות הסטודנטים של הפקולטה לניהול בשעות הקבלה. הלימודים בפקולטה לניהול יימשכו 7 שבועות.

חוברות הדרכה וטפסי רישום
ניתן לרכוש בחנות הספרים שבבניין האקדמיה למוסיקה בקרית האוניברסיטה.

הרישום יסתיים ביום ג' 20.5.86.

עונת לימודי הקיץ תחל ביום א' 13.7.86.

קבלת קהל בענף רישום וקבלה
(בנין המרכז למירשם)
בימים: א, ב, ד, ה בשעות: 09.00–12.00
בימי ג' בשעות: 09.00–15.00
טלפון: 420531, 420152, 03-420317.

אי.אי.אס.
שמחה להודיע על
משכנה החדש
משרד מכירות ומחלקת שירות
רח' יוסף 26, גבעת שמואל

מכירות:
טל' 03-5322045/6/7
03-5322602
03-5322152

שרות:
טל' 03-5321848
03-5321146
03-5322369

לשרותכם כתמיד!

האוניברסיטה הפתוחה

יום עיון בנושא
„יהדות ארצות הברית במאה העשרים"

יו"ר: פרופ' שלום ריכמן, סגן נשיא האוניברסיטה הפתוחה
10.00 – פרופ' ישעיהו ליבמן: „תפיסת היהדות בקרב יהודי ארצות הברית"
11.00 – אברהם בורג, יועץ לראש הממשלה בענייני יהדות התפוצות: „היהדות האמריקאית"
12.00 – הפסקה
יו"ר: ד"ר צבי גנין
12.30 – פרופ' ברוך פיינשטיין: „תולדות יהודי ניו־יורק"
13.30 – הקרנת סרט באורך מלא על יהודי ניו־יורק
14.30 – פרופ' יהודה באואר: „יהדות ארה"ב מבט מהשואה"

יום העיון יתקיים ביום ה', כ' באייר תשמ"ו, 29 במאי 1986, בבית התפוצות, רח' קלאוזנר, רמת־אביב.

יום העיון מתקיים לרגל הוצאת קובץ מקורות: „פרקים בתולדות יהודי ארה"ב: 1820–1914".
פרטים נוספים: המחלקה ליחסי ציבור, טל' 03-410751
הציבור מוזמן

בית ספר „חוף הכרמל" חוגג 25 שנה לקיומו

במסגרת האירועים נקיים
כנס מחזורים
מפגש חגיגי של כל בוגרי בית הספר

הכנס יתקיים ביום שבת 7.6.86
בשעה 17.00 בבית הספר

נשמח לפגוש את כל בוגרי בית הספר, העובדים והמורים בהווה ובעבר ובני משפחותיהם.
האירוע יתקיים על הדשא, רצוי להצטייד בלבוש חם.
מפקדי צה"ל מתבקשים לשחרר את בוגרינו לערב זה.

המרכז החקלאי
המחלקה לכפרים קהילתיים

גיתה
כפר קהילתי, בנוף מרהיב, בגליל המערבי,
20 ק"מ דרומית־מזרחית לנהריה –
5 ק"מ מעיר הורדים –
מתבסס על תעשיה ותיירות
קולט משפחות
בלי ילדים או עם ילדים עד גיל 12 –
בשיטת „בנה ביתך" בצמוד מרוכזת.

פניות בכתב – בצירוף קורות החיים – לועדת הקליטה „גיתה", ת.ד. 2070 נהריה 22120 בטלפון – פרטים 04-980812, 982804, שמשון 04-967389

מעריב ספורט

לפתוח ברגל ימין את מבצע החזרה לדרג א'

הערב (ב־5.30) בלייאז', תתמודד נבחרת הכדורסל של ישראל עם שוודיה ■ מחר (ב־3.30 אחר־הצהריים) מול הונגריה

מאת אלכס דורון
שליח "מעריב" לליאז'

המאבק על חזרתה של ישראל אל הדרג הבכיר בכדורסל האירו־פי, יחל הערב (ב־5.30) בלייאז' שבבלגיה, עם פתיחת משחקי דרג ב'. הנבחרת הישראלית הצעירה וחסרת הנסיון, תתמודד במשחק הפתיחה עם נבחרת שוודיה.

בשעות הערב הגיעו השחקנים ומלוויהם למלון, בו שוכנו גם כל שאר המשלחות. בטורניר משתת־פות 12 נבחרות בשני בתים, בליי־אז' ובאנטוורפן, על ארבעה כרטי־סי כניסה לאליפות דרג א' שתהייה באתונה, יוון, בשנה הב־אה.

משה וינקרנץ, עוזר המאמן, יצא מיד לצפות באימון של השוו־דים, אך לרוע המזל הוא הגיע לסוף האימון. הנבחרות מצויות בעיצומו של תהליך חילוף משמ־רות, ורובן הגיעו עם סגל צעיר.

בעוד שרוב יריבותיה של ישר־אל קיימו בין 8 ל־10 משחקי אי־מון, קיימה ישראל רק משחקי מב־חן ספורים לפני הטורניר. כך, למשל, התורכים, אשר השתתפו־תם היתה מוטלת מלכתחילה בס־פק – יצאו למחנה הכנה ביוגוסל־ויה, ושם גם ניצחו את רומניה.

הבעיה המטרידה יותר מכל את המאמן, צבי שרף, היא חוסר הנסי־ון של רוב שחקניו, וכן מצוקת הגובה אליו נקלעה הקבוצה עקב ניתוחיהם של שלכטר וויליס: "חשב־נו שנוכל להקל במשהו על הגבוה המצטיין שלנו, לאבן מרסר, אבל עכשיו יהיה העומס עליו גדול בהרבה, שלא לדבר על שינוי המ־ערכים המשמעותי שנאלצנו לבצע בגלל ההתפתחויות" – אמר המא־מן שרף.

הנבחרת תפתח את משחקה הראשון בטורניר בחמישייה שתכ־לול את ליפין, לאסוף, מרסר, דני־אל ושטע. לדברי רוב המאמנים הזרים, ישראל היא הפייבוריטית לזכות במקום הראשון בלייאז', ויש הטוענים כי היא גם המועמדת לזכות בטורניר כולו. וינקרץ הו־סיף כי יש חשיבות רבה לעלות לבית הגמר באנטוורפן עם ניצחו־נות על שתי השותפות לעליה מה־בית המוקדם, מכיוון שניצחונות אלה יובאו בחשבון בשלב הבא.

מחר תתמודד ישראל (ב־3.30 אחר הצהריים) עם הונגריה.

שביתה כללית קידמה את פני הנבחרות

מאת אלכס דורון, שליח "מעריב" לליאז'

שביתה כללית שהכריזו האיגודים המקצועיים בבלגיה משב־שת לחלוטין את מהלך החיים התקין במקום. השביתה כוללת את כל השירותים הציבוריים, תחבורה, תיקשורת, שירותי דואר וכו', וכבר אחרי מספר שעות של שהיית הנבחרות האורחות באליפות אירופה דרג ב', הבינו האורחים כי האירוח הבלגי ינזק קשות עקב השביתה. דוגמה טובה למה שצפוי לה (אולי) בהמשך, קיבלה הנבחרת הישראלית עם הגעתה לנמל התעופה של בריסל, שם לא הקביל איש את פניה. רק אחרי שלוש שעות בשדה, דאג מישהו להעברת המשלחת ללייאז'.

● נבחרת פולין הגיעה לבלגיה עם מאמן טרי. הסיבה: מאמנה הקודם לקה בליבו. המאמן החדש הוא קוצ'ה.

● האולם בו יתקיימו המשחקים בלייאז' הוא אחר מזה שאירח את אליפות דרג א' ב־77'. הנוכחי קטן בהרבה, ומכיל כ־1000 מקומות.

● ליריבתה הראשונה של ישראל, שוודיה, השחקן הגבוה בטורניר, גורן אריקסון, 2.14 מ', מקבוצת האגבי. לשוודים 6 שחקנים מעל ל־2 מטר. ההונגרים לא היו מוכנים למסור פרטים על נבחרתם.

● המשקיף מטעם פיב"א הוא המנכ"ל, האנגלי דייויד סרנר, ושני השופטים הנייטרלים הם דובים מיזון ומרטוניני האיטלקי.

2000 רצים במרתון העצמאות בחסות "מעריב"

כ־2000 רצים, נערים ונערות נט־לו אתמול חלק במירוץ העצמאות שהתקיים ברחובות ירושלים בחסות "מעריב".

צופים רבים התגודדו ברחובות וחוו ברצים הרבים שהשתתפו במי־רוצים השונים. אבי אפל ממועדון איילות, זכה במירוץ המיני־מרתון למרחק 25 ק"מ, בזמן של 1:18.54 שעה.

במירוץ התחרותי ל־5 ק"מ זכה אביה ריגל, מאליצור בן־צורים, כשעבר את המרחק בזמן של 15.17 דקות. במירוץ ל־5 ק"מ הפתיעה הילדה שירלי ושצקי בת ה־8 וחצי, כשגמעה את המרחק בזמן של 24.26 דקות.

דב בריאל

★ הקונגרס ה־28 של תנועת מכבי העולמי בחר פה אחד במיכאל קוהוי כיו"ר התנועה במקומו של ד"ר ישראל פלד. מרכוס ארבייטמן נבחר כנשיא התנועה.

צבי וייצנר, יו"ר מכבי חיפה:

לא יהיה שידור חי בטלוויזיה

למרות שכל הכרטיסים יימכרו עד למועד המשחק

מאת אלכס פרלסטמן ויונתן הללי

הבהלה בחיפה לכרטיסי כני־סה למשחק העונה בין מכבי חיפה למכבי ת"א, נמשכת ועד לסגירת הקופות אמש נמכרו 10,000 כר־טיסים. היום יוצאו למכירה 4500 הכרטיסים הנותרים. ונראה כי בקצב המכירה הנוכחי לא ייפתחו בשבת הקופות.

למרות העובדה שהאיצטדיון בקר־ית־אליעזר יהיה מלא מפה לפה, הודיע אתמול צבי וייצנר, יו"ר האלופה, כי לא יאפשר שידור ישיר של המשחק בטלוויזיה. "לא אפגע בשאר קבוצות הליגה כמו שאיני רוצה שבשנה הבאה יפגעו בי", אמר וייצנר.

אתמול בתום האימון זומנו הכדורגלנים לארוחת ערב חגי־גית על ידי שניים מאוהדי הקבו־צה, מוטי ואריה אלביני, בעלי מסעדת "מרתף הבנקאים". היום בצהריים תיכנס הקבוצה ל"הסגר" תשוהה במלון "דן" כשלשחקנים לא יורשה לבוא במגע עם איש. "בנצחון במשחק יבטיח את הזכיה באליפות ונפתח למעשה את חגי־גות האליפות", אמר ברוך ממן.

אוהדיה הוותיקים של מכבי ת"א, המתרכזים דרך קבע בבית הקפה "מילאנו" בצפון העיר, משוכנעים כי אליליהם יקחו מחר לפנות ערב באיצטדיון קרית־אליעזר את כל קופת הנקודות. הם רואים את מפגש הנעילה של העונה, בשבת הבאה מול הפועל פתח־תקוה באיצטדיון רמת־גן, כבעל חשיבות משנית – ולפיכך הולו כבר לחגוג את האליפות.

כדורגלני מכבי יוצאים היום בצהריים לבית מלון, כדי להש־לים את הכנותיהם למשחק.

המשחק המרכזי
כולם נוסעים לחיפה

[illegible]

תחזית לאומית
המאבק על התואר גם בב"ש

מאת אלכס פרלסטמן

מחוץ להתמודדות הגורלית בקרית־אליעזר, אין להתעלם גם מחשיבות עימות החוץ של הפו־על תל־אביב בבאר־שבע. תיאור־טית, יכולה הפועל ת"א לזכות בתואר האליפות גם אם תשמוט מחר שתי נקודות, אך זאת בתנ־אי שהמפגש בחיפה לא יוכרע. אבל מעשית ברור ל"אדומים" של דוד שוייצר כי רק נצחון יח־תיר אותם בתמונת המאבק על הכתר.

המוטיבאציה של הפועל ת"א, שתהיה גדולה לאין ערוך מזו של המארחת שלה, כמו גם העובדה שת"א שבה בעת האחרו־נה לכושר המשחק הטוב, והיא נמצאת בתנופה, מבטיחים לה, "על הנייר", את שלוש הנקודות. ככל הנראה, גם על כר הדשא.

שני משחקים אחרים שירכזו תשומת לב מסויימת יהיו בתחת־ית שם עדיין נאבקות כמה קבוצות מאימת הירידה לליגה הארצית. הפועל ירושלים שמת־חת ל"קו האדום" חייבת לנצח בימק"א את בני־יהודה ת"א ולייחל להפסד בית של הפועל פ"ת מול מכבי יבנה, כדי לדחות את ההכרעה למחזור האחרון. כל צרוף תוצאות אחר יביא לירידת ירושלים כבר מחר בערב. סיכוי־יה של פתח־תקוה לזכות במלוא שלוש הנקודות נגד יבנה טובים למדי.

יתר המשחקים: שמשון ת"א – הפועל חיפה (מכבי נת־ניה, 14.00); מכבי נתניה – מכבי יפו; מכבי שעריים מכבי פ"ת; פועל כפר־סבא – בית"ר ירושלים.

תחזית ארצית
חידת תחתית אחת

מאת מאיר ריפמן

לאחר שבית"ר נתניה, בית"ר ת"א והפועל לוד (שזקוקה תי־אורטית לעוד נקודה) הבטיחו את עלייתן לליגה הלאומית, העניין במשחקי הליגה הארצית מחר (מחזור 29) יתמקד רק בא־רבעה מאבקים של 5 קבוצות כנ־גד הירידה לליגה א'.

המרכזי שבהם יהיה המפגש בין שתי הקבוצות שמצבן בטב־לה הוא הטוב ביותר מבין כל קבוצות התחתית: הפועל יהוד נגד הפועל מרמורק. הביתיות מעניקה אמנם יתרון חשוב לי־הוד, אבל מרמורק יודעת להתע־לות במשחקים מסוג זה, כך שצ־פוי משחק שקול מאוד.

הפועל רמת־השרון, שלפתע מצאה עצמה נלחמת כנגד היר־דה, תאלץ לארח את הפועל לוד מחוץ לביתה (במגרש לזרוס), בשל עונש "רדיוס" שספגה ולש־חק ללא הרכבה המלא (הרחקות). כל תוצאה מלבד־נצחון, תסבך את רמת־השרון.

שחקני "הכח" יודעים שהכל תלוי בהם. השבת הם יצאו לרמ־לה למפגש מול בית"ר, שאינה יכולה להרשות לעצמה הפסד. רמלה זקוקה לנקודה בלבד כדי להבטיח את הישארותה. התחזית: תיקו ומעלה להכח.

הרמת־גנית השנייה – הפו־על, חוזרת בבושת פנים ל"מכתש" אחרי הפסד האומלל לבית"ר חיפה (3–2). רק אסית־עודדו צעירה, יוותר להם סיכוי לנצח השבת את הפועל טבריה.

יתר המשחקים: עכו – בית"ר ת"א (12.00); רמת־עמידר – חד־רה; בית־שמש – חיפה; חולון – בית"ר נתניה.

הליגה הלאומית
(לאחר המחזור ה־28)

.1	מכבי חיפה	16–44	54
.2	מכבי ת"א	21–41	54
.3	הפועל ת"א	25–49	53
.4	בית"ר ים	27–43	49
.5	בני־יהודה	15–25	46
.6	הפועל כפ"ס	33–35	36
.7	הפועל ב"ש	22–21	36
.8	מכבי יפו	31–24	36
.9	שמשון ת"א	36–30	35
.10	מכבי יבנה	27–20	34
.11	מכבי פ"ת	40–31	34
.12	מכבי נתניה	34–31	33
.13	הפועל פ"ת	38–34	32
.14	הפועל ים	43–29	27
.15	הפועל חיפה	56–22	24
.16	מכבי שעריים	34–19	22

הליגה הארצית
(לאחר המחזור ה־28)

.1	בית"ר נתניה	25–49	56
.2	בית"ר ת"א	24–52	54
.3	הפועל לוד	23–34	49
.4	צפרירים חולון	23–33	43
.5	מכבי עמידר	26–24	43
.6	הפועל חדרה	29–31	40
.7	הפועל טבריה	31–29	40
.8	הפועל עכו	25–31	37
.9	בית"ר רמלה	23–24	37
.10	הפועל מרמורק	36–31	35
.11	הפועל יהוד	28–32	34
.12	רמת־השרון	33–31	34
.13	הפועל ר"ג	33–32	33
.14	הכח ר"ג	34–19	32
.15	בית־שמש	42–19	21
.16	בית"ר חיפה	46–19	16

ההצעה לבלוק: 4000 $ לחודש

מאת א. טבק

4000 דולר נטו, זהו הסכום שההתאחדות לכדורגל מוכנה לש־לם כשכר חודשי למאמן ההולנ־גאר בלוק. על כך החליטה אתמול ועדת החמישה מטעם ההתאחדות למינוי מאמן לנבחרת. היום אמור המאמן בלוק להשיב אם הוא מק־בל את ההצעה.

ישיבת הוועדה אתמול היתה קצ־רה. הגזבר גד אגוזי הבהיר חד־משמעית כי מאספקטים ציבוריים השוררים היום בארץ, לא ניתן לשלם היום שכר גבוה למאמן זר. בתחילה רצה אגוזי לשלם רק 3500 דולר, שכר כפול מזה שמק־בל כיום המאמן יוסף מרימוביץ'. בסופו של דבר שוכנע על ידי שאר חברי הוועדה להתפשר מעט, ועל דעת כולם סוכם על שכר של 4000 דולר, שישולמו מקופת ההת־אחדות במשך שנה, כולל תשלומי מסים, 112 אלף דולר. סכום זה לא כולל את הדיור והרכב עבור המא־מן.

אמש ניסתה ההתאחדות להשיג את בלוק טלפונית, על־מנת לקבל ממנו תשובה להצעתה הכספית. אשתו השיבה כי הוא אמור להגיע מאוחר בלילה, ועל כן יוצר הקשר עמו כנראה רק היום. בהתאחדות מקווים לתשובה חיובית מצד המאמן, אחרת תיווצר בעיה לא פשוטה. אין מועמד זר אחר, מאחר וכולם מבקשים שכר גבוה, ואין כרגע מאמן ישראלי בכיר פנוי למשרה, אלא אם ההתאחדות תח־ליט לפתות אחד כזה כדי שיפר את ההסכם עם קבוצתו.

● המאמן גאר בלוק. האם הוא יחתום על הצעת ההתאחדות

עמידר זוכתה בוועדה

מאת עמי כברי

שני כדורגלני הפועל באר־שבע, אפרים דוידי, שצבר 5 כרטי־סים צהובים ושלמה אילוז – שהורחק מהמשחק עם שמשון ברבע גמר הגביע, לא ישחקו השבת מול הפועל ת"א, לאחר שהורחקו אמש בוועדת המשמעת של ההתאחדות. דוידי הורחק משני משח־קים, ולאילוז נקבעה הרחקה מ־3 משחקים בפועל ו־3 על־תנאי לשנה.

מכבי רמת־עמידר מן הליגה הארצית זוכתה אמש מן האשמה, כי בניגוד לסעיף 10/2 בתקנון האליפות, הקובע שקבוצה חייבת להופיע בהרכב החזק ביותר העומד לרשותה, עלתה למשחק עם יהוד בשבת כשבשורותיה 6 שחקני ספסל בהופעת בכורה בבוג־רים. הדיין חיים אלחדיף קבע כי עמידר עשתה כל שביכולתה לנסות ולשבץ את שחקני ההרכב הראשון שלה לשחק, לאחר שאלה הכריזו שביתה על רקע כספי. "יהוד נהנתה בסך־הכל מפירות הסיכסוך הפנימי ברמת־עמידר, אך אין שום סימן לקנ־וניה בינה לבין עמידר" – פסק הדיין. עם זאת, העביר עו"ד אלחדיף בקשה ליועץ המשפטי בהתאחדות, כי יבדוק את האפש־רות להעמיד את ששת "סרבני" עמידר לדין בגלל שביתתם.

פנחס דרורי (הפועל יהוד) שספג 7 כרטיסים צהובים, הורחק מ־4 משחקים בפועל.

איך הפכו 56 אלף $ ל־56 אלף ש"ח...

מאת ברוריה ביגמן

ראשי קבוצת הכדורסל של אליצור קרית־אונו, שירדה לליגה הארצית אחרי עונה אחת בלאו־מית, יודיעו בתחילת השבוע למר־כז אליצור על החלטתם להנתק מהמרכז. הרקע ל"פיצוץ" לפי טע־נת הקבוצה – אי מילוי הבטחות כספיות של המרכז כלפיה.

קרית־אונו סיימה את עונתה הלאומית בגרעון של 50 אלף דו־לר. המרכז הבטיח לכסות חוב זה, ולהעביר לקבוצה 56 אלף דולר לטווח של 3 שנים, (28 צ'קים של 2000 ש"ח כ"א). באורח מפתיע קיבלה הנהלת הקבוצה הודעה כי המרכז יסייע רק ב־56 אלף ש"ח לחיסול החוב, (כל המאה – 2000 ש"ח). בנוסף, נאמר בהודעה כי המרכז אוסר על הקבוצה לעשות מאמץ להעפיל לליגה הלאומית.

"אם המרכז קובע לנו אם לע־שות מאמץ לעלות ליגה או לא, אנחנו לא צריכים להיות כפופים לחוקים שלו. נפעיל את הקבוצה בכוחותינו" – אמר דוד קפלינסקי, יו"ר האגודה. נודע, כי בעקבות זאת הועלתה אפשרות להתאחד עם הפועל ר"ג.

קרית־אונו גם תסיר אחריותה מק־בוצת הנשים, אלופת המדינה ומח־זיקת הגביע.

בתגובה אמר אמש זאב ברוזר־מן מזכ"ל אליצור: "ראשי קרית־אונו הצהירו שבכספים לכיסוי הגרעון הם רוצים לרכוש שחקנים. זה לא מקובל עלינו. זה לא ציבו־רי. להערכתי, אין אף מרכז ספורט שעוזר לקבוצותיו כמו מרכז אלי־צור. אם הם רוצים להנתק מהמר־כז, זה עניינם. הם יצטרכו להתחיל הכל מליגה ג'. האיומים לא ישנו את גישתנו".

עוד 15 ימים לגביע העולם

אנגליה: 1–4 על קוריאה

נבחרת אנגליה הביסה אור לי־ום רביעי 1–4 את נבחרתה של דרום־קוריאה, במשחק ההכנה האחרון של האנגלים לפני יציא־תם למכסיקו. המשחק נערך בקו־לורדו ספרינגס שבארצות־הברית, על מנת לתרגל את השחקנים בתנאי הגובה ודלילות האויר המצפים להם במכסיקו. מארק הייטלי כבש בראשונה לאנגליה (37) ובריאן רובסון קבע את תוצ־את המחצית, 2–0, בדקה ה־41. טרי דיקסון העלה ל־3–0 (61), לפני שדרום־קוריאה, שתופיע במכסיקו לראשונה מאז 1964, צימקה ל־1–3 ע"י דיוק סו קנג. דיקסון עצמו חתם את תוצאת המשחק כשכבש שנית בדקה ה־86.

"זה היה מבחן מעולה עבורנו", אמר בסיום המאמן בובי רובסון.

● מנהל נבחרת מערב־גרמניה, פרנץ בקנבאואר, אמר אמש כי נב־חרתו מוכנה לקראת המונדיאל, ואחרי הניצחון שלשום 1–3 על הולנד שסיים את תקופת ההכנה, תמשיך להתאמן קשה גם במכסי־קו, והוא ידרוש מחניכיו כי ירוצו שם לפחות 30 דקות כל יום, על מנת לשמור על הכושר בתנאים הקשים של מכסיקו. לדעתו יש לו ולקבוצתו את כל הכלים להגיע אל אחד מארבעת המקומות הרא־שונים בטורניר.

● מארגני המונדיאל מצפים למכור כ־75 אחוז מכלל הכרטי־סים שהועמדו למכירה. בספרד 82', למשל, נמכרו בסופו של דבר כ־82 אחוזים מהכרטיסים. הכרטי־סים הזולים כבר נחטפו, והמדובר על מחירים שבין 10 ל־20 דולאר לכרטיס. למאחרים נותרו היקרים, בני 20, 30 ו־50 דולאר.

„לוסי אמ...
שהיא רו...
לחיות בישרא...

אוניברסיטת תל־א...

עמידר זוכתה...

הכזا من الأصل

משפחת פדרמן השלימה שליטתה על קונצרן עלית

מאת דוד ליפקין

משפחת פדרמן, בעלת חברת ״יסרגת״, השלימה אמש את השתלטותה על קונצרן ״עלית״. היא רכשה אמש חבילה נוספת של מניות, עשרה אחוז ממניות הקונצרן, תמורת 3.9 מיליון דולר.

הרכישה של משפחת פדרמן בוצעה מחברת ההשקעות ״דנות״, הנמצאת בפירוק. במכירה שנוהלה על־ידי מפרקי דנות, עורכי־הדין ישראל קנטור, יורם אלדראי וגרשון לב והרואה־החשבון י. שחק, הופיע קונה אחד בלבד משפחת פדרמן. היא שילמה את סכום המינימום שדרשו המפרקים תמורת חבילת המניות.

באמצעות קניית חבילה זו, יש למשפחת פדרמן, בצורה ישירה ועקיפה, 51 אחוז ממניות עלית.

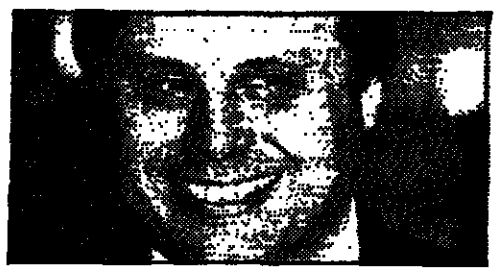
• דוד פדרמן

ב־21 אחוז גדלו אמצעי התשלום בחודש אפריל

אמצעי התשלום הסתכמו בסוף אפריל ב־1.6 מיליארד ש״ח – לעומת 1.1 מיליארד ש״ח בחודש ינואר

מאת יצחק דיש

אמצעי התשלום במשק גדלו בחודש אפריל בשיעור מואץ של 21 אחוז.

הגידול הוא במזומנים ופקדונות עובר ושב. מגמת הגידול המהיר באמצעי התשלום הסתמנה מראשית השנה, אך היא הוגברה באפריל. אמצעי התשלום הסתכמו בסוף אפריל ב־1.6 מיליארד ש״ח לעומת 1.1 מיליארד ש״ח בינואר.

הגורם העיקרי לגידול המהיר באמצעי התשלום הוא הפי־ עם בעל משמעות חיובית: נכונות הציבור להחזיק מזומנים ופקדונות עובר ושב בבנקים. זאת כיוון, שאין חשש מפיחות גדול והריבית בפקדונות לזמן קצר כגון בפק״מ ובתפ״ס הר־ פתחה ואינה שונה בהרבה מהריבית הנמוכה בעו״ש. היתרות בפק״מ ובפ״ס ירדו ל־3.3 מיליארד ש״ח, לעומת 3.6 מיליארד ש״ח בינואר.

באותו זמן מסתמן גידול באגרות חוב. ההשקעה באג״ח מסתכמת ב־4 מיליארד ש״ח לעומת 3.6 מיליארד ש״ח בתחילת השנה. זאת, בלי התשואה שהצטברה באגרות החוב באותו זמן.

לראשונה בתולדות מע״מ

שנתיים מאסר בפועל לעוסק שלא שילם בזמן

מאת כתבי ״מעריב״

בפעם הראשונה בתולדות המע״מ נידון עוסק לשנתיים מאסר בפועל בגלל שלא שילם בזמן והגיש דו״חות כוזבים.

בית־משפט השלום בעפולה הטיל על חלי תאסן סעידה מעפולה, מנהל חברה להובלות, שנתיים מאסר בפועל, 3 חודשים מאסר על תנאי, למשך 5 שנים, וקנס בסך 10,000 ש״ח. העוסק הגיש לשלטונות מע״מ 28 דוחות באיחור, על אפס הכנסות, כאשר מחזור עסקאותיו היה במאות אלפי שקלים. מאז הפעלת מע״מ לפני עשר שנים לא הוטלו מאסרים בפועל לתקופה ארוכה כזו.

במקרה אחר בבית־משפט בעפולה, מיד לאחר מתן פסק דין זה, ניסה עוסק אחר לקפוץ מבעד לחלון בית־המשפט, נפל ופצע את ראשו.

בבית־משפט השלום בנתניה נידון מנהל מסגריה לשנה מאסר בפועל ו־3 חודשי מאסר על תנאי וקנס כספי בסך 100 ש״ח. בעל מסגריה אחר מנתניה, נדון לחצי שנה בפועל וקנס כספי בסך 250 ש״ח. בדו״ח שהוגש למנהל המכס מרדכי ברקת, נמצא שעשרות מאסרים בפועל וקנסות כבדים הוטלו על עוסקים באיזור הצפון בענפים שונים.

איגוד לשכות המסחר דורש הורדת מס־הכנסה

מאת כתבי ״מעריב״

משלחת של איגוד לשכות המסחר, בראשותו של נשיא האיגוד דני גילרמן, תתבע היום משר האוצר, משה נסים, לבצע רפורמה מיידית במס־הכנסה. המשלחת תתבע הורדה של 16 אחוז בשיעורי מס־הכנסה.

לפי נתונים, שתציג משלחת האיגוד לפני שר האוצר, ברבע הראשון של שנת 1986 גדל נטל המס ל־60 אחוז מהתל״ג, לעומת 48 אחוז מהתל״ג בשני הרבעים האחרונים של 1985.

התפתחות זו מוסברת, כתוצאה מעצירת האינפלציה, שהפסיקה את שחיקת שיעורי המס, יישום חוק שטיינברג ושחיקה ברווחים.

ראשי איגוד לשכות המסחר גם יציגו נתונים לפיהם השנה יהיה גידול של כמיליארד דולר בגביית מסים לעומת שנת התקציב הקודמת.

לדעת האיגוד, אין זה מתפקידה של המדינה לגבות יותר מיסים ולחלק כספים.

ישראל קיבלה אתמול 375 מיליון דולר – מחצית סיוע החרום

מאת עודד גרנות, סופר ״מעריב״ בוושינגטון

הממשל האמריקני העביר אתמול לישראל 375 מיליון דולרים – מחצית מכלל סיוע החרום שהובטח לה השנה.

אשתקד קיבלה ישראל 750 מיליון מכלל סיוע החרום, המסתכם ב־1.5 מיליארד דולר למשך שנתיים. יתרת 375 מיליון הדולרים תמסר לישראל לקראת חודש אוגוסט, אך לא יאוחר מחודש אוקטובר השנה.

נידחתה בקשה לעכב את פירוק מפעלי המצות של דננברג

מאת איה אורנשטיין

נשיאת בית־המשפט המחוזי בתל־אביב, חנה אבנור, דחתה אתמול בקשה לעכב למשך תקופה נוספת את פרוקן של שלוש חברות ממפעלי המצות של משפחת דננברג – חברת מצות ישראל בע״מ, ישראל דננברג בע״מ ודננברג יצוא בע״מ.

את הבקשה לעכב את הפרוק הגישה לבית־המשפט משפחת חלף – אחת המשפחות שבבעלותן החברות – באמצעות עו״ד ד״ר אמנון גולדנברג.

צו הפרוק של חברות מפעלי המצות ניתן לפני יותר מארבעה חודשים. בנימוק, כי יש לפרקם בשל סיכסוכים משפחתיים. הוסכם לעכב את הפרוק למשך ארבעה חודשים, כדי לא לפגוע באספקת המצות לחג הפסח.

מייד לאחר שפג תוקפה של החלטת העיכוב הגישה משפחת חלף בקשה להמשיך ולעכב את הפרוק, משני נימוקים – הגשת ערעור על החלטת הפרוק לבית־המשפט העליון ושלוש השריפות שארעו במפעלי המצות, הכחייבות לשקם את החברות, כדי שניתן יהיה לתבוע מהביטוח את כל הפסד הרווח.

השופטת אבנור קבעה כי אין הצדקה לעכב את הפרוק.

משרד המשפטים

סדנאות, הרצאות, סמינריונים

משרד המשפטים מודיע בזה על הפעולות שתתקיימנה בשבועות הקרובים בתחום המשפט העברי:

בירושלים (בשיתוף לשכת עוה״ד – המרכז המשפטי)
סדנא: אתיקה שיפוטית במשפט העברי
הסדנאות יתקיימו מדי יום ג׳, החל מיום ג׳, י״א באייר תשמ״ו (20.5.86) ועד ח׳ בתמוז תשמ״ו (15.7.86), בשעה 20:30.
הסדנא הראשונה תתקיים ביום ג׳, י״א באייר תשמ״ו (20.5.86), בשעה 20:30
יושב ראש: פרופ׳ נחום רקובר, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה
דברי פתיחה: השופט בן־ציון שרשבסקי, שופט בית המשפט העליון לשעבר
המרצה: השופט צבי טל, בית המשפט המחוזי, ירושלים
המקום: המרכז המשפטי, רח׳ שופן 1, ירושלים

בחיפה (בשיתוף לשכת עורכי הדין, מחוז חיפה)
סדרת הרצאות
ההרצאות תתקיימנה בלשכת עורכי הדין, רח׳ הרצל 21, חיפה, מדי שבועיים בימי שני, החל מיום ב׳, י׳ באייר תשמ״ו (19.5.86), בשעה 19.00.
ישיבת הפתיחה
יושב ראש: מר יואל סלומון, עו״ד, ראש הלשכה במחוז חיפה
פתיחה: השופט אברהם פרידמן, נשיא בית המשפט המחוזי, חיפה
המרצה: עו״ד נפתלי ליפשיץ
הנושא: דיני שליחות
המועד: י׳ באייר תשמ״ו (19.5.86)
ההרצאות הבאות
ד״ר יעקב וינרוט – הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת ת״א — הפללה עצמית, כ״ד באייר תשמ״ו (2.6.86)
השופט אהרן מלמד – נשיא בית המשפט לנוער — העונש בשיקום כפוי, ט׳ בסיון תשמ״ו (16.6.86)
עו״ד יצחק מירון – חוזה לטובת אדם שלישי, כ״ג בסיון תשמ״ו (30.6.86)

ערב עיון: הרמב״ם – האיש ומשנתו
(בשיתוף עירית חיפה)
ערב העיון יתקיים בבית פבזנר, רח׳ פבזנר 51, חיפה, ביום ד׳, י״ב באייר תשמ״ו (21.5.86), בשעה 20:00.
המרצים:
השופט יצחק יעקבי שווילי – על דמוקרטיה ושלטון החוק, בית המשפט המחוזי, חיפה
הרב יעקב חיים – הרמב״ם בהלכה ובמחשבה
ד״ר אורי לוי – הבריאות במשנתו של הרמב״ם

בבאר־שבע (בשיתוף לשכת עוה״ד, מחוז הדרום)
סדנאות בדיני עונשין
המפגשים יתקיימו בלשכת נשיא בית המשפט המחוזי, באר־שבע, בימי שלישי, בשעה 18.30.
הסדנא הראשונה תתקיים ביום ג׳, י״א באייר תשמ״ו (20.5.86), בשעה 18.30.
דברי פתיחה: השופט יעקב טירקל, נשיא בית המשפט המחוזי, באר־שבע
המרצה: ד״ר אברהם אמיר, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

סמינריון בדיני נזיקין
(בשיתוף לשכת עורכי הדין)
ימים ה׳-מוצ״ש, כ׳-כ״ב באייר תשמ״ו (29-31.5.86), בית הארחה קיבוץ לביא
פתיחה: עו״ד בן ציון לנגנטל, סגן ראש לשכת עוה״ד
מרצים: השופט פרופ׳ אהרן ברק – בית המשפט העליון — מגמות בדיני נזיקין
הרב אברהם שיינפלד – דיין בית הדין הרבני, ת״א — חוות דעת רשלנית, משבר הבנקים – היבט משפטי
הרב יהודה גלעד – רב קבוצת לביא — נזיקין ביהדות
מנחים בסדנאות: השופט צבי טל, בית המשפט המחוזי, ירושלים; השופט צבי מ. הכהן, בית המשפט המחוזי, ת״א
סיכום: פרופ׳ נחום רקובר, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה

הסמינריונים הבאים:
דיני החוזים – 19-21.6.86, בית הארחה, ניר עציון
דיני שומרים – 17-19.7.86, מלון הולילנד, ירושלים
דיני עונשין – 28-30.8.86, מלון לרום, ירושלים
פרטים והרשמה: משרד המשפטים 02-270266.

נשיא בית המשפט העליון
שופטי ישראל והנהלת בתי המשפט
משתתפים בצער משפחת אזולאי
במות עליהם אבי המשפחה
השופט בדימוס
יעקב אזולאי
לשעבר נשיא בית המשפט המחוזי בחיפה

מודים שהייתם עמנו בכאבנו במות
רויטל
טובה, אריה, גילה,
ואורית שטיינברג
ראשל״צ

משרד החקלאות
שירות ההדרכה והמקצוע
אגף ההדרכה
והמחלקה להמחשה
אבלים על מותו ללא עת של חברנו לעבודה
יורם כצנלסון ז״ל
ומשתתפים בצער המשפחה

לגדי כפיר
תנחומינו במות
אמך ז״ל
המכון הישראלי
לתכנון ומחקר תחבורה

לחברתנו היקרה אסתר ז׳מס
משתתפים באבלך הכבד על פטירת אחיך
מתתיהו כץ ז״ל
כי יתן ולא תדעי דאבה עוד.
חברותיך בארגון ״יעל״ רמב״ם

למשה שורם
אתך אנו באבלך על מות **אמך ז״ל**
ההנהלה, המורים והעובדים
בי״ס אורט ע״ש א. סינגאלובסקי

לגיורא אלפנט
אתך אנו באבלך על מות
אביך ז״ל
ההנהלה, המורים והעובדים
בי״ס אורט ע״ש א. סינגאלובסקי

למשפחות אוהב־ציון
אתכם באבלכם על מות
הרעיה והאם
משקי העובד הציוני
ארגון המושבים של
העובד הציוני
והנוער הציוני בישראל

למשפחת פסח
משתתפים בצערכם בהלקח מכם יקירכם
פסח יצחק ז״ל
משרד האוצר
מנהל הלשכה לשקום נכים
וצוות העובדים

למזל וגדעון בלע
אתכם באבלכם הכבד
על מותו של
משה ז״ל
המחנך והמדריך
עמיתיו דוב
חבריו מקן בית״ר ממל (ליטא)

לבוריס גרבר והמשפחה
על מות
דבורה ז״ל
משתתפים בצערכם העמק
גד וטליה זאבי

לחברתו לעבודה נעמה שר
משתתפים באבלך במות
אביך ז״ל
אל־אופ
ההנהלה והעובדים

לחיה תומא
משתתפים באבלך הכבד על מות
אמך ז״ל
סטימצקי
ההנהלה והעובדים

לידידנו
משה פיינגולד ומשפחתו
משתתפים בצערך
על מות
אביך ז״ל
החברים

משפ׳ אלון	משפ׳ חייבי
משפ׳ אפל	משפ׳ צור
משפ׳ בלום	משפ׳ צוקר
משפ׳ בן־יעקב	משפ׳ רוזנצויג

ללנדאו איציק וגילה
איתכם באבלכם הכבד
מק דוד

ליצחק לנדאו ומשפחתו
משתתפים בצערכם הכבד במות
הבן
רועי ז״ל
הבנק הבינלאומי הראשון
ההנהלה והעובדים

לפיני דורון
משתתפים באבלך הכבד על מות
אמך ז״ל
הנהלת כור סחר
והחברים בכור אפריקה

רשות השידור
מנהל קול ישראל
אבלים על מותו של
המהנדס
אפרים שפירא ז״ל
[illegible]

משרד החקלאות
לוח מחירים מרביים
ליום שישי (16.5.86) ז' באייר תשמ"ו

המצרך	האריזה	הכמות	המחיר בשקלים חדשים במכירה: לקמעונאי כולל מע"מ	לצרכן כולל מע"מ	במזנון או בקיוסק כולל מע"מ	באילת לצרכן	או באילת במזנון בקיוסק
חלב ומשקאות חלב							
חלב מפוסטר (3% שומן)	שקית	1/2 ליטר	0.35	0.44		0.38	
חלב מפוסטר (3% שומן)	שקית	1 ליטר	0.60	0.76		0.65	
חלב מפוסטר (דל שומן 1%)	שקית	1 ליטר	0.58	0.74		0.64	
חלב מפוסטר (דל שומן 1%)	שקית	1/2 ליטר	0.33	0.41		0.35	
חלב מעוקר	בקבוק	585 מ"ל	0.54	0.70		0.60	
חלב מעוקר (דל שומן 1%)	בקבוק	585 מ"ל	0.52	0.68		0.58	
חלב עמיד 3% מתוצ' תנובה רשת-הטלף	קרטון	1 ליטר	0.87	1.11		0.95	
חלב הומוגני	קרטון	1 ליטר	0.73	0.92		0.79	
חלב רזיו (1.5% שומן)	קרטון	1/2 ליטר	0.49	0.62		0.53	
חלב רזיו (1.5% שומן)	קרטון	1 ליטר	0.90	1.17		1.01	
שוקו מפוסטר	שקית	200 מ"ל	0.21	0.27	0.34	0.23	0.29
שוקו הומוגני מתוצ' תנובת, טרה	קרטון	1/2 ליטר	0.56	0.74	0.93	0.64	0.80
שוקו ומוקה עמידים	קרטון	1/4 ליטר	0.50	0.65	0.81	0.56	0.70
תוצרת חלב ניגרת							
זבדה "אשל" מתוצרת תנובה "עידית" מתוצרת טרה	גביע 170 מ"ל		0.19	0.24		0.21	
לבן (3% שומן) "צ'יל" מתוצרת תנובה "עוד" מתוצרת טרה	גביע	170 מ"ל	0.16	0.21		0.18	
"יוגורט" מתוצרת תנובה וטרה	גביע	170 מ"ל	0.19	0.24		0.21	
"דנובה" תנובת, "דנונה" שטראוס	גביע	170 מ"ל	0.26	0.33	0.41	0.28	0.35
שמנת							
שמנת חמוצה	גביע	170 מ"ל	0.29	0.37		0.32	
שמנת מפוסטרת (33% שומן) מתוצרת תנובת, טרה, שטראוס	שקית	250 מ"ל	0.81	1.05		0.90	
חמאה							
חמאה	חבילה	100 גרם	0.42	0.55		0.47	
חמאה מלוחה	חבילה	200 גרם	0.82	1.06		0.91	
חמאה בטעם הולנדי מתוצרת תנובה	חבילה	100 גרם	0.47	0.60		0.52	
גבינות רכות ולבנות							
גבינה כחושה רגילה מתוצרת טרה	חבילה	250 גרם	0.59	0.76		0.65	
גבינה לחיתוך כחושה "כנער" מתוצ' תנובה "שבעוף" מתוצ' טרה	חבילה	250 גרם	0.88	1.12		0.96	
גבינה לחיתוך כחושה "כנער" מתוצ' תנובה "שבעוף" מתוצ' טרה	חבילה	500 גרם	1.67	2.15		1.85	
"כנעניה" תוצ' תנובה	גביע	250 גרם	0.72	0.92			
גבינה כחושה למריחה מתוצרת תנובה	גביע	250 גרם	0.59	0.76			0.65
גבינה לחיתוך חצי שמנה (5%) "טוב טעם" מתוצרת טרה	חבילה	250 גרם	0.90	1.15		0.99	
גבינה חצי שמנה (5% שומן) טרה, תנובה	גביע	250 גרם	0.64	0.82		0.71	
גבינה חצי שמנה "סביון" מתוצרת תנובה	קופסה	125 גרם	0.37	0.48		0.41	
גבינה שמנה למריחה (9%) תנובת, טרה	גביע	250 גרם	0.66	0.84	0.72		
גבינה קוטג' (9%) מתוצרת תנובת, טרה	גביע	225 גרם	0.63	0.81	0.70		
גבינה שמנה למריחה (12%) תנובת, טרה	גביע	250 גרם	0.81	1.03		0.89	
גבינה מלוחה "עין המפרץ", או "חמד" מתוצרת תנובה	חבילה	250 גרם	1.01	1.29		1.11	
גבינת ברינזה מתוצרת תנובה, טרה	חבילה	250 גרם	1.34	1.71		1.47	
גבינת פטה מחלב בקר מתוצרת תנובה	פח	1 ק"ג	5.47	7.11		6.11	
גבינה מוקצפת	גביע	120 גרם	0.54	0.71	0.88	0.61	0.76
גבינות קשות							
גבינה קשה חצי שמנה "גלבוע" מתוצ' תנובה		1 ק"ג	5.65	7.34	6.31		
גבינה קשה חצי שמנה "גלבוע" מתוצ' תנובה	חב' פרוסות	200 גרם	1.41	1.84		1.58	
גבינה קשה חצי שמנה "עמק" מתוצ' תנובה "כאר" מתוצ' טרה	חב' פרוסות	200 גרם	1.51	1.98		1.70	
גבינה קשה חצי שמנה "עמק" מתוצ' תנובה "טירת" מתוצ' סנא "אדמר" מתוצ' שטראוס "כאר" מתוצרת טרה		1 ק"ג	6.46	8.40	7.22		
גבינה קשה חצי שמנה "שפע" טרה "אדמר" שטראוס	חב' פרוסות	200 גרם	1.73	2.25	1.94		
גבינה קשה חצי שמנה "נוש חלב" תנובה	חב' פרוסות	200 גרם	1.58	2.06	1.77		
גבינה קשה שמנה "גד" תנובה		1 ק"ג	6.92	9.01	7.75		
גבינה קשה שמנה "נוש חלב" או "כל בו" תנובה		1 ק"ג	6.87	8.92	7.67		
גבינה קשה שמנה "טל העמק" מתוצרת תנובה		1 ק"ג	6.92	9.01	7.75		
"טל העמק" - תנובה	חב' פרוסות	200 גרם	1.75	2.28	1.96		
גבינה קשה שמנה "מירוך" - שטראוס	חב' פרוסות	200 גרם	1.98	2.59	2.23		
גבינה קשה שמנה "עירד" מתוצ' סנא "יהודר" מתוצ' טרה		1 ק"ג	8.92	9.01	7.75		
גבינות מותכות							
"כרמל" ו"עמק" מתוצרת תנובה	6 משולשים בקופסה	240 גרם	0.71	0.92	0.79		
"נועם" מתוצ' תנובה	8 משולשים בקופסה	200 גרם	0.71	0.92	0.79		
"משק" מתוצ' תנובה	16 משולש בקופסה	240 גרם	0.91	1.19	1.02		
מעדנים							
קנמרס בטעם פירות "פרימרס" תנובה ריוסבתה (3% שומן)	גביע	170 מ"ל	0.23	0.30	0.38	0.26	0.32
יוגורט (1.5% שומן) עם פירות מתוצ' תנובה	גביע	120 מ"ל	0.23	0.30	0.38	0.26	0.32
"יוגורט" טעם פירות מתוצרת תנובה	גביע	170 מ"ל	0.23	0.30	0.38	0.26	0.32
"מילקי" תוצ' שטראוס	גביע	120 מ"ל	0.32	0.42	0.50	0.36	0.43
מעדן חלב בטעמים: "קרמולי" תוצרת תנובה, "טוא" קדם "טנא" פרי "דני" מתוצ' שטראוס (1.5% שומן)	גביע	120 מ"ל	0.23	0.30	0.38	0.26	0.32
"יוגלי" מתוצ' תנובה	גביע	120 מ"ל	0.20	0.27	0.35	0.23	0.30
מעדן חלב בטעמים מתוצ' תנובת, טרה יטבתה	גביע	170 מ"ל	0.31	0.39	0.50	0.34	0.43

ביצים — משקל ביצה בגרמים	במכירה לקמעונאי בחנות בשקלים חדשים ללא מע"מ	במכירה לצרכן בשקלים חדשים כולל מע"מ	במכירה לצרכן באילת
מעל ל־70	0.129	0.16	0.14
מ־65 עד 70	0.121	0.15	0.13
מ־60 עד 65	0.113	0.14	0.12
מ־55 עד 60	0.105	0.13	0.11
מ־50 עד 55	0.097	0.12	0.10
מ־45 עד 50	0.089	0.11	0.09
עד 45	0.081	0.10	0.08

פטמים — סוג הפטם הקפוא	במכירה לקמעונאי בחנות מחסן סיטונאי ללא מע"מ	במכירה לצרכן כולל מע"מ	במכירה לצרכן באילת
סוג "מיני" במשקל עד 1.100 גר'	3.06	4.05	3.50
סוג "ב" במשקל עד 1.400 גרם	3.21	4.25	3.70
סוג "ב" במשקל עד 1.600 גרם	3.36	4.45	3.85
סוג "ג" במשקל מעל 1.600 גרם	3.36	4.45	3.85

חלקי עוף — חלק העוף הקפוא	במכירה לקמעונאי בחנות מחסן סיטונאי לק"ג ללא מע"מ	במכירה לצרכן לק"ג כולל מע"מ	במכירה לצרכן לק"ג באילת
חזה	8.66	11.45	9.90
כרעיים	4.54	6.00	5.20
שוקים	4.58	6.05	4.60
ירכיים	4.01	5.30	7.70
כבדים	6.69	8.85	8.20
לבבות	7.15	9.45	3.40
קורקבנים	2.95	3.90	6.00
טחולים	5.26	6.95	

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

ברוך אוסטרליץ ז"ל
בר' משה יקותיאל ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, ט' באייר תשמ"ו, 18.5.86 בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון–בת־ים.
נפגשים ליד השער הראשי. תודתנו נתונה לכל מנחמינו.

המשפחה

במלאת שתים עשרה שנה להילקח יקירנו

חיי'מקה דב וינר ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו, בבית הקברות הצבאי בקרית שאול, ביום ראשון, ט' באייר תשמ"ו, 18.5.86 בשעה 17.00.
התחבורה תצא מביתנו, רח' שילה 6 רמת־גן, בשעה 16.30.

המשפחה

קרן קימת לישראל — הפדרציה הציונית דרום אפריקה (ישראל)

התייחדו עם זכר
חללי מלחמות ישראל יוצאי אפריקה הדרומית

בואו להתייחד עמנו ולהנציח את זכרם, ביום שני, 19 במאי 1986, בשעה 15.00, בגן הזכרון לחללי אפריקה הדרומית, צומת גולני.

תחבורה אפשרית באם יש צורך – נא להתקשר ל: אתל – 03־290131, אשר – 04־641058, ביולה – 02־630801, שרה – 057־73811.

במלאת שלושים לפטירתה של יקירתנו

פירי (פירושקה) יעקב ז"ל

תתקיים אזכרה וגלוי מצבה, ביום ראשון, ט' באייר תשמ"ו, 18.5.86, בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין באשדוד.
אוטובוס יצא בשעה 3.00 מרחוב הרקל 1, אשדוד.

המשפחה

במלאות שלושים לפטירת יקירתנו

אילנית אוריאלי ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, ט' באייר תשמ"ו, 18.5.86, בשעה 4 אחה"צ, בבית העלמין בתלמונד.
הסעה תצא ממרכז הכפר.

המשפחה
וחברי מושב חרות

מדינת ישראל

היתר להעלאת מחירים לפי חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) התשמ"ו—1985

בתוקף סמכותנו לפי סעיף 7(א) (2) לחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) התשמ"ו—1985 (1), אנו קובעים:
מותר להעלות את המחיר של מצרך המתואר בטור ב' לתוספת המסווג בטור המכס הנקוב לצידו בטור א' מעל למחירו הקובע, בשיעור שלא יעלה על השיעור הנקוב לצידו בטור ג'.

בהיתר זה –
"תעריף המכס" – התוספת הראשונה לצו תעריף המכס והפטורים ומס קניה על טובין, התשמ"ו—1985 (2)
"פרט המכס" – מספרו של הפרט בתעריף המכס.
מקום שלצידו של פרט מכס בתוספת להיתר זה צויין תאור המצרך, יחול היתר זה לגבי אותו מצרך בלבד.

תחילתו של היתר זה ביום ז' באייר התשמ"ו (16 במאי 1986).

תוספת (סעיף 1)

טור א' פרט המכס	טור ב' תאור המצרך	טור ג' שיעור העלאה באחוזים
07.04	ירקות מיובשים	12
69.07 / 69.08	אריחי קרמיקה המיועדים לריצוף	8
76.15.1000	מכלי סיפון מייצור מקומי המשמשים להפקת סודה	14
84.19.1020	מדיחי כלים	12
85.06.9900	מאוררים מייצור מקומי	12
פרק 97	צעצועים ומשחקים מייצור מקומי	20

ד' באייר התשמ"ו (13 במאי 1986) (חמ 3–1914)

אריאל שרון — שר התעשיה והמסחר
משה נסים — שר האוצר

1) ס"ח התשמ"ו, עמוד 2
2) ק"ת שיעורי מק"ח 597, עמוד 35

אזכרה והקמת מצבה לאמי וסבתנו היקרה

מרת הודי' (הלנה) אברדם ז"ל

תתקיים ביום רביעי, י"ב באייר תשמ"ו, (21.5.86) בשעה 17.00 נפגשים ליד שער בית העלמין הצבאי שבחוף הכרמל, חיפה. אוטובוס יצא מרח' גבעון 12, אחוזה, חיפה בשעה 16.30.

שלום אברדם וב"ב

במלאת שלושים לפטירת

יוסף סלנט (בן אהרון) ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה, ביום שלישי, י"א באייר תשמ"ו, 20.5.86 בשעה 3.30.
נפגשים בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון בת־ים ליד השער החדש.

ציפי סלנט

לאדם קימרלינג

אתך באבלך על פטירת אביך היקר

מרדכי ז"ל

דבורה וישעיהו לנדאו
חירם לנדאו בע"מ

הועדה לקידום החינוך המדעי לנוער ומשרד החינוך והתרבות

מודיעים על פתיחת ההרשמה למחנות הקיץ לנוער שוחר מדע

המחנות מיועדים לתלמידי החטיבה העליונה והחטיבת הביניים ויתקיימו בחופשת הקיץ תשמ"ו (יולי—אוגוסט 1986)

המשתתפים יעסקו בפעילות מדעית במעבדה ויאזינו להרצאות בנושאים מדעיים. נוסף לכך יתקיימו פעילויות חברה וספורט.

בדבר פרטים והרשמה יש לפנות למוסדות המקיימים את המחנות:

שם המוסד	מיועד לבוגרי הכיתות	כתובת וטלפון
אוניברסיטת תל־אביב	ט'–י"א עם פנימיה ו'–י"א בלי פנימיה	היחידה לפעולות נוער רמת־אביב, ת"א 69978 03־423380, 420469
האוניברסיטה העברית בירושלים	ט'–י"ב עם פנימיה ז'–ח' בלי פנימיה	היחידה לנוער שוחר מדע גבעת רם, ירושלים 91904 02־585346, 585475
הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל חיפה	ט'–י"א בלי פנימיה ה'–ח' בלי פנימיה	היחידה לפעולות נוער המדור ללימודי חוץ ת.ד. 4959 חיפה 31048 04־661151, 667818
מכון ויצמן למדע רחובות	י"א עם פנימיה	היחידה לפעולות נוער רחובות 76100 08־482970
אוניברסיטת בר־אילן רמת גן	ח'–י"א בלי פנימיה	היחידה לפעולות נוער רמת גן 52100 03־718207
אוניברסיטת בן גוריון באר שבע	ז'–י"א עם פנימיה	היחידה לנוער שוחר מדע באר שבע 057־39947
מינהל המחקר החקלאי מרכז וולקני	י"א עם פנימיה	היחידה לנוער שוחר מדע מרכז וולקני ת.ד. 6 בית דגן 50250 03־980358

סיום ההרשמה בכל המוסדות 30.5.86.

האקדמיה ללשון העברית

אבלה על מותה הפתאומי של

הגב' איילה ליונשטן ז"ל

מן העובדים המסורים במפעל המילון ההסטורי.

מועדון מטיילי מעריב

15 יום בספרד ופורטוגל (כולל גיברלטר)

הטיול הקלאסי הכולל גם יעדים יהודיים כמו: שמורת הבוסאקו בפורטוגל ו"הערים הלבנות" בדרום ספרד.
□ ביצוע והדרכה: "גאות הככר"
היציאה: 17.8; 17.7; 26.6; 5.6.
פרטים: "מועדון מטיילי מעריב", מערכת "מעריב", קרליבך 2, ת"א טל. 03־439207.

פיוליד

תיקון טעות

במודעה שהופיעה ב־15.5 נשמט תאריך ערב העיון לזכרו של

ד"ר יואל זוסמן ז"ל

ערב העיון ייערך ביום שלישי, י"א באייר תשמ"ו (20.5.86) בשעה 18.00.

בעל
מפעל – חשב – חנות
בצע מבצעי מכירות
בתשלומים באמצעותנו
טלפונים: 03־230376, 03־245517

ראל קיבלה אתמול 375 מיליון דולר - מחצית סיוע החרום

רותה בקשה לעכב את פירוק מפעלי המצות של דננברג

פיינגולד ומשפחתו משתתפים בצערך על מות אביך ז"ל

נדאו איציק וגילה ... אתכם באבלכם הכבד

לנדאו ומשפחתו משתתפים בצערכם הכבד במות הבן רועי ז"ל — הבנק הבינלאומי הראשון ההנהלה והעובדים

משתתפים באבלך הכבד על מות אמך ז"ל — הנהלת כור סחר והעובדים בכור אפריקה

השידור קול ישראל אבלים על מותו של המהנדס ... שפירא ז"ל

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו, סבנו ואחינו היקר

שמריהו ויטקובסקי

הלויה תתקיים היום, יום ששי, ז' באייר תשמ"ו (16.5.86) בשעה 12.30 בצהריים, בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון–בת־ים.
נפגשים ליד השער החדש.
אוטובוס יצא מבית המנוח, רח' הרא"ה 246, רמת־גן בשעה 11.30 לפנה"צ.
יושבים שבעה בבית המנוח.

המתאבלים: אשתו: פרידה
בנו, כלתו ונכדיו: יחזקאל, מרים, גיא וקרן ויטקובסקי
בתו: בלה ויטקובסקי
אחותו: לאה אפרים
וכל בני המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו
בטרם עת של יקירנו

אלדד הרניס

הלויה תתקיים היום, יום ששי, ז' באייר תשמ"ו (16.5.86) בשעה 11.30 לפנה"צ בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון–בת־ים.
אוטובוס יצא בשעה 10.30 לפנה"צ מרחבת הבימה, תל־אביב.

המשפחה

אנו מודיעים בצער על מותו הפתאומי של יקירנו

יצחק וינר

רמת־גן (קרקוב)
אבלים:
רעיתו: שושנה וינר
בניו: יהודה בוצר (וינר) ובנ"ב
שמואל וינר ובנ"ב
לפרטים בדבר מועד הלויה נא לפנות לצ.ג.ר. בע"מ, תל־אביב, 821895, 825760, 996648.

במלאת שנה לפטירת בעלי ואבינו היקר

דוד טוכמאיר ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו, ביום שני, י' באייר תשמ"ו (19.5.86), בשעה 16.00, בבית העלמין החדש ברעננה.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

משה גולדנר ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה, ביום שני, י' באייר תשמ"ו (19.5.86) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין "הדרום" גבול חולון–בת־ים.
נפגשים ליד השער הראשי.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו.

המשפחה

לחברנו ראובן אבל
מנהל הקרן

משתתפים בצערך
על מות אחיך

יצחק ז"ל

נתיב – קרן הפנסיה
ההנהלה והעובדים

תורנות לקבלת מודעות אבל לגליון יום א'
במוצאי־שבת
מצאת השבת עד שעה 24.00 (חצות)
(ביום א' לפנות בוקר, אין קבלת מודעות)
ב"מעריב" ת"א, רחוב קרליבך 2, טל. 439111, 439269, 439434

כתיבה במכונה
בבל"ס למסחר
"רימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85

במלאת שנה לפטירתו של חברנו

שאול לזרוביץ ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, ט' באייר תשמ"ו (18.5.86), בשעה 15.00.
יוצאים מהעיגול.

המשפחה
וקיבוץ אפיקים

ביום חמישי, י"ג באייר תשמ"ו, 22.5.1986, בשעה 16.00, נקיים אזכרה וגילוי מצבה
לאמנו ואחותנו היקרה

ג'וליאנה מרק ז"ל

(לבית גליק)
בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון–בת־ים.
נפגשים ליד השער הישן.
תודתנו לכל מנחמינו.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת
בעלי, אבינו וסבנו היקר

צבי ליטבק ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה, ביום ראשון, ט' באייר תשמ"ו (18.5.86), בשעה 4 אחה"צ, בבית העלמין כפר סמיר, חיפה.
נפגשים ליד השער הראשי.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתה של

סילביה מאיר ז"ל

לבית פריזר
נעלה לקברה לאזכרה ולגילוי מצבה ביום שני, י' באייר תשמ"ו 19.5.86, בשעה 2.30 אחה"צ.
האזכרה תתקיים בהר המנוחות, גבעת שאול. נפגשים ב־2.00 בבית, רח' אחד העם 21, ירושלים, או ב־2.15 בשער הר המנוחות.

המשפחה

במלאת 3 שנים לנפילת בננו
סגן

צבי (צביקה) מקליס הי"ד

נפל בקרב, בשרתו בסיירת גולני
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו, ביום ראשון, ט' באייר תשמ"ו 18.5.86 בשעה 3 אחה"צ בחלקה הצבאית של בית העלמין בסביון. המשפחה וחבריו

במלאת שלושים למותו של יקירנו

צביקה שגב ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום רביעי, י"ב באייר תשמ"ו, 21.5.86, בשעה 4.00 אחר הצהריים, בבית העלמין בכפר סמיר, חיפה (שער ראשי).
אוטובוס יצא מרח' אלנבי 123 קרית אליעזר, בשעה 15.30.

המשפחה והחברים

במלאת 3 שנים לפטירת יקירתנו

רחל פורת ז"ל

בת משה ולואיזה קסטרו
נעלה לקברה להתייחד עם זכרה ביום ראשון, ט' באייר, 18.5.86, בשעה 16.45 בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון–בת־ים.
נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

במלאת עשרים שנה לפטירת אבינו

ד"ר לאו רוזנבליט ז"ל

נעלה את זכרו ואת זכר אמנו

אנה ז"ל

ביום ראשון, ט' באייר תשמ"ו (18.5.86) בשעה 15.00, בבית העלמין הישן בראשון לציון.

שמואל ורפאל רוזן
ומשפחותיהם

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתה של אשתי, אמנו, אחותנו וסבתנו היקרה

מזל רוט ז"ל

הלוויתה התקיימה ביום חמישי, ו' באייר תשמ"ו (15.5.86).
יושבים שבעה בביתה במושב משמר אילון 10.

המשפחה המתאבלת

בצער רב ובכאב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו, חמינו וסבנו היקר

צבי אשר ז"ל

הלויה התקיימה ביום חמישי, ו' באייר תשמ"ו (15.5.86).
השבעה בבית המנוח שד' וייצמן 44/1 נתניה.

המשפחה המתאבלת

במלאת ארבע שנים לפטירתו של
בעלי, אבינו, בני ואחינו היקר לנו מכל

נתן דלאל ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו, ביום ראשון, ט' באייר תשמ"ו, 18.5.86, בשעה 17.00, בבית העלמין האזורי בגבול חולון–בת־ים, בחלקה הצבאית.
נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של בעלי,
אבי וסבנו היקר

ד"ר יעקב וולף ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו, ביום שני, י' באייר תשמ"ו, 19.5.86 בשעה 17.00 בבית העלמין בכפר סמיר, חיפה.
נפגשים ליד השער הראשי.

המשפחה

חלפה שנה מאז הלכה מאתנו יקירתנו

יעל ברוידה ז"ל

לבית הקיני
זוכרים וכואבים
נתייחד עם זכרה ליד קברה, ביום שני, י' באייר תשמ"ו (19.5.86) בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין כפר־סביון, נפגשים ליד השער הראשי.

המשפחה

אזכרה
במלאת שלוש שנים לפטירת בעלי ויקירי

ד"ר מנחם

ב"ר אהרן חיים ז'וויצה ז"ל

נעלה לקברו, ביום ראשון, ט' באייר תשמ"ו (18.5.86) בשעה 5.30 אחה"צ, בבית העלמין בקרית־שאול.
נפגשים בשער בית־העלמין.

מלכה ז'וויצה

במלאת שלוש שנים לפטירת בתנו היקרה

עדי ג'יברי ז"ל

נקיים אזכרה ביום ראשון, ט' באייר תשמ"ו (18.5.86) בשעה 17.30, בבית העלמין הישן ברחוב קלאוזנר, רעננה.

המשפחה

בצער רב וביגון אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

אברהם (אלברט) בדנאים ז"ל

פס – מרוקו
הלויה התקיימה ביום העצמאות ד' אייר תשמ"ו.
המתאבלים:
אמו, אשתו, ילדיו, נכדיו, אחיו, אחיותיו וכל המשפחה בארץ ובחו"ל.

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירתנו

זטה גולדפרב ז"ל

ההלוייה תתקיים ביום שישי, ז' באייר תשמ"ו (16.5.86), בשעה 11.00.
נפגשים בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון בת־ים.

המשפחות האבלות:
גולדפרב, פרוט

אנו מודיעים בצער רב על פטירת אמנו וסבתנו

עדנה מרגוליס

(מרגלית)
לאחר מחלה ממושכת מאד
ההלוויה תתקיים היום, יום ששי, ז' באייר תשמ"ו, (16.5.86) בשעה 12.00 בבית העלמין בבאר־שבע.
יושבים שבעה אצל משפחת מרגלית, כשעול דבורה ברזן 17 באר־שבע.

המשפחה המתאבלת

אנו מודיעים בצער על פטירתו של

אלימלך טיסר

הלויה תערך ביום ראשון, ט' באייר תשמ"ו (18.5.86), בשעה 4.00 אחה"צ, בבית־העלמין בכפר שמריהו.

המשפחה
יושבים שבעה בבית הבנות, רח' הצפצף 1, כפר שמריהו.

ברוך דיין האמת
בצער וביגון עמוק אנו מודיעים על פטירת יקירתנו

מרת חוה וייקסלבאום ע"ה

(לבית זינגר) אלמנת ר' יעקב וייקסלבאום ז"ל
הלויה התקיימה ביום רביעי, ה' באייר התשמ"ו, 14.5.86.

המשפחה האבלה:
בתה: בתיה פישמן ובנ"ב
בנה: מרדכי וייקסלבאום ובנ"ב
בנה: אברהם וייקסלבאום ובנ"ב
אחותה: שרה כהן
השבעה בבית המנוחה, רח' מיכ"ל 2, אחוזה, חיפה.

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר

יעקב ספקטור ז"ל

יושבים שבעה בבית המנוח, רח' הרב קוק 7, לוד.

המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר

שמואל (סמי) עטיה

יו"ר ארגון הרדיפות האנטי יהודיות במצרים, ועולי העליה במצרים.
הלויה תצא היום, יום ששי, ז' באייר תשמ"ו (16.5.86), בשעה 12.30, מביתו, רח' ביל"ו 18, חולון.
נפגשים בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון–בת־ים, ליד השער החדש.

המשפחה המתאבלת

תוטל אגרת „ביקור־רופא";

(סוף מעמוד 1)

ראשי משרד האוצר סבורים כי יש לקצץ בתקציב המדינה ודעה זו התחזקה בעקבות פרסום עליית המדד של אפריל שגרם אכזבה רבה באוצר. ראשי האוצר קיוו כי הסכם תוספת היוקר החדש ידחה את תשלום תוספת היוקר עד לראשית אוגוסט. לצורך זה לחץ האוצר על הסכם לפיו תשולם תוספת רק לאחר שהמדד המצטבר מפברואר ואילך יגיע ל־8%. התקוה היתה כי מדד אפריל יהיה נמוך מ־3% ובמקרה זה היו 8 אחוזי ההתייקרות מצטברים רק ביוני ואז היה על המעסיקים לשלם תוספת יוקר רק במשכורת יולי המשולמת באוגוסט.

כעת נכזבה תקוה זו: מאז פברואר כבר עלה המדד ב־6.6% ודי במדד של 1.5% בחודש מאי כדי שיהיה צורך לשלם תוספת יוקר במשכורת יוני.

ההערכה באוצר היא כי מדד מאי יגיע ל־1.5% בקירוב ולכן צפויה במשכורות יוני תוספת יוקר בשיעור 5.6% לפחות. החשש באוצר הוא כי תשלום התוספת יחייב לאשר העלאות מחירים במשק ובמקרה זה עלולה תכנית בלימת האינפלציה לעלות על שרטון.

נכזבה גם תקוות האוצר כי ניתן יהיה לרדת כבר ביוני וביולי למדדים נמוכים של 0.6% לחודש כפי שצפו קברניטי התכנית הכלכלית. בעקבות מדד אפריל מתברר כי האינפלציה מתייצבת על קצב של 2% לחודש בקירוב וזהו שיעור גבוה מהמקווה והוא עלול לגדול בנקל.

מצרכי היסוד מתייקרים הבוקר. בשיעורים שבין 5% ל־30%. הלחם (האחיד והלבן) מתייקר ב־32%, החלב ומוצריו ב־30%, העוף הקפוא 7% והביצים – 5%.

תעריפי התחבורה הציבורית אינם משתנים לפי שעה – בעקבות התנגדותו של שר התחבורה חיים קורפו להעלאת המחירים.

האוכלוסיה מעוטת ההכנסה תקבל פיצוי חד פעמי על התייקרות זו כבר בחודש זה.

משרד האוצר החליט לנצל את הוזלת הדלק החשמל כדי לקצץ בסובסידיות – וכך תמותן השפעת ההתייקרויות על המדד.

לאחר ההתייקרויות ירד שיעור הסובסידיה ללחם אחיד מ־96% ל־50% מהמחיר לצרכן, ללחם לבן מ־66% ל־30%, לחלב ומוצריו מ־34% ל־12%, לעוף הקפוא מ־26% ל־18% ולביצים מ־32% ל־25%.

להלן טבלת המחירים החדשים (בשקלים):

חלב לשתיה (1 ליטר) 0.76, חלב עמיד (1 ליטר) 1.11, שמנת חמוצה 0.37, חמאה (100 גר') 0.55, גבינה שמנה 9% 0.84, לבן 0.21, לחם אחיד (750 גר') 0.34, לחם לבן (750 גר') 0.45, עוף קפוא מס' 1 4.25, עוף קפוא מס' 2 4.45, עוף קפוא מס' 3 4.45, ביצים מס' 1 0.16, ביצים מס' 2 0.15, ביצים מס' 3 0.14.

סל המצרכים יעלה ממחיר כחצות מ־182 ל־188 ש"ח – בהתאם לעליית המדד כאמור. דיל. הסכום לנוסעים לרומניה יעלה מ־81 ל־94 ש"ח.

יצחק דיש מוסר:

הזול מהבוקר הועלו גם מחיריהם של שורת מוצרים שאינם מסובסדים. עפ"י אישור משרד התעשייה והמסחר התייקרו המוצרים הבאים: ירקות מיובשים 12 אחוז, אריחי קרמיקה לריצוף 8 אחוזים, מדיחי כלים 12 אחוז, מאווררים מתוצרת הארץ 12 אחוז וצעצועים מייצור מקומי ב־20 אחוז.

דובר משרד התעשייה והמסחר אמר כי העלאת מחירי מוצרים אלה אושרה בעקבות הייקרות תשומות הייצור.

3.3%: אין סיבה למסיבה

(סוף מעמוד 1)

כדי להסיק על „השתוללות מחודשת במחירים". בהחלט שלא היה דבר כזה.

בעקבות מדד אפריל לא נקבל תוספת יוקר. על פי ההסכם החדש לתוספת היוקר יש צורך בעליית מדד של 8 אחוזים כדי לשלם תוספת יוקר. העלייה המצטברת של פברואר ומרס היא כ־3.2 אחוזים ועתה באפריל 3.3 אחוזים; עם ריבית דריבית כ־6.6 אחוזים. אם בחודש מאי יעלה המדד בכ־1.3 אחוזים הוא יחייב תשלום תוספת יוקר.

אי־אפשר כמובן לצפות במדוייק את שיעור עליית מדד חודש מאי. אבל המהלכים שנעשו הלילה בחצות – הוזלת הדלק מזה וייקור המסובסדים מזה – וגורמים כמעט חצי אחוז לעליית מדד מאי. הוזלת הדלק „שווה" במונחים חדשיים לירידה של חצי אחוז, ובמחצית החודש – רבע אחוז. ההתייקרות של המסובסדים „שווה" עליית מדד במונחים חדשיים של 1.5 אחוזים ובחצי חודש – שלושת רבעי האחוז. יש, אי־פא, „סיכוי טוב" שבעקבות מדד מאי תשולם תוספת היוקר.

מדד אפריל לא ישנה לגבי שיעורי הריבית במשק ושער החליפין.

בסך הכל: מדד המצביע על בלימת האינפלציה, שכן הוא נמוך בהרבה ממדדי אפריל מאז 1978. החריגה לעומת החדשים הקודמים נובעת מעצם העובדה שמדובר בחודש אפריל, שהוא חודש של תחילת שנת התקציב, על התאמות בארנונה ומסים אחרים, הביקושים המוגדלים לחג הפסח, תחילת המכירות של הלבשת הקיץ וצמצום אספקה של „ירקות טריים. אבל, בהחלט אין סיבה למסיבה לרגל מדד זה. יש בו מרכיבים לא מעודדים. הוא מחייב החזקת יד על הדופק.

עובדי סו"ב יקבלו ביום א' את יתרת משכורותיהם

מאת אורי בינטור

עובדי „סולל בונה" יקבלו ביום ראשון את ההשלמה למשכורת חודש אפריל, לאחר שלפני שבוע קיבלו רק מיקדמות, של 450 שקלים בלבד.

השלמת המשכורת התאפשרה לאחר שחברת העובדים גייסה את הכסף הדרוש והעבירה אותו ל„סולל בונה". בהנהלת החברה מקווים שעד אמצע השבוע תיחתם תוכנית ההבראה הכוללת של הקונצרן. הבעיה העיקרית שנותרה עדיין ללא פתרון, היא חוסר יכולתה של חברת העובדים למכור את מניות הבנקים שבהסדר שברשותה.

בינתיים נראה, כי בתוך ימים אחדים ימונה יו"ר חדש למועצת המנהלים של החברה, במקומו של מזכיר חברת העובדים, דני רוזוליו. בצמרת ההסתדרות מעוניינים להקדים ככל האפשר את המינוי, על רקע חוסר שביעות רצון שהחלה מסתמנת מפעילותו של המנכ"ל אהוד שילה.

הביקורת העיקרית היא על ששילה, שקיבל אשראי רב עם כניסתו לתפקיד, עוסק כבר מספר חודשים בנסיונות לגבש הסכמים שונים, אך בפועל לא נעשו כל צעדי הבראה.

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, הבהיר אתמול באוזני מועצת מפלגת העבודה, כי המשבר הקשה ב„סולל בונה" נבע בחלקו באשמת חברת העובדים. „יש לבצע שינויים ניהוליים במערכת", אמר קיסר, „ומי שפוחד משינויים פנימיים, סופו שיכתיבו לו שינויים מבחוץ. השינויים מעודדים את החושים ואני לא מפחד משינויים בחברת העובדים".

צעיר מבני־ברק נדקר ברחוב בתל־אביב

מאת אלי דנון

„הלכתי ברחוב המלך ג'ורג', באיזור חשוך של הרחוב, לפתע צעד מולי אדם שאני לא מכיר, נתקל בי ודקר אותי בסכין", סיפר אמש צעיר מבני־ברק שנפצע קשה ואושפז בבית החולים „איכילוב" בתל־אביב.

שכנים המתגוררים ברחוב המלך ג'ורג' פינת הנביאים שמעו סמוך לשעה 10 וחצי בלילה צעקות לעזרה. הם הבחינו בצעיר השרוע על המדרכה כשהוא שותת דם. הם הזעיקו אמבולנס שהעביר את הצעיר לבית החולים. הוא נדקר בצד הימני של בטנו ונפצע קשה.

בחקירתו סיפר כי אינו יודע מי דקר אותו ולדבריו אין הוא מכיר את האיש שצעד לקראתו וחשוד בדקירתו.

המשטרה מעריכה כי הרקע למעשה הוא פלילי. לצעיר יש רקע פלילי. למרות זאת בודקת המשטרה גם אפשרות כי המעשה בוצע על רקע חבלני.

שביתה איטלקית

(העברה מעמוד 1)

הוראת השופט היא בתוקף עד ליום שישי הבא, כאשר ביום חמישי יתנהל דיון נוסף. בא כח רשות הנמלים עו"ד נחום פיינברג מסר, כי השביתה גרמה עד כה לנזקים כספיים חמורים וכי מספר אניות החלו לדלג על חופי הארץ.

בדיון אתמול שנמשך כשעה הופיע הממונה על השכר באוצר הלל דוראי והסביר, כי האוצר אינו יכול לאשר לרשות הנמלים „לפתוח" שתי דרגות משום שאין כל סיכום במישור הארצי המאשר תשלום תוספות שכר חריגות.

לפיכך פסק בית הדין שהדיון בשבוע הבא יהיה עקרוני ויעסוק בכל יחסי העבודה השוררים כיום בשרות הציבורי.

בינתיים מסתבר כי תפוקת העבודה בנמלים, ירדה בימים האחרונים לכ־50 אחוז, דבר הגורם לשיתוק האניות בנמלי ישראל ולנזקים לבעלי המיטענים – התריע איגוד המשתמשים בהובלה ימית.

השיבושים בנמלי חיפה, אשדוד ואילת נגרמים בגלל שביתתם של עובדי התיפעול אשר שיתקה את כל עבודות הטעינה והפריקה של האניות. בנמלים מתעכבת פריקת מיטעני היבוא והטענת מטעני היצוא בכ־20 אניות.

„נזק ישיר בהיקף מאות מיליוני דולרים נגרם לתעשייה הישראלית, נוכח היזוהרותן של סחורות היצוא בנמלי הארץ, עקב עיצומים שנוקטים פועלי הנמלים" – אמר מיכה שטראוס, מנהל השיווק של מפעל שלא"ג לייצור ברים בקיבוץ שמיר שבגליל.

יורד ישראלי

(העברה מעמוד 1)

מוסרת סופרת אי.פי במיאמי.

האיש, דוד מרדכי, המוגדר כסגן קונסול ישראל לשעבר וקצין ביטחון באל־על, הובא אתמול לפני „חבר מושבעים גדול" בעיר מיאמי ושוחרר בערבות של 50 אלף דולרים. הוא מואשם בקשר לביצוע עבירה, סיוע לאחר מעשה וסיוע לעבריין נמלט. אם יורשע בדין הוא צפוי לעונש מאסר עד 103 שנים וכן לקנסות בסך 52,500 דולר.

על פי כתב האישום חשוד מרדכי, בן 29, שסייע לעבריין גדעון וולפסון להימלט באפריל 1985 לישראל חמישה ימים לפני שעמד להישפט על עבירות הונאה שביצע. מרדכי נאשם גם כי סייע לו לעלות לישראל חרף היותו מבוקש בארה"ב. עוד נאמר בכתב האישום כי תמורת הסיוע שהגיש לוולפסון קיבל מרדכי מהנמלט תשלום בסך 125 אלף דולר.

פרקליטו של מרדכי אמר כי מרשו אמנם סייע לוולפסון להיכנס לישראל אולם עשה כן בלא שידע כי וולפסון הינו עבריין נמלט וכי לא קיבל כל תמורה כספית לכך.

וולפסון, אשר נאסר בארץ ביוני 1985 יושב בכלא רמלה וממתין להסגרתו לארה"ב, נמסר אתמול במיאמי. הוא נשפט בהיעדרו ונגזרו לו 20 שנות מאסר בפועל.

מרדכי פוטר מעבודתו בקונסוליה בחודש ספטמבר – כך נמסר על ידי הקונסול הישראלי יהושע טריגור אשר סירב למסור פרטים נוספים.

תיק החקירה של ח"כ עמר ליועץ המשפטי

המשטרה השלימה את תיק החקירה בענייננו של ח"כ שלמה עמר, שנחשד במתן שוחד בתמורה לכך שלא ישרת שירות מילואים בלבנון.

חומר החקירה הועבר אתמול אל היועץ המשפטי לממשלה, על מנת להכריע אם יש מקום לנקוט בהליכים כלשהם נגד ח"כ עמר.(עתי"ם)

שעון קיץ

(העברה מעמוד 1)

מנהל קול ישראל גדעון לב ארי.

למעשה נראה כי השינוי בלוח הזמנים של שידור החדשות נובע מהתחרות בין קול ישראל לגלי צה"ל. את מהדורת החדשות המשודרת בקול ישראל ב־6:06 גל"צ אינם יכולים לשדר כדי לא להפריע לשידור תבנית האוניברסיטה המשודרת, ולכן החליט גדעון לב־ארי שקול ישראל ישדר מהדורה בשש בבוקר. מהדורה זו תשודר גם בגל"צ.

זכו בלוטו

בהגרלת הלוטו שנערכה אתמול זכו בפרס הראשון שני זוכים – כ"א יקבל 250,000 ש"ח; פרס שני – 6 זוכים, כ"א יקבל 5,480,23 ש"ח; 319 זכו בפרס שלישי – כ"א יקבל 206,15; פרס רביעי – 7,75 ש"ח; פרס חמישי 1,40 ש"ח.

זכו בפיס

בהגרלת רב־פרס מצטבר של מפעל הפיס שהתקיימה אתמול זכו הכרטיסים הבאים:

בסך – 160,000.00 ש"ח זכה המספר 114810.

כדור המזל לא עלה בגורל, והפרס המצטבר בסך 360,000.00 ש"ח יתחלק בהגרלה הקרובה.

בסך – 10,000.00 ש"ח זכה המספר: 385117.

בסך – 4,000.00 ש"ח זכו המספרים: 462564; 665654.

בסך – 250.00 ש"ח זכו המספרים: 019577; 067955; 076713; 098257; 121091; 146019; 164125; 180131; 181974; 182428; 267982; 283065; 285988; 304677; 337862; 408746; 459727; 485921; 494661; 502665; 518229; 560149; 657989; 680380; 682334; 694639; 701774; 726944; 803498; 810151; 833191; 840034.

בסך – 120.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 6221; 7922.

בסך – 20.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 362; 798.

בסך – 12.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 057; 515; 531.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 0 זכו בסך של 2.00 ש"ח.

בסך – 4.00 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים: 053; 086; 095; 162; 238; 294; 302; 327; 347; 378; 381; 399; 406; 414; 434; 442; 507; 513; 515; 595; 725; 764; 772; 792; 794; 934.

בסך – 2.00 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים: 09; 11; 12; 23; 29; 30; 41; 44; 45; 49; 50; 51; 55; 57; 61; 62; 65; 73; 76; 78; 79; 80; 85; 88.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

אלוף אור: אין סימנים למלחמה קרובה עם סוריה; רבין: לא נשכח שכבר הופתענו בעבר

עזר ויצמן דיווח לשר שולץ על המתיחות עם סוריה

מאת מנחם רהט, שפי גבאי, אבי בטלהיים, מאיר בלייך ועודד גרנות

„אין שום סימנים מעידים או התראות המרמזות על מלחמה קרובה עם סוריה", אמר אתמול אלוף פיקוד הצפון, אורי אור בשיחה עם תושבים בצפון. עם זאת הדגיש, כי הפוטנציאל הסורי מהווה איום תמידי על ישראל.

אלוף פיקוד הצפון התייחס ל„זחילת" הסורים בשטח לבנון לעבר גבול ישראל, המתבטאת לפי שעה בחפירת עמדות טנקים מדרום לשטח שהיה עד כה בשליטתם. לדבריו, משפרת התבצרות זו את עמדת הפתיחה של הסורים במקרה של מלחמה, אך אין לפי שעה סימנים למלחמה קרובה – לא בחזית הגולן ולא בחזית לבנון.

רדיו מוסקוה בערבית התייחס אתמול בפעם הראשונה למתיחות בין סוריה לישראל. פרשן הרדיו המצטט את סוכנות טאס טען, כי ההכנות הצבאיות הישראליות וריכוזי הכוחות ברמת הגולן ובדרום לבנון נמשכים בסיועה של ארה"ב.

„אני רוצה להבהיר בצורה הברורה והפשוטה ביותר: אין שום סיבה מדינית, צבאית או טריטוריאלית לישראל ליזום מלחמה. אין לנו מה להשיג ששווה את המחיר הכואב של מלחמות" – אמר אתמול שר הבטחון יצחק רבין בנאום שנשא במושב השני של ועידת מפלגת העבודה בגני התערוכה בתל־אביב.

„עלינו להבטיח בראש וראשונה ביחסינו עם סוריה ערנות וכוננות כוח, שלא תסלים, אך תמנע טעות. הופתענו בעבר, ואל לנו לשכוח זאת", הוסיף שר הבטחון.

גם ראש הממשלה שמעון פרס, שנשא את הנאום המרכזי בוועידה, חזר ואמר: „אין כוונה לתקוף את סוריה".

העתונות במפרץ הפרסי טוענת מצידה, כי „בקרוב מאוד צפוי קרב הטנקים הגדול ביותר בהיסטוריה בין צבאות סוריה וישראל". לדברי העתונים, ריכזה סוריה 3000 טנקים חדישים מול 2500 טנקים ישראלים.

מטרת ביקורו של נשיא סוריה בירדן בשבוע שעבר היתה לבקש את סיועו של המלך חוסיין במלחמה הצפויה עם ישראל. לדעת הנשיא הסורי, המלחמה עם ישראל היא בלתי נמנעת ולכן הוא קיים כמה מהלכים בתקופה האחרונה – כך טוען שבועון לונדוני לענייני ערב.

לדברי השבועון, הציג הנשיא אסד למלך ירדן שלוש בקשות: להתיר לו להציב מכ"ם מיד בשטח ירדן; לחדש את שיתוף הפעולה המדיני בין שתי המדינות ולאפשר במקרה של מלחמה שימוש חופשי במרחב האווירי של ירדן.

השבועון הלונדוני עוד מוסר, כי סוריה תקבל כבר עתה את מטוסי מיג 29 שהיתה אמורה לקבל ב־1987. מדובר בהספקתם של 80 מטוסים.

שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ קבל אמש דווח מ„מקור ראשון" על המצב הצבאי בין סוריה לישראל מפי השר עזר ויצמן. שר החוץ שולץ והדרגים האמריקניים אחרים ביקשו לברר אלו צעדים נקטה ישראל בתגובה על קידום הכוחות הסוריים בלבנון ואם יש לצעדים אלו השלכה גם על המצב ברמת הגולן.

הורביץ נחוש בדעתו

(העברה מעמוד 1)

דוק את משבר המניות הבנקאיות ולא ניסה להשיג חוות־דעת מקצועית בנושא ויסות המניות" – כך התבטא אתמול בראיון ל„מעריב" היו"ר הפורש של הנהלת בנק הפועלים, גיורא גזית. לדבריו, לא ניסתה הוועדה לבדוק את מחיר היישום של המלצותיה.

גיורא גזית יצא אתמול לראשונה בהתקפה גלוייה על מסקנות דו"ח הוועדה לבחינת משבר המניות הבנקאיות. לדבריו, הוקמה הוועדה כדי לפטור את השלטון מקבלת אחריות. לדעתו, חרגה הוועדה מן המסלול הסביר שלה בכך שהמליצה המלצות אישיות.

עוד אמר גזית, כי ללא מדיניות הויסות בה נקטו הבנקים, הם היו נשארים מוסדות קטנים ומנוונים והרבה מיליארדים של דולרים לא היו מובאים למדינת ישראל.

נגיד בנק ישראל, ד"ר משה מנדלבום אמר כי ל„ועדת בייסקי" סמכויות המלצה בלבד והמלצתה לשנות חוקים כדי לאכוף את מסקנותיה אינה קבילה.

הנגיד חזר והצהיר כי יכבד את המלצות „ועדת בייסקי", כפי שהבטיח לאחר פרסום המלצותיה. אתמול אמר הנגיד כי יגיש לממשלה בימים הקרובים מכתב מפורט בנושא.

במיסמך מפורט שהכין טוען הנגיד, כי אילו פעל לבטל הויסות כפי שהוועדה ממליצה כיום, היה הופך למשק ולמילוי תפקידו. אשר להמלצת הפיטורין של הוועדה אומר ד"ר מנדלבום כי ביטול חסינות הנגיד בפני פיטורין פוגע בצורה חמורה בעצמאות בנק ישראל.

לדבריו, מלוי המלצות הוועדה כלשונן יביא לכך שבעתיד נגידי הבנק המרכזי, החייבים לעמוד בפני לחצים פוליטיים, יחששו לקבל החלטות העולות בקנה אחד עם האינטרסים של המדינה, אם הן בניגוד לאינטרסים פוליטיים.

המיסמך של הנגיד הוא למעשה מסמך ראשון שהוכן ע"י אחד האישים שוועדת בייסקי דורשת את התפטרותם. מנותחים בו דו"ח ועדת החקירה מהיבטים משפטיים, כלכליים וציבוריים.

בתחילת המיסמך מציין הנגיד, כי „ועדת בייסקי" קבעה במפורש שהוויסות החל שנים רבות לפני שנתמנה לנגיד בראשית 1982 ועם מינויו היה הויסות עובדה קיימת. בדו"ח הוועדה, מציין הנגיד נקבע כי רק בשנת 1978 ניתן היה להפסיק את הויסות ללא נזק משמעותי למשק ואילו בתקופתו לא ניתן היה להביא להפסקת הויסות ללא משבר.

בהתייחסו לשאלה מדוע לא הפעיל בנק ישראל בשנים 1982/3 סמכויותיו להפסקת הויסות לפני אוקטובר 1983, אומר המיסמך: „אם הנגיד היה מודיע באותה תקופה על הפסקת הויסות בצורה חד־צדדית, ערך המניות הבנקאיות שבידי הציבור היה יורד בצורה חדה – אולי עד לכדי 70 אחוז. בתסריט אפשרי מצביע הנגיד על כך שהציבור עלול היה להפנות חלק מנכסיו הכספיים, שהסתכמו בכ־40 מיליארד דולר, לרכישת מטבע חוץ, ואז היתה פגיעה חמורה ביותר ביתרות שהסתכמו בסך הכל בפחות מ־3.5 מיליארד דולר.

בהמשך המיסמך מצביע הנגיד על צעדי ההכנה ליציאה מהוויסות שנעשו ע"י בנק ישראל, וסללו תחילה לשינוי המדיניות הכלכלית הכוללת.

ועידת מפלגת

(העברה מעמוד 1)

למפלגת העבודה מרכז כליכך צעיר", אמר מזכ"ל המפלגה, ח"כ עוזי ברעם.(כתבה בעמוד 3).

109 מקומות במרכז החדש הוקצו ל־12 קבוצות שונות, שהצטרפו למפלגה בשנים האחרונות והובטח להם שיריון: סיעת „העובד הדתי", הפנתרים, האוהלים, „אחווה", קבוצת אמנון לין, קבוצת יצחק פרץ ועוד. זו הפעם האחרונה שניתנים מקומות משוריינים לנציגי קבוצות אלה. מעתה ואילך הם ישתלבו במפלגה ולהבא יתמודדו ככל החברים האחרים על הזכות להיכלל במוסדות התנועה.

קשה להעריך בשלב זה כיצד נראה המרכז החדש מבחינת מוקדי הכוח העיקריים במפלגה. זהו, כנראה, מרכז בלתי צפוי, שאין לדעת כיצד יגיב ויצביע בעיקר בגלל ריבוי הפנים החדשות. כמעט אין ספק שהצעירים במפלגת העבודה רשמו הישג גדול ויש להם ייצוג שיא במרכז שנע בין עשרה לחמש־עשר אחוז.

למרות הציפיות אין זה מרכז דמוקרטי כפי שהבטיחו ראשי המפלגה. מלכתחילה נקבע כי שני שלישים מן המרכז ייבחרו בסניפים בבחירות אישיות־חשאיות, והשליש באמצעות הועדה המסדרת בראשות ח"כ עוזי ברעם. ואולם התוספות והשיריונים שינו את היחס באופן שכ־700 נבחרו בסניפים וכ־600 על־ידי הועדה המסדרת.

המושב השני של הועידה לא השלים את הדיון בפרק „דת ומדינה" של המצע. זה הפרק הרגיש ביותר במצע העבודה, רבו בו ההסתייגויות של החברים לגבי סעיפים שונים, ולפי הצעתו של יו"ר הועדה המתמדת, ח"כ דוד ליבאי, הוחלט להפסיק את הדיון ולהמשיכו במרכז החדש.

„העסקנים שוכחים לקיים הבטחותיהם"

קבע השופט וחייב הליכוד לשלם 10000 דולר חוב מתקופת הבחירות לכפר המכביה

מאת איה אורנשטיין

הליכוד לא שילם לכפר המכביה חוב מתקופת הבחירות לרשויות המקומיות בשנת 1983, ובעיקבות זאת מתח עליו השבוע שופט בית המשפט המחוזי בתל־אביב, יהושע גרוס ביקורת חריפה ביותר.

בין היתר קבע השופט בפסק הדין, שבו חייב את הליכוד לשלם לכפר המכביה סכום של 10 אלפים דולר (בשקלים), בצרוף הוצאות המשפט ושכר טרחת עו"ד, כי „לצערנו תופעה נפוצה היא שעסקנים מפלגתיים שוכחים לאחר הבחירות את ההבטחות שאותן פזרו לפניהן".

את התביעה נגד מינהל הליכוד לבחירות 1983 הגיש עו"ד יהושע ארגמן בשם כפר המכביה. הוא טען כי מינהל הליכוד שכר את שרותי כפר המכביה לצורך הבחירות המוניציפליות ברמת־גן, אולם לא טרח לפרוע את החוב.

בשם הליכוד טען עו"ד איתן הברמן כי אין יריבות בין הצדדים מאחר שלא נחתם הסכם בכתב ואם נערך הסכם הוא לא נערך עם מינהל הליכוד. הפרקליט הוסיף כי למינהל הליכוד אין התנגדות שעו"ד ארגמן יפנה את דרישתו למטה המוניציפלי ברמת־גן שבראשו עמד ד"ר ישראל פלד, מי שהיה מועמד הליכוד לראשות עיריית רמת־גן והובס על ידי אורי עמית.

מזג האויר

בארץ

טמפרטורות חזויות: ירושלים 10–18; תל־אביב 15–24; חיפה 10–24; באר־שבע 12–24; רמת־הגולן 8–17; צפת 8–16; טבריה 13–25; עפולה 9–24; שומרון 12–20; לוד 13–24; יריחו 19–28; עזה 15–23; אילת 15–30.

בחוץ־לארץ

מזג אוויר בערים הגדולות בעולם: אוסלו 6 עד 14 מעונן; אמסטרדם 3 עד 17 גשם; אתונה 13 עד 26 מעונן; בריסל 5 עד 18 גשם; בואנוס־איירס 0 עד 14 בהיר; וינה 6 עד 15 מעונן; ז'נבה 15 עד 18 מעונן; יוהנסבורג 7 עד 23 בהיר; לונדון 7 עד 14 בהיר; לוס־אנג'לס 15 עד 21 מעונן; ליסבון 12 עד 19 בהיר; מונטריאול 8 עד 25 מעונן; ניו יורק 11 עד 21 מעונן; פריס 8 עד 17 מעונן; קהיר 17 עד 28 בהיר; קופנהאגן 8 עד 11 מעונן; רומא 10 עד 28 בהיר.

החידוש הבלעדי
של „מעריב לנוער"
2 פוסטרים בגליון 1
את המבצע הזה
אסור להחמיץ!

ספרית מעריב
מה הם אומרים
על ספרו של
אילן גולדהירש
אצלי או אצלך – שירים מרוב אהבה
מה אתם אומרים?!

תורכיה
עם
„מועדון מטיילי
מעריב"
ו„נאות הכבר".
פרטים:
טל. 03־439207.

הנהג
עשה לך מנהג –
קח עמך חייל לדרך

מעריב
... (אלברט) בד־נאים ז"ל
אמי, אשתי, ילדיו, נכדיו, אחיו, אחיותיו וכל המשפחה בארץ ובחו"ל

...ה גולדפרב ז"ל
ההלויה תתקיים ביום שישי, ... תשמ"ו (16.5.86), בשעה 11.00
... בבית העלמין „הירקון" ...
המשפחות האבלות: גולדפרב, פרוס

...נה מרגוליס (מרגלית)
המשפחה המתאבלת

...ימלך טיסר
המשפחה

...ברוך דיין האמת
...זה וייקסלבאום ע"ה
.14.5.86
המשפחה האבלה:
בתיה פישמן וב"ב
מרדכי וייקסלבאום וב"ב
אברהם וייקסלבאום וב"ב
שרה כהן

...יעקב ספקטור ז"ל
המשפחה המתאבלת

...אל (סמי) עטיה
המשפחה המתאבלת

هكذا من الاصل

صكنا من الاهل

החשוד ברצח אשתו החל לשתף פעולה

כתב אישום יוגש בקרוב נגד אורי דרור החשוד שדירדר מכונית רעייתו לתהום ★ הותר בחלקו צו איסור הפרסום על החקירה ★ עדיין חסויים: פרטים אישיים הקשורים במצבה של האשה ושלדעת המשטרה היו המניע לרצח

מאת יהודה גורן

אורי דרור, בן 37, ממייסדי בית־ספר שדה „מירון", החשוד שרצח לפני שבוע את אשתו נוגה בת 37, מורה באותו מר־סר, משתף פעולה עם חוקריו. נודע, כי תיק החקירה יועבר בקרוב לפרקליטות לצורך הכנת כתב אישום נגדו.

שופט בית־משפט השלום בעכו, מאיר דר־אק, הוציא לפני ימים ספורים צו איסור פר־סום על פרטי החקירה, לבקשת סניגורו של החשוד, עו"ד שמואל קינן. השופט התחשב בהחלטתו בבנם של בני הזוג.

לאחר שהחשוד החל לשתף פעולה עם חוקריו, ביאות אתמול השופט להתיר מחלקו את צו איסור הפרסום על פרטים מסויימים של החקירה. השופט ציווה להמשיך ולאסור פרסום פרטים אישיים הקשורים במצבה של הנרצחת ושלדעת החוקרים היוו את העילה להריגתה.

ב־5 במאי גילה תושב הכפר חורפיש בג־ליל־המערבי את מכונית „המטרו" של בני הזוג בתוך תהום בצידי כביש חורפיש־סאסא בעומק של 100 מטר.

לאחר שהגיעו ממצאי הפאתולוג המש־טרתי ולאור ממצאים נוספים בשטח, הוברר מעל לכל ספק כי מדובר ברצח וכי מי שגרם למות האשה ביים תאונת דרכים.

ירושלים של שרירים

● בתצוגה של ענת חד־לת, נערת שרירים בת 20 מתל־אביב, ריתקו אלפי ירושלמים נלה־בים שבאו להשתתף באירועי שבוע הספר־רט העממי בגן הפעמון. הנערה הופיעה במסג־רת מופע ראווה של המועמדים לתחרות מר ומרת ישראל שתע־רך בחודש הבא בי־רושלים על ידי הפדר־ציה הישראלית לפיתוח הגוף ובחסות אגף הספורט במחלקה לנוער, ספורט וחברה של עיריית ירושלים.

(כתב: אריה בנדר; צי־לם: אלי הראתי)

תינוקת מב"ש נולדה עם מחלת מין קשה

נדבקה ב„כלאמידיה" תוך כדי מעבר בתעלת הלידה

מאת דליה מזורי

תינוקת נולדה עם מחלת מין בה נדב־קה מהאם. מדובר במחלת מין חדשה יחד סית, בשם כלאמידיה טרכומאטיס, הגור־מת לדלקת צוואר הרחם והתכווצויות. על ההידבקות במחלה מדווח במאמר המתפר־רות הרפואית „הרפואה" בגליונו החדש.

המחלה אובחנה אצל התינוקת בהיותה בת ארבעה חודשים, בעקבות הפרשה צהובה וסמיכה מלחמית עינה. במקביל, לקתה התי־נוקת בדלקת ריאות ושיעול. ד"ר שלמה גבור, רופא משפחה, וכן ד"ר ישראל סרוב ופיליפ זיו מהיחידה לוירולוגיה באוניברסי־סת בן גוריון בנגב, המדווחים על המקרה אומרים, כי לאחר שהטיפול בדלקת העיניים לא הועיל והתינוקת חזרה למרפאה עם סי־מן בריאותה, החלט לברר מה מצבה הברי־אותי של האם.

התינוקת נדבקה מהאם תוך כדי מעבר בתעלת הלידה. תחילה, נדבקות בדרך כלל לחמיות העין. לאחר מכן, מתפשט הזיהום דרך המוח אל תוך גוף התינוק. על פי הדיוו־חים, 30 עד 60 אחוז מתינוקות הנולדים לאמהות הנגועות בכלאמידיה – נדבקים במחלה.

האם והתינוקת טופלו באותה תרופה – אריתרומיצין – והחלימו כעבור שבועיים.

נער גנב מיליוני ש"ח וקנה בהם... אסימונים

נהג לזייף צ'קים שקיבל ממעבידו ★ נידון לשנת מאסר על תנאי למשך שנתיים

מאת אריה קיזל

שנת מאסר על תנאי למשך שנ־תיים נגזרו בבית־המשפט לנוער בחיפה על נער בן 17 שנאשם בגני־בת מיליוני שקלים ממעבידו על ידי זיוף צ'קים. אנשי מיחלק ההונאות במשטרת מרחב חיפה הגישו לבית־המשפט 25 כתבי אישום נגד הנער, שלמרבה הפלא העדיף עם הכסף לק־נות אלפי אסימונים.

הנער, שעבד כשליח בחברת עמילות מכס, נהג לגנוב צ'קים ולרשום עליהם סכומי כסף גדולים. ראשית, זייף כספר צ'קים „לנסיון", בסכומים של 360 אלף שקלים. עם הזמן עלה הסכום והגיע עד לסך 8 מיליוני שקלים. בשובר המצורף כקבלה לחברה, נהג הנער לרשום סכו־מים קטנים בהרבה.

תמורת כל הסכומים שפרה מהפקדת הצ'קים נהג הנער לקנות אלפי אסימו־נים.

נשיא בית המשפט לנוער, השופט אהרון מלכה, ציין בגזר דינו את חומרת העבירה של גניבה ממעביד וגזר על הנ־ער מאסר על תנאי.

עריקים מצה"ל ייעצרו מעתה בביקורת הגבולות

צה"ל החל להזין ישירות את מחשב משטרת הגבולות ב„רשימה שחורה' מעודכנת של עריקים ומשתמטים משרות

מאת יוסף ולטר
כתבו הצבאי של „מעריב"

עריקים מצה"ל ומשתמטים מגיוס, שיבקשו לצאת את הארץ, ייעצרו על ידי משטרת ישראל, בנמלי הים והאוויר ויו־עברו מיד לידי המשטרה הצבאית. הדבר אפשרי בעקבות שילוב צה"ל במערכת רישום ביקורת הגבולות.

השיטה מתבססת על מיחשוב ומיכון הכ־רכות בגופי השלישות ומינהל הגיוס בצה"ל. השלישות הראשית, המטפלת בערי־קים ומינהל הגיוס, המטפל באוכלוסית האזר־חים המשתמטים מגיוס, יזינו ישירות את המחשב של משטרת הגבולות ברשימות הער־ריקים והמשתמטים. מעתה ייבחן, איפוא, כל אזרח בכורת ישראל שייצא לחו"ל, אם אינו מופיע ברשימה השחורה של המשטרה ושל הצבא כאחד. יוצאי צבא שיופיעו ברשימה, יעוכבו על ידי משטרת הגבולות, כיסבביהם ייתפסו והם יועברו לידי המשטרה הצבאית.

גורם צבאי בכיר אמר אתמול ל„מעריב", כי מדובר בשלב נוסף וחשוב במאבצים שעו־שה צה"ל ללכוד עריקים ומשתמטים מגיוס. הודות להפעלת השיטה החדשה, צופים בצה"ל שיפור משמעותי בכל הקשור בלכידת עריקים ומשתמטים, שכן מעריכים כי הדבר ירתיע משתמטים פוטנציאליים.

ב"ה
מדינת ישראל – משרד החינוך והתרבות
„שאנן"
המכללה הדתית לחינוך – חיפה
נמשכת ההרשמה לשנה"ל תשמ"ז
למסלולים הבאים:
החטיבה להכשרת מורות
– מורות לחטיבת הביניים (התמחויות: תנ"ך, תושב"ע, טבע*, מתמטיקה*, אנגלית*)
– מורות כוללות לכתות ג' – ו'
– מורות לחינוך המיוחד (לביה"ס היסודי ולחטיבת הביניים)
– מורות לגיל הרך
– מסלול הסבה להוראה, לבעלות תואר אקדמי
★ הלימודים במסלולי ההכשרה מקנים תואר של „מורה מוסמכת בכירה".
★ ניתן ללמוד במסלול משולב עם האוניברסיטה הפתוחה, לקבלת התואר האקדמי ב.א.
★ תלמידות מצטיינות זכאיות למילגות מיוחדות מטעם המכללה, עד לפטור מלא משכ"ל.
★ בנוסף לתכנה"ל הרגילה תקיים המכללה מערכת חוגים לתעסוקה במקצועות טכנולוגיים.
מבחני כניסה יתקיימו ביום ראשון, כ"ג באייר תשמ"ו (1.6.86).
החטיבה להשתלמות מורים
– מסלול למורים ולגננות בפועל ובשנת שבתון, לקבלת תואר „מוסמך בכיר" ולגמול השתלמות.
– מסלול להסמכת מורים להוראה בחטיבת הביניים.
– מסלול להכשרת מרכזי מקצוע בביה"ס הממ"ד.
– קורסי השתלמות, לפי תכנית אישית, במגוון רחב של תחומים.
לקבלת פרטים נוספים, טופסי רישום ויעוץ, יש לפנות למזכירות המכללה דרך יד לבנים 101, ת.ד. 44907 חיפה 31448. טלפון: 212683, 211947–04.
* המכללה שומרת לעצמה את הזכות לפתוח את ההתמחויות בהתאם לרישום.

בשורה למבינים בסטריאו!
NAD
הגיעו מערכות דגמי 86'
רסיברים · מגברים · טייפים
להשיג בחנויות המובחרות: –
תל־אביב: "אודית", אחד־העם 19, 03-615507;
ירושלים: "אודיסון", הלל 8, 02-231464;
חיפה: "סטריאו שמחה", אחד־העם 12, 04-642516
"אודיופיל", דרך הים 2, מרכז הכרמל, 04-389990

מבצע לרגל פתיחת האגף החדש
מלון גלי זוהר
ים המלח
142 ש"ח
כולל מע"מ
לזוג בחצי פנסיון
(לישראלים בלבד)
* בחודשים מאי/יוני
(לא כולל שבועות)
בים המלח: 057-84311-4, 057-84422
ת"א: 03-244211
ירושלים: 02-228558

הכנס מיל"ה פותח בתל־אביב
מלון פאלאס (שרתון הישן)
03-918185
THE ENGLISH CLUB
המועדון האנגלי
מושג חדש בלימוד
אנגלית מדוברת
בוקר או ערב
★ כתות קטנות עד 11 לומדים
★ מורים בעלים והם אישי
★ דגש מיוחד על דיבור, רבי שיח באנגלית עם מרצים אורחים
הלימודים יתקיימו פעמים בשבוע בשעות הבוקר או הערב, בחדרים מפוארים במלון פאלאס ת"א. במהלך השיעור יוגש כיבוד.
שיחות הסבר עם מורי המועדון והרשמה במלון פאלאס (שרתון הישן), רחוב הירקון 277 תל־אביב. ההרשמה לקורסי הערב ביום ב' 19.5.86 וביום ה' 22.5.86 בין השעות 18.00–19.30. ההרשמה לקורסי הבוקר ביום ב' 19.5.86 וביום ה' 22.5.86 בין השעות 10–11.
חשוב: במועדון אין כיתות לרמות מתחילים
THE ENGLISH CLUB המועדון האנגלי

הופיע! חדש! בהוצאת יסוד
תקצירים לבגרות
ידע העם והמדינה
מאת: דב דורון
הספר מכיל את כל החומר הנדרש, בצורה תמציתית ובהירה, על־מנת להצליח בבגרות.
להשיג בכל החנויות ברחבי הארץ.

האזינו ל„טור השבועי"
עם
זלמן שובל
על
ועידת רפ"י – אומץ
מראיין: יואל רפל
הערב, יום ששי, בשעה 19.05
רשת ב', קול ישראל

בית־ספר „הגבעה" בבני־ברק
כנס בוגרים לזכרו של המנהל
דוד פרוש ז"ל
יתקיים ביום ב' (19.5.86), י' באייר תשמ"ו בשעה 19.00
בביה"ס „הגבעה" בבני־ברק.

קו פתוח לילדים, לנוער ולהורים
עם מנהל „מפעלי תפוז" בשבת, בין 10.00 ל־19.00
קייטנת תפוז
ההרפתקה הישראלית
לתיכוניסטים
בחופשת הקיץ

אלו"ט – אגודה לאומית לילדים אוטיסטים
מתכבדת להודיע לחברי האגודה, ידידיה והתומכים כל
טקס הנחת אבן הפינה
למעון כפרי לאוטיסטים
שיתקיים ביום ראשון, ט' באייר תשמ"ו 18.5.86
בשעה 3.00 אחה"צ בשטח ההקמה ע"י הכפר הירוק (בשטח שיפוטה של המועצה המקומית רמת השרון).
שילוט בכניסה למקום הטקס.
נשמח אם תכבדונו בנוכחותכם.
מזכירות האגודה

למכירה
מחצית מזכויות
הבעלות בחלקה 326 בגוש 6632. הצעות בכתב להגיש במשרד הח"מ עד ליום 1.6.86. אין הח"מ מתחייב לקבל הצעה כלשהי. ורשאי הוא לנהל מו"מ עם המציעים או עם חלקם.
דן שריזלי, עו"ד
רח' יהושע בן־נון 15, ת"א
טל' 237064

המרכז החקלאי
המחלקה לכפרים קהילתיים
כרכום
כפר קהילתי בהקמה בגליל – צפונית לכנרת, בסמוך לפארק הירדן.
קולט משפחות נוספות
עד גיל 35
הכפר יתבסס על תיירות ותעשייה.

הנהג
עשה לך מנהג – קח עמך חייל לדרך

בטחון כפול לרכושך!
מבצע חד פעמי שבועיים בלבד!
★ התקנת מנעול כספת בדלתות פלדה מכל הסוגים
במקום –.130 רק –.99 ש"ח
★ מבחר כספות רצפה וקיר
החל מ־–.95 ש"ח
★ דלתות פלדה עם 12 בריחים ו־3 מנעולים (מנעול כספת)
10% הנחה למביאי מודעה זו
„סייף" כספות ברזל בע"מ
תל אביב אבן גבירול 44
טל 230598 231278 225936

מבצע
פסנתרי דניאל
פסנתר־היצוא של ישראל בכל ארצות אירופה
עכשיו במבצע מחירים מיוחד, לתקופה מוגבלת
החל מ־–.3,340 ש"ח כולל מע"מ
כפר דניאל: 08-224418

מומחים לצביעת מעליות
בצבע מקורי
לאחר הטפול שלנו המעלית שלכם כחדשה
הצעות מיוחדות לועדי בתים
רח' דוחן 14 ת"א
טל. 375016, 847730, 373668

מטבחים
דיור 2000
חדרי־שינה, סלונים, מזנונים, פ. אוכל.
מול היפר־כל החדש
מפרץ חיפה, צומת ק. אתא
טל' 04-720720
משתלם להגיע גם מרחוק!

מעריב
של שבת
יום ו' ד' באייר תשמ"ו 16.5.86

14 האזהרה של שולץ
15 גזית מגן על הוויסות
16 שלישיות באוויר
17 דו"ח אברמוביץ'
21 הוויסקי הסקוטי והכבוד היהודי
22 סאטירה
23 ספרות

אלי הורביץ בלשכתו החדשה בבנק לאומי (כתבה בעמוד 15)

צילם: ראובן קסטרו

צבא סוריה – מסוכן עד מסוכן מאוד

מאת עמוס גלבוע

עד לחתימת הסכם השלום עם מצרים, היה הצבא המצרי האויב מס' 1 שלנו, והגדול והחזק מבין כל צבאות ערב. סוריה תמיד הרעישה ואיימה ועשתה בעיות בגבול והפעילה מחבלים. אך צבאה היה קטן יחסית ולא היה מסוגל להיות איום ממשי על ישראל.

אך מאז סוף שנות ה־70, החל הצבא הסורי לנסוק בהתעצמותו הכמותית והאיכותית. לאחר מבצע של"ג הוא ממש המריא – והתמתן בשנה האחרונה.

צבא זה מונה כיום כ־450 אלף חייל בסדיר (לעומת כ־200 אלף במלחמת יום הכיפורים), 9 דיוויזיות (לעומת 5 במלחמת יום הכיפורים), כ־600 מטוסי קרב (לעומת כ־300 במלחמת יום הכיפורים), כ־160 סוללות טילי קרקע־אוויר (לעומת כ־40 במלחמת יום הכיפורים). כ־50 משגרי טילים קרקע־קרקע (לעומת כ־10 במלחמת יום הכיפורים) ועוד ועוד.

המספרים חשובים, אבל כמובן לא אומרים הכל. הדיוויזיה הסורית של היום היא בעלת עוצמת אש גדולה בהרבה מזאת של 73, ובעלת כושר תמרון משופר יותר. המטוסים של היום הם בעלי כושר ביצוע טוב יותר מאלו של יום הכיפורים. נשק הנ"ט הוא הרבה יותר מדוייק היום. הפיקוד והשליטה אמינים יותר. איכות האימון, כמותו והיקפו – גדולים יותר. המלאי לסוגיו השונים – רב יותר וכן גם הנסיון הקרבי.

עם כל אלו, הצבא הסורי אינו הגדול והטוב ביותר בצבאות ערב. הצבא העיראקי, על עשרות הדיוויזיות שלו, גדול ממנו. הצבא הירדני קטן ממנו, אך עולה עליו באיכותו (במה שקשור לכוחות היבשה). הצבא המצרי עולה עליו במספר הדיוויזיות, אך נופל ממנו בעוצמות האוויר והשריון.

אבל צבא עיראק רחוק ועסוק במלחמה עם איראן. הצבא המצרי מוליך את ציודו המודרני במערבי ומצב של שלום שורר בין מצרים לישראל. בין ירדן לישראל יש מצב מדיני מיוחד. הצבא הסורי הוא היחיד הפנוי להתמודד עם ישראל והיחיד בשלב זה שיש לו מוטיבאציה לצאת להתמודדות זאת.

צבא זה נבנה, מאורגן ומוכשר ונערך בצורה כזאת, שהצמרת המדינית והצבאית הסורית מאמינה שבהתמודדות לא ייצא מובס. על כן הוא המסוכן ביותר עכשיו.

המרכיב ההתקפי: צבא סוריה מאורגן ונבנה כך שתהיה לו יכולת משולשת – לתקוף ברמת הגולן בהפתעה ובעוצמה, לשבש את בוא המילואים של צה"ל לרמה"ג, להכות בלב ריכוזי האוכלוסים של ישראל ולנצל בכך את רגישותה היתרה לאבידות.

א. חלק האריה של הדיוויזיות הסוריות ערוך במחנות קבע, במרחק של יריקה מקו הגבול.

ב. אלו הם כוחות משוריינים וממוכנים, המתאמנים זה שנים לצאת להתקפה ישר מתוך המחנות שלהם, בחיפוי מטריה ניידת של טילי קרקע־אוויר ובצמוד למערך תחזוקה המצוי לא הרחק מהגבול.

ג. עשרות גדודי קומנדו, שהוקמו מאז מלחמת יום הכיפורים, מיועדים לשמש כחי"ר מובחר בהבקעה, לחדור לעורף כוחותינו, לארוב לטנקים ולהקשות על כוחות המילואים לעלות לרמת הגולן.

ד. התעצם המרכיב ההתקפי של מטוסי הקרב הסורים, (מבחינת טווח טיסה, ניווט, כמות פצצות ודיוק שיגורן) המסוגלים לתקוף בתוך מדינת ישראל.

ה. נבנתה יכולת של טילי קרקע־קרקע, חלקם מדוייקים כמו הס.ס־21, על מנת לפגוע בשדות תעופה, בימ"חים, בריכוזי אוכלוסים.

המרכיב ההגנתי: הצבא הסורי נבנה ואורגן על מנת שיהיה לו כושר ספיגה מול מיתקפה של צה"ל, ויכולת לנטרל את שני מרכיבי הכוח העיקריים שלו: חיל האוויר ומחץ ההסתערות והתמרון של השריון.

צבא סוריה אינו הגדול והטוב ביותר בצבאות ערב □ אך הוא נבנה, מאורגן, מוכשר ונערך בדרך כזו, שהצמרת מאמינה שבהתמודדות עם ישראל לא ייצא מובס □ לכן הוא המסוכן ביותר עכשיו □ בלבנון, כמו במלחמות קודמות, לא נשברו הסורים, גם אם הוכו □ אחרי מלחמת לבנון, פעלה סוריה להפיק את מירב הלקחים

ביבשה, הסורים הפכו את כל רמת הגולן ליער מבוצר אחד – מקו הגבול ועד דמשק ים של מכשולים, שפע של מוצבים ובונקרים, סוללות עפר, מערך אחר מערך, תעלות נ"ט וכו' וכו'. כל זה רווי באלפי משגרים של נשק נגד טנקים, באלפי טנקים ובמאות נגמ"שים עם משגרי טילים נ"ט ועם מערך פיקוד ושליטה מתאימים. הכל – על מנת למנוע מצה"ל את התמרון, לזכות בזמן ולגרום אבידות ונזקים כבדים.

כלפי חיל האוויר שלנו – הסורים הפכו את כל סוריה, דרומה כצפונה כמערבה – ליער מבוצר של טילי קרקע־אוויר מכל הסוגים ומכל המינים. הרבה טילים ניידים להגנת כוחות היבשה והרבה טילים כבדים להגנת המרכזים האסטרטגיים של סוריה. נוסף על כך, הסורים נכנסו חזק חזק לתחום הלחימה השקט, שאינו הורג, אך מעוור – הלחימה האלקטרונית לביניה נגד המטוסים וחימושם.

מבצע של"ג, עפ"י הפרסומים הזרים, עודד את ראשי הצבא הסורי במה שקשור לכושר ההגנתי של צבאם ביבשה, ואכזבם במה שנוגע לכושרו ההגנתי באוויר. הסורים מאמינים שבקרב היבשה הם החזיקו מעמד ולא הובסו, למרות שנלחמו בנחיתות כוחות מול צה"ל ובעדיפות אווירית ישראלית מוחלטת.

ניתן להתווכח עמם על כך, אך דבר אחד בלט במבצע של"ג, כמו במלחמות העבר עם הסורים: הצבא הסורי לא נשבר. הוא הוכה, אך לא הגיע לאותה נקודה קריטית שבה מתחילה התפוררות של צבא. במלחמת 48' הצבא סורי לא נוצח. במלחמת 67', הוא הפסיד את רמה"ג אך הצליח לחלץ את מרבית הכוחות. ב־73' הוא ספג אבידות רבות, אך בשום שלב לא "איבד את המכנסיים".

התחום האווירי: לאחר מבצע של"ג פעלו הסורים על מנת להפיק את מירב הלקחים מהתבוסה המרה. זאת לא היתה רק בעיה של הצבא סורי, אלא יותר של הצבא הסובייטי. השינויים שהם הכניסו בכל המערכות הקשורות לחיל האוויר שלהם ולהגנה האווירית שלהם – רבים ומשמעותיים.

אפשר להעלות על הדעת צבא סמפקדיו אומרים לנשיא אסד משהו מעין זה: אנחנו מאמינים שיש ביכולתנו כיום להגן בהצלחה על סוריה, ביבשה, באוויר ובים. אם צה"ל יתקוף אותנו, נוכל להקיז את דמו, ונוכל גם לפגוע בעומק ישראל ולהענישה. טילי סקאד יפלו בת"א, טילי ס.א־5 יפילו מטוסים מעל ת"א, טילי־חוף־ים שלנו יפלו בנמל חיפה.

אסד, ניתן לדמיין, אומר לעצמו: יתכן מאוד שהם צודקים. ואם הם טועים, קשה לי להאמין שידידי הסובייטים לא יחושו לעזרתי אם תישקף סכנה למשטרי ולדמשק.

באשר להתקפה, אסד אמר מפורשות בפומבי, אך לפני זמן קצר, כי סוריה צעדה כברת דרך להשגת יכולת כזאת, אך רבה עוד הדרך לפניה. כלומר, אסד מכיר בכך שסוריה אינה מסוגלת עתה לפתוח במלחמה יזומה נגד ישראל. הפיתוי להפתיע והמחשבה איך להשיג הישג קרקעי קטן ברמה"ג, ודאי בוערים בעצמותיהם של אסד ומפקדי הצבא הסורי. אך גם סיכונים שבהמשך, עוצמתו של צה"ל והתנאים המדיניים הכוללים, ודאי שעומדים לנגד עיניהם.

לכן, הצבא הסורי מסוכן – אך לא יותר מדי. אבל בקונסטלציה ובקומבינציה מדינית אפשרית בעתיד, שבה יצטרפו אליו למלחמה לאורך גבולותינו גם הצבא המצרי (אם חלילה יישבר השלום עם מצרים), גם חלק מהצבא העיראקי (אם וכאשר תסתיים המלחמה במפרץ שלא בניצחון איראני) וגם ירדן (אם תשתגע!) תתרום משהו – הוא ייהפך למסוכן מאוד.

هكذا من الأصل

מצה"ל ייעצרו
קורת הגבולות
THE ENGLISH CLUB
המועדון האנגלי
אנגלית מדוברת
בוקר או ערב
הדפסת לצביעת מעולות
בצבע מקורי

„נשלח טיל גם נגד הכור בדימונה"

סוריה מלבה אווירת מלחמה וארה"ב מתייחסת לכך ברצינות רבה □ אזהרת שולץ ל„שני הצדדים" באה לשמור על איזון דיפלומטי □ אך אפשר שארה"ב גם חוששת מפני התפתחות מצב שבו עלולה ישראל לפעול גם אם אין לה עניין במלחמה, כפי שהבהיר רבין בוושינגטון

מאת יוסף חריף

„אין לנו שום עניין במלחמה עם סוריה", אמר שר הבטחון, יצחק רבין, לראשי המימשל בוושינגטון, לפני כמה ימים. „לא נרויח מכך דבר. מה יקרה במלחמה כזאת? יפלו מאות או אלפי קרבנות. ומה נעשה אחריה? – נעמוד באותו מקום".

אנשי־שיחו של רבין ובכללם סגן הנשיא בוש וסגן שר החוץ וייטהד, הסכימו עמו. היה ברור להם, כי ישראל לא תיזום מלחמה עם סוריה, אף כי האיומים הסוריים יכולים להיחשב כמוחשיים למדי. אף על פי כן, גילה שלשום שר החוץ ג'ורג' שולץ, ההזהירה וושינגטון את ישראל ואת סוריה גם יחד מפני מעשי איבה. שולץ מעריך כי „המצב עודנו מתוח מאוד".

למען האיזון, היתה כנראה וושינגטון סבורה שראוי להזהיר את „שני הצדדים", כדי שלא תיראה כמתייצבת כבר עתה נגד סוריה ותשמיט מידיה את היכולת להופיע כגורם המקובל על שני הצדדים. אבל אפשר גם שוושינגטון חוששת מפני התפתחות מצב שעלול לאלץ את ישראל לעשות צעדים שאין היא רוצה בהם.

מעקב אחרי התבטאויות של אישי מימשל אמריקניים מראה כי בוושינגטון מתייחסים ברצינות גדולה יותר לסימנים בשטח, מכפי שמתייחסים אליהם חברי ועדת החוץ והבטחון של הכנסת. הם הסכימו השבוע, פה־אחד, כי „היתה הגזמה" בהתבטאויות של כמה שרים.

דומה, כי גם חברי ועדת החוץ והבטחון הגזימו במקצת. סוף־סוף, כפי שנתגלה השבוע, מנסים הסורים לקבוע עובדות בשטח, מכינים מחפורות לטנקים, הזיזו טילים ומלבים בדיבוריהם אווירת מלחמה. בחוג פנימי הסביר השבוע רבין כי ראה להמחיש לסורים ש„הם משחקים באש".

זו בדיוק גם הסיבה מדוע נזעקו האמריקנים להתריע על מה שכינה עוזר שר החוץ, ריצ'רד מרפי, „עליית הטמפרטורה בזירה הסורית־ישראלית".

בחינת מגמותיה של דמשק כיום תפסה מקום מרכזי בשיחותיו של שר הבטחון בוושינגטון. במהלך פגישותיו לקה רבין בהצטרדות קשה בחזרה על „תקליט" האיום הסורי הכפול – האיום בטירור והאיום הצבאי – עשרות פעמים ביום. לשעה קלה אבד לו קולו והיה חשש שלא יוכל להשלים את לוח פגישותיו.

במאמץ אחרון ביקש להמחיש לכל אנשי־שיחו את משמעות ההוועה שרק במקרה נמנעה – כשאיש־בטחון ישראלי גילה בלונדון במזוודתה של נוסעת את חומר הנפץ שהיה יכול להשמיד את מטוס אל על על 390 נוסעיו ואנשי צוותו. זה – חזר רבין בלי ליאות – היה מעשה ידי הסורים. „החלטה להרוג 400 איש אינה מתקבלת שם (בדמשק) בדרג נמוך. אנו יודעים שעסק בזה גוף בכיר".

„מי שהחליט להרוג 400 אנשים", אמר רבין, „צריך היה להביא בחשבון שישראל לא תשב בחיבוק־ידיים. אם בכל זאת עשה מה שעשה, העלה במודע את רמת הסיכון להתלקחות". הכתב של רשת הטלוויזיה סי.בי.אס. הוא שהתרשם מדבריו אלה של רבין, כי צה"ל מתכוון לתקוף את סוריה בכל רגע. נוספו על כך דבריו של סגן הנשיא ג'ורג' בוש, שאחרי שיחה עם רבין יצא ואמר לעתונאים כי טביעת האצבעות של סוריה ניכרת בפעולת הטרור האחרונה.

ברור לו, אמר עוד רבין, כי אילו עלה בידי הסורים לממש את זממם, „ישראל לא היתה עוד אותה מדינה". כלומר, שום ממשלה לא היתה מחזיקה מעמד בלי „לעשות משהו", לבד מהשתתפות בהלוויות ההמוניות. רבין סיפר שהרהורי זוועה על האסון הנורא שנמנע רק ברגע האחרון, טרדו אותו שעה שעמד ביום הזכרון לחללי צה"ל בבית־העלמין הצבאי בקרית־שאול.

„סיכולו של אסון הטירור הגדול ביותר בהיסטוריה", כפי שאומר שר הבטחון, „הוא שאיפשר לנו לחשוף את חלקם של הסורים בטירור". אבל מה היה קורה אילולא נחשף הדבר – מי היה הסתבכת לתגובה? ומה על מעשי טירור נוראים שאין אחריהם טביעת אצבעות של הנושאים באחריותם?

אף בעיה זו עלתה, ככל המשוער, בשיחותיו של רבין בוושינגטון. רבין דיבר על הסיכונים שסוריה לוקחת עליה על־ידי צעדיה (בתחום הטירור) בלבנון ובאירופה. „לוב אינה יחידה. סוריה היא האיום האמיתי מכל המדינות האחרות".

ואולם, גם אם הסכימו אנשי־שיחו של רבין עם קביעתו ש„מזה אין דרך חזרה" (היינו, מפגיעה במדינת טירור), לא יכול היה להסיק מכל מה ששמע, כי ארה"ב עשויה להלום גם בסוריה אם זו תהיה מעורבת בטירור אנטי־אמריקני. כלומר, אם סוריה תעודד טירור אנטי־ישראלי בלבד – תישאר זאת בעייתה הבלעדית של ישראל.

שר הבטחון הסביר לבוש, כי הפעילות הסורית נגד ישראל מתמקדת כאמור בשני מישורים – האיום הצבאי והאיום הטירוריסטי. אשר לאיום הצבאי – אין הסורים מהווים יריב לצה"ל. אם סוריה תצא למלחמה לבדה – אמר שר הבטחון – אין לה שום סיכוי לעמוד מול צה"ל. השאלה היא אם יכולה היא לצאת למלחמה לא לבדה.

אך עיראק שקועה במלחמה עם איראן. לירדן אין תועלת במלחמה. למצרים יש חוזה שלום. לכן, אמר רבין, אינני צופה מלחמה בזמן הקרוב אלא אם כן אסאד יפעל בניגוד לכל הגיון.

זהו מקור החששות של ארה"ב ושל ישראל, שאסאד מסוגל ברגע מסויים לפעול על פי הגיונו שלו.

ישראל רוצה להאמין כי אחרי שחלקה של דמשק בטירור הבינלאומי נחשף עתה, ייזהרו הסורים מל„התלכלך" במעשים כאלה. כמובן, אין כל הודאות בעניין זה כאשר שר ההגנה הסורי, מוצטפה טלאס, מאיים ב„פעולות התאבדות סוריות במלחמה עם ישראל".

אשר לאיום הצבאי – צודק, מן הסתם, רבין שסוריה לא תצא למלחמה בישראל לבדה. אבל גם במישור זה עוקבת ישראל בדאגה אחרי הריטוריקה הסורית מחשש ששליטי דמשק יהיו שבויים במלל המתנשא של עצמם. מה עוד שאל המלל הזה מתלוות גם פעולות כמו טילים שהוזזו ובניית מחפורות ומשאלות של אסאד מהמלך חוסיין להתיר לסורים להציב טילים על אדמת ירדן.

בקשה זו של אסאד עלתה במהלך ביקורו ברבת־עמון לפני כשבועיים. אבל לא היתה זו הפעם הראשונה בתקופה האחרונה שאסאד מעלה באוזני חוסיין את הצורך „בשיתוף פעולה אסטרטגי" ביניהם.

בפגישתם הקודמת (בדמשק, במארס) אמר אסאד לחוסיין – על פי גילויי ראיונות שהתפרסמו בכווית – שדמשק אינה מבקשת בעת לקיים תאום צבאי, אף כי היא רואה בכך „כורח לאומי". כל מה שהיא מבקשת, הוא שבמקרה של עימות צבאי סורי־ישראלי, „ירדן תגן על אדמותיה ושמיה". דמשק חוששת כי חיל־האוויר הישראלי ינצל את שמי ירדן להרחבת מרחב התמרון ולהטלת מצור אווירי על סוריה.

לא חלפו אלא חודשיים ושוב חוזר אסאד אל הנושא, אלא שהפעם הוא מבקש להתיר לו להציב טילים בירדן. הנימוקים לכך מובנים: הצבת טילים בירדן, במקביל לטילים בלבנון ובסוריה, תאלץ, לדעת הסורים, את ישראל לפצל את כוחה האווירי לחזית נוספת. ממילא תוגבל יעילות התגובה הישראלית בגזרות חיוניות לסורים כמו ברמת־הגולן ובעומקה של סוריה.

ההתמודדות עם חיל־האוויר הישראלי, שתקף מערכת הטילים הסורית (סובייטית) הצפופה והצליח להשמיד ביוני 1982 את כל מערכת הטילים וכמאה מטוסים סובייטיים מן החדישים ביותר, מעסיקה את השליטים הסורים.

בראיונות שנתנו בימים האחרונים השליטים הסוריים (ב„אלקבס" הכוויתי, למשל) ראו להדגיש, כי חל שיפור בטילים שלהם. לדבריהם, בתמרונים ובאימונים האינטנסיביים בברית־המועצות ובשמי סוריה ולוב, שנועדו לבחון את יעילות המטוסים הסוריים בעימות אפשרי, היו התוצאות מעודדות מאוד.

הסורים חששו, ככל הנראה, שהשמדת הטילים הלוביים (מאותו סוג שמצוי בידי הסורים) על־ידי האמריקנים בהתקפתם האחרונה על טריפולי, תיצור את הרושם, שאין להם מענה לפוטנציאל השמור לחיל־האוויר הישראלי. לכן חזר „מקור סורי" ב„אלקבס" הכוויתי על הקביעה כי „מה שהתרחש בלוב אינו יכול להוות בעתיד סכנה לטילי קרקע־אוויר הסוריים. משום שבידי הלובים אין אותם דגמים של טילים המצויים בידי סוריה והמהווים איום ישיר על מטרות ישראליות בעלי חשיבות עליונה.

ועוד זאת: „לאחרונה סיפקה ברית־המועצות לסוריה טילי קרקע־קרקע מסוג חדיש, משופר ומתוחכם יותר, אס־אס 21, כדי לקדם פני תכנית אמריקנית־ישראלית נגד סוריה".

יש אולי לתמוה על הראיונות העתונאיים בנושא זה והמידע שנחשף בהם. לרבות כותנות אופרטיביות מן הסוג שהובע בתשובה על שאלה.

אחרי דברי השבח על הטיל הקרקע־קרקע החדש שואל „אלקבס": האם יופנה טיל כזה גם לעבר הכור בדימונה, שאותו ביצרו הישראלים נגד כל סוגי הנשק (כך במקור)? התשובה: „כן, אין באפשרות הישראלים להבטיח הגנה מוחלטת לכל אחד ממרכזיה הצבאיים הרגישים. אין מתקנים צבאיים ישראליים כלשהם מחוץ לשליטתנו".

אבל גם מהברות יכולים שליטים ערבים להשתכר. זו אמנם הסכנה שבאווירת המלחמה, שהסורים – בדיבורים, אך גם בצעדים ממשיים בשטח – מטפחים בעת האחרונה.

גם אנדריאוטי מאוכזב מערפאת

סוף־סוף נראה שאיטליה נכונה להצטרף למאבק בטרור □ במרכז שיחותיו של שר החוץ האיטלקי המגיע לישראל ביום א', יעמוד נושא שיתוף הפעולה במאבק זה

מאת שמואל שגב

קודם היתה פגישת פיוס בין ראש הממשלה שמעון פרס לבין עמיתו האיטלקי בטינו קראקסי, בעת הלווייתו של אולוף פאלמה בשטוקהולם. אחר כך, בועידת טוקיו, הצטרפה איטליה למאבק נגד הטרור הערבי והבינלאומי. כך נוצר רקע נוח לביקורו של שר החוץ האי־טלקי ג'וליו אנדריאוטי בישראל בשבוע הבא.

אנדריאוטי מגיע ביום א' לביקור בזק של שלושים ושש שעות. במוקד שיחותיו עם פרס ועם שרי החוץ והבטחון יצחק שמיר ויצחק רבין, יעמוד שיתוף הפעולה במאבק נגד הטרור.

ישראל ואיטליה כבר מקיימות ביניהן מידה נאה של שיתוף פעולה מודיעיני. אך בשל קשרים היסטוריים עם לוב ואינטרסים כלכליים חיוניים, היתה מעין שניות בעמדה האיטלקית: בחזית הפנים, אסרה איטליה מלחמה עיקשת על ה„בריגדות האדומות" שהסתייעו באש"ף. אך בחזית החיצונית, היא תמכה ביאסר ערפאת וראתה באש"ף „נציג לגיטימי" (אך לא יחיד) של העם הפלשתיני.

שניות זו בעמדה האיטלקית גרמה אפילו למהלך ציני במיוחד: מתוך רצון לחסוך מעצמה את מוראות הטרור הערבי, הגיעו שירותי הביון של איטליה ואש"ף בראשית שנות השבעים, ל„הבנה" שיוענק למחבלים מעבר חופשי באיטליה, בתנאי שלא יבצעו פעולות טרור על אדמתה של מדינה זו.

אך אש"ף מעל באמון וביצע פיגועים נגד מטרות ישראליות ויהודיות באיטליה. אף על פי כן, הסכם זה כובד גם בעת מלחמת לבנון. כך, שעה שחיילי ארה"ב וצרפת, ששירתו במסגרת הכוח הרב־לאומי בביירות, שימשו מטרה קבועה למחבלים, נהנו החיילים האיטלקים מ„חסינות".

זמן מה ניסתה איטליה להכחיש הבנה זו. אך בראיון עם השבועון האיטלקי „פנורמה", אישר הגנרל אמבורוג'ו ויוויאני, שהיה ראש שירותי הביון האיטלקיים בתקופה שבה היה אנדריאוטי ראש ממשלה, קיומו של הסכם זה. הוא גילה כי באחד המקרים חיבלו סוכני ביון ישראלים במטוס איטלקי שהטיס מחבלים שביצעו פיגוע נגד מטרה ישראלית באיטליה. המחבלים ושני הטייסים האיטלקים ניספו.

מבטאה המובהק ביותר של מדיניות דו־משמעית זו היה ג'וליו אנדריאוטי. שר החוץ האיטלקי אינו עויין את ישראל. להיפך. גם יחסיו עם הקהילה היהודית בארצו היו תמיד ידידותיים חמים.

אנדריאוטי, בן 67, נחשב לאחד המדינאים המנוסים ביותר באיטליה. בשל תמיכתו הנלהבת בנאט"ו הוא נהנה מפופולאריות רבה גם בארה"ב. אך בשנים שבהן שימש ראש ממשלה ושר הגנה, ואחר כך שר חוץ, היה נתון ללחץ בינערבי גובר והולך לרתום את אירופה למאמצים לפתור את הבעיה הפלשתינית.

אנדריאוטי תירגם לחץ זה להכרה גוברת באש"ף והעמיד את הבעייה הפלשתינית במוקד הסכסוך הישראלי־ערבי. כך, אף ששופט ברומא הוציא ב־1980 צו לעצור את ג'ורג' חבש, מנהיג „החזית העממית לשחרור פלשתין", בשל הוראתו לרצוח שני עתונאים איטלקים בלבנון; ואף ששופט בוונציה הוציא צו לעצור את יאסר ערפאת, בשל נשק שסיפק אש"ף ל„בריגדות האדומות" – נפגש אנדריאוטי עם ראש אש"ף על אדמת איטליה ובארצות ערביות שונות.

ג'וליו אנדריאוטי: הזמין את ערפאת לרומא אחרי שנאלץ לצאת מביירות

בספטמבר 1982, בעיצומה של מלחמת לבנון, כאשר מיפקדות אש"ף פונו מביירות, הזמין אנדריאוטי – בתוקף תפקידו כנשיא האיחוד הבינ־פרלמנטרי – את יאסר ערפאת לבקר ברומא. ערפאת היה אז מוכה ומעמדו בעולם הערבי היה בשפל. ההזמנה לבקר ברומא ופגישותיו עם האפיפיור, נשיא איטליה ושר החוץ שלה, תרמו לחיזוק יוקרתו הבינלאומית.

באותם ימים פירסם הנשיא רייגן את תוכניתו לפתרון הבעייה הפלשתינית במסגרת ירדן. אנדריאוטי האמין כנראה שעל רקע המהלומה שספג בלבנון, ניתן יהיה לשכנע את ערפאת לנטוש את נתיב הטרור ולהשתלב במאמץ המדיני. אך חודש לאחר מכן, תקפו מחבלים פלשתינים את בית הכנסת הגדול ברומא, הרגו ילד בן שנתיים ופצעו עשרות מתפללים יהודים.

באוגוסט 1983 כינן הסוציאליסט בטינו קראקסי את הממשלה ה־44 באיטליה מאז סיום מלחמת העולם השניה. בממשלת קואליציה זו ירש אנדריאוטי את כסאו של אמיליו קולומבו במשרד החוץ. ארבעה חודשים לאחר מכן, בדצמבר 1983, ביקר אנדריאוטי בישראל כאורחו של ראש הממשלה ושר החוץ יצחק שמיר.

אנדריאוטי בא אז לישראל כאשר בידיו מסמך שהכינו שירותי הביון האיטלקיים במאי 1983. נאמר בו כי סוכנים סובייטים, בולגרים ומזרח־גרמנים, מעורבים בפעולות הטרור באיטליה. על פי אותו דו"ח, הקימו סוכני הגוש הקומוניסטי מרכז קישור במאדריד והכוונו לא רק מבצעי התקפותיהן של הבריגדות האדומות על מיתקני נאט"ו ועל אישים וקצינים אמריקניים ואיטלקיים – אלא גם סייעו בתכנון פעולות חבלה פלשתיניות נגד מטרות ישראליות באיטליה ובארצות אירופיות אחרות.

אף על פי כן, אנדריאוטי לא סטה מאמונתו כי זמירות השלום של ערפאת, אפילו אם הן מזוייפות, יוצרות תנופה משל עצמן, ועל כן יש לנצלן לקידום מאמצי השלום במזרח התיכון.

גם אם במישור המדיני נותרו חילוקי הדיעות בין ישראל לאיטליה בעינם, בנושא המאבק בטרור, הלך והתהדק שיתוף הפעולה בין שתי המדינות.

הקמתה של ממשלת האחדות הלאומית בראשותו של שמעון פרס, באוקטובר 1984, הביאה לעוד התחממות ביחסי שתי המדינות. קראקסי ופרס הכירו זה את זה בכינוסי האינטרנציונל הסוציאליסטי. אף שקראקסי נפגש עם יאסר ערפאת בתוניסיה, בדצמבר 1984, אירח את פרס בביקור רשמי ברומא, בפברואר 1985. במאי, ערך גם שמיר ביקור גומלין ברומא, כאורחו של ג'וליו אנדריאוטי.

באותם ביקורים הבהירו קראקסי ואנדריאוטי לאורחיהם שאיטליה מתנגדת לטרור כאמצעי להשגת יעדים מדיניים. אך במישור המדיני, איטליה תוסיף להיות מודרכת על ידי עקרונותיה של „הצהרת ונציה" מיוני 1980, והיא תוסיף לדגול בהקמת „מולדת" לפלשתינים.

איטליה גם הסבירה מדוע לא יכלה לפעול בגלוי נגד לוב. לבד מהקשרים ההיסטוריים, יש לאיטליה אינטרס כלכלי חיוני מאוד בלוב. קדאפי הוא היבואן הגדול ביותר של תוצרת איטלקית ביבשת האפריקנית. חברת הנפט הלאומית האיטלקית „א.ג'.י.", מפיקה כמויות ניכרות של נפט בלוב. אלפי איטלקים מתגוררים בטריפולי ובבנגאזי ומעבירים כספים רבים למשפחותיהם באיטליה. מעל לכל – לוב חייבת כיום לאיטליה כמה מיליארדי דולרים. ברומא חוששים לספק לקדאפי אמתלה להתנכרות לחובות אלה.

אין זה חשש בעלמא. קדאפי כבר רמז כי היות שבתקופה הקולוניאלית ניצלה איטליה את אוצרותיה של לוב, יהווה אי פרעון החוב מעין פיצוי על „הניצול הקולוניאלי".

התמורות זו הביאה באוקטובר שעבר להרפה החודשת ביחסי ישראל־איטליה. רצח שלושת האורחים הישראלים בקפריסין; חטיפת הספינה האיטלקית אכילה לאורו; יירוט המטוס המצרי שבו היו הנוטפים בראשותו של „אבו אל־עבאס", על ידי ארה"ב; שחרור המרצחים בידי איטליה; הפצצת מפקדת אש"ף בתוניס על ידי חיל האוויר הישראלי; כל אלה עוררו חרדה ברומא מפני תגובתו הנזעמת של קדאפי. אנדריאוטי טען אז כי ההפצצה הישראלית, כמוה כטבח 335 תושבי רומא בזמן הכיבוש הנאצי.

אולם בחודשים האחרונים חלו כמה התפתחויות שחיממו שוב את האווירה ביחסי ירושלים־רומא. הטבח בנמלי התעופה של וינה ורומא הוכיח לכמה מסוגל הטרור הערבי. הפגיעה בתיירות האמריקנית לאיטליה הוכיחה מה גדול הנזק הכלכלי מבחינות של כניעה לטרור.

כשלון שיחות חוסיין־ערפאת בעניין התנאים להצטרפות אש"ף לתהליך השלום, שיכנע את איטליה שערפאת אינו מסוגל להשתלב בתהליך המדיני. ההפצצה האמריקנית על טריפולי ובנגאזי המחישה שאם אין איטליה ומדינות מערב אירופיות אחרות נחלצות לפעול בשיתוף לחיסול נגע הטרור – ארה"ב תפעל לבדה.

איטליה יודעת שאין היא מעצמה גדולה והשפעתה באירופה קטנה מזו של בריטניה, צרפת ומערב גרמניה. אך מיקומה האסטרטגי במרכז הים התיכון מעניק לה מעמד חשוב בתכנון האסטרטגי האמריקני להבטחת נתיבי השיט והאוויר באזור. מעמד חשוב זה יכול לבוא לידי ביטוי אך ורק במסגרת העולם החופשי. על כן, למרות הדי־סוניה הכוזבים, הצטרפה איטליה להחלטות ועידת טוקיו וקיבלה על עצמה את עיקרי הבריתיות האנטי־טרוריסטית שהציעה ארה"ב.

החלטות ועידת טוקיו טומנות בחובן סיכונים אסטרטגיים, מדיניים וכלכליים חשובים לאיטליה ומדינות מערב אירופה. פרס והכיר באמינים שאיש כמוהו כאנדריאוטי לא היה בא ביום לירושלים, אילמלא הכריזה איטליה כמוך להגביר את מלחמתה בטרור ולשתף פעולה עם כל המדינות המסוגלות להרים תרומה יעילה למימושן של החלטות ועידת טוקיו.

אלי הורביץ: קשוח וחייכן

מאת אורי גינוסר

באחד בנובמבר 1984, כמה ימים בלבד לפני שנחתמה במשק עיסקת החבילה הראשונה, זו שכונתה עיסקה א', נועדו בתל־אביב כל הפרופסורים הבכירים בארץ בנושאי הכלכלה, כדי לנתח את משמעות העיסקה והשלכותיה. הפרופסורים שבדרך־כלל אינם מצליחים לגבש דיעה אחידה, היו הפעם תמימי דעים: "העיסקה תהיה ביזבוז זמן, היא תביא להרס המשק" – אמרו.

יוזם הפגישה, שביקש מן הפרופסורים לבוא ולחוות דיעה על העיסקה, היה נשיא התאחדות התעשיינים אלי הורביץ. הורביץ שמע את הדברים, שגרמו ודאי נחת־רוח לכמה מעמיתיו התעשיינים, שלא צידדו אף הם בעיסקה, אך כעבור ימים מיספר החליט, בניגוד לדעתם, "ללכת על העסקה".

עיסקת החבילה יצאה לדרך, כשלב ראשון בנסיון להדביר את האינפלציה. הורביץ, כדרכו, ביקש לשמוע, להתייעץ, אבל את ההחלטות קיבל בעצמו, על פי תפיסתו.

מלישכתו החדשה, בבנק לאומי, ברחוב יהודה הלוי בתל־אביב, יכול הנשיא היוצא של התאחדות התעשיינים להביט אחורה ולסכם שתי כהונות מלאות ועוד שישה חודשים של כהונה שניקטעה, שבהם הטביע את חותמו על המוסד שבראשו עמד. זו היתה תקופה שבה נהפכו התעשיינים לצלע קבועה במשולש המשקי, שיש להתחשב בעמדותיהם בכל ימות השנה, תקופה שבה החלו להישמע אצלם זמירות של קידום האינטרסים של התעשיה באמצעות הבראת המשק ולא עוד דאגה לאינטרסים צרים בלבד.

אלי הורביץ אינו משאיר אחריו שונאים בהתאחדות התעשיינים. הכל מדברים על יכולתו המיקצועית הנבדלה ועל היכולת להתחבב על הבריות במהירות. אפילו יריבים מעברו השני של המיתרס, כמו מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, שהיה שותף עם הורביץ ללילות ארוכים של דיונים חסרי פשרות, מגדיר אותו בראש וראשונה כיהודי הגון מאוד, שאצלו מלה זו מלה, אם כי הוא פרטנר קשה ביותר למו"מ. קיסר מספר שהדיקדקנות של הורביץ, המכין היטב את שיעורי הבית והעקשנות על כל תג ואות, גרמו לכך, שהוא נאלץ להעיר לו שמו"מ זה לא בייזק תרופות (שאותם מייצר הורביץ במפעלו "טבע") ואי־אפשר לעסוק במיליגרמים.

הורביץ, אומרים מקורביו, הוא אדם המשלב בתוכו איש עסקים שהגיע בכוחות עצמו לעמדות כוח, עם פשטות של מי שהחל את דרכו בתנועת נוער ובקיבוץ. אדם לבבי וחייכן, אך גם קשוח מאוד ושומר דיסטאנס. ההצלחה לא עלתה לו לראש, אבל הוא גם לא מתעלם ממנה.

לנשיאות התאחדות התעשיינים הגיע הורביץ מ"טבע" ועם רקורד צנוע בתחום הפעילות הציבורית, למעט תפקידו כיו"ר מכון היצוא. מי שהזעיק אותו ב־1981 לתפקיד, היה דווקא המועמד היותר טיבעי אז, דב לאוטמן, סגן הנשיא. לאוטמן התחמק, הורביץ נעתר, אבל לפני אוקטובר האחרון היתנה את כניסתו לתקופת כהונה שלישית בכך ש"לאוטמן יחליף אותו במהלכה.

אל "טבע" הגיע הורביץ באמצעות המיפגש עם חותניו, מלכה ונחמן סולומון, בעלי מפעל התרופות "אסיא" שבהמשך התאחד עם "צרי" והשתלט גם על "טבע". הורביץ, בן למשפחת פועלים בתל־אביב, שלמד בבתי הספר היוקרתיים "כרמל" ותיכון עירוני א' (בוגר המחזור הראשון), נשא את בתם דליה, בתל־קציר, לשם הגיעו השניים במסגרת גרעין נח"ל. זמן קצר לאחר הנישואים הם שבו לתל־אביב והורביץ פנה ללמוד כלכלה ומשפטים באוניברסיטה. את פרנסתו הוא מצא משטיפת מבחנות, במעבדת המפעל של סולומון. גם לאחר שסיים את לימודיו, לא זינק הישר למישרת המנכ"ל ובמשך עשר שנים עשה דרך איטית של קידום בשורת תפקידים.

בהתאחדות התעשיינים יודעים לספר, שתקופת כהונתו של הורביץ חיזקה את הבית, גם הודות לקשריו האישיים הטובים עם המערכת הציבורית. יש לו יחסים טובים עם פרס ומודעי והערכה מצד ישראל קיסר. לא פעם הוא שימש כגורם מקשר בין הממשלה להסתדרות, או אפילו בין פרס למודעי. כשמודעי ביקש לפרוש מן הממשלה על רקע ההתבטאויות של מושה גור כלפיו, נעשה יישור ההדורים עם פרס בביתו של הורביץ.

בעוד שבקרב הקהילה הפוליטית נהנה הורביץ מאהדה מימין לשמאל, הרי שבתוך ציבור התעשיינים עצמו, יש עדיין כאלה המבקרים החלטות שקיבל. יש שאינם שוכחים דיונים סוערים ביותר, שהיו להם עימו בעיקר בתקופת עיסקת החבילה. אותם תעשיינים נדהמו לא פעם לשמוע ביקורת מפי הנשיא שלהם, שהודיע להם לא אחת, כי לא יקבלו אישור לעליות מחירים חריגות.

הורביץ, אומרים מקורביו, העדיף לייצג את האינטרסים של התעשיה בדרכו שלו, מבלי לחשוש מעימותים ובלבד שיהיה זה לטובת הבראת הכלכלה כולה. שמעון פרס טרח לומר לו במהלך חגיגות היובל של "טבע", כי הוא חב לו חוב לאומי על תרומתו למשק.

היסודיות המיקצוענות הן תכונותיו הבולטות ביותר של הורביץ. על נאומים הוא שוקד שעות ולקראת הועידה הכלכלית שהתכנסה בירושלים באפריל 1984, החל לאסוף חומר חצי שנה קודם לכן. באגפים השונים בהתאחדות התעשיינים נאלצו להתרוצץ ימים ולילות בקשר עם הכנת הנאום שדמה לעבודת דוקטורט. היסודיות והכנת שיעורי הבית המקיפים נועדו כדי למנוע "בזבוז" מיותר בדיונים עצמם.

הפרויקט האחרון שבו נטל הורביץ חלק פעיל היה מיסמך הצמיחה שהגישו התעשיינים לראש הממשלה. אבל אין הוא מושך ידו גם מדברים קטנים. כך, לדוגמה, הוא בא בחודש אוקטובר האחרון לפקח מקרוב על החזרה הגנרלית לקראת טקס הענקת פרס התעשיה.

על המיקצוענות שלו אומרים עמיתיו, שיש לו כושר להתמודד עם ניתוחים מיקרו־כלכליים ושהוא תמיד בוחן דברים ולא לוקח אוטומטית מה שנותנים לו. הוא כריזמטי, עם כישורים תקשורתיים טובים, שיודע להתמודד עם גדולי אנשי העסקים בעולם כשווה עם שווים.

המעידה הבולטת היחידה, שבמעט קרתה לו, נותרה בגדר "כמעט" והיום ניתן לומר למזלו הרב. בחודש דצמבר 1983, מנעה התערבות של קונצרן "כור" עיסקה של חילופי מניות בין "טבע" לבין חברת ההשקעות "רנות". "טבע" היתה צריכה להעביר 40 אחוז ממניותיה ל"רנות" וזו היתה צריכה להעביר בתמורה 25 אחוז ממניותיה שלה.

"טבע" מייצאת כיום בעשרות מיליוני דולרים בשנה, ואילו על מה שאירע ל"רנות", אין צורך להרחיב את הדיבור. גם מקורביו של אלי הורביץ אינם יודעים להסביר מדוע היה מעוניין בעיסקה, ביחוד כאשר לכמה מהם כבר ידע לומר לפני כמה שנים, כי "רנות" לא תחזיק מעמד.

כפי שבא להתאחדות התעשיינים, גם לבנק לאומי מגיע אלי הורביץ בלי שהתאמץ להשיג את תפקיד יו"ר מועצת המנהלים. אבל ההצעה מבל"ל לא היתה באה, אם הורביץ היה היום רק מנכ"ל "טבע" וזוהי תעודת כבוד לפעילותו כנשיא התאחדות.

הורביץ עצמו, בשיחות עם מקורבים, אינו סבור שצריכים להיות לו יסורי מצפון על כך, שהיה חבר מועצת המנהלים של הבנק בזמן ויסות המניות. לדבריו, הוא התנגד לנושא כבר אז וגם דאג שיגנזו זאת בפרוטוקולים. מכל מקום, מעבר לנושא המיקצועי, שבו כפי שכבר התבטא, יש לו הרבה ללמוד, ה"ייקעות" היסודיות שלו יעזרו לו להיכנס ל"חלל הייקי" שהותיר ארנסט יפת. חליפה מהודרת הוא כבר רגיל ללבוש כל ימות השנה.

היסודיות והמקצועיות של אלי הורביץ, נשיא התאחדות התעשיינים, שנחת בבנק הלאומי, במקום ארנסט יפת, סייעו לו רבות בקידומו □ נאומו בועידה הכלכלית שהתכנסה בירושלים ב־1984 דמה לעבודת דוקטורט □ הוא הכין אותו במשך חצי שנה □ מימן את לימודיו באוניברסיטה בשטיפת מבחנות במפעל "טבע" לתרופות שהיה שייך לחותנו □ כאשר, במו"מ עם ההסתדרות, עמד אלי הורביץ בדקדקנות על דעתו, העיר לו ישראל קיסר, מזכ"ל ההסתדרות, בחיוך: אדוני, מו"מ זה לא תרופות ולא עוסקים בו במיליגרמים...

אלי הורביץ: מצפון ופרוטוקולים
צילם שמואל רחמני

גיורא גזית: החסכונות שלי אינם מספיקים...

גזית: בלי הוויסות היה מינוס ברזרוות ב־5 מיליארד דולר

מאת דוד ליפקין ועודד שורר

התפטרותו של גיורא גזית, יו"ר הנהלת בנק הפועלים, לא הפתיעה את מקורביו. את ההחלטה להתפטר קיבל עם הקמת הוועדה לחקירת משבר מניות הבנקים. "כבר לאחר מסירת העדות בפני הוועדה, גיבשתי החלטה חד־משמעית שאם הוועדה תמתח עלי ביקורת חריפה – אתפטר. את ההחלטה הזו מסרתי אז באופן פורמלי ליו"ר מועצת המנהלים ולמזכירות חברת העובדים, למזכ"ל ההסתדרות ולכל החברים הקרובים. היה ברור שאני לא אחיה עם מסקנות שיש בהן ביקורת חריפה", אמר מר גזית בסוף השבוע ל"מעריב".

גיורא גזית, נמוך ורחב כתפיים, אורז את חפציו לאחר שש שנים בראש הפירמידה הניהולית של בנק הפועלים, הבנק השני בגודלו בישראל. את לשכתו בקומה השלישית של בנין הנהלת בנק הפועלים בשדרות רוטשילד בתל־אביב, הוא עוזב כפי שקיבלה מיעקב לוינסון המנוח, כמעט בלי שהטביע בה את חותמו האישי. כמעט אותו ריהוט, אותם חפצים משרדיים, לא אישיים. הוא אינו נוטה לרגשנות, גם בשיחות ידידים. איש סגור וחייכן שאינו מגלה דבר.

"אסור לשכוח שחששתי מאוד מביקורת בזוית שהיתה חשובה לי. זה לא קרה ולא פסלו אותי ולא הטילו בי דופי. מבחינה זו אני יותר מרוצה", הוא אומר.

גזית מותח ביקורת חריפה על המלצות דו"ח ועדת בייסקי. לדעתו חרגה הוועדה מסמכותה, הסיקה מסקנות אישיות ומוסריות, ללא בדיקה מעמיקה וחשפה את המערכת השיפוטית לביקורת מקצועית העלולה להחליש אותה. לדעתו, הושפעו המלצות הוועדה גם מן האווירה בציבור וגם מן ההבנה שלמערכת הממשלתית אין אומץ להסיק מסקנות בעצמה.

בדברו על ויסות מניות הבנקים, מסרב גזית להתייחס לביקורת הוועדה על פעולות שעשתה הנהלת הבנק ויועציה בסניפים השונים. לדבריו, נפלה בסוף העשור הקודם ההחלטה על ויסות מניות הבנקים, "מתוך הכרה שבכל דרך פעולה אחרת ישארו הבנקים מוסדות נתמכים קטנים, ללא פעילות בחו"ל, מול תנאי פעולה קשים בארץ ומיסוי אינפלציוני מפלה. לכן החליטו הבנקים, לדבריו, לעקוף את המערכת וההחלטה זו מנעה משבר במשק הישראלי.

"ללא מדיניות הוויסות, הרבה מיליארדים של דולרים לא היו מובאים למדינת ישראל. מישהו יכול לומר שבלי זה היינו כבר מזמן במשבר – אולי פוליטי, אולי כלכלי, אולי בטחוני. בלי הצעד שעשו אז הבנקים, מדינת ישראל היתה היום במינוס ברזרוות, בסדר גודל של חמישה מיליארדי דולר ואת זה אני אומר במלוא האחריות המקצועית שלי".

מסקנות ועדת בייסקי אינן בשלות ויש לבחון אותן מחדש, אומר גיורא גזית, המביא כדוגמה את העובדה שלא נעשה נסיון לבחון את העלות של המסקנות, כמו במקרה של ההמלצה להקים תשתית ייעוץ ופעילות נפרדת בשוק ההון.

גזית: "באופן עקרוני אני חושב שויסות המניות אינה נושא המתאים לטיפולה של ועדת חקירה. יש פרוצדורות יותר מתאימות לבחינת מה שקרה. תהליך ויסות המניות היה תהליך מורכב, שנמשך 10 ואולי 20 שנה והוא מצריך חוות־דעת מקצועיות בתחומים רבים, כדי לבחון אותו.

"הוועדה בדקה נושאים שיש להם הבטים שונים ומגוונים, רק מזווית ראיה של קטע צר, של תפקוד הבנקאות המוסדות בנושא מסויים וממנה היא הסיקה מסקנות. היא לא שמעה מומחים בתחומים שונים ולא עשתה מחקרים השוואתיים ולכן, לדעתי, רוב המסקנות חייבות להיבחן מחדש".

בתחום האישי יש לו לגזית טענות קשות נגד עבודת הוועדה. לדעתו יכול היה כל שלטון פוליטי ומינהלי לטפל במשבר המניות ללא ועדה, אך זה לא נעשה מתוך אי־נוחות, או אולי מתוך חשש לקחת אחריות ובמסגרת ההעברה ההדרגתית של התפקידים שלטוניים של המערכת הביצועית למערכת המשפטית. לדעתו, ועדת בייסקי חרגה מן המסלול הטבעי של פעילותה. "כי חבריה ידעו שהשלטון לא יכול, מבחינה תפקודית, או אין לו האומץ לעשות זאת, ולכן הם עשו זאת".

לדבריו, החריגה העיקרית במסקנות הוועדה נובעת מן התפקיד בתחום הענישה, שהיא לקחה על עצמה. הוא אינו מבין כיצד יכלה הוועדה לומר למישהו: אתה לא יכול לעסוק בעיסוק כזה, או בתפקיד זה או אחר. "כדי לקבוע אם אדם זכאי או לא זכאי לעסוק במקצוע מסויים, יש כללים מסמיכים ומנהליים, כמו אצל רופאים או עורכי־דין. אם ממצאי הוועדה הם כאלה, שמחייבים את המוסדות להסיק מסקנות כאלה או אחרות – אז ההרגשה האישית מיותרת. אם הממצאים אינם כאלה – נעשה לאנשים עוול. יש לי הרגשה שהם עברו הרבה מעבר למה שנקבע. יכול להיות שהיה על הוועדה להגיש את הממצאים למפקח על הבנקים שיבחון אותם, ויסיק מסקנות. הוא – אבל לא הם".

היו"ר הפורש של הנהלת בנק הפועלים אומר כי אל הוויסות של מניות הבנקים אפשר להתייחס מתוך שלוש זוויות ראיה: האחת כמכשיר – אולי לא מתאים, אבל הכרחי – לפיתוחה של המדינה ולקיומו של המשק; האחרת, כמכשיר לפיתוח הבנקים וצמיחתם; הזווית ראיה שלישית של קונה המניות הבודד, שראה בכך מכשיר סולידי וכשפתאום התברר לו שיש בכך סיכון, הרגיש עצמו מרומה.

כל הזוויות האלה הן לגיטימיות, לדעתו. הוא מעריך כי רוב הבנקאים שקבעו את עצמם, שהם רואים רק את זווית הראיה הממלכתית ולכן קשה להם בכלל לקבל איזו שהיא ביקורת, או להבין מה רוצים מהם.

"הוועדה, לדעתי, נתנה משקל־יתר לזווית הראיה של הבנקים שפעלו למען עצמם והמתנפל שלהם ולזווית הראיה של הציבור קונה המניות שמצא עצמו מרומה, והמעיטה בחשיבות האובייקטיבית ובתועלת הרבה שהביאה הוויסות למשק. אם היינו מצליחים לשכנע את הוועדה שהאספקט המרכזי היה האספקט הממלכתי – אותו קיבל כל המימסד השלטוני במשך שנים וגם אני כשהייתי באוצר – היו המסקנות שונות להלוטין.

"חוסר המזל שלנו, של הבנקאות, היה שהוועדה הדגישה את אותן שתי זוויות־ראיה ולא קיבלה את האספקט שאני ראיתי כמרכזי. מה היו המניעים לכך? – דעת הקהל ראתה באופן טבעי את האספקטים שנזכרו למעלה. בסך הכל היתה לדעת הקהל השפעה רבה מאוד – אולי לא מראש, אך לא הרגשתי פתיחות רבה לטיעונים המאקרו־כלכליים שהועלו בוועדה".

גזית, בן 53, הגיע לבנק הפועלים מצמרת האוצר. הוא עלה לארץ ב־1948 מהונגריה, החל לעבוד ככלכלן באגף המכס באוצר וטיפס עד מישרת החשב הכללי. ב־1980 נענה לבקשת יעקב לוינסון המנוח ועבר לנהל את בנק הפועלים.

בנושא החובות הגדולים המעיקים על הבנק, אומר גיורא גזית, כי בחובות קופ"ח הכללית לא ראה מעולם בעיה או סיכון, שכן זה גוף המעניק שירות ממלכתי, כפי שאין לראות בחובות הרשויות המקומיות בעיה. ב"סולל בונה" ראה בעיה גם מבחינת התלות המסוכנת של בנק בלווה גדול. הסיוע ל"סולל־בונה" לא היה בעולם על בסיס רגיל, אלא כאן עבדה, לדבריו, לכבוד הסולידריות של חברת העובדים וההסתדרות.

הסיוע הממלכתי ל"סולל־בונה", מחזיר לדבריו, את בנק הפועלים לתקופה בה היו מקורות אשראי זמין לטווח ארוך ולסיוע לפריסה מחודשת של חובות. לדעתו יש עתה סיכוי סביר שהחברה תצא מן הקשיים הגדולים ושהבנק לא יפסיד בגינה כסף.

גזית מעיד על עצמו שהוא אוהב לעסוק בקבלת החלטות גדולות. "אני נהנה לעסוק בדברים גדולים. אפשר לקרוא לכך הרגשה של כוח. אני מרגיש כוח בקבלת החלטות גדולות. אין לי פרפרים בבטן. יש לי כתפיים רחבות. אני חי עם החלטות כאלה בנחת. איני מתרגש".

בתקופה האחרונה, הוא אומר, הצטמצמה היצירתיות בעבודה, בגלל ההתכווצות בפעילות וזה שהעסיק אותו בתפקידו היתה האחריות. "לא שאני אומר תודה רבה לוועדת בייסקי, ששחררה אותי מתפקידי – היה אפשר לשחרר אותי בדרך יותר אלגנטית – אבל ודאי שאיני מסתובב עם מרירות. בסך הכל יש לי הקלה בהחלט. מעולם לא חשתי שגורלי יהיה תלוי בכיסא זה או אחר ואני בטוח שלא אלך עתה לאיבוד. אי־אפשר לומר עלי שמלאכתי באמצע נפסקה.

גם בבית היתה הרגשה של הקלה, אמנם מלווה בעלבון מסויים. בני הבית לא סבורים שזה מה שהגיע לי, אך בסך הכל גם המשפחה מרוצה, לאחר שהם ראו בעיקר את האספקטים השליליים של עבודתי".

בשלב זה מתכוון גיורא גזית ללכת לעסקים פרטיים. לדבריו, הוא בוחן כמה הצעות טובות מאוד ורציניות בתחום העיסקי. "אני מתכוון לפעול בשני תחומים עיקריים – פיננסים ושיקום מפעלים, בתחום המגוון של מיזוגים ורכישת מפעלים. אני אשתדל שלא לפעול בקנה־מידה קטן אלא גדול. לא לבדי. החסכונות שלי אינם מאפשרים לי להגשים את התכניות שלי".

היו"ר הפורש של הנהלת בנק הפועלים תוקף מסקנות ועדת בייסקי "שאינן בשלות ויש לבחון מחדש" □ "כבר אחרי העדות בפני הוועדה גיבשתי החלטה שאם היא תמתח עלי ביקורת חריפה – אתפטר"

هكذا من الأصل

„מפולת ד"ש מלווה אותנו כצל"

כך אומר יוסף לפיד, מזכ"ל המרכז הליברלי החדש, ערב ועידת היסוד שלו ☐ אך הוא נעזר בדברי מרק טווין: חתול שנכווה לא יישב עוד על אח לוהט – ובזה הוא צודק ☐ אך הוא לא יישב גם על אח קר – ובזה הוא טועה...

מאת אבי בטלהיים

ביום ראשון תתקיים באולם תיאטרון „הבימה" בתל־אביב ועידת היסוד של המרכז הליברלי. מפלגה חדשה יוצאת לדרך. בראשה עומדים פורשי המפלגה הליברלית בליכוד, המתנגדים לליכוד הליכוד ולטמיעת הליברלים בתנועת החרות. האם זהו ניסיון כושל נוסף דוגמת קריסתה של התנועה הדמוקרטית לשינוי (ד"ש), בראשותו של יגאל ידין?

„לא", משיב מזכ"ל המרכז הליברלי, יוסף (טומי) לפיד, המודה כי „מפולת ד"ש מלווה אותנו כמו צל". ד"ש היתה הדבר הנכון, בזמן הנכון, במקום הנכון, הוא אומר. הבעיה היתה שראשיה ניהלו את המפלגה כמו כבנות, כמו שמנהלים את הצופים.

במאמר תחת הכותרת „תסמונת ד"ש", המופיע בחוברת מיוחדת שתחולק ביום ראשון לצירי הוועידה, כותב לפיד: „מרק טווין כבר העיד כי חתול שניכווה בשבתו על האח, לא יישב עוד על אח חם – ובזה הוא צודק. אבל הוא גם לא יישב על אח קר – ובזה הוא טועה. וזה בדיוק מה שעושים אנשים המהססים להצטרף אלינו פן יקרה לנו מה שקרה לד"ש".

מזכ"ל המפלגה הליברלית החדשה מסתמך על סקרים המלמדים כי כשליש מן האוכלוסיה מביע השקפת עולם ליברלית. אין זו בהכרח השקפת עולם של מפלגה ליברלית, אלא ראיית העולם באספקלריה ליברלית. „תפקידנו להפוך את הנטיה הגישה הזו בציבור למודעות פוליטית", הוא אומר.

ההרכב האנושי של המרכז הליברלי מרשים. ראשי עריים: שלמה להט (צ'יץ') – תל־אביב (שהוסכם כי יעמוד בראש הרשימה לכנסת הבאה); יחזקאל הרמלך – רחובות; אלי הללי – דימונה (התקווה הגדולה של המפלגה, שראשיה יעשו כל מאמץ לגייס אליה חברים מכל הגוונים ובשום פנים אינם רוצים להצטייר כמפלגה אשכנזית); עורכי־דין, כלכלנים ואנשי תקשורת כמו השר ויו"ר הכנסת לשעבר יצחק ברמן, סגן שר האוצר לשעבר יחזקאל פלומין ומנכ"ל רשות השידור לשעבר יוסף לפיד. יו"ר המפלגה, אריה דולצין, הוא יו"ר הנהלת הסוכנות (דולצין וברמן הודיעו כי אינם מועמדים לכנסת).

כולם ליברלים בלב ונפש, שלא היה להם סיכוי אישי ורעיוני מול חומות המנגנון העסקני שהקימו יצחק מודעי, אברהם שריר וחבריהם. להט והללי, למשל, ניסו להתמודד במרכז המפלגה הליברלית על מקום ברשימה לכנסת, ערב הבחירות ב־1981. שניהם נכשלו חמר במספר קולות זעום.

עד כה הצטרפו למפלגה כ־3,000 חברים. הוקמו סניפים ב־12 ישובים. עוד מוקדם לנתח את ההצטרפויות, אולם עובדה היא שראש עיריית דימונה הצליח לגייס עד כה 800 חברים למרכז הליברלי. הרשמה ערה יש גם בבאר־שבע, בירוחם, בראש־העין, בקרית „מלאכי ובשלומי".

זה לא כבר הודיעו על הצטרפותם שניים שבעבר כבר ניסו להשתלב באכסניות פוליטיות אחרות: פרופסור שלמה אהרונסון (תל"ם) וחבר־הכנסת לשעבר יצחק יצחקי (שלומציון, ליכוד, ישראל אחת, תנועת התחיה). ראשי המרכז הליברלי חוששים מטרמפיסטים שינסו להצטרף לאחר השלמת תהליך ליכוד הליכוד, כאשר יתברר להם שקלושים סיכוייהם להגיע לכנסת במסגרת תנועת הליכוד הם.

מצע המרכז הליברלי יגובש בחודשים הקרובים. ההצעה למצע שתוגש לצירי הוועידה שמה דגש בפרק הכלכלי־חברתי של המפלגה החדשה. ריכז את הפרק הזה הח"כ לשעבר יחזקאל פלומין, ומוזכרים בו רבים מן העקרונות שעיטרו גם את מצע המפלגה הליברלית בליכוד, אלא ששם הם נותרו על הנייר בלבד.

תרומות לא מעטות זורמות לקופת המפלגה. זה החל בנסיעתם של דולצין וצ'יץ' לארה"ב, שם הם נענו ביד רחבה, ונמשך בתרומות גם בארץ. ציונים כלליים מחו"ל, שאינם מאושרים ממיזוג הליברלים בחרות, תורמים ויתרמו למרכז הליברלי. כך גם מנהיגים יהודים בתפוצות המעודדים את המפלגה החדשה ולו משום שהיא בעד שיוויון מלא בין כל הזרמים ביהדות. אנשי עסקים ובעלי הון תורמים בגלל שהמפלגה החדשה מבקשת לעודד את היוזמה החופשית במשק הישראלי.

מתי יחלו המריבות האישיות בין המועמדים השונים?

ההנהלה הזמנית של המרכז הליברלי (שתיבחר בוועידה בשבוע הבא), תציע בבוא היום למועצה הזמנית רשימה של מועמדי התנועה לכנסת. כלומר, לפחות בבחירות הבאות לא יהיה תהליך דמוקרטי של המועמדים בבחירות אישיות חשאיות במרכז המפלגה.

מובן שיהיו הרבה יותר מועמדים ממספר המקומות הריאליים. ומספר המקומות יצטמצם עוד יותר אם יעלה יפה המו"מ שינהלו קברניטי המרכז הליברלי עם מפלגות מרכז אחרות, כמו „שינוי" ול"ע, על הקמת גוש משותף שיתמודד בבחירות לכנסת (יתקיימו שיחות גם עם „יחד" של עזר וייצמן, ו„אומץ" של יגאל הורביץ).

בטוחה שהמו"מ עם „שינוי" ול"ע יוסכם בחיוב, אפשר שהרכב „החמישייה הפותחת" ייראה כך: 1. שלמה להט; 2. אמנון רובינשטיין; 3. אלי הללי; 4. יחזקאל הרמלך (או יוסף לפיד); 5. נציג הליברלים העצמאיים.

שלמה להט: בראש החמישייה הפותחת (צילום: ראובן קסטרו)

שלישות באוויר / מאת דוש

1 הבגידה הבריטית

אין מה לעשות, אנחנו מעריצים את הבריטים. איננו מוכנים להאמין לצרפתים שטוענים זה דורות רבים: „אנגליה בוגדנית". בימים אלה התגלתה פרשה ישנה מסמרת שערות שמאשרת את האשמה.

בימי הכיבוש הנאצי של צרפת קמה תנועת מחתרת נגד הנאצים. היא הופעלה מלונדון על־ידי המודיעין הבריטי. ה„רזיסטאנס" האמיץ מילא תפקיד היסטורי וזכה למוניטין עולמי.

לא עבר זמן רב אחרי הניצחון על היטלר והחל מסע שקט „להעמיד את הדברים על דיוקם". יודעי דבר, קציני אנגלים בעיקר, מסרו לכל מי שהיה מוכן לשמוע: ההתנגדות הצרפתית לא היתה רצינית. היא לא הוכיחה את עצמה ככוח צבאי ומודיעיני יעיל. האומנם כך היה ואם כן, מדוע?

הסיפור שנשלף כעת מן הארכיונים התרחש ב־1943, בעיצומה של המלחמה. בשלב זה הרוסים נשאו בנטל העיקרי של מאבק הדמים. סטאלין דרש במפגיע שמעצמות המערב תמלאנה את התחייבותן ותפתחנה בחזית שניה. צ'רצ'יל טען שאין סיכויים לכך באותה שנה. הוא תיכנן תחבולה שתרגיע את הרוסים ותרמה את הגרמנים. אם הנאצים ישתכנעו כי הפלישה לאירופה עומדת בשער, לא יעזו להגביר את החזית המזרחית.

תוכנית המירמה הבריטית בוצעה על חשבון תנועת ההתנגדות הצרפתית. מלונדון יצאה הידיעה בסודי־סודות אל פעילי המחתרת:

– החזית השנייה תיפתח בקרוב!

במקביל, דאג המודיעין הבריטי להסגיר בידי הגרמנים מאות מהלוחמים יודעי „הסוד".

ביוני 1943 נאסרו כ־400 פעילי המחתרת, כולל כ־20 סוכנים אנגלים. הם נלקחו למרתפי העינויים של הגסטאפו. רבים מהם העדיפו למות, מאשר לגלות את הכזב שהאמינו בו בלב שלם. אחרים נשברו והודו ונשלחו למחנות השמדה.

האירוניה הנוראה בתרגיל הבריטי הציני היתה שהגרמנים לא נפלו בפח. הם סרבו להאמין בהסעיה השתולה והספיקו לחזק את קוויהם המתמוטטים ברוסיה. התחבולה הכושלת עלתה בחייהם של 400 פטריוטים צרפתים.

מכיוון שגם אני מחבב את הבריטים, חיפשתי נקודת־אור בפרשה השחורה הנ"ל. מצאתי שתיים. גבוהה הסבירות שגם בארכיונים הצרפתיים קבורים סיפורים מאלפים מאותו סוג. הם ישארו חסויים. ואילו לבריטים יש אומץ להוציא אותם לאור.

פרשת הבגידה הגדולה תסופר בקרוב על המסך של הבי־בי־סי.

2 חתיכות מדליקות

הנערות הכי יפות מצויות כעת בתחנות האוטובוסים. הן נשענות אל קיר הזכוכית בבגדים מינימלי, בפוזה מגרה, בגודל טבעי. זה מראה מלבב, צעיר, צבעוני ו...גורה על האמת, פה ושם, טיפ־טיפה, גם פורנוגרפי. אנשים רבים אוהבים את זה. אני, למשל.

לעומת זאת, אנשים אחרים מתעצבנים מהתמונות. מכל מיני סיבות שלא צריך להסכים אתן, אבל ניתן להתייחס אליהן ברצינות. המבוכה והרוגז שלהם הם רגשות לגיטימיים לא פחות מאשר ההנאה המדגדגת שלנו. מה עוד שמדובר בקהל שבוי. תנסו להתעלם מהחתיכות הפיקנטיות בהמתנה ארוכה לאוטובוס.

אז לא צריך לשרוף את התחנות. אני בעד עונש חמור למציתים האלימים. עם זאת, בחברה מתורבתת מתחשבים ברגשות הזולת. לא נפסיד הרבה אם נחזיר את הנערות המדליקות לסביבתן הטבעית, לשפת הים. ואת תמונותיהן לעתונים.

3 ה„בנקאיות" כמשל

בניה שביום בהיר אחד קיבלת הזמנה מפוארת, על כרטיס כבד, באותיות זהב. בתור אביר, מאבירי השולחן העגול, הזמנה להשתתף בסעודה הגאגית של המסדר. מה פתאום? אינך אביר, מעולם לא התעסקת בעיסקי אבירות השולחן העגול בסלון אינו מבזיק את הכיבוד. כנראה שזו טעות. אבל ההזמנה על שמך והיא נראית לגיטימית. אז מדוע לא ללכת? מה יכול לקרות?

בערב הנקוב תחבוש קסדה ותתייצב בארמון האבירים. תמצא שם שולחנות עגולים ערוכים לתפארת ואת כל חבריך ומכריך, חצי הישוב. הארוחה הגסטרונומית משגעת, המשקאות בשפע, מצב־הרוח מרומם. כשמעניקים לך את מדליית הזהב של המסדר, כבר התגברת על החשש המכרסם, שכל העניין הזה לא לגמרי כשר. הלכת הביתה שבע ומרוצה.

כעבור זמן־מה יוצא המרצע מן השק. מתברר שסעודות האבירים היתה שחיתות אחת גדולה, מעשה בלתי ליגאלי. „בוזו" תוזעק יחד עם שאר הסועדים לשעבר, ותדרשו את הענשת המארגנים בכל חומרת הדין. אמנם אכלת ושתית. אבל לא תסלח לפושעים הללו שאילצו אותך לשים את מדליית הזהב בפיקדון. תזכה בה רק בעוד שנים מספר.

גועל נפש!

אורט ישראל
המערכת ללימודי מבוגרים,
היחידה ללימודים בכתב
בגרות ניתן ללמוד בהתכתבות

לנבחנים אקסטרניים
הניגשים לבגרות קיץ 86
ותלמידי שמיניות

לרשותכם חומר מתומצת ועדכני במקצועות:
ספרות, תנ"ך, לשון, מתמטיקה, גאוגרפיה, ידע העם והמדינה
לרכישת החומר בשלמותו או לפי נושאים מסויימים אנא פנה:
תל־אביב: שד' דוד המלך 39, טל. 234507, 233231/293
הגבור 32, מיקוד 65255, טל. 657065, 660086
ירושלים: זוהרת ראשונים 8, מיקוד 94625, טל. 221979, 223033
חיפה: שמריהו לוין 30, מיקוד 33103, טל. 666182
באר־שבע: הפלמ"ח 127, מיקוד 84224, טל. 33777
נתניה: רח' ירושלים 1, טל. 32727
אשדוד: רוגוזין 32, טל. 22261

למד/י בביתך בזמנים הנוחים לך.

אנשים השבוע / מרק סגל

מפחידים־מרגיעים־מתלוננים

אין אף רגע משעמם במדינה הזאת. ואם יש חשש שהעניינים יתחילו להיות יגעים, תמיד יכולים אנו לסמוך על מנהיגינו שיעוררו אותנו לחיים.

בשבועיים האחרונים שמענו מפי שרים בכירים, במיוחד ראש הממשלה שמעון פרס ושר הבטחון יצחק רבין, דברים שנשמעו כמו אזהרות מפני איום מצד הנשיא הסורי אסאד, בתוספת כמה חיזוקים בוטים מפי הרמטכ"ל משה (מוצי) לוי.

לאחר כמה כותרות מפחידות משני צדי האוקיאנוס האטלנטי וכמה תנועות צבא במזרח התיכון, אנחנו שומעים דברי הרגעה, במיוחד מפי רבין עם שובו מארצות־הברית.

מתאים מאוד לשר בלי תיק עזר וייצמן להתלונן בישיבת הממשלה על כותרות מגזמות בעתונות. אולי מוטב היה שיכון את אישו לעבר המקורות בחלונות־הגבוהים שמאחורי הידיעות בעתונים?

זה מזכיר את השפעתו של נאום חריף למדי בקשר לסוריה, שנשא באפריל 1967 הרמטכ"ל דאז יצחק רבין. זה גם הזכיר את נאומו של רבין ביום העצמאות באותה שנה, כאשר הרגיע את האומה כי אין מלחמה באופק בעשר השנים הבאות.

בעניין נסיעתו של רבין, סיפרו ידידים מניו־יורק על סיורו המוצלח בארצות־הברית, וכמה יפה עלו נאומיו לפני קבוצות קטנות, כמו בארוחות־הערב האקסלוסיביות שערכה לאלי וימות, כתבת „לוס־אנג'לס טיימס" ומארחת־צמרת של אישים פוליטיים במנהטן.

כדור השלג

נראה כי ההיסטוריון פרופסור שמואל אטינגר התחיל לגלגל כדור שלג ב„איגרת הפתוחה" ששיגר לליכוד, ושבה קרא להם לוותר על הרוטציה ולהביא לפרס לסיים את הקדנציה במלואה.

אטינגר קרא לליכוד להבין שבהנהגת פרס השתפרה האווירה הפנימית וחוזק מעמדה הבינלאומי של ישראל.

הוא לא יתקשה יותר על המידה לשכנע את סגן ראש הממשלה דוד לוי ואת שר המסחר והתעשיה אריאל שרון מדוע לא כדאי להחזיר את ממלא־מקום ראש הממשלה, יצחק שמיר, ממשרד החוץ למשרד ראש הממשלה, גם אם מסיבות אחרות.

כמו בחיל האוויר

תהיה אשר תהיה תוצאת קריאתו של הפרופסור הנכבד, וייצמן ועמיתיו ל„יחד" אינם מסתכנים. מישהו מצא לנכון לפרסם את תוכן המכתב ששלח וייצמן לפרס, שבו מתועדת התחייבותו בע"פ של ראש הממשלה, כי לאחר הרוטציה יעברו וייצמן ועוזריו למשרד החוץ יחד עם פרס.

וייצמן – כך נאמר – יהיה הגירסה הישראלית של שר־המדינה המצרי בוטרוס גאלי, כנראה סגן שר החוץ במונחים שלנו. המסמך כלל את דרישתו של וייצמן שמנכ"ל משרד ראש הממשלה אברהם (אברשה) טמיר וסגן המנכ"ל אריה שומר יקבלו את אותם התפקידים במשרד החוץ.

נראה שעזר מיישם גם בזירה הפוליטית את הטאקטיקות הוותיקות של מכת־המנע מימיו בחיל האוויר.

מימצאי יעקבי

השר גד יעקבי סייר לא מכבר בגדה המערבית בליווית תת־אלוף אפרים סנה, ראש המינהל האזרחי, ונפגש עם נכבדים ערבים מקומיים ומתיישבים יהודים.

הוא דיווח כי מצא שם 60,000 תושבים יהודים – 3000 מהם בבקעת הירדן, 7000 במעלה אדומים, 50,000 ביהודה ושומרון, מתוכם 10,000 שהתיישבו שם בשנתיים האחרונות, בעת שערי הפיתוח הפסידו כ־3000 תושבים.

יעקבי חלק שוב על טענות הליכוד, במיוחד זו של סגן ראש הממשלה דוד לוי, כי פיתוח הגדה המערבית לא בא על חשבון ערי הפיתוח. משרדי הכלכלה בשליטת הליכוד העבירו עד כה ליהודה ושומרון כ־140 מיליון דולר מתקציביהם, אמר יעקבי, והקשה: כיצד יכול לוי לטעון שאין ניגוד?

יותר יפאני מיפאני

יום הולדתו ה־75 של ראש עיריית ירושלים טדי קולק חל ב־27 במאי, וחגיגות רבות צפויות לו.

לטדי דרך חדשנית לציון המאורע – ארבעה ימים קודם לכן, כאשר יפתח את פסטיבל ישראל, יונחת נער־היומולדת מגג תיאטרון ירושלים במושב של הכבאים. במקום היפנים, מן הסתם.

קולק

אשה על אשה

ראש הממשלה הקשוחה של בריטניה, מרגרט תאצ'ר, יכולה לצפות לקבלת־פנים חמה כאשר תגיע לכאן בהמשך החודש על אף האי־נחת במשרד־החוץ שלה מביקור ראשון של ראש־ממשלה בריטי בישראל.

יתלווה אליה חבר טוב, לורד מרקוס זיו. איל־ההון היהודי הבריטי סיפר לי כיצד, בעקבות ביקורה הראשון של תאצ'ר בארץ, בהיותה שרת החינוך, אמרה לו גולדה מאיר: „תאצ'ר היא המנהיגה הפוליטית החזקה ביותר שפגשתי אי־פעם".

התבדח זיו: „גולדה, איך את, כאשה, מהללת אשה אחרת?" השיבה ראש הממשלה מס' 4 של מדינת ישראל: „מרקוס, אתה כבר מכיר אותי שלושים שנה. איך אתה יכול לחשוב עלי במונחים כאלה?"

אל תגידו באוקספורד

לורד מרקוס זיו, שבקרוב יטוס ללונדון ויחזור עם מארגרט תאצ'ר, נכח בקונצרט שנערך בשבת בבוקר על־ידי האקדמיה למוסיקה ע"ש סמואל רובין של אוניברסיטת תל־אביב, עם ילד־פלא בן 14 כמו הפסנתרן שלומי שם־טוב, בביתה של אורה בהרב בסביון.

אדולף (דולפי) אבנר, יו"ר אגודת ידידי האקדמיה, הודה לה על הכנסת האורחים. רק חבל שכמה אורחים, כמו ח"כ אוריאל לין, כמעט הטביעו את המוסיקה בדיבורים קולניים ליד דלפק המשקאות בגן. לעומת זאת, הדס, בתם היפה, בת 3.5, של נלה וגד יעקבי, היתה ממש זהב.

בין האורחים היו רחל דיין, אסתר רובין, נשיאת ויצ"ו העולמית רעיה יגלום, וסגן שר האוצר לשעבר צבי דיניצטיין העוסק עסקי נפט. הוא סיפר שזה עתה חזר מביקור עסקים בסין. הוא שהה שם בדרכון ישראלי.

נשיא האוניברסיטה, פרופסור משה מני, גילה שהוא ובנו גיטר, יו"ר חבר המנהלים של אוניברסיטת תל־אביב, יוצאים ללונדון, להגיש לתאצ'ר תואר דוקטור כבוד, בטקס שייערך ברחוב דאונינג מס' 10 ב־7 ביולי.

נודע לי שבנימוקי מתן תואר הכבוד ל„גברת הברזל", תוכר תמיכתה בישראל ומנהיגותה במלחמה נגד הטרור.

עוד סיפרו, שכמה פרופסורים באוניברסיטת ת"א התנגדו להענקת הכיבוד הזה מחשש ממה שעשויים לומר עמיתיהם באוקספורד, שלפני שנה סירבו לכבד את תאצ'ר במגילת־כבוד כזו. הלשונות הרעות לחשו שאין מדובר בהכרח בחזית אידאולוגית. יתכן שהסיבה תלויה יותר בבילוי שנת השבתון...

مكان الأصل

דו"ח / אמנון אברמוביץ'

הוא לא יפתח במלחמה

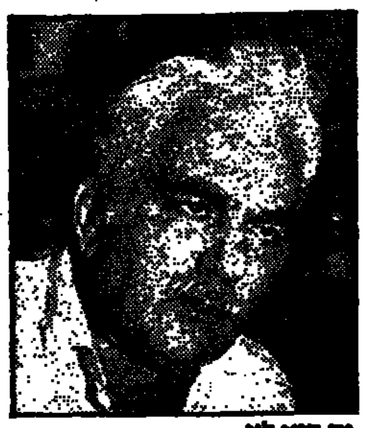
גם הוא לא

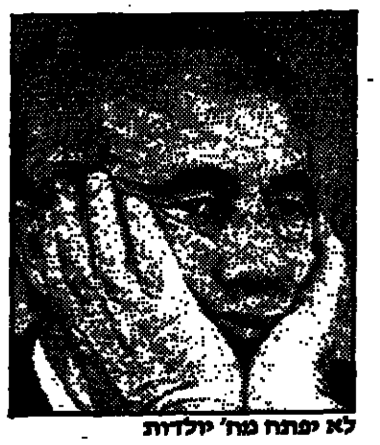
לא יפתח גן' ילדות

הוא לא יפתח ת'פה

גם הוא לא

לא יפתח ויכוח

הקלות הבלתי נסבלת של המלחמה

אפשרות המלחמה עם סוריה נראית קלה כנוצה ואינה מעוררת אלא שוויון־נפש בטלני. היא מתנסחת ונתפסת בנינוחות אפאטית.

ראש הממשלה שמעון פרס בהתבטאות פומבית מבורכת אמר, שאיננו מעוניינים במלחמה עם סוריה. אפילו נקבל את הגישה הסוברת שבהתנסחות זו ביקש להבהיר את עמדתנו מבלי לחשוף את חששנו – קשה להבין את השלווה הקולקטיבית המלווה מלחמה אפשרית.

נסיעתו של שר הבטחון לארצות־הברית עמדה בסימן הפיכת שתי צלעות הסרוך ומבחו (לוב ואה"ב) למשולש הכולל גם את סוריה. לסוריה, לפחות על פי נסיון העבר הקרוב, היתה סיבה טובה לחשוש מהתבטאויות שרי בטחון ישראלים בארצות־הברית.

הגישה של הסורים קשוחה ועיקשת. אבל היא מוצאת, באופן מסורתי, ביטוי זהיר ומדוד. וכך גם בשנה האחרונה.

עבור הפלת שני מטוסי מיג – קיבלנו את הוצת הטילים.

למחרת יירוט המטוס הסורי האזרחי – קיבלנו חפירת מהמורות בבקעת הלבנון.

להשלמת המשוואה הזו נשאלה שאלה, כנגד מה נעשה הנסיון הנורא לפוצץ את מטוס „אל על" בלונדון? היה מקום לחשוב שהסורים מייחסים לנו את סדרת הפיצוצים הקטלניים שארעו בתטכבי דמשק. הבהרה סורית לפיה הם מייחסים זאת לעיראקים, שמה קץ לפרשנות המשוואתית הזו.

הנסיון לפוצץ את מטוס „אל על" הוא התגובה המובטחת על יירוט המטוס הסורי שעשה דרכו מלוב לדמשק והנחתו בישראל. חפירת המהמורות, שהחלה כבר אז, היתה תוצאת הקשר או הכשל המחשבתי הישראלי בין מלחמה בטרור למלחמה כוללת, שמצא ביטוי מסגנוני בקיץ 1982.

בראשית השנה יירטנו מטוס אזרחי סורי. הנשיא אסאד הנוטה להיעלב ולזכור, הבטיח גמול. הנשיא אסאד הנוטה לאכזריות ניסה לפוצץ מטוס אזרחי ישראלי. בהכירו את הקשר או הכשל המחשבתי האמור לעיל ציפה לתגובה ישראלית כוללת. פעם אחת לפחות כבר יצאנו להילחם בטרור וסטינו אל עבר סוריה.

למזלנו הטוב נסתיימה פעולת הגמול שלו באותה מידת הצלחה שסיימה את פעולת היירוט שלנו, ולא נדרשנו להגיב.

פעם, כשצה"ל היה צה"ל ובעיקר הממשלה היתה ממשלה, נהגנו לומר, שהפנקס פתוח והיד רושמת. ושצה"ל יגיב במקום ובזמן שימצא לנכון, אם ימצא לנכון. התפישה הרגועה והבוטחת הזו התחלפה בתפישת „לא לעבור לסדר־היום", שמבטאו המוצהר והפאתטי היה בסוף השבוע שעבר האלוף במילואים יהושע שגיא. אלא שהוא, כמו שאומרים הגששים, לא לבד. יש עוד.

חבר־הכנסת רפול סבור, שרמטכ"ל שלא זכה למלחמה בעת כהונתו אין זה בגלל חוסר מזל. הרמטכ"ל הנוכחי מורשה וחצי הגיע לכהונתו הרמה בלי מלחמות גדולות. הנה נקודה שהוא מבין, שתגובות מוגבלות עלולות לגרור מלחמה גדולה, ושקורד מבצעי לא מתקנים בשנת הכהונה האחרונה.

במערכת הפוליטית שלנו ישנם אנשים (מוטה גור, אברשה טמיר) הסבורים שסוריה היא פרטנר להסדר מדיני, כפוף לכך שלא נעלה את הגולן על ראש שמחתנו. גם מי שאינו שותף להערכה זו, אם משום שאינו מאמין בה או משום שאינו מסוגל למלא אחר התנאי הנלווה, לא יוכל להמעיט בכוחה של סוריה בסיכול, או נסיון סיכול, הסדר מדיני בגבולנו המזרחי. ולא יוכל להתעלם מהטענה, שהערכתנו הדרושה בלבנון, שאינה זהה לנסיגה מלבנון, מהווה מוקד עלבון וחיכוך עם הסורים.

כותרות העתונים ובעיקר „מעריב" כבר שיווקו במלחמה האלוף במילואים שגיא ניבר בזכות התגובה. אחר־כך התלונן שגיא, שדבריו בטלוויזיה הוצאו מהקשרם, נקטעו ועוותו. חרף העיוות, הקיטוע והבישול – הובנו הדברים כהווייתם. לזכותו של האלוף במילואים שגיא ייאמר, שגם מי ששמע והבין את דבריו – ילמד מהספרים והכתבות הבאים אחרי המלחמה הבאה שהוא היה צח ונקי ונגד המלחמה.

לא היה אולי מקום מיוחד לדאגה אילו ידענו שהחברה הישראלית, כפי שהיא משתקפת מדו"ח מבקר־המדינה האחרון, מסוגלת לעמוד בעוד מלחמה שתעלה עוד כמה מיליארדי דולארים. ושהנערים שישחקו לפנינו במלחמה הבאה יהיו: אריה דרעי ממשרד הפנים, דוד בלאס, הבנים של ח"כ הרב אברהם שפירא.

בעת הוויכוח על תוספת תקציב לקופת־חולים, שאינו יכול להיות מנותק ממלחמה נוספת, אמר עזר וייצמן, שהוויכוח איננו על חלוקת הנטל אלא על חלוקת הקטל.

ראה"מ: מטכנולוגיה לגינקולוגיה

דוד בן־גוריון ביקש להסב את שמה של הסוכנות היהודית לסוכנות היהודית לישראל. בכך ביטא חרדה עמוקה לשלילת הרוב היהודי המכריע במדינה. מבחינה זו, שמעון פרס שיצא השבוע עם החזון הציוני הגינקולוגי שלו, ממשיך את מורשת בן־גוריון. אלא שאצל בן־גוריון הוליד הפחד הזה עמדה אמיצה לגבי השטחים שנכבשו ביוני 67'. פרס לעומתו אמר רק לאחרונה, שלא צריך להקים כל־כך (כל־כך) הרבה התנחלויות ביהודה ושומרון.

ישיבת הממשלה האחרונה רשמה לפניה את דו"ח בקי המבשר מדינה דו־לאומית. ראש־הממשלה שנכזב כנראה מהסדר מדיני לגבי הגדה המערבית ורצועת־עזה, יצא בקריאה לעשות ילדים. אחר־כך העניק ראיון חג לרדיו ושם הציע לכל משפחה להוליד ארבעה ילדים. מדוע ארבעה? נשאל.

אחד לאמא, הוא אמר, אחד לאבא, אחד למדינה ואחד לעם היהודי.

דובר משרד ראש־הממשלה אורי סביר עשה מאמצים כבירים להוציא את הקטע המלבב, הפורה והפורה הזה מן הראיון. מאחר שלא שמעתי את ראיון החג, לא אדע אם נשאו מאמציו פרי, או שמא התייחד אותנו עם מצוות הפרו.

ראש־הממשלה צפה בוודאי שדבריו בממשלה ייחסמו על־ידי שאלות מתבקשות: מס על קיצבאות ילדים. מעונות יום. אגרת חינוך. אשר על כן, בין לבין (בין הדברים בממשלה לראיון החג) הודרג והציע אי־אלו הקלות למשפחות מתברכות ילדים.

זה כנראה גורלו של ראש־ממשלה אשר ממצה את המימונה באינטנסיביות כה נמרצת. זה כנראה גורלו של ראש־ממשלה שהרוטאציה דוהרת מולו כמו מכונית־מירוץ, והוא נסוג אחור בבהלה אל תחום הדמדומים שבין חזון לפנטזיה.

מאיר כהן־אבידב עושה את זה יותר טוב.

שיח שתדלנים

בסופשבוע שעבר קיימה ועדת הכספים של הכנסת ישיבה במשרדי הבנק לפיתוח תעשיה בתל־אביב. בתום הישיבה פרשו חברי ועדת הכספים של הליכוד וגרדיו לישיבת־זוטא עם יו"ר הוועדה ח"כ הרב אברהם שפירא. בישיבת־הזוטא נדונה תמיכה כספית בקבלנים הפרטיים.

פרוטוקול אמנם לא נרשם שם, אבל אלו בערך הדברים שנאמרו:

פנחס גולדשטיין: צריך לדאוג לגינדי. הוא רק חבר שלי אני לא מקבל ממנו כסף, אבל חייבים להציל אותו. (יש לציין: גולדשטיין משמש חבר במועצת המנהלים בחברת אברהם גינדי).

מאיר שיטרית: שרי הליכוד הצביעו בעד תמיכה לסולל־בונה כי הם פחדו שהממשלה תיפול וחשבו על הכסאות שלהם. חייבים לעזור לחיים שיף. (יש לציין: רותי שיטרית אשתו משמשת דוברת לרשת מלונות שיף.

אברהם שפירא: תלכו למשה נסים, הוא שר שלכם, ותבקשו שלא יעביר לסולל־בונה בלי לאשר גם לפרטיים.

אריאל ויינשטיין: הפרטיים עדיין לא הגישו בקשות. על סולל־בונה עבדו שמונה חודשים. האוצר לא יתן לפרטיים תוך שבוע. (יש לציין: ויינשטיין, איש של נסים, נושא עיניים לתפקיד סגן שר האוצר. בינתיים הוא רואה עצמו נציג האוצר.)

פנחס גולדשטיין: חשבתי לא לבוא לישיבה (בשל היותו דירקטור של גינדי ולכן בעל אינטרס). שאלתי את ויינשטיין, והוא אמר לי לבוא. קיבלתי עכשיו טלפון והודיעו לי שגינדי הגיש היום בקשת עזרה לאוצר. אבל שם באוצר יושבים פקידים שיכולים לראות אדם מת ולא ינקפו אצבע.

עובדיה עלי: פנחס, אתה עושה שגיאה. מה? ניתן כאן כסף לפי הבריום?

אברהם שפירא: הרי השרים הם שלכם. נסים, מודעי, מה שמו? לוי. מי אשם שאין כאן היום בקשה לפרטיים? הנה, בעניין שיף, מי לא פנה? שמיר, ארנס הלך למודעי עם דמעות. כשהייתי בלוגאנו (שוויץ) בוועידת הפיוס של אגודת־ישראל צילצלו אלי בקשר לשיף. התקשרתי למודעי, הוא היה באילת. שמונה פעמים צילצלתי אליו למלון באילת.

אתם אשמים. רק אתם אשמים. ואם תפתחו את הפה, גם אני אפתח את הפה.

פסח גרופר: היום אומרים במשק, תלכו לפרס והוא ייתן.

אברהם הירשזון: אתם בעד פועלים אונט גינדי זה בזבוז כסף. איזה שטיחים מקיר לקיר היו במשרד שלו ואיזה כורסאות יקרות. להתאבד זה דרך לקבל כסף?

ה„שטיקים" של בלאס

דוד בלאס, במצוקתו כי רבה, נזקק לחוות־דעת של מרים תורגמן (תמיד בעלת האוב שניבאה שבעלה אברהם תורגמן יהיה מפכ"ל המשטרה. מאחרי שתי חוות־הדעת האלה עומד עוזר של בלאס, צבי חולף, בוזר חינני וכאריזמטי. כשדיבר בלאס על הקצינים האמביציוזיים שהפילו אותו, חשבתי גם על עוזרו קצין־משטרה לשעבר צבי חולף.

במקביל לחקירת בלאס החלה מיתקפה אישית על ראש צוות החקירה. מיתקפה כזו מכניסה חום־לב ואש־קרב בצוות חקירה. אילמלא זו, ייתכן שהחקירה היתה אכן גוועת. אחר־כך הציג בלאס בפני החוקרים את מכתב ההוקרה שפורסם השבוע בעתונות. מכתבים כאלה מכניסים את החוקרים לאמביציה. כי קצין־משטרה החוקר דרך שיגרה גנבים קטנים, שמח לחקור סוף־סוף מישהו המתיימר להקים ולהפיל ממשלות בישראל. אחר־כך בא הפיתוי העדין והמסווה אל ראש־הצוות הבא, רב־פקד בועז גוטמן. אתה מסכן את הקידום שלך, אמרו לו. לקצין המשתכר 700 שקל לחודש אין מה להפסיד, כלל קידום, מלבד את האתגר לחקור איש חשוב השולח אליו שליחים.

דוד בלאס זכר את כל הטריקים האפשריים. הוא היה עושה אולי רושם טוב יותר אילו הצליח בחקירתו לזכור את מספרו האישי מהצבא.

ה„שטיקים" הקטנים והיועצים הגדולים הביאו את דוד בלאס עד הלום. אחר־כך שכרו לו את עורך־דין אורי סלונים. עוה"ד סלונים, אולי אינו יודע, אבל ככה עובד הראש של עוזרי בלאס: סלונים משמש סניגור לזוהר דבורין, בעלה של התובעת פנינה דבורין, שנאשם בעניין איסת"א. נשכור את עורך־הדין של בעלה של התובעת, חשבו הבלאסים, ונרכך את התובעת.

גם זה מסתבר לא עבד. פנינה דבורין, פרקליטה מצויינת, גילתה עמדה תקיפה ובלתי מתפשרת.

לבסוף בא מכתב אישי ואיום קטן בו מוסווה (אפתח את הפה) אל שר המשטרה. המכתב הזה, שהיה נקי כמו הבכיסה דרכה העבר – ניסה כוח עוד בשלבי חקירה ראשונים וללא הועיל. אלא שהפעם הוא מהווה ראיה לכאורה לנסיון לשבש הליכי משפט.

כשיישפט בלאס ויורשע – אם יורשע – יוכל להפוך את המכתב על צידו, להדביקו לקיר ולעשות ממנו טבלת־ייאוש.

טלוויזיה: לאחר האידיאליסטים

תכנית הטלוויזיה על אבא אחימאיר (לאחר השנאה לאחר האהבה) יכולה לשמש מן הסתם את חסידי ה„היסטוריה המדעית", זו המאפשרת להבין־כביכול את מגמות ההווה בעזרת הכרת העבר. גישה היסטורית, די מזולזלת בקהילייתה, המאמינה בקיום חוקיות תנועתית ואישית.

ספק רב אם אפשר לראות היום את הסרט הזה מבעד להיכוח העכשווי על פתרון הסכסוך הישראלי־פלשתינאי, כהנא, כתניים, מקומנו באיזור ויחסינו עם השכנים.

לא בהתייחס לזמן („כמה השעה?") ולא למקום. כאשר חוף ימה של תל־אביב שם נרצח ארלוזורוב, שם נפגעה אלטלנה – נחצה היום בין הטיילת לבין האבטיחים. כאשר בין שמאל (מערך) לבין ימין (ליכוד) לא חוצצים אלא משרדי־ממשלה ומועצות־מנהלים.

אפילו המלה הכתובה בעיתון, שהיותה נקודת־מוצא לוויכוח כולו וראיה־לכאורה לאשמה שתלו באבא אחימאיר, היתה אז כאסח אמיתי. כאסח כביטוי לרוח בשר ודם לב – לא כנדסון עתונאי.

ימין או שמאל – הם היו אידיאליסטים.

כיצד יבין זאת הצופה המצוי או תלמיד־התיכון הממוצע, שתכנית טלוויזיה על אבא אחימאיר מצלצלת לו, בתנאי שהוא בקי, כראיון של אבא אבן עם יעקב אחימאיר.

אולי אין אפילו טעם בנסיון להשוות את החוויה המוצאת ביטוי ברפורטזות של בחור־ישיבה (אבא אחימאיר) עם זו של בחור־שכיבה (מנחם בגין). אגב, סרט־הטלוויזיה, נדמה לי, מסביר את דחיקתו של אבא אחימאיר אל מחוץ לרשימת חירות לכנסת, בכך שלא סלחו לו. נדמה לי שלא היא הסיבה: די היה למנחם בגין בדברן אחד מוכשר. מאז ועד ראשית שנות השמונים הוא לא רצה מנהיגים פוטנציאליים בסביבה.

אחד מחברי „ברית הבריונים", בנימין גור, מבטל את האפשרות שהבריונים רצחו את ארלוזורוב. היינו שלומיאלים, הוא אומר.

ישראל אלדד (שייב) התראיין בשנה שעברה ב„הארץ" ובהתייחסו לשלומיאליות הרוויזיוניסטית אמר: אנחנו לא היינו מקימים מדינה... בגין לא היה מעלה ארצה מיליון יהודים מארצות־המזרח.

כמה שהיינו שלומיאלים, אומר בסרט בנימין גור.

מבחינה זו ורק מבחינה זו, הם לא השתנו.

בזכותך המחנה מלוכד

בצת

עליך המלאכה לגמור!

ב-כ"ה אייר תשמ"ו

3.6.86

יום הבחירות

בזכותך ובזכות מאה וחמישים אלף חברים מאמינים שהתפקדו - איחדנו את המחנה והרחבנו שורותיו.
כעת אנו עומדים לפני השלב המכריע בתהליך הדמוקרטי של התנועה - בחירות פנימיות, אישיות, חופשיות ופתוחות בפיקוחה של ועדת־הבחירות־המרכזית.
כעת עליך המלאכה לגמור. זו זכותך וגם חובתך להמשיך ולשאת באחריות לשיקומה ולהצלחתה של תנועה־דתית־לאומית מאוחדת וחזקה.
אי"ה ביום שלישי, כ"ה אייר תשמ"ו, 3.6.86 נבחר כולנו את צירי הועידה ואת חברי מועצות הסניפים בכל רחבי הארץ.
בוא להצביע ביום הבחירות כדי לבנות תנועה גדולה, לבחור הנהגה אמינה ולהשפיע על דרכה הרעיונית של הציונות־הדתית בהתמודדותה עם בעיות המדינה, העם והחברה.
השמע קולך ביום הבחירות וקולך ישמע בועידת התנועה ובמוסדותיה. רק מי שמצביע משפיע.

הציונות הדתית זקוקה לך ואתה זקוק לה.

המבצע לחידוש פני התנועה

התנועה הדתית לאומית

هكذا من الاصل

קפה הפוך
ג. בנימין

סופות בנגב

הרבה חברון יש בעולם. אחת בקנטיקט, אחת באילינוי, אחת באינדיאנה, אחת בנבראסקה, אחת בקנטאקי, אחת בדרום־דקוטה, אחת בפנסילווניה, אחת בטכסס, אחת בוויסקונסין...

כמה יהודים יש בהן אין בידי לומר, אך לא אטעה ודאי הרבה אם אומר כי אין בתוכם אחד שאינו מורשה להתגורר בחברון זו או אחרת, שאינה פתוחה למגורי כל אחד מהם.

אלא שלא הרי חברון, פנסילווניה כהרי חברון, יהודה. זו קריה, כידוע, גם אל־חליל.

בשוך המאה השוטפת על עשרים ותשעה נרות ראשונים שעל עוגתה, שחטו ערביי אל־חליל את אחרון יהודיה. מטעמים שלא זו השעה לפרטם לא עוגנו תוצאותיו ההיסטוריות של אקט המוניטרי זה בחוק סופי, אחרון, מוכר במשפט־העמים, ועניין איסור ישיבת־יהודים בחברון שלאחר יוזמת תרפ"ט נשאר שנוי במחלוקת.

ביום שחגגו בו יושבי קריית־ארבע ח"י שנים לקיומה, הגיעו שלושת הכמ־יקים – מוהלה, רן ויוסי – למקום־מעשה. לידע, להודיע ולהודיע שאף כי אין תוצאות השחיטה הגדולה כתובות ותחומות בספר־החוקים, ראוי לשוות להן תוקף אמנה בינלאומית ומעמד חוזי מוכר.

לכך קורא אני ריאליזם. הרהרתי בו יומיים לאחר שיצאתי, בעקבות אנשי מסר השלום, האחווה, השכנות־הטובה וקידוש מעמדנו כמגורשים, לעיר העובדות־המוגמרות.

כאן חייב אני לחזור ולהבהיר, תחילה, שאינני מחסידי ארץ־ישראל־השלמה. עד היום מוכן אני לוויתורים טריטוריאליים מפליגים – אף כי לא לעבר גבולות־האבדון.

אך גם אם רואה אני עצמי מתוך בדעותי, איני רואה עצמי – אומר כך, אולי, על דרך הפרדוכס – עוור. עיני לא היו לוטות, בדרכי ודוזמה, ומה שראיתי – לא יכולתי שלא לראות. אפרת, רמת־ממרא, קריית־ארבע, תפארת חדשה ועיבוריה חדשה, אף היא מוגמרת. על "ביזון חדש, דש" השיבו עולי גוש־חברון לדשים בנו ב"ביזון רעל, על". עוד פס אקסמפלי.

לא יכולתי שלא להשגיח אף בעובדה כי חלקה שאפשר לחרשה, לזרעה, או לנטוע בה נטיעה, לא חוללה בידי יהודים. רק על טרשים, סלעים, אדמות־הררים שאלף שנה מכאן לא היו ערבים מעלים עליהן אפילו את עיזיהם, הקימו המתנחלים משכנות לעצמם. את הפרחים שהבאנו הביתה קטפו לנו מארחינו מערוגות שעפרן הובא, תופן אחר תופן ומריצה אחר מריצה, מרחוק.

הופתעתי גם לראות כי בניגוד למה שהעליתי עד עתה מפי השמועה, אפילו מתוך קריאה בעתון – אין פרץ, או צווחה, כחברון. לא רוחות סוערות, לא סופות – ככל אשר סיפרו לנו יפי־הנפש של שלום־עכשיו – בנגב...

כ"סופות בנגב" זכורות לנו פרעות שנות־התשעים של המאה הקודמת באוקראינה ודרום־רוסיה. ממשלת הצאר, ששחיטת יהודים – ברוכה ככל אשר הינה – לא הוסיפה לה כבוד בעיני אומות העולם, ביקשה לעקור סוף־סוף, איך־שהוא, את מניעי ההתנגשות הנצחית בין עם־הארץ וליהודים. ישבה על המדוכה ופרסמה לבסוף "תקנות זמניות": יותר שיהיה תחום המושב־היהודי דחוק, פחות יתחבטו בין רגלי שכניהם. ממילא לא ירגיזו אלה את אלה.

פילוסופיה זו היתה, כנראה, נר לרגלי שלושת המוסקטרים שלנו בשלום־עכשיו והיא שהגיהה עליהם מאורה בשבתם לסעודת־מצווה אל שולחן הפיתות־החמות של מופלטה בשביעי־של־פסח.

גשמים באמצע הקיץ

לפני עשרים שנה נערך במדבר נוואדה ניסוי גרעיני, שבעקבותיו ירדו בשוודיה גשמים ורודים. שנים לא רבות לאחר מכן נערך על אי בידה באוקינוס ניסוי שאילץ את היפנים להעביר שלל־דגה, שהעלו במרחק שלושה ימים מחופיהם, באש.

אותה שנה ירדו במקומותינו גשמים בתמוז.
באה צ'רנוביל והזכירה לי אותם.

לא התצב הוא שיצא פורח
מתוך בצלי־אלה, בקול־קרא
לבן כנהיל: "שמעו! על כנפי־רוח
ומטרים מקבוריים גשמי־יורה!"

עוד הצלף צולף; אף ילדי־אמר,
צמחים יוצאי בתה, דהר בנייר
וכמו מכתב נשכח באמצע ספר,
נשכח אף המלקוש. ניסן... אייר...

תמוז... שיחי־בוהורא צמאים למים.
כדור צהוב וזלג שומן נצחי.
פתאום – טיף, טיף, טיף, טף... רחמי־שמים
ניתכו מעל, כחסד על מצחי.

אך מה צבטני בלבי? עמוד נא...
זכרון גשמי־נוואדה? נוגה אי –
בנוגה־עדקבב? זכרון הגי־רושנה,
שרידים בבשורת? בבשורה ההיא?

הוליבמיזין? יכול אני לגשת,
לשאת ראשי ולהביט ישר
בעין צבים, כנימות ותולעי־כשם:
מטר רגיל, תמז – ועוד יתשר?

אך מין מיסת ירייאור יוצאת. תולעת
על טעמי... מראתני בי־יצוף
הבגד־יקמוד־של־סוף־אורי... נשרשת –
בדרך מן הלוטם אל הלוף!

לבטל הקיצוץ בתקציב הבטחון

ד"ר יוחנן בדר

היום כבר ברור, שתכסיתן לפוצץ את מטוס "אל על" בלונדון בפצצת־זמן היה פרי יוזמתה של שגרירות סוריה בבירה האנגלית, שם הכין אחד "הדיפלומטים" את הפצצה ומסרה בידי המתנקש. לא ייתכן, שתיכנון של רצח המוני נעשה בלא אישורם של השירותים החשאיים של סוריה ובלי ידיעתם של אנשי צמרת המישטר בדמשק. ולכן, טוב עשה שר־הבטחון, יצחק רבין, שהזהיר באחת מהופעותיו בארה"ב, שתמיכת סוריה בטרור מגבירה את סכנת העימות הצבאי בין סוריה לישראל.

לשון האזהרה של רבין היתה עדינה, אך מאז נמחקו ממילוני הדיפלומטיה הביטויים "מלחמה", "מלחמה יזומה" וכו' משמש הביטוי "עימות צבאי" כתחליף ללשון, שאינה עוד באופנה. דברי מר רבין הספיקו לעיתונאים אמריקניים כדי שיתנבאו על סכנת מלחמה בין ישראל לסוריה. העיתונאים אף ידעו לחבר תסריטים לדרך פרוץ מלחמה זו, אפילו בקרוב.

איני יודע אם עומדים אנו על סף מלחמה עם סוריה יותר מאשר תמול־שלשום. אולם יותר מכל מדינות ערב השכנות סוריה היא העקבית ביותר בכוונתה להשמיד את ישראל ולגרש את שארית עמה מ"פלשתינה". שליטי עבר הירדן היו מוכנים לא אחת להגיש לישראל את תנאיהם לשיחות שלום, מצרים חתמה על חוזה שלום ואילו הסורים לא רצו אפילו לפרש את תנאיהם לשלום עם ישראל. כוונת הסורים היא להשמידנו. פניהם למלחמה והם יקבעו, על־פי שיקוליהם הפוליטיים והצבאיים, את מועד "הסיבוב" הבא. אולי מחר, אולי לא. הסוד שמור בלב הרודן מדמשק, חאפז אסד.

מוכלים ראשיהם של שירותי המודיעין של ישראל, ארה"ב ואירופה לנחש על־פי נתונים שונים איך ומתי. אחרי המחדל של יום הכיפורים 1973 וההפתעה של סאדאת ב־1977, הפתעה חדשה איננה מן הנמנע. העצה הטובה ביותר לגורמים האחראיים היא להיזהר מן האופטימיות הקלה ומפיתוייה ולהיות תמיד מוכנים לכל צרה שלא תבוא.

לאחר מפלתו של צבא סוריה במיבצע שלום הגליל, שבו הוכיח צה"ל את עליונותו, ניצל הנשיא אסד את שלוש השנים האחרונות להגדלת צבאו ולחיזוקו. אומרים, שהצבא הסורי מונה עתה 460 אלף חיילים, בשני שלישים יותר מאשר בעת המיבחן בלבנון. ידוע, שלסוריה 4,200 טאנקים רוסיים, מהם 1,100 מדגם ט־72; שלחיל האוויר הסורי 60 מטוסי "מיג־25", 300 מטוסי "מיג־21", 200 מטוסי "מיג־23"; שהסורים יקבלו בקרוב מבריה"מ עוד מטוסי "מיג־29" ושנוסף לכך יש לסורים 160 סוללות טילי קרקע־אוויר, כולל טילי "אס.אס.־5". תיגבור זה והחזקתו עלו לסורים בהשקעה גדולה ודמשק שרויה עכשיו במצב כספי קשה. ואם כן, כמה זמן ימשיכו הסורים בהשקעות גדולות כאלה לפני שיחליטו להשתמש בכוח הצבאי המתגבר הזה?

ואמנם, באותן שלוש שנים לא נעשה מאמץ מקביל בישראל. נהפוך הוא. אנו מקבלים אמנם מארה"ב סיוע צבאי שנתי בשווי של 1,800 מיליון דולר, אולם כדי שייעשה שימוש יעיל ברכוש זה יש עוד להשקיע השקעות מקומיות רבות לצורך החזקה, תיקונים, איחסון וכן לצורך ייצור מקומי והוצאות שכר לכוח אדם רב. אולם דווקא באותן שלוש שנים, שבהן התעצם כוחה הצבאי של סוריה, קוצץ שנה־שנה תקציב הבטחון של ישראל עד שהועמד על 600־800 מיליון דולר. משמעות הקיצוצים האלה היא – הגבלת כוח־האדם, פיטורי קצינים מצבא הקבע ומן התעשייה הצבאית – לא על־פי צורכי הבטחון כי אם בתוקף הגבלות התקציב מטעמים פיסקאליים, ללא קשר עם שיקולים צבאיים.

אומרים לנו, שעל אף הקיצוצים האלה יש בידינו יתרון איכותי, שיספיק להגנה בשעת הצורך. השתתפתי במשך עשרים ושמונה שנה בקביעת תקציבי הבטחון ושמעתי דברי הרגעה כאלה בשפע. אולם לבי אינו שקט כאשר אני קורא בשנים האחרונות דברי הרגעה דומים בעתון. גם איני מוכן לקבל ללא עוררין הסברים של קצינים בכירים, שהופיעו בעיתונים ואשר לפיהם מלחמה עם סוריה איננה קרובה: שהמתיחות בסוריה, תמרוני ההגנה האווירית שם, הכוננות בצבא, דחיית השחרור של חיילי חובה, שסיימו כבר את השירות הרגיל, ריכוז הטאנקים בגולן וכו' – שכל אלה אינם סימן לאפתעה צבאית הממשמשת ובאה אלא צעדים הנובעים מסיבות פנימיות, או משום שהסורים חוששים מהתקפה אמריקנית. אולי זה נכון, אולי לא. אני זוכר את הקיצוצים בתקציבי הבטחון של ישראל לשנים 1972/3 ו־1973/4 דווקא לפני מלחמת יום הכיפורים. אני זוכר את הבטחון העצמי של ראשי אמ"ן ושל שר־הבטחון דאז, שאין סכנה של מיתקפת־פתע של האויב. אני זוכר את חומרת המחדל בהכנת צה"ל, בציודו ובגיוסו בשנתיים שקדמו למיתקפת הפתע של האויב ואפילו בימים הספורים, שקדמו לפרוץ מלחמת יום הכיפורים.

אומרים, שעמים אינם לומדים מן ההיסטוריה. אומרים גם, כי ההיסטוריה חוזרת על עצמה. האם חוזרת ישראל אל הבטחון העצמי המוגזם של השנים 1971־1973? האם היא חוזרת על הזנחת צורכי הבטחון של אותן שנים? האם צפויה לנו שוב מיתקפת־פתע בצפון?

לא אני יכול לדעת מראש את שעת האפס. אולם ברור לי – וצריך להיות ברור לכל אדם בישראל – כי אין השעה כשרה לפגיעה בכוחנו הצבאי על־ידי קיצוצים בתקציב הבטחון. חובתו של שר־הבטחון היא לדרוש שיוחזרו לתקציבו כל הסכומים שקוצצו ממנו מטעמים פיסקאליים. ולא זו בלבד אלא שעליו לדרוש, שהממשלה אף תוסיף את האמצעים הדרושים להכנות, על כל צרה שלא תבוא.

פגישה מקרית
יגאל לב

התאומות הזהות

ירדנו בבוקרו של יום חמישי, חבורה צוהלת של ידידים, הנוהגים מדי שנה את יום העצמאות יחדיו. ירדנו אל תל־אביב, המקיצה מחגיגות יום העצמאות אל מטאטאי הרחובות, המזכירים כי הגיע זמן קריאת שמע של שחרית; ירדנו אל הגניה, שעל מדרשאותיהם שכבו עדיין זוגות נאהבים, חבוקים, מנסים להאריך את המסיבה.

לצדי פסעה אשה, שיום העצמאות הוא גם יום הולדתה, 38. לכן, חגיגת יום העצמאות של יום רביעי בערב, הגולשת עד הבוקר, היא גם חגיגה פרטית שלה. "זה די נעים לחשוב, שמדינה שלמה חוגגת לך את יום ההולדת", אמרה לי.

וגם שאלה היתה בפיה: האם אני ממהר, או שמא יש לי עוד קצת זמן.

כל הבוקר היה לפני. ירדנו לבית־קפה קטן בככר מלכי ישראל, מאותם בתי־קפה, שיש בהם שלושה שולחנות, מכונת אספרסו וקרואסונים שמחממים אותם עם גבינה צהובה.

ריח נעים עמד בקפה. ריח של בוקר צונן וניחוח הקפה החריף והקרואסון החם. ידידתי ישבה עגומה. יום ההולדת כנראה לא שימח אותה. עכשיו, בבוקר, ירד האיפור והעייפות חשפה את שנותיה במעגלים רכים מתחת לעיניים, בסנטר רופס במקצת. חייכה בעצבות: "שלושים ושמונה זה כבר גיל מסוכן לאשה. עוד מעט אתחיל ליהנות מהחגיגות האלה של עיניים מחוררות, של הבאות השמורות לנשים נאות, המפלסות לעצמן דרך בקלות, באמצעות כתף חשופה, ירך לבנה או סתם חיוך חביב".

יום ההולדת, לא שימח אותה. זה שנים רבות היא שותפה למסיבה המסורתית כמבצע־חוג. תמיד אנו זוכרים להרים כוסית גם לחייה. שנים רבות אני מנסה לערוך, כמעט בלי משים, השוואה בינה לבין המדינה, שתי הנשים שהן בנות אותו גיל...

פעם אמרה: "אבא שלי היה שייך לדור הפלמ"ח. אני חושבת, שהוא הוליד אותי בדיוק כמו את המדינה, במין מלחמה קשה. כאשר נולדתי הוא היה במצור בירושלים. אני זוכרת, שכהייתי בת שנה וחצי ראיתיו חוזר מהמלחמה. אני זוכרת גבר עם זקן. אני זוכרת, שפחדתי ממנו, שבכיתי. האיש הזר הזה לא היה שייך לבית שלנו, הוא הפחיד אותי בבגדיו המאובקים, בזקן ובדרך שחיבק את אמא.

"כמו המדינה חליתי בכל מחלות הילדות. בשעלת, חצבת ואדמת. מחלות, שלגבי נראו קשות. אבל, במבט לאחור, הן היו סתם מחלות, שכל ילדה קטנה צריכה לעבור אם היא רוצה להתחסן".

מגעשת סחור סחור ואיננה ניגשת לעניין. נפרדה מבעלה. בשלוש שנים האחרונות היא מופיעה למסיבות שלנו לבדה. לפעמים תלוי על זרועה איזה בחור, אבל היא מחזיקה בו יותר כבקולב, כמי שנשענים עליו ולא כידיד, שאפשר לבטוח בו.

"המון פעמים אני חושבת על הדמיון ביני לבין מה שקרוי מדינה. בעצם, לוויתי אותה, כאילו הייתי אני עצמי המדינה. אחרי מחלות הילדות באו האהבות הראשונות, הרומנטיות, ההרגשה, שאין דבר שאני לא אוכל לעשות. אתה מכיר את ההרגשה הזאת. כאילו צמחו לך כנפיים. נערה יפה, החשה את עוצמת כוחה כלפי הגברים. כאילו הם אלפי מראות, המשקפות את דמותה. חשה, ששום דבר בעולם אינו קשה, רחוק, או בלתי־אפשרי. שאני יכולה להשיג הכל. שאני גדולה וחזקה, שכולם אוהבים אותי. השכרון הזה של ימי הנעורים, נעורי שלי ונעורי המדינה".

אוטובוס ראשון. פועלים עייפים עומדים בתחנה שמול בית־הקפה. בגדים אפורים. ביד התיק בו הם נושאים את ארוחת הבוקר הצהריים. טרמוס של שתיה. עומדים בצייתנות עייפה.

"אתה רואה, גם אני הגעתי בסוף לזה. לשבת בתחנת האוטובוס ולחכות. אחרי החלומות באה ההתפכחות. לאט־לאט. לא כבת אחת. היתה תקופה, שניסיתי לבחון את כוחי ולא האמנתי, ששוב לא אצליח. ניסיתי להיות רצינית. אתה זוכר, שהלכתי ללמוד באוניברסיטה. התמחיתי ביחסי־ציבור. אבל הרגשתי, איך־אני אסביר לך, זה כמו שאתה נוסע במכונית והיא מזייפת. אתה לוחץ על הגז והיא משמיעה קול אדיר, כמו מכונית מירוץ, אבל כמעט איננה מתקדמת.

"זה היה כמלחמת יום־כיפור. בעצם, אחרי המלחמה, כשהרגשתי את ראשית המשבר. תקופה ארוכה לא הבנתי אותו, לא הבנתי מה מתחולל בי. כל המדינה הסתובבה אז עם תיסכול נורא. חשבתי, שזה בעצם מצבירות כללי ולא הבנתי, שזה נובע בעצם ממצבי הפרטי. אבל אחר־כך הבנתי, שהמדינה ואני נולדנו באותו יום, באותה שעה, כמו תאומים זהים. והקללה הזאת של תאומים זהים מרחפת מעל ראשי. אתה מכיר את זה. אחד התאומים חולה והשני מיד משתעל. לאחד קורה אסון והשני בוכה. אחד מחבק וצוחק והשני אינו יודע מה פתאום הוא עליז.

"זה כמה שנים, שאני חשה בתיאום המטריד הזה ביני לבין המדינה. בקללה של תאומים זהים. אולי לכן אני מרגישה היום לא חגיגית. אני מרגישה איזו אפרוריות, כהות באברים. כובד ועייפות. אני חשה מין עצב עמוק מחלחל בי. כאילו נוף ילדותי נמחק, נעלם. ואני חיה בעולם, שאינני מכירה אותו. עולם קשה, תוקפני, חסר רחמים. אפילו את שירי הילדות שאהבתי אני כבר לא שומעת. כאילו המדינה הזאת, שבה נולדתי, ברחה לי בין האצבעות".

אשה נאה. לא חשוב מה שהיא אומרת על עצמה. היא עדיין נראית במיטבה, בשלה. דומני, שהיא בוטחת בעצמה למרות דיבוריה על הזדקנות ועל התשישה, שאין לה עוד כוח להתמודד. אבל משהו התרחש אצלה במרוצת השנים שאני מכיר אותה. אני חושב, שזה העצב, העצב שהתגנב לעיניה, לקולה, בשנים האחרונות וחל בה שינוי. עכשיו, יום לאחר חגיגת יום ההולדת ה־38 שלה, בבית־קפה קטן, מול תחנת אוטובוס אפורה, שפועלים קשי יום עולים עליה, נושאים על כתפיהם את הגיגות, היא מנסה להסביר יותר לעצמה מאשר לי את התחושה הזאת.

"זה מין ניכור. הרגשה ש... אמרתי לך כבר, המדינה ואני תאומות זהות. מה שעובר עליה עובר עלי. כשבעלי עזב אותי, זה היה בשיאו של המשבר החברתי, שפקד את המדינה. שיא השנאה, הקנאה חוסר הסובלנות. חיי הפרטיים הם בסך־הכל ראי קטן, המשקף את החברה כולה, כדרך שטיפת מים בים משקפת את השמיים כולם. לכן אני עצובה. זו הפעם הראשונה בחיי שאני מקווה, שהתאומה שלי, זאת הגדולה, אינה דומה לי. ככלות הכל, אין בינינו שום דמיון. תראה, אומרים שהמדינה היא רק בת 38 והיא עוד צעירה ועלי אומרים, שאני כבר בת 38..."

פתחון פה
ארז ביטון

השד בבקבוק

הדליפה הגרעינית בצ'רנוביל שיבשה משהו בסדר החזק, האיתן של הטבע. וגם אם הסכנות אינן חד־משמעיות בינתיים, התערער בכל זאת משהו בתחושת הבטחון ביחסים שבין בני־האדם לבין הטבע. באיטליה אסרו על שתיית חלב, בתורכיה הציעו להימנע מאכילת פירות וירקות, אצלנו עדיין לא מונעים ולא מוזהרים. אבל גם אצלנו נתגלו סימני נשורת רדיואקטיבית בכמות שהיא מעבר לרגיל.

פתאום נעשו אנשים מפוחדים, חשדניים כלפי תופעת טבע תמימה כגשם, שברגיל נתפס כסימן לברכה, לטוהר ולראשוניות, והנה נהפך הגשם פתאום למשהו שטומן בחובו סכנה.

ושוב, גם אם התקלה בצ'רנוביל לא גרמה תוצאות הרות אסון באורח נחרץ, יש בה בכל זאת סימן ואות לסכנות אפשריות בעתיד, לנזקים בלתי־ניתנים לתיקון. האדם עומד פתאום חסר־אונים נוכח התרחשות, שאפילו ארצות ועמים עומדים למולה בידיים ריקות.

הנשורת הרדיואקטיבית איימה לחצות ארצות ולאומים, ובתוך ימים אחדים מתגמדים האינטרסים הצרים של מדינות לנוכח האינטרס הכלל אנושי של עמידה בפני שואה מסוג חדש.

התקלה בצ'רנוביל מהווה, בלי ספק, נקודת מיפנה בהתייחסות כלפי השימוש בטכנולוגיה הגרעינית בכלל ובנשק גרעיני בפרט. עד לאירוע האימתני הזה העדיפו מדינות רבות, וישראל בתוכן, להתגודד במצוקות לאומיות וכלכליות. רק באמריקה ובאירופה יצאו ציבורים נגד השימוש בנשק הגרעיני. הנושא נראה רחוק ובלתי־מוחשי, כמעט ערטילאי, פרס להמחשות מבעיתות בסרטי טלוויזיה. בעיקרו של דבר נתפס הנושא כסוגיית עימות בין שתי המעצמות ומדינות קטנות גיבשו את עמדתן על־פי זיקתן ותלותן במעצמות הגדולות. הנה, גם אנחנו התייצבנו לימין תוכנית "מלחמת הכוכבים" של ארה"ב, הן משיקולים של צידוד פוליטי והן מטעמים של תלות כלכלית־בטחונית. נדמה, כי איבדנו את תופש התמרון המוסרי. לא נזקקנו אפילו לדיון ציבורי פתוח ואולי בוטה ונוקב בשאלה: האם הצידוד שלנו בתוכנית "מלחמת הכוכבים" נובע ממחשבה מעמיקה שלוקחת בחשבון את כל השיקולים, בלי לפסוח על השיקול המוסרי, הכלל אנושי.

ובאמת, מה החיפזון הזה להיכנס לסבך אריות של מאבק בין מעצמות? ובעמידה אוטומטית כל כך לצד ארה"ב? השימוש בנשק הגרעיני לא יבחין בין סוציאליזם לקפיטאליזם, בין ערבים ליהודים ובין צדיק לבין מי שאינו צדיק.

היום, יותר מאשר אי־פעם, בייחוד לאור הדוגמה הנוראה של צ'רנוביל, מוטלת על כל איש חושב החובה להתייחס לשאלת השימוש הגרעיני: לא רק במחשבה אלא גם במעשה.

ראוי להזכיר את זכות הראשונים של רופאים בעולם, שהקימו ארגון בינלאומי של "רופאים למניעת מלחמה גרעינית" בשנת 1980. בשנת 1984 נוסד ארגון ישראלי של רופאים, שהצטרף לארגון הבינלאומי. מאז הוקם זכה ארגון הרופאים הבינלאומי להכרה רבה, בייחוד לאחר שקיבל את פרס אונסק"ו לחינוך ב־1984 ופרס נובל לשלום בשנת 1985.

ד"ר ארנסטו קהאן, יו"ר "ארגון הרופאים למניעת מלחמה גרעינית", דוחף ויום להקמתו בישראל של ועד ציבורי למניעת מלחמה גרעינית. כוועד חברים אישים מתחומי חיים שונים: פרופ' עשאל מבית־החולים "קפלן", ד"ר אברהם רוזנקיאר, סוציולוג, חבר קיבוץ יזרעם, שמחה פלפן, יו"ר מועצת המערכת של "ביו אאוטלוק", ד"ר אבנר כהן מאוניברסיטת תל־אביב, שאף חיבר באחרונה ספר בנושא השימוש בנשק גרעיני. הוועד עדיין מצוי בחיתוליו ודומה, כי הגיע השעה להעניק לו יתר נוכחות בבמה הציבורית שלנו.

מה שמוזר הוא, שדווקא ישראל, שלרוב יש לה עמדה משלה כמעט בכל עניין ונושא, התעטפה לה בחוסר עניין מוחלט בסוגיית השימוש הגרעיני בעולם. ומה שמשונה עוד יותר, שאפילו עכשיו, אחרי מקרה צ'רנוביל, עדיין שדרי הציבור שלנו כמעט באי־אכפתיות גמור.

האם לא הגיעה השעה להפקיע את עצמנו קצת מן המצוקות המיוחדות לנו ולהתחבר לאחת משאלות היסוד שעל סדר־היום הכלל אנושי, שאלת השימוש בטכנולוגיה גרעינית?

مكان الأصل

מול העם היהודי המתפורר

שמואל שניצר

הממשלה גילתה – קצת במאוחר – שהעם היהודי הולך ופוחת בקצב מדאיג. דו"ח פסימי מאוד על מצבו הדמוגרפי של עם ישראל, שהוכן בידי פרופ' רוברטו באקי מן האוניברסיטה העברית בירושלים, נדון בממשלה במשך שעתיים. אם גם נתקבלו החלטות אופראטיביות, הן לא הובאו לידיעת הציבור.

תחזיותיו של פרופ' באקי, כפי שהובאו לידיעת הממשלה, אין בהן הרבה חדש. הוא משמיע אותן זה שנים. הדברים מתפרסמים בעתונות היהודית, בארץ ובתפוצות, לפחות מתחילת העשור הזה, וכל החרד לעתידו של העם היהודי לא הוצרך להמתין לדיון חסר־המסקנות בממשלה כדי להבחין בנורות האדומות, המתנצנצות זה כבר בכל מקום שבו יושבים יהודים.

הצרה היא, שבד־בבד עם המשבר הקיומי הזה בגורל העם היהודי, פוקד אותנו גם משבר של מנהיגות. הוא מוצא את ביטויו בעובדה, ששום יוזמה לעידום פני הרעה אינה יוצאת, לא מירושלים ולא מאחד המרכזים הגדולים של יהדות הגולה. הכל יודעים, שזה כבר אין ממש במספר של ששה מיליון יהודים בארה"ב, הנישא בפי כל הנואמים, ושהמספר האמיתי נמוך בהרבה. הכל יודעים ששם, וברוב הקהילות האירופיות, מתחתנים כמחצית הצעירים היהודים עם שאינם יהודים. הכל קוראים ושומעים, שיש ריבוי טבעי שלילי ותהליך מהיר של טמיעה ונשירה בכל מרכזי היהדות בעולם. הכל יודעים מה קטן שיעורם של הילדים היהודיים, המקבלים חינוך יהודי ראוי לשמו. אבל איש איננו סבור, שזה מחייב לעשות פעולה, או לפחות לכנס עצה. מן הבחינה הזאת אין הבדל רב בין יהודי ישראל ויהודי הגולה. הכל נוהגים לפי הכלל הישן, שבשעת מצוקה קשה אין טוב מלעצום את העיניים לזמן־מה, שמא תחלוף הצרה ויתהפכו המגמות.

הצרה אינה חולפת והמגמות אינן משתנות. אם יש ליהודים יצר קיום, אין הוא בא לידי גילוי אלא בארץ־ישראל. בכל שאר המקומות, וביחוד במקום שם הסביבה ליברלית והטמיעה אפשרית, מאבדים היהודים את זהותם ואת יהודם בקצב מהיר. אין מנוס מן הקביעה, שלאחר שהנאצים השמידו ששה מיליוני יהודים במסגרת „הפתרון הסופי" שלהם, אבדו בארבעים השנים שחלפו מאז עוד שלושה עד ארבעה מיליונים על־ידי טמיעה מרצון בחברה הפתוחה והפילושמית של אירופה ואמריקה, ויש כנראה יסוד מוצק לחשש, שמעתה יואץ הקצב: בתוך הרבע הראשון של המאה ה־21 יפחת מספר היהודים בעולם בעוד שני מיליונים, אם המגמות הנוכחיות יעמדו בעינן.

ליהודים היה מאז ומעולם כושר התאוששות מופלא. על כל האסונות הלאומיים שבאו עלינו התגברנו בתוך דורות מעטים. הסכנה האמיתית לקיומנו איננה טמונה ברדיפות ובשמדות: הן אך מחשלות את רצון הקיום שלנו. הרווחה והנחת הן המביאות אותנו אל עברי פי פחת.

יש מספר לא קטן של ארגונים יהודיים בתפוצות, מהם מקומיים וארציים, מהם בינלאומיים. קצתם עומדים על משמר זכויות היהודים בארצות מצוקה; קצתם נלחמים באנטישמיות ובגזענות; מהם עומדים בקו הראשון של המאבק למען אסירי ציון בברית־המועצות. יש בהם המייצגים זרמים דתיים ביהדות. יש אחרים הרואים את עצמם כארגוני־גג, שכל ענין יהודי בכל רחבי העולם הוא בתחום אחריותם.

אחד מהם חשף ופירסם חומר לא מעט על הצד האפל בחייו של קורט ואלדהיים. הנושא חשוב ללא ספק ויהיה צורך גם בתושיה וגם באומץ־לב כדי להפכו לבעיה בינלאומית. אך האם זה הנושא החשוב ביותר של סדר־יומנו? האם הוא בראש דאגותינו, ולא התהליך ההרסני שבו העם היהודי הולך ומאבד את רצון־ההישרדות שעמד לנו בכל המבחנים? האם אין לכל הארגונים המרובים והמגוונים האלה מה לומר על התהליך המתחולל לנגד עינינו והמאיים להפכנו למין הולך ונכחד?

יש לנו סוכנות יהודית והיא אמורה לייצג ולטפח את זיקת העם היהודי בגולה לארץ־ישראל, אך איזו זיקה לארץ ולמדינת היהודים יכולה להתקיים בלבם של יהודים, שקשרם אל עמם הולך ומתרופף? ואם ארץ־ישראל איננה תריס בפני טמיעה ואובדן זהות, איזה מגן עוד נותר לו ליהודי, שפיתויי החברה הפתוחה מתמודדים בנפשו עם זהות לאומית ודתית, שמהותה שוב אינה נהירה לו כל צרכה?

מה שממשלת ישראל תורמת לליבון הבעיה, אנחנו יודעים עתה: שנים קוראים ושומעים חבריה על מה שקורה לעם היהודי ואיש איננו מתרגש. וכשמגיע הנושא לכלל דיון מתברר, שממשלת ישראל מעונינת בהיבט אחד שלו בלבד: בשאלה איך שומרים על הרוב היהודי במדינת ישראל. כיוון שרואים את הבעיה ראיה אגוצנטרית כזאת, כמעט בלתי־נמנע הוא, שכמה שרים יעלו את הרעיון העמוק, שאם אך נוותר על כמה שטחים, שיש להם אוכלוסיה ערבית גדולה, יבוא הכל על מקומו בשלום ונוכל להסיח את דעתנו מהתפוררותו של העם היהודי.

יש בתוכנו אנשים לא מעטים, שבשבילם נסיגה מלכה של ארץ־ישראל היא תרופת־פלא לכל הבעיות שבעולם: יש בעיות תקציביות לממשלת ישראל, חסר כסף להבטחת תעסוקה בעיירות הפיתוח, יש דאגה להשחתת נפש הנוער בשל „הכיבוש" המתמשך, יש טרור יהודי, יש פגמים בדמוקרטיה הישראלית – אין דבר; אך נצא מיהודה ושומרון והכל יבוא על מקומו בשלום.

עכשיו מסתבר, שגם הבעיות הדמוגרפיות של העם היהודי ייפתרו, אם אך נמצא דרך להיפטר מאותם שטחים של ארץ־ישראל, שבהם התגבש העם היהודי ובהם פעלו המלכים והנביאים, גיבורי התנ"ך ויוצרי האמונות והחזונות, שבזכותם אנו חיים.

ודאי, יש כאן גם בעיה ישראלית אקוטית, שצריך להתמודד אתה. אבל אין היא עומדת בפני עצמה ואין לה פתרונות נפרדים משלה. יש תהליכים מסויימים של התערערות התא המשפחתי, שהם אופייניים לחברה המערבית כולה. פגיעתם בחברה היהודית עמוקה יותר ונזקה רב יותר, מפני שהמשפחה היתה תמיד עמוד השדרה של הקיום היהודי. לימים מתחילה התופעה להנציח את עצמה. כיוון שהילודה מצטמקת, נעשית החברה זקנה יותר, ובחברה של זקנים יש באופן טבעי פחות חתונות ופחות לידות. בנישואין מעורבים מהווים הילדים בעיה, השאלה של זהותם וחינוכם יוצרת לבטים קשים להורים. משפחות גדולות ודאי שאינן צומחות על רקע זה.

התהליך של התערערות התא המשפחתי קיים גם בישראל, וכל המתברך בעובדה, שכאן, בניגוד למצב בתפוצות, קיים עדיין ריבוי טבעי ניכר בקרב היהודים, מתעלם מן העובדה, שגם הריבוי שלנו נתון בסכנה. בארץ נישואי תערובת הם בגדר תופעה שולית, ולא מפני שהם מעוררים רתיעה וסלידה חריפות יותר מאשר בקרב יהודי אמריקה, או צרפת, או אנגליה, אלא מפני שההזדמנויות מועטות יותר ומפני שענייני אישות נתונים בידי הרבנות.

ואולם יש גם אצלנו חוגים „מתקדמים", הרואים במשפחה ברוכת־ילדים תופעה שלילית, שיש להילחם בה. ובודאי שיש חוגים נרחבים הגורסים, שצריך להוציא מידי הרבנות את המונופולין על עריכת נישואין, או לפחות לשתף בעריכת נישואין רבנים של אותם זרמים ביהדות, שאינם רואים בנישואי תערובת אסון כל כך גדול.

ויש אצלנו תופעה הרסנית נוספת, שאינה ידועה בתפוצות. מצבם הדמוגרפי של היהודים בישראל מושפע גם מן הירידה, ויש שנים, שמספר היהודים העוזבים את הארץ רב ממספר הבאים להשתקע כאן. בין שזו תוצאה של כשלון חינוכי, בין שהיא משקפת את חוסר האמונה במשק הישראלי, עובדה היא, שלא מצאנו תשובות על תופעה זו של עזיבת צעירים, ולא ידענו לבנות סכרים כדי לבלום אותה.

כללו של דבר, אין לנו שום חיסון טבעי השומר עלינו. המגמות הרווחות בעולם מגיעות אלינו באיחור־מה, אבל הן מגיעות. ואין בחינוך הציוני (או בחינוך לדמוקרטיה, המתחיל לדחוק אצלנו את רגלי החינוך הציוני) שום דבר השומר עלינו מפני אובדן הזהות היהודית או מפני התערערות יצר הקיום שלנו.

חברה, שבה קיבוצים צריכים להתגונן מפני מגמת הסוכנות היהודית להביא לארץ מתנדבים לא־יהודיים, מפני שהם נוכחים לדעת, שגם בני המשקים הקיבוציים אינם עומדים בפני הפיתוי של נשואי תערובת וירידה, יש לה בעיה משלה.

ומדינה, שבה פורחת האופנה של אימוץ תינוקות הנקנים בכסף בארץ עניה כמו ברזיל, ואין בה עוד סלידה מוסרית מפני המסחר־בילדים, שבו כרוך הדבר, יש לה יסוד לדאגה.

דחיקת הבעיה לשולי החיים, או נסיון להסיח את הדעת ממנה, לא יועילו הרבה.

העם היהודי חייב להתייצב מול בעית הקיום או החידלון, העומדת לפניו במלוא החריפות בימים אלה של רווחה ונחת, המלוות התפוררות הרסנית.

שאם יניח לדברים להתגלגל כפי שהם מתגלגלים, אם לא יפשפש במעשיו, בארץ־ישראל ובתפוצות, הוא עלול לגלות יום אחד, שנהפך למוצג מוזיאוני.

(מאמר נוסף בנושא זה – בגליון יום א' של „מעריב")

תפילת ט"ל

חנוך ברטוב

המוח העברי, מה לעשות, מתוכנת לכוונות־מסתורין כלפי עשרים ושניים סימני הכתב ה„אשורי", הם־הם כ"ב האותיות הקדושות. לא צריך להיות מקובל, חרד, או שטוף אמונות־הבל כדי לפחד מעוצמת־ההרס הטמונה בצירופי־אותיות זה ודי לחוש לרגע, שדי בהפיכת האותיות כדי שיתהפכו גם לטובה מזלנו, ההיסטוריה, היקום כולו.

אין קץ לדוגמאות, ודי להזכיר את אי־השקט שהתמלאו רבים כשנכנסה שנת תשמ"ד, והיו גם לא מעטים שכתבו ארבע אותיות אלה בכל סדר, רק לא בסדר מבשר־פורענות זה (מה גם שהיתה זו גם 1984, שנה שגם הסופר האנגלי ג'ורג' אורוול לא נטה לה חסד). אם תקרא שנת שמ"ת, כבר עשינו משהו.

וגם אני, מה לעשות, ביום העצמאות הל"ח, שהעברתי בו בזכרוני את כל ימי־העצמאות שקדמו לו, התמלאתי פתאום שמחה רבה כשמצאתי, שבאה עלינו לטובה שנת הט"ל לישראל. מצחיק? לא ולוואי.

אולי, אבל אם יכול אני לצרף את האותיות ולהופכן לסגולה טובה, למה לא טל, שמתבשר בו – מי לא יסכים אתי – הרבה יותר מאיזה משהו.

פעמיים בשנה, תמיד לקראת, משתנה תפילה אחת קטנה שבסידור. בפסח עוברים ל„מוריד הטל". זה הזמן.

ביום הזכרון לשואה ולגבורה נפגשתי לשיחה עם תלמידי כל כיתות י"ב באחד מבתי־הספר התיכוניים. בפתח האולם, פשוט למראה כל־כך הרבה נעורים, אחזה בי התרגשות עזה. ולא רק משום יופיים העומד לעולם של בני השש־עשרה. גם לא רק בגלל התרחקותי המואצת מן הכוכב המואר הזה. בעיקר משום ששוב ראיתי את הקיץ הנורא של 1945, כשבין הניצולים המעטים ממחנות ההשמדה ומן היערות, שפגשנו – אנחנו, החיילים מארץ־ישראל – באירופה שלאחר המלחמה, לא ראינו כמעט ילדים נערים, אפילו לא כמספרים של בנות ובני שכבת גיל אחת בתיכון אחד בישראל של ערב יום העצמאות הל"ח.

ואחרי ההתרגשות, אותה שאלה שאינה מרפה: האם שכחון המעבר, בתוך פחות משלוש שנים, ממציאות קיץ 1945 כשהתגלה כל היקף חורבנו של העם היהודי, למציאות של ממלכתיות יהודית ריבונית בארץ־ישראל, ניתן להעברה מדור לבני שש־עשרה כאלה, שהם אולי כבר „דור שלישי לגאולה"? האם באמת הגיע המרחק בין המצב היהודי של תש"ח למצב היהודי היום עד כדי אין־קשר? וכשהייתי אני בן שש־עשרה, כלום יכולתי להרגיש ארוע שהיה רחוק ממני ארבעים שנה יותר? הן נערים אלה שלפני רחוקים מ־45' כמרחק שביני או לבין מלחמת הבורים בדרום־אפריקה...

לא, מתקומם אני כל־כולי נגד ההשוואה: לא כך. אני משוכנע, שלא כך. הנה, יום לפני שיחתי עם בני השש־עשרה הצביעה מחצית אוסטריה בעד ואלדהיים, בעד זכרונם המשותף בוורמאכט של היטלר. לא, בשום פנים ואופן אין דברינו היום נוגעים בעבר רחוק ולא משמעותי לחיינו היום ומחר. אני חש זאת במאות העיניים שלפני.

ארבעים שנה, כמו שאומרים, אינן הולכות ברגל, זה נכון. אבל אותה הבטחה גדולה, שהבטיחה לנו הציונות, ה„נורמאליות", עודנה אי־שם מעבר להרים ולגבעות, אם כי האנומאליה קיבלה פה אולי צבע שונה, ממלכתי. הילדים האלה, בני השש־עשרה, האומנם הם כבר ה„נורמאליים", התגשמות חלום־גילגול־הנשמות של הציונות?

כדרכי, אני שואל לא את בעל־החלום, כי אם את השנתון הסטטיסטי.

ובכן, המספר החשוב ביותר לבני־דורי, שבשנת תש"ח העזו להאמין, ש־650 אלף יהודים יכולים להלחם בעולם כולו ולהקים מדינה, הוא 3.5 מיליון היהודים, החיים כאן היום. אמנם, זה הרבה פחות ממספר היהודים בעולם, כלומר, הרבה פחות משיכולנו להיות כאן ובצדק נתפסת עובדה זו ככשלון ציוני. אבל כשלעצמם, מיליוני היהודים כאן הם היום עיקר החיוני והפורה של העם היהודי. אפשר לשלול את מדיניות הסיפוח המפורש או העקיף, ואני שולל את שתי הדרכים, אבל אין לתאר נוכחות מיעוט ערבי ענקי כאיום מיידי על כל מה שהתהפך בחיים היהודים, על ארבעת מיליוני היהודים, שיהיו כאן לפני צאת האלף הזה.

העניין הוא אחר, כפי שמגלים הלוחות הסטאטיסטיים:

השורשים עודם קצרים להדהים גם היום (לפי השנתון הסטאטיסטי, נכון ל־1984). זה ישתנה, זה מתקרב, אבל רק בדור הבא. בקרב הצעירים מהווים ילידי־הארץ רוב מכריע ורוב זה קיים בצורה מתונה יותר עד גיל 35. לא כן בקרב הגילים הגבוהים יותר, שברובם המכריע הם ילידי חו"ל. מספרם של ילידי־הארץ, שגם אביהם נולד בארץ, אינו מגיע עדיין אפילו לחמישית מכלל יהודי ישראל, ורק בשכבות הגיל הצעירות משקלם של אלה בולט. מכלל בני החמישים ומעלה (אלה שב־48' היו בני 12 ויותר), 775 אלף נולדו בחו"ל (ואיני יודע כמה מהם עלו לפני 48') ו־60 אלף בלבד הם ילידי ישראל ומתוכם רק כ־19 אלף הם בנים להורים ילידי הארץ.

באחת – גם ביום העצמאות הל"ח זו עדיין מדינתם של עולים, או בני עולים, וכל דיבור על מין נורמאליות של עם, המושרש דורי־דורות על אדמתו, פשוט אינו תואם את מציאות־חיינו.

מציאות זו יש בה אולי כדי לאכזב קצרי־רוח, אבל מי שרואה בהווה העכור את השתקפות היותנו עדיין באמצע המסע הלאומי הארוך לעבר חיים יהודיים מלאים, אם גם שונים, יכול למצוא כאן יותר מעט־נחמה.

כך צריך לראות את שנת הטל לישראל. על מה נבקש בתפילת הטל?

רשימת המצוקות והכשלונות מוכרת לכולנו, יש על מה להתפלל:

שתכלה הגזענות במדינת ישראל; שתכבה אש השנאה שהוצתה בין עדות בישראל; שתרעך אותה קנאות־דת, המאיימת להפוך את המדינה הציונית לגיטו חרדי; שמוחותיהם של פוליטיקאים יתנקו מכל מיני תוכניות להגן על עצמם (וכביכול, על העם) מפני העתונות, החוק, הסדרים הדימוקראטיים; שבני־האדם יהיו מעט יותר איש אל רעהו...

הרשימה שלפני ארוכה הרבה יותר, והדברים שלא הזכרתי קשים אולי יותר. די להזכיר את המשבר המאיים על הפנינה שבכתר הציוני – על ההתיישבות העובדת, הקיבוצים והמושבים. די להזכיר את הרדיפה אחר הממון, ששיכבה של „עלית" מזויפת בישראל – ראשי בנקים וקונצרנים כלכליים – הם מופתיה השליליים ביותר...

כן, יש עוד תפילות לשנת הטל. ואולם, ביום הזה, והשנה דווקא, כשהולך ונעלם הדור שחווה את הנסיון הכפול, זה של „אין מדינה" וזה של „יש מדינה", אתה חוזר אל העיקר, אל התמונה במצב היהודי, גם בישראל וגם מחוצה לה. לא, נורמאליות אין – ואולי אינה אפשרית, ואפילו רצויה – אבל מי רוצה להמיר בה את היש הזה?

זו „תפילת הטל". הקיצו ורננו שוכני עפר, כי טל־אורות טלך.

המחפורות

משה ז"ק

הצבא הסורי לא הכניס עתה דיוויזיה משוריינת לבקעת הלבנון. בעבר, בעת מלחמת לבנון, היו שם שתי דיוויזיות כאלה. הוא רק בנה מחפורות, המסוגלות לקלוט מאות טנקים ונגמ"שים עד כדי דיוויזיה משוריינת. דפנות המחפורות לא בוצרו בשכבות האדמה. הן הוכנו לפני חודשים בעקבות המתיחות שנשתררה אז בין ישראל לסוריה, אחר הפלת שני מטוסי־קרב סוריים.

שליט סוריה, חאפז אסד, לא היה מוכן אז לקבל את דברי הארגעה ששיגרה אליו ישראל באמצעות ריצ'ארד מרפי האמריקני. נשיא סוריה סירב להרגע נוכח ההסבר הישראלי, שההחלטה להפיל את המטוסים לא נתקבלה בדרג המדיני, אלא בדרג הביצועי בלבד. לכן שיגר איום לעבר ישראל, שהוא יגמול לה בצורה המכאיבה ביותר.

בעקבות הקרב האוירי החליט אז אסד לפרוש את מערך הטילים האנטי־אוויריים של סוריה על אדמת לבנון, אך הובהר לו, שהוא משחק באש, ולכן הוציא בשקט את הטילים מלבנון והציבם בגבול לבנון־סוריה.

בעת ובעונה אחת החלו הסורים לבצר מחפורות לפריסת מאות טנקים בבקעת הלבנון. היה זה איתות ברור לישראל, אך ירושלים החליטה לנהוג בקרירות ובשקט, לעקוב בערנות אחר התנועות הסוריות, אך לא להזעיק את דעת־הקהל העולמית, כדי לא להגביר את המתיחות בגבול. שיטה זו הצדיקה את עצמה, שכן הסורים לא זו בלבד שלא הכניסו יחידות נוספות לבקעה, אלא אף הוציאו את גדוד הקומנדו, שלעזרתו נזקקו לאכיפת מרותם על הנוצרים במערב לבנון.

מבחינה זו לא חל לפי שעה כל שינוי בבקעת הלבנון. ואין שום הצדקה לצפירות האזעקה, שהולידו את הרושם כאילו המחפורות הריקות מסכנות את בטחונה של ישראל.

השינוי לא נתחולל בבקעת הלבנון. התמורה מצאה את ביטויה במעורבות הסורית הישירה בנסיון לפוצץ את מטוס „אל על" ובהסלמה המילולית של התוקפנות הסורית כלפי ישראל. אך רב הספק אם בתמורה זו היה משום צידוק להפר את ההחלטה הישראלית הקודמת על שמירת הפרופיל הנמוך ביחסי הגבול עם סוריה.

שנים רבות טוותה סוריה בהסתר חוטים של הטרור האנטי־ישראלי. היא הקפידה מאוד על מניעת פעילות טרוריסטית משטחה בגולן. טביעות האצבעות הסוריות, שנחשפו בנסיון לפוצץ את מטוס „אל על", נתפרשו כאילו סוריה שינתה כיוון, כאילו היא מוכנה לבצע פעולת טרור גדולה חרף ההסתכנות בפעולת־גמול ישראלית, שיכולה להצית מלחמה. ולא היא. אין המעורבות בפעולת הטרור בלונדון מעידה על נכונות סורית להליכה למלחמה, שכן בתכנון הפעולה הטרוריסטית לא לקחה סוריה בחשבון שקשריה ייחשפו. ראש המודיעין של חיל־האויר הסורי, שתיכנן את הפעולה נגד ישראל, חשב על פעולת גמול נגד הפלת שני המטוסים הסוריים. הוא לא הניח, שהינדאוי, שהחדיר את מזוודת הנפץ, יגלה לבריטים את כל פרטי התכנון הסורי. ייתכן, שאילו ידע לא היה מסתכן בפעולה, שיכלה לגרור את סוריה למלחמה.

בניגוד לדימוי, שנוצר מן התעמולה האלימה היוצאת מדמשק, אין הצמרת הסורית ששה לעימות צבאי עם ישראל עכשיו. אומנם, יש בתוכה מי שסבור, שהפירוד בחברה הישראלית עלול לבלום פעולת גמול נרחבת. ברם, הצמרת הסורית מפוכחת דיה כדי להבין, ששום ממשלה בישראל לא תוכל לעבור לסדר־היום על פעולה שטנית של פיצוץ מטוס על מאות נוסעיו. אי לכך, יש להניח כי הסורים ביקשו להסתיר את זהותם בנסיון הזדוני זה, אך הדבר נחשף. מכל מקום, אין להסיק מכך, שהסורים דוחפים עתה לעימות צבאי כולל עם ישראל.

סימנים רבים מעידים, שהסורים שרויים למעשה בפחד מפני התלקחות מלחמתית, שבה הם עלולים להנגף. בעבר השתעשעו באשליות של מחטף קטן ברמת־הגולן, שהיה אמור להניע את המעצמות לכפות הסדר פוליטי על ישראל. אך כרגע נגוזה אשליה זו. בריה"מ טרודה בנפולת המדינית שלאחר צ'רנוביל ואילו ארה"ב עיבתה זה עתה את קשריה־שלה עם ישראל על־ידי חתימה על מיזכר ההבנה בענין תוכנית „מלחמת הכוכבים". הסורים מבינים, שבשבילם אין זו שעת־כושר לעימות צבאי. אין הם מקפלים את דגל העימות עם ישראל, שהוא בסיס האידיאולוגיה של הבעת', אך הם מבינים, שעימות זה מוכרח להישאר במטרה סופית, כחלום, ככמיהה.

מכאן, שהאינטרס של ישראל היה ונשאר לשמור על פרופיל נמוך ביחסים עם סוריה. לא להגביר מתיחויות בגבול, ולא לגרום טעויות בדמשק.

אין כל הכרח להגביר את פחדיה של סוריה על־ידי זרם הכרזות על נכונות ישראלית להדוף כל תוקפנות, כשם שאין כל צורך להרבות בהכרזות, שישראל אינה מתכוונת לתקוף את סוריה.

שתי הדרכים, הן של הכרזות־אזעקה נוכח הסכנה הסורית והן הכרזות־ארגעה, שישראל אינה מתכננת לתקוף את סוריה, מובילות למתיחות. ובאווירה הרוויה חשדות, עלולה המתיחות להביא בלא מתכוון להתלקחות.

לפתחה של ישראל רובץ הנסיון של 1973. אזעקת האביב וכל ההכנות לקדם את פני המלחמה במאי הן שהביאו להרפיה הבלתי־מוצדקת בכוננות בסתיו.

המחפורות נועדו לטנקים ואין לראות צל של טנקים כטנקים. וצה"ל ודאי יידע להתמודד עם שיפור זה במערך הסורי בלבנון, גם בלי עזרתם של צופרי האזעקה.

לאמיתו של דבר, יוכלו הסורים לטעון, שבקעת הלבנון משמשת להם בבחינת עורף־בטחון, וקשה יהיה להתעלם מטיעון זה אם יישמע במסגרת דיון אוטופי על שתי רצועות בטחון אפשריות בלבנון. אבל גם אם דיון כזה נראה רחוק, לא היה טעם להבהיל את התקשורת בעולם נוכח ההרעה ביחסי הכוחות בדרום־לבנון. לא היה טעם לקשר את כל הסימנים של הכנות סוריות לתוקפנות, שכן בחלקן היו למעשה אותות לעצבנות סורית, לפחד סורי, מפני מיתקפה ישראלית־אמריקנית. ומאחר שהסורים דיברו על התקפה ישראלית־אמריקנית רב הספק אם היה טעם להעביר את המסר המרגיע לסוריה באמצעות האמריקנים.

הסורים זוכרים, שהם קיבלו פעם מסר מרגיע באמצעות פיליפ חביב האמריקני ולמחרת היום איבדו כמאה מטוסים והושמד מערך הטילים שלהם.

מסר־ארגעה כסוג זה עלולים להגביר את החשדנות הסורית. לכן, ספק אם זהו הערוץ המתאים להביא כרגע להפגת המתיחות. השימוש בערוץ האמריקני להידברות עם סוריה עלול גם להניע את האמריקנים לנסות ולהסתייע בסובייטים. ובהסתייעות זו טמונה סכנה של מו"מ בינמעצמתי על הגולן. הויכוח על הסדר כזה מהווה לרוב כאין למדינות ערב להגביר את המתיחות, להרבות בפעולות טרור.

היום אין צורך בראיות. הכל מודים, שפירסומי המתיחות היו מיותרים ואף מזיקים. אך נראה, שוועדת החוץ והבטחון של הכנסת, בהחלטתה נגד הפירסומים, נהגה לפי הדגם השאוב מהבדיחה על שינת המלך: גדוד חיילים ניצב ליד חדרו וקורא „שקט". ההצהרות החוזרות ונשנות מפי אישים ומוסדות, שאין לישראל כוונה לתקוף את סוריה, לא זו בלבד שמעוררות חשדנות בדמשק, אלא מגבירות בה את התחושה, כאילו בהכנותיה הצבאיות היא הבהילה את ישראל. מדינות ערב ידעו עד כה, שדמשק היא החוששת מפני עימות עם ישראל, ואילו עכשיו יכולה סוריה להתעטף באיצטלה של מי שבעמידתה האיתנה הרתיעה את ישראל וארה"ב.

בוויכוח, הניטש בצמרת הסורית לקביעת הטאקטיקה של ההתמודדות עם ישראל, עלול פירוש זה לסייע לאלה הלוחצים לצעדים יותר תקיפים, הקוראים שלא להסתפק במשיכת חוטים של פעולות טרור, אלא לנקוט מיד צעדים מלחמתיים מוגבלים. הצטיירותה של ישראל כמי שנבהלת, עלולה לעודד את הדוחקים את הקץ בדמשק.

האזעקה על הכוננות הסורית הזיקה. לא פחות ממנה היתה מיותרת הארגעה הקולנית, שישראל לא תתקוף את סוריה. כל דיבור מיותר, אפילו פרשנות של שרים ואלופים. שכן הם מכניסים נפצים למעגל רווי המתח שבין ירושלים לדמשק.

שום אזהרה פומבית, או ארגעה פומבית, מפיהם של שרי הממשלה וראשי הצבא, לא תשווה לשתיקה בתועלת שמפיקה ממנה הרגיעה הקיימת בגבול ישראל־סוריה.

איזון אסטרטגי...

ת הזהות

هكذا من الأصل

صكنا من الوحل

„המרד שבדרך": מי מורד במי?

תגובות על מאמרו של עורך „מעריב" עידו דיסנצ'יק („מעריב" 2.5.86)

פרופ' דב לנדאו:

הדברים רוויים טינה והסתה

כותב פרופ' דב לנדאו מאוניברסיטת בר־אילן:

„אני אישית מתנגד להישגים באמצעות הכוח מכל הסוגים ואני בעד הסברה ובעד שכנוע. אולם, לדעתי, אני חייב להפגין ולהתקומם כאשר שוללים מציבור דתי את הרשות להפגין, כפי שהדבר קרה בפתח־תקווה. אני חושב גם, שהמאבק על ערכי הדת הוא הרבה יותר מויכוח על פרט זה או אחר מבצוות דת ישראל. המאבק מתחולל על התרבות הלאומית, אם היא תהיה לאומית־יהודית ומקורית משלנו, או אם היא תהיה שאולה ולוואנטינית, הנותנת אשלייה של תרבות ואשלייה של חופש בורא מחתא. ותשובי, שתחום זה קובע את עתיד האומה לא פחות מן הכלכלה והבטחון... חייבים להתקומם ולהתריע בכל הדרכים, אפילו נוגד הדבר את רצונו של רוב העם. סוף־סוף, זה הנושא שעליו עלו רבים על כך על המוקד. דומה, שזכות זו של התקוממות שמורה לא רק למתנגדים למלחמה בלבנון.

„מדוע אתה, מר דיסנצ'יק, מכנה את דרך ההסכמים הדמוקרטיים 'אמצעים פוליטיים בזויים' – האם כך נראית הדמוקרטיה בעיניך?... מי אמר, שמשלם המיסים חייב לממן את לימודיו של מי שלומד תנ"ך, פילוסופיה, ספרות או תלמוד באוניברסיטה ואינו חייב לממן את לימודי היהדות היסודיים, המקיפים והמעמיקים יותר, הנלמדים בישיבות? גם הציבור הדתי וכמובן, גם החרדי, משלם מיסים ואלה משמשים גם לכיסוי הוצאות של כדורגל בשבת, של תמיכות בסולל־בונה, של הצגות תיאטרון שהן מקוממות אותנו וכו'. האם מותרת המדינה על השתתפות ציבור זה במימון הוצאות שאינן לרוחו?

„אני מבקש לחלוק על כללי הדברים שבמאמרך. כתבת ש'מעריב' נרתם למאמץ ההידברות. האומנם נרתם?... לצערי עלי לציין, שמאמרך אינו תורם דבר להידברות. ההיפך הוא הנכון. דבריך חד־צדדיים, רוויי טינה ורבים בו הקטעים הקרובים להסתה. נגד הציבור הדתי והחרדי. מטאפורה כגון 'שידם תמיד בכיסנו', או 'החילוני שופך את דמו' (כאילו הדתיים ואף חרדים לא נפלו לרוב במלחמות ישראל) וכן המטאפורה 'מוצצים ללא הרף' ועוד ביטויים המעידים, שכל אותו סיום של שנאה, שאתה מכנה אותו 'מרד החילונים', כבר מצוי אצלך עמוק בלב ולא נמצא בך די כוח לרסן את הרגשות הנמוכים הללו ולא לתת להם ביטוי בפרהסיה".

כותב מר חיים ע. קוליץ:

„יעמוד עורך 'מעריב' על הברכה על כך שהעלה את הנושא הבוער לדיון פתוח בהחלטתו לרתום את עיתונו למאמץ ההידברות. לא נדון על שעון הקיץ, שאין לו ולא כלום לעניינים שבדת. נסתפק בציון העובדה, שבשנות החמישים ביטל מר בר־יהודה, איש מפ"ם, שר־הפנים דאז, את שעון הקיץ, שהיה נהוג במדינה, מאותם טעמים, שהפעם כן ביקשו להפעילו.

„בעניין השירות הצבאי: כדאי לזכור את התקנות, שהתקינו במדינות המערב, שפרחי כהונה פטורים משירות צבאי. דווקא במדינת ישראל נטלו על עצמן ישיבות ההסדר שירות צבאי וזאת כמצוות־עשה במלחמת מצווה ויישוב ארץ־ישראל. בחורי חמד אלה נושאים על שכמם עול תורה, עול דרך־ארץ ועול בטחון המדינה. הם ההולכים להתיישבות בשטחים עויינים, בתנאי חיים קשים ומהווים החלוצים האותנטיים היחידים של תקופתנו. לצערנו, הם תרמו מדמם יותר מכל בני מיגזר אחר של העם.

„ענין המענקים: תמיכת המדינה להחזקת מוסדות תורה ודת היא הכרחית. מדינת ישראל אינה מדינה בעלמא, עם שיוך מקרי ורופף לעברה ההיסטורי. השיוך הוא נטיעה, שבלי שורשים מטופחים ובלי השקייה כתמדת אין לו צמיחה. בלי מורשת אבות תשתלט המתירנות, שתתרכך היצרים האפלים להצמיח אדם־אוגאנדי־ישראלי מופקר. נכון, הצורה שבה מועברת התמיכה היא מבישה ומעליבה, אבל זו אינה תלויה בצד אחד ויש להעביר את התמיכה בצורה מכובדת.

„מוקד הבעייה הוא, כיצד יתקיים העם בישראל בחילונו. איזה דבק יחזק וידביק אותו על כל שבטיו לאחר שירוק מאחורי גבו את הדת המסורת, את מורשת הגבורה שליוותה אותו בכל דרכיו. הדתות לה שרד בתנאי גלות ולחץ מתמיד באלפיים שנות גלותו... ייתכן, שאלה השואפים לחילון העם באו מכבר למסקנה, שהעם היהודי כבר מיצה את עצמו ואת תפקידו בעולם ועליו לפנות את הזירה.

עשיה ולא ויכוח

עידו דיסנצ'יק

לפני שבועיים פירסמתי ב„מעריב" רשימה – „המרד שבדרך" – שבאה להזעיק את כולנו מפני מה שהוגדר כ„מרד של חילונים", שיתפתח לא רק למלחמת תרבות אלא גם למלחמת אחים. ברשימה זו נעשה שימוש לגיטימי בדימאגוגיה פובליציסטית מקובלת: הכללות מצד אחד והבל־טת אירועים קיצוניים מצד שני על מנת לחדד את המסר.

הרשימה עוררה תגובות בצד הדתי והחרדי של החברה בי־שראל. הם חשו, שנעשה להם עוול בתיאור הדברים וכי היה ייצוג־יתר, בלתי־הוגן, לעמדות החילוניים. חלק מן התגובות היו מקטיגוריית הגידופים והאיומים מן הסוג שאינו ראוי לת־שובה (מעניין, שאיומי חרם כלפי הכותב ועיתונו נעשו נכסי צאן ברזל של מי שאינם מסכימים עם דיעה – ואין הדברים אמורים בדתיים וחרדים בלבד).

היות וכוונת המאמר היתה להזעיק ולעורר את עצמנו מאדישות כלפי הסכנה הטמונה במרירות המצטברת אצל חילוניים למול נסיונותיהם הבלתי־פוסקים של עסקני הדת להכתיב להם נוהגי חיים, אנו מביאים היום אסו־פה של תגובות, השוללות את מה שנאמר ברשימה ההיא. במ־יוחד אמורים הדברים בתגובות הבאות לסתור טיעונים שהיו בה.

אבל הרשימה התכוונה לא לעורר ויכוח אלא לתמרץ עשייה של הידברות, תוך מאמץ למצוא דרכים לדו־קיום בשלום, בכ־בוד הדדי והתחשבות הדדית. אינני בטוח, שתגובות אלה אכן מספקות את הצורך הזה, אבל גם זו התחלה ונותר רק לקוות, כי לדברים יהיה המשך במישור לאומי ואפילו במישור יהודי־בינלאומי ואז אולי נצליח לעלות על דרך חיים משותפת, שת־היה מקובלת על הכל.

השר יוסף שפירא:

הכיפות הסרוגות בשירות צה"ל

מר יוסף (יוסק'ה) שפירא, השר בממשלה מטעם „מורשה", סבור, כי מאמרו של עורך „מעריב" „מהווה מעין הסתה נגד כל היהדות הדתית".

שואל השר שפירא: „האם בגלל עשרות אלפים איש, הפטורים משירות צבאי, יצא הקצף על העדה כולה? הרי דווקא אנשי הכיפה הסרוגה רואים בשירות בצה"ל מצווה וקדושה... זאת ועוד: מה אתה מעדיף – חייל ביחידה קרבית, שמיד אחרי שירותו הצבאי לוקח את מטלטליו ויורד לגולה, או חרדי שאינו משרת שירות סדיר אלא רק שירות מילואים (וכך עושים 90% מן החרדים) תשאר לחיות בארץ ומקים בה משפחה ברוכת ילדים. אולי יש כאלה (ואני כציוני מתנגד לדרכם) צד טובה צד של זכות?

„גם אסור שניתפס להכללות. האם באמת כל החרדים זורקים אבנים כאשר 'החילוני' רוצה לבוא לשבת לביתו? האם כל החרדים שורפים תחנות אוטובוסים?... אכן, אמת נכון הדבר, שהציבור הדתי כולו מתנגד לפתיחת בתי־קולנוע בשבת בפתח־תקווה ולהפעלת הרכבל בחיפה בשבת ולפתיחת האיצטדיונים בשבת ובטוחני, שגם רוב הציבור המסורתי שותף להרגשה זו. אני רוצה לגלות 'סוד': רוב המפגינים בפתח־תקווה הם בעלי כיפה סרוגה. בשבת האחרונה הפגינו שם לא רק חרדים אלא גם ובעיקר אקדמאים, מרצים באוניברסיטאות, יוצאי ארצות המערב, התופסים עמדות בכירות במוסדות מחקר החרושת, וזאת כדי להוכיח, שבשאלת קולנוע 'היכל' מאוחדים כל החוגים הדתיים.

„לדידו של עידו דיסנצ'יק, חבר מועצת עיר, ראש עיר, חבר־כנסת ושר שאינם דתיים, הם נאמנים, בעלי ערכים, בעלי עקרונות. הם אינם חושבים חס וחלילה על עצמם ולא על מפלגותיהם וכבודם. רק 'העסקנים הדתיים' הם העושים את שררותם קרדום לחפור בה וזו פרנסתם. עד כדי כך לא נזהר עורך 'מעריב' בלשונו, שהוא מרשה לעצמו 'לעודד' את הציבור החילוני לאכול פיתות בפסח ברייש גלי ולפתוח עוד בתי קולנוע בשבת כדי 'להראות להם'... כיצד מרשה לעצמו מר דיסנצ'יק להטיל דופי בציבור כה גדול, שחלקו וזכותו בבנין הארץ והמדינה בוודאי אינו נופל מזה של עורך 'מעריב'?"

מר יהושע אדלר מירושלים, המציין כי „לא חרדי אנכי ואפילו לא אורתודוכסי אלא מסורתי־קונסרבטיבי, שומר שבת וכשרות ומתפלל כל יום", כבא במכתבו דוגמות להוסר סובלנות של חילוניים כלפי דתיים ומסורתיים.

כותב מר אדלר: „אני מביא דוגמות מן הצבא דווקא, כי מר דיסנצ'יק מתרעם שכאילו רק החילוניים הם ששופכים את דמם בעד העם והמדינה. ואני שואל: מדוע בתקופה, שאני משרת במילואים החבר'ה שמתגוררים אתי בחדר משחקים בקלפים, מעשנים, שומעים רדיו ובקיצור – מחללים את השבת בנוכחותי ומפריעים לי לשמור את יום המנוחה? למה כאשר בתי היתה בצבא הכריחו אותה פעם לנסוע בשבת ללא צורך דחוף? למה בפורים שעבר, כאשר בני, שמשרת בצנחנים, רצה לשמוע את קריאת המגילה, סידרו להם תרגיל ולא השאירו זמן להתארגן כדי לקיים מצוות קריאת המגילה? למה כאשר בני עבד במו ידיו יום שלם כדי להכשיר את מטבח יחידתו לקראת הפסח, באו החילוניים והכניסו לשם אוכל חמץ כבר ביום הראשון? למה כאשר חיילים שומרי מסורת רוצים להקשיב לקריאת ההגדה בליל הסדר, מפטפטים החילוניים ביניהם ומתחילים לאכול? איפה הסובלנות של החילוניים? האם מר דיסנצ'יק באמת חושב, שיהודי חרדי ירצה אי־פעם להיכנס לצבא כזה? אולי הפתרון הוא להקים יחידות נפרדות לחילונים ודתיים? לכן, לפני שדורשים מן החרדים לשנות את דרכם צריכים לדרוש מן המחנה החילוני להיות יותר סובלני".

הרב שמואל חפר:

להתרכז במציאת המכנה המשותף

הרב שמואל חפר, מנהל הסמינר למורות „בית רבקה" בכפר חב"ד, כותב:

„ההבדלים בתפיסת מהות החיים היהודיים היו מאז ומתמיד בין הציבור הדתי והלא־דתי והבדלים אלה קיבלו ביטוי פולמוסי בצורת מאבקים פוליטיים או חברתיים מאז קום המדינה וטרום המדינה, אך מעולם לא הידרדרו לשפל כמו עתה. האם הציבור הדתי יותר מיליטנטי היום מאשר לפני שלושים שנה? – לא. גם או היו דרישות במסגרת הסכמים פוליטיים. רק הגישה של המנהיגות היתה אחרת, כי בתוך־תוכו רצה כל אחד מן המנהיגים הפוליטיים את הצביון של מדינה 'יהודית' עם 'הסממנים' הנוחים לו, אך קונסנסוס ברור לגבי המדינה שהיא יהודית – היה. השינוי חל דווקא אצל הציבור הלא־דתי. הוא איבד בחלקו את זהותו הלאומית ותוהה היום על זכותו על הארץ הזאת וכן על מהותנו היהודית ומכאן ההשלכה להתייחסותו אל הציבור הדתי, כגוף שמונע ממנו את 'תענוגות העולם הזה', כפי שהדבר בא לידי ביטוי במאמרו של עורך 'מעריב'.

„הנני יהודי חרדי, ששירת בצה"ל כ־35 שנה ועד לפני שנה, עת שהודרתי מטעמי גיל. אף אחד לא שפך את דמו במקומי או למעני, כפי שלא טענתי את הטענה הזאת בהיותי חייל קרבי כלפי אלה ששירתו ביחידות עורפיות... התפקיד של שמירת הגחלת היהודית לאחר חורבן יהדות אירופה הוא לא פחות חשוב מכל תפקיד אחר וגם דוד בן־גוריון הכיר בעובדה זאת ונתן הסכמתו לפטור בני הישיבות משירות צבאי.

„למרות שבאחרונה נתפרסמו הרבה מאמרים מסוג מאמרו של עורך 'מעריב', ב'על המשמר', 'הארץ' וכו', לא מצאתי לנכון להגיב עליהם, אך מתוך רחשי כבוד לעתון 'מעריב' והקו שייצג בעבר, שהיה תמיד מלווה ביחס אוהד למסורת היהודית וזכותו של העם היהודי על ארץ־ישראל, מצאתי לנכון לפנות אליך בבקשה לחדול לקרוא ל'מרד'. אולי כדאי להתרכז במציאת 'המכנה המשותף', שיאפשר את קיומנו יהודים כיהודים, מאשר הסתה שאין בה תועלת, פרט לנזק הרב שגורמת בנפש אלה המושפעים מתוכנו".

מר א. ברגמן מתל־אביב כותב:

„מעולם לא שמעתי, שרוב מורד במיעוט. המרד הוא הרי של מיעוט נגד רוב, החלש נגד החזק. ואתם, החילוניים, מהווים את הרוב ואת הכוח. קיום הסטטוס־קוו וחוקי המדינה בכוחכם הוא. אם כבר למרוד, הרי צריכים לעשות זאת הדתיים נגד החילוניים וזה תלוי בהתנהגותכם.

„מעולם לא ביטא עורך כלשהו של 'מעריב' ביטויים מזעזעים כמו 'ידם תמיד בכיסנו', 'החילוני שופך את דמו והחרדי פטור מבכך', 'החילוני שופך זיעתו לפרנס את משפחתו וגם לממן לומדי תורה' ו'העסקנים הדתיים, בעיקר החרדיים, המתפרנסים מהכספים שהם מוצצים ללא הרף'. כדי שתבין עד כמה מזעזע הדבר, אנא הכנס במקום המלים דתי וחרדי את המלה יהודי ותחת המלה חילוני את המלה גוי ותגיע לסיטואציה המזעזעת, שאותם ביטויים וטענות הושמעו בכל הדורות שהיהודים גלו מארצם. וכשם שהטענות שהשמיעו הגויים בחלקן לא היו נכונות ובחלקן נכונות, אבל נבעו מתוך אילוצים, שהגויים אילצו את היהודים ללכת באותה דרך לא יפה בחוקיהם וברדיפותיהם. כך טענותיך במאמרך הנ"ל בחלקן הגדול אינן נכונות ואותן שנכונות, אתם החילוניים גרמתם לכך.

„מדוע לדעתך מאלצים החילוניים ומשפילים את הדתיים והחרדיים למצוץ את הכספים המגיעים לילדיהם, הלומדים תורת ישראל במדינת ישראל ולא מזרימים להם זאת בדרך חוקית ונורמלית, כפי שמקבלים הסטודנטים החילוניים? מדוע לדעתך עוברים החילוניים על חוקי המדינה בעסקי ובזדון ורומסים לדוגמה את חוקי המנוחה בשבת ובחגים ולא המשטרה ולא היועץ המשפטי לא נוקפים אצבע? בכך הם מאלצים את הדתיים, שהסהם יהיו המגינים על חוקים אלה. מדוע כשאתה נוגע בבעייה היהודית־ערבית הנך מתייחס בצורה קורקטית ויפה ומנסה להבין את הצד הערבי, המאבק שהוא מקופח. וכשאתה נוגע בבעייה הדתית־חילונית אתה מתקיף וממריד, כי אתה מאמין שאתה הוא המקופח הבלעדי".

„ברור, שההידברות בין דתיים לחילוניים צריכה להתקיים מידית ובכל עת. אבל איזה ערך יש להידברות זו כשאתה, החילוני, קודם שובר את המוסכמות ופותח בתי קולנוע בשבת ואחר־כך אתה בא בטענה, שאין עם מי לדבר".

מיכאל רז מנתניה סבור, כי עורך „מעריב" מתעלם כליל מהזכות שניתנה ליהודים על ארץ־ישראל, בתנאי שיקיימו את התורה, היינו, לימוד התורה, כי אחרת „תקיא הארץ אתכם". כלומר, הפרת התורה גוררת סאנקציות.

הכותב סבור, כי מי שנפגע במדינת ישראל היו והינם הדתיים. „גניבת ילדי תימן מוכיחה מה יכולה לעולל מדינה יהודית לאזרחיה. זה לא קרה בתימן או ברוסיה. כן, כשרצה בן־גוריון למצוא את יוסל'ה שחוטף, שנלקח בידי סבו לחינוך דתי, הופעל השב"כ והמאמצים הרבים למצוא את הילד נשאו פרי. לא כן קרה כשנגנבו מאות ילדים ממשפחות דתיות. הרס הדת במחנות העולים בשנות החמישים הצמיח דור של עשרות אלפי פושעים, שצמחו על חממת הרס הדת. שר־המשטרה הראשון של מדינת ישראל, בכור שטרית ז"ל, אמר: 'אחוז הפשיעה בקרב הנוער הדתי הוא אפסי'. החינוך השמאלי הצמיח את המרגלים אריב, ודה, בר, כהן וסיטה. נטורי קרתא, המתנגדים למדינה בבנין הריסת הדת, לא תרמו ולו גם מרגל אחד.

„'המרד שבדרך' פרץ כבר בשנת 1924, כשנרצח יהודי דתי ששמו דהאן בידי 'ההגנה' בירושלים. הבלתי־סובלנים הם החילוניים. 'הסיזון', 'ההוצאות להורג' והרציחות העיוניים היו מעשי ידיהם של חוגים חילוניים בלבד. תארו לעצמכם מה היה קורה אילו נקמו החוגים הדתיים את רצח דהאן.

„אתם, החילוניים, אינכם נאבקים נגד מחוללים קיצוניים. כאשר רבבות משוחררי צה"ל יורדים מן הארץ, כהה, ומאידך קיימות אדמות־מדינה, שאפשר היה לחלקן למשוחררי צה"ל, הרי שחלקם היה נשאר ובונה את ביתו על אדמות אלה. האם בשעת מיבחן יילחמו האדמות?

„עורך 'מעריב' רואה רק את 'הצרה הדתית', אבל מתעלם כן המוקשים החילוניים, המתפרצים וגורמים את עליית הפשיעה, הסמים, הירידה ומכירת הנשק לערבים, להפלות ולמיעוט ילודה אצל החילונים. כל הדברים האלה נעשים אך ורק בידי חילונים. 'הפשע' של העסקנים הדתיים הוא, שהם אינם מוכנים להמשיך ולהדוס עוד חלקת טובות בעם ולהלחם למען השגת תקציבים לחינוך דתי".

תלמיד ישיבה:

„האלימות החרדית" – מיעוט שולי

כותב תלמיד־ישיבה מפתח־תקווה, המבקש להזדהות רק בראשי התיבות מ.ש. (שמו המלא שמור במערכת):

„הדבר השנוא עלי ביותר הוא ארסיות מיתממת. משפטים כמו 'יש דתיים יפים וטובים' או 'ישנם שומרי מצווה שפויים' משתייכים לסוג הזה. הם לקוחים מתוך מאמרו של מר דיסנצ'יק 'המרד שבדרך'. כלומר, אומנם רוב הציבור החרדי הוא חוליגני, זורק אבנים, פרוץ ומכוער, אך אל יאוש, יש פה ושם דתיים (אולי חרדים אין) יפים, טובים והעיקר – שפויים. במאמרו מתלונן הכותב על הקיטוב המחריף בין דתיים לחילוניים, אך בד־בבד תוקף בחריפות את הדתיים ובמיוחד את עסקני הדת.

„השירות הצבאי: הטענה, שהחרדים פטורים משירות צבאי היא אחד השקרים העתיקים, שעל פרסומם שוקדים כלי התקשורת והגיע הזמן לנפץ אותו אחת ולתמיד. המציאות היא, שכל בחור ישיבה נרשם, עובר בדיקות רפואיות ונפתח לו תיק בלשכת הגיוס. הוא מקבל דחייה וחייב להתייצב ולחדש אותה מדי שנה. כאשר הוא מסיים את לימודיו הוא מתגייס לצה"ל לפי הקריטריונים המקובלים ולאחר שחרורו הוא משרת במילואים כמו כל אחד אחר. ממה, לדוגמה, מורכבת החברה קרישא הצבאית אם לא מבני ישיבות? יש לציין, שדחייה כזאת מקבלים גם רבים אחרים, כמו מדריכי תנועות נוער וספורטאים.

„עוד שקר הוא הטענה, שהחילוני עובד גם כדי לממן אותם לומדי תורה, שאינם מקיימים חובותיהם למדינה'. רבבות מפרנסים דתיים משלשלים לקופת המדינה סכומים אדירים מדי חודש ולאן הולכים כספים אלה? כדי לממן מחזות זוועה של חנוך לוין, המציגים יהודי שותף ערבי באיסם של נרות שבת; כדי לממן ספורטאים, המביאים למדינה רק ביזיונות; כדי לממן בתי תרבות הפתוחים בשבת; כדי לממן את קופת־חולים וסולל־בונה. במלים אחרות: כאשר הדתי שופך את זיעתו לפרנס את משפחתו הוא עובד גם כדי לממן מוסדות שהוא מתנגד להם בחריפות ומפעלים כושלים של מפלגה, שמצעה מותר להלוסין את הדת היהודית. כן, נכון, נתח שולי מגיע גם לבתי־ספר דתיים ולישיבות, אך הקיפוח של מוסדות החינוך הדתיים משווע. נורא מכל מצבם של בתי־הספר של החינוך העצמאי.

„'האלימות החרדית': ובכן, קל מאוד להיתפס למיעוט שולי, המורכב ברובו מילדים ולהתעלם מהעובדה, שרבנים מכל גוני היהדות הדתית והחרדית מתנגדים למעשים אלה ומוקיעים אותם. לעומת זאת, הידוע לך שכבן ישיבה אינני יכול לעבור במידרחוב בן־יהודה בירושלים, למשל, בלי שיזרקו לעברי הערות לגלגניות? אם אין נטפלים לכובע שלי אני יודע שיצאתי בזול. האם ידוע לך, שבהיותי ילד סבלתי כמה פעמים מכות ודחיפות של בחורים חילוניים (אלה המתורבתים, שאינם שורפים תחנות) רק בגלל הכיפה שעל ראשי?

„הנסיון להציג את אכילת הפיתות בפסח כביטוי למרד חילוני הוא נואל ומגוחך... למה שלא יאכלו פיתות? האם מישהו הסביר להם למה לא? במקום להכניס קצת לימודי יהדות לתוכנית הלימודים, טרוד שר־החינוך בארגון מיפגשים עם נוער ערבי.

„נכון, החרדים אינם רוצים לדבר, כשום שאין להם עם מי לדבר. משום שנמאס עליהם הם אינם מסוגלים להילחם בנגנון המשומן של כלי התקשורת, המסלף את דמותם, מכפיש את שמם ומסמיך אותם כמעט מדי יום. כל עוד יימשך המצב, שבו מכל לבלר בתחיל מרשה לעצמו לשלוח את עטו בחרדים, בלי לבדוק את העובדות... הקיטוב יילך ויגבר".

כותב אריה טהורי מבת־ים:

„תיתי לו למר עידו דיסנצ'יק על נסיונו הזהיר להבחין בין 'דתיים יפים וטובים' לבין 'אלה המשניאים את הדת'. ובכלל, כל הרשימה 'כבודה במקומה'. אלא 'לפום חורפתא שבשתא'. מחריפות המאמר נולדו גם אי־אלה שיבושים, שעליהם נעמוד בקצרה:

„האיבה היא היסטורית בין החילוני לחרד. החרדים אמונים על אהבת ישראל וכל הייסורים שהם מנסים לכפות על החילונים נובעים רק מדאגה ל'נפשם הדוויה'. הם מאמצים מאמרי חז"ל רבים, שלפיהם גם 'פושעי ישראל מלאים מצוות כרימון' וכדומה.

„לעומת זאת, מגלים החרדים איבה גלויה כלפי המחנה הדתי־לאומי מאז ימיו של הרב א. י. הכהן קוק לפני ששים שנה – הדברים ידועים.

„אין לכלול ב'חבילה' אחת נושאי כפייה שונים. זריקת אבנים בשבת נעשית בידי פרחחים 'דתיים' מופקרים, המודרכים גם על־ידי רבני נטורי־קרתא המתחתים. תמונות 'פיגול', זימה ופורנוגראפיה בחוצות קריה בירושלים עיר הקודש, במקום שבו מסתובבים מאות חרדים, נחשבת לפעילות פרובוקאטיבית, אשר גם אם אינה מצדיקה שריפת תחנות, היא מהווה 'הזמנה' למעשים מעין אלה נגד תמונות התועבה. התחבורה ציבורית בשבת מהווה פגיעה בצביון הדתי־לאומי של מדינת היהודים ולאו דווקא בדת ישראל. לעומת זאת, נסיון החרדים לכוף נושאים דתיים 'טהורים', כגון ביטול חפירות ארכיאולוגיות, איסור נתיחת מתים והשתלת איברים, ביטול שעון קיץ וכדומה, הם נושאים שגם מבחינה דתית באורה אין לתת לחרדים להשתלט עליהם.

„חשוב לשתף במאבק נגד הכפייה הדתית גם ובעיקר חוגים דתיים־נאורים, כאשר החוגים החילוניים־נאורים מגלים נכונות והבנה לאימוץ הנושאים הדתיים־לאומיים, היינו, הצביון היהודי בפרהסיה, בערכים לאומיים.

כותבת גב' רחל ביתרדין:

„רוב הציבור הדתי הוא ציבור הרוצה להיות באחוה עם החילוניים ורוצה להרגיש את הכבוד הראוי למי שגר בארץ־ישראל. פעמים נשאלת אצלי השאלה – מה הועלנו אם גם במדינה יהודית, עם שלטון יהודי, לא מכבדים את רצונו של היהודי, השואף להיות ברוח התורה? מה הועלנו, אם יש מבזים בעם היהודי, המתקיפים את דתם בקנאות, כדת פרימיטיבית שיש לעוקרה?

„אולי חטאנו בשכחה. אולי דרוש עוד חשבון־נפש – לפני המרד. אני מקווה, שאולי דברים אלה ישנו במעט. שאולי נראה צורך בהידברות בסובלנות, הראויה לשמה. שאולי נסיק מכך, שחובה עלינו להוכיח גם לדור הצעיר את המורשת היפה והעשירה שלו. ושאולי, אולי עוד נבין – שאנו אחים עם גורל אחד".

עמנואל שינוור: ליהדות

לורד

סקו

מאת

המרגל עשה לאשתו „פנסים" בעיניים

מאת רות מרקוס,
סופרת „וושינגטון פוסט",
סן פרנסיסקו, מיוחד ל„מעריב"

גרושתו של המרגל ג'ון אנתוני ווקר העידה השבוע, כי אמרה לנאשם בריגול ג'רי אלפרד ויטוורת כבר ב־1973 שהיא יודעת כי בעלה מגייס אותו לרגל. לדבריה, הזהירה אותו כי „אין לבטוח" בג'ון ווקר.

בעדות מרגשת, שנמשכה שלושת רבעי שעה, על חייה כאשת מרגל לטובת ברית־המועצות, אמרה ברברה ג'וי קרולי ווקר, כי ג'ון ווקר עשה לה „שני פנסים בעיניים" כאשר האשימה אותו בריגול. היא סיפרה גם כיצד נתלוותה אליו כאשר העביר מסמכים מסווגים, כדי להוכיח „עד כמה אני אוהבת אותו". היא תיארה שנים של יסורים והתלבטויות עד שהחליטה להסגיר את בעלה.

בהעידה השבוע במשפט הריגול של ויטוורת בסן־פרנסיסקו, אמרה ברברה ווקר כי הבטיחה לו זמן קצר לפני גירושיה מג'ון ווקר ב־1976, כי אין בכוונתה לחשוף את בעלה. „הוא שאל אותי אם אסגיר אותו (את ווקר), ועניתי שאני לא מחפשת נקמה", אמרה.

ברברה ווקר, בת 48, זבנית מדניס, מסצ'וסטס, התייפחה במשך חלק גדול מעדותה. בנקודה מסויימת עזבה בבריצה את אולם בית המשפט, בהסבירה: „אני מצטערת, אני מרגישה בחילה".

היא העידה, כי בשיחת טלפון באפריל 1985 – חודש לפני מעצרו של ג'ון ווקר – התרברב בעלה־לשעבר כי ייהפך לאישיות מפורסמת אם תחשוף אותו. הוא הבטיח לה כי בנם, איש חיל הים מייקל לנס ווקר, לא היה מעורב ברשת הריגול.

מייקל ווקר, בן 23, שדומה לאמו דימיון מדהים, הודה באשמת ריגול יחד עם אביו, לפני בית משפט פדראלי בבולטימור, ב־28 באוקטובר.

במסיבת עתונאים שקיימה לאחר מכן עם פרקליטה, אלברט ג'ונסון, אמרה ברברה ווקר כי לא היתה מודיעה לאף־בי־איי על פעולות הריגול של בעלה אילו ידעה כי גם בנה מעורב בהן.

„אני עדיין לא מסוגלת להתמודד עם מעצרו של בני", אמרה. „קשה לי לדבר על זה".

ברברה ווקר העידה, כי כאשר סיפרה על פעולות הריגול של בעלה לגיסה, ארתור ג'יימס ווקר, הוא אמר לה כי ב־1968 היה הוא עצמו מעורב בריגול בזמן ששירת בצי בגרוטון, קונטיקט.

ארתור ווקר הורשע בריגול באוגוסט שעבר. ג'ון ווקר העיד בשבוע שעבר, כי אחיו הצטרף לרשת הריגול ב־1980.

ברברה ווקר תיארה את הרגע שבו ניצבה לפני בעלה כשבידיה ראיות על פעולות הריגול שלו ב־1968, השנה שבה החל לעסוק בריגול, לאחר שחיטטה בשולחן־הכתיבה שלו. לדבריה, הוא „היכה אותי בפנים פעמיים או שלוש", ועשה לה „שני פנסים בעיניים".

„האם סיפרת לשלטונות?" שאל אותה בחקירה הנגדית פרקליט ההגנה, טוני טאמבורלו.

„חשבתי על זה", אמרה ווקר, הדמעות חונקות את גרונה. „ניסיתי להתקשר לאף־בי־איי, אבל לא יכולתי".

ווקר אמר, כי היא ניסתה להתקשר לאף־בי־איי עוד כמה פעמים בשנים שלאחר מכן. פעם אחת, סיפרה, היא הצליחה ליצור קשר, אבל ניתקה כאשר נאמר לה כי הבולשת לא תוכל לספק „הגנה" לאדם שחושף מרגל.

„דאגתי שאם משהו יקרה לי, לא יהיה מי שידאג לילדים", אמרה. בני הזוג ווקר הולידו ארבעה ילדים ב־19 שנות נישואיהם. לצורך עדותה במשפט השבוע קיבלה ברברה ווקר חסינות מפני תביעה.

בעדותו נגד ויטוורת, עמיתו־לשעבר לשירות בצי וידידו הטוב ביותר, חזר ג'ון ווקר וכינה את גרושתו „מלשינה", ו„אלכוהוליסטית", והכחיש כי היכה אותה. בעדותה השבוע אמרה ברברה ווקר, כי התחילה לשתות לשכרה רק אחרי שגילתה כי בעלה מרגל.

עדותה של ברברה ווקר שונה מזו של בעלה לשעבר גם במספר נקודות אחרות. העיקרית היא, שג'ון ווקר העיד כי העלה במישרין את ענין הריגול באוזני ויטוורת ב־1974, לאחר שבחן אותו במשך כמה שנים כדי לראות אם הוא מושחת במידה מספקת. ברברה ווקר אמרה כי דיברה עם ויטוורת על גיוסו בידי ג'ון ווקר כבר ב־1973.

ויטוורת, בן 46, לשעבר מומחה לתקשורת בשירות הצי, מואשם בקשירת קשר, יחד עם ווקר, לרגל למען הסובייטים, החל ב־1974 וכלה במאסרו של ווקר במאי שעבר. לפי ההאשמות קיבל ויטוורת 332,000 דולר בעד חלקו במה שנחשב בעיני השלטונות לפרשת הריגול שגרמה את הנזק הבטחוני הגדול ביותר לארצות־הברית בעשרות השנים האחרונות.

עמנואל שינוול: ליהודים אסור לעולם להיכנע לרוצחים

לורד שינוול: ויסקי סקוטי, כבוד יהודי

מאת י. פינקלסטון,
סופר „מעריב" בלונדון

את עמנואל (מני) שינוול המופלא, הפוליטיקאי הססגוני ביותר של בריטניה, שנפטר השבוע בגיל 101, פגשתי לפני שנים אחדות בארוחת ערב שבה היה שינוול הנואם הראשי.

לפתע הבחנתי שהמארגנים מתרוצצים באולם בדאגה. הלורד שינוול היה שמוט בכסאו, בקושי נושם. הם חששו שהוא גוסס, או שמא כבר מת. אז הגה מישהו מחשבה מבריקה. הוא נזכר באמונתו החזקה של הלורד בסגולותיו של הוויסקי, שנהג לשאת עמו תמיד לפרלמנט. מיד נמצא בקבוק והועבר לידי שינוול.

הלורד הישיש התעורר באורח־פלא, חייך, ומיד היה ערני להלוטין. תוך דקות קם על רגליו ונשא נאום מבריק, שתודות לו גוייסו אלפי לי"ש.

גם כשהיה על ערש דווי, ביקש כוסית וויסקי והלך לעולמו בחיוך על השפתיים, לא לפני שאמר „שתיתי די".

פעם עורר הלורד סנסציה כאשר הציע כי וויסקי ייכלל במבחר התרופות הניתנות לפי מירשם בידי שירות הבריאות הממלכתי. הוא ייחס את אריכות ימיו למשקה זה וכינה אותו „התרופה הטובה ביותר בעולם". בקבוק וויסקי שכן דרך קבע בתאו בפרלמנט, „כדי שאוכל ללגום טיפונת כל אימת שארצה – בערך כל ארבע שעות, אם לדייק".

במשך 86 שנה הוא היה גם מעשן מקטרת מושבע, וזכה לתואר „המקטרן של המאה" – בדיחה על חשבון מי שטענו כי שתיה ועישון מקצרים את חייו של אדם. קריקטורה מוצלחת שהופיעה לאחר מותו הראתה אותו מת, חיוך על פניו, והוא שאומר לבנו הקשיש: „הזהרתי אותו שהטיפה המרה תתנקם בו בסוף".

אבל לורד עמנואל שינוול, או מני, כפי שהכירוהו הבריטים, לא היה, כמר בן, שתיין כבד. למעשה שימש לו הוויסקי סם־מעורר מתון. מוחו היה צלול עד יומו האחרון. בן 100, נאם לפני הפרלמנט בלי להיעזר ברשימות כלשהן – האיש הקשיש ביותר שעשה זאת אי פעם.

לשונו היתה חדה, והתקפותיו היו מסוגלות להיות ארסיות מאוד. חרף זאת, הוא היה הדמות הנערצת ביותר, ואפילו אהובה, בקרב מריבאי בריטניה.

כל ימי חייו הארוכים היה לוחם. הוא השתמש בכשרון הנאום המופלא שלו להשיג תוצאות.

הוא נולד ברובע הדל ביותר של לונדון, אחד מ־13 ילדיו של חייט יהודי עני, שנאלץ לצאת עם משפחתו לגלאזגו בחיפוש אחר עבודה כאשר מני עדיין היה ילד. מכאן נובעת העובדה, שהוא, לונדוני, דיבר במבטא סקוטי.

הקאריירה הפוליטית שלו החלה בעונש של ששה חודשי מאסר על ארגון שביתת ימאים בגלאזגו. הוא עזב את בית הספר בגיל 11, חי בתנאי עוני קשים בפרברים המזוהמים באזור גלאזגו ונישא בגיל 18 לראשונה מבין שלוש הנשים שהיה עתיד לקבור.

> בן מאה עוד נאם בפרלמנט בלי להיעזר ברשימות □ בן מאה ואחת הלך לעולמו בחיוך אחרי שלגם מן הוויסקי החביב עליו □ לשונו היתה חדה וציר אנטישמי אף טעם את נחת זרועו

אבל נאומיו הנוקבים ויכולתו לקנות את לב ההמונים במלים הביאו אותו עד לפרלמנט, מטעם הפלג הסקוטי של מפלגת הלייבור. לא חלף זמן רב עד שהורגשה נוכחותו. כאשר ציר שמרני אנטישמי קרא לעברו „חזור לפולין", ניגש אליו שינוול והכה בו. רק לאחר מכן נודע לו, שהאיש היה אלוף איגרוף.

כאשר זכתה מפלגת הלייבור בבחירות הכלליות ב־1945, מינה אותו אטלי לשר המכרות. שינוול הואשם – ולא בצדק – במחסור, כאשר החורף הקר והגרוע מכל מנע מן הרכבות מלהביא פחם מהמכרות, המדינה כמעט שותקה כליל. אבל מני המשיך בדרכו, נתמנה לשר ההגנה, וקיבל שבחים גדולים מווינסטון צ'רצ'יל על הפאטריוטיות שלו.

אנשים הופתעו בין היתר לראות שהוא מסתדר יפה כל־כך עם הפילדמרשל מונטגומרי הקשה והיהיר. אבל נראה שפשוט נוצרה הבנה בין שני „טיפוסים" מיוחדים במינם.

תמיד היה מוכן למאבק, וידע לשנוא. קטן וקפיצי, היה שינוול תוקף את יריביו בלשונו החדה, כאילו נלחם בהם בזירה.

תמיד היה עצמאי. בעוד שאר חברי הלייבור התנגדו למלחמת קדש ב־1956, מני תמך בה. בעוד הלייבור התנגד למלחמת פוקלנד ב־1982, מני קרא „הבה נמשיך בלחימה, ולעזאזל עם ההוצאות". הוא היה חובב מושבע של איגרוף, ואהב להצטלם עם אלופי איגרוף גדולים, בהיותו במשך שנים רבות נשיא מועדון הספורט העולמי. הוא אף תקף בלי רחם את חברתו למפלגת הלייבור, ד"ר אדית סאמרסקיל, שביקשה לאסור על האיגרוף.

חברו הטוב, לורד בותבי, אומר שמני היה קצת גאוותן, אולם מוסיף מיד, כי היו לו סיבות רבות להיות מרוצה מעצמו. בותבי מאמין גם כי היותו יהודי, השורשים הפולניים־רוסיים שלו, עמדו בדרכו לצמרת ממש. למני, אומר בותבי, היה מזג חם. הוא לא היה יהודי מאמין או פעיל, אולם הוא ניחן בהחלטיות של יהודי בגולה.

אולם מני עצמו אמר כי למעשה לא רצה להיות ראש ממשלה, משום שזה היה עולה לו בעצמאותו. והוא היה לדובר היעיל ביותר בפרלמנט בזכות ישראל. המלים המתונות, הנהוגות בדרך כלל בפרלמנט, לא הלמו אותו. כאשר כמה מאויבי ישראל הידועים פתחו בהתקפותיהם הארסיות, מני תמיד השיב מלחמה שערה, בשנינות שתמיד הרגיזה אותם מאוד, אך היקנתה לו את אהדת הבית.

כאשר התקיימה הפגנה נגד אש"ף, מני עורר את הקהל ומצא בדיוק את המלים הנכונות, באומרו כי ליהודים אסור לעולם להיכנע לרוצחים.

הוא היה פעיל למען ביטול בית הלורדים, אולם קיבל בעצמו תואר אצולה ב־1970, והיה לדובר הבולט ביותר בבית. לכבוד יום־הולדתו המאה התקיימה ישיבה מיוחדת, שבה נשא נאום בליישכה. „הוא נתן לכולנו הרגשה שאנחנו צעירים", אמר לורד וויטלאו.

„נולדתי להיות פעיל, מורד, מיטרד ארוך", אמר מני על עצמו. למרבה הפרדוקס, הציבור הבריטי, תומכי הלייבור, השמרנים והליבראלים כאחד, למדו לאהוב אותו. לאהוב את לשונו החדה, את ההומור שלו, את העקשנות שלו, אבל מעל הכל – את העובדה, שבתקופה של אנשים קטנים ואפרוריים, הוא היה ענק ססגוני, לוחם למען מטרות טובות, באומץ־לב של אריה ובאמונות מוחלטות של אנגלי טוב ויהודי טוב.

בלי מני, בריטניה, יהודי העולם, העולם, חסרים הרבה. נרים כוסית – של וויסקי, כמובן – לכבוד דמות דגולה זאת, שידעה לסיים את המאבקים הגדולים ביותר בחיוך על השפתיים.

هكذا من الاصل

סימני נפט

יואב שנצר ויורם נאמן

מחריף המשבר במושבים:

גם הכפר של רפי נלסון נקלע לקשיים

המשבר הפוקד את התושבים ברחבי הארץ פגע גם בכפר של רפי נלסון. כתבנו שסייר במקום חשף תמונה עגומה: מה שהיה פעם כפר מצליח ומשגשג, הפך למקום קודר ומדכא. התושבים מובטלים, רובצים באפס מעשה על האדמה ומוצאים מפלט באלכוהול. רבים מהם נותרו ללא כסות לעורם, ונראה שאיבדו כל עניין בשיקום עתידם.

שליחנו תמנון קפל־יוק נפגש עם שרידי קהילת צ'רנוביל

– תמנון קפל־יוק, צ'רנוביל –

אמש הגעתי לעיר צ'רנוביל, בעזרת דרכון קובאני, כדי להתחקות אחר שרידי הקהילה היהודית במקום. מיד כשה־געתי לעיר ביקשתי מנהג מונית להוביל אותי לבית הכנ־סת היהודי העתיק. הנהג הזוויר ואמר לי – אני מצטער, אבל בית הכנסת איננו. פרצתי בבכי. מה נורא כוחה של האנרגיה האטומית. שאלתי את הנהג מה קרה לבית הכנ־סת, והוא סיפר לי שבצ'רנוביל לא היה אף פעם בית כנסת. רווח לי. ביקשתי ממנו להוביל אותי לבית הקברות היהודי והוא אמר שלדעתו אין בעיר בית קברות יהודי, אבל הוא מוכן לקחת אותי לבית הקברות הרגיל. נכנסתי בשערי בית העלמין והתחלתי לחפש את הנקודה היהודית. עברתי על אלף מצבות בערך ונדמה לי שלפחות לשם אחד יש צליל יהודי, אבל אני לא בטוח. ליתר בטחון ביקשתי מהנהג לחבוש כיפה שהוצאתי מהכיס וצילמתי אותו על רקע המצבה. היה מעמד מרגש מאוד, דמעות הציפו את עיני: בצ'רנוביל לא נותר אפילו מנין לקדיש.

יותר מאוחר צילמתי את הנהג כרב המקומי, כשוחט וכמוכרת דגים. אחר ביקשתי ממנו לעזור לי למצוא עוד יהודים. נסענו שעות־ברחובות וחיפשנו יהודים. בסוף סי־פר לנו מישהו על שמועה שיש יהודי בעיר ונתן לנו כתובת. כשהגענו לכתובת התברר שזו הכתובת של המלון שלי ושאני האורח היחיד במלון.

שליחנו עם מוכרת דגים בשוק היהודי בצ'רנוביל.

לא איבדתי את העשתונות. הזמנתי את עצמי לארוחת ערב ובמהלכה ניהלתי עם עצמי שיחה מרתקת על חיי הקהילה. מאוחר יותר צילמתי את המפגש, ולבסוף נפרד־תי מעצמי בלחיצת יד.

הלוח הל"ח

הצעות עבודה

■ מוריס, יותר טוב בש־בילך שתמצא כבר עבו־דה, אחרת אין לך מה לחזור הביתה. מזל.

■ בחורה עובדת, בצידי הכביש אסור לוותר על פסים זוהרים. מחזירי אור חובה.

מכוניות

פג'ו

■ מעונין לקיים יחסים במושב אחורי של פג'ו 404.

מוריס

■ מוריס, תחזור הביתה כפרה, אני לא יכולה בלעדיך. מזל.

בעלי חיים

■ 4 גורים חמודים של מערבל בטון. צבע אפור. עם חיסונים. מחפשים בית חם. טל: 328766.

■ למכירה כלבים גזעיים עם תעודות בגרות. טל: 398877.

■ בהזדמנות כלב דני ענק. מכיר את כל הטורי־קים. לא נושך. ת.ד. 6789.

■ „סטקיית סמי" קונה חמורים וגמלים. מקבלת הזמנות לחתונות ושמ־חות. שירות אמין. לא־ספקה מידית טל: 636988.

■ יוליה, את ממש חיה. איזה שריטות שהשארת לי בגב. עכשיו אשתי תדע. דומיאו.

■ למסירה כלב כנעני רזה, מתאים לבתים אטומים.

פרסום בלוח הל"ח משתלם יותר. מילה שלך מגיעה לכל חור במדינה.

דירות בשכ"ח

■ להשכרה, מעלית 4 מ"ר + טלפון + הסקה. בטלביה. קרוב לבית הכנסת הגדול. מרחק הליכה מהכותל. טל: 567428. לא בשבת.

■ להחלפה דירת 3 חד־רים בצ'רנוביל תמורת דירה דומה באילת. לת־קופת הקיץ בלבד. תיווך „אמבסדרו".

■ מעונין להחליף למשך שנתיים חדר גדול ברמ־לה תמורת חדר קטן במעשיהו. למבינים בל־בד.

מקררים

■ פריג'ידית אמריקאית 175 ס"מ. בשיטת הקי־רור היבש. מייצרת קובי־ות קרח. נו פרוסט. טל: 229540.

■ חייב להימכר: 160 ער־פות קפואים ארוזים בתוך מקרר חדיש + 160 פרסומאים + גריל פחמים + מרק עוף. לרציניים בל־בד.

■ בהזדמנות, בלוק קרח אחרי אוברול, מהמלאי של החורף.

קבלנים

■ קבלן פיצוצים מציע למתאימה ערב מהנה, בי־לוי במסעדה וסוף שבוע באילת טל: 500279. אל תפחדו – יהיה פיצוץ.

■ קבלן ערבי מחפש פוע־לים יהודים. למתאימים מובטחת עבודה מעניינת בעזה.

ספרים וספריות

■ מבצעים ספירת דם בלי להפחיד, בלי לדקור. דרך הטלפון בלבד. בדי־קת דם רצית – אל „בל־דומטור" פנית. „בלדומ־טר", איזור התעשיה חולון.

שירותים

■ למכירה, השירות הצי־בורי קומפלט כולל ועדי עובדים. לפנות לממשלת ישראל בבוקר.

■ שירות מוניות „דב", נסיעות מיוחדות ביעדות קק"ל + חיכוך בעצים. חוויה בלתי נסלחת!

קופות רושמות

■ בהזדמנות 2 קופות אר־ראנג'אוטנג, יודעות לר־שום ולצייר ברגל + מיל־גה לבצלאל.

■ רחמים, תעשה טובה תרשום רק הפעם, בש־בוע הבא אני משלמת.

להשכרה
מקום בגן צ'ארלס־קלור
עם פחמים וששי־בש קומפלט.
שירותים קרובים דשא וקסטות.

תרומות לשירותרום

התרומה המרגשת – משפחת רותם מהרצליה פיתות תרמה את המשרתת הפיליפינית.

התרומה הצעירה – מרגלית זיסמן תרמה את בנה, בן 3, לפנימיה הצבאית בהרצליה.

התרומה הגבוהה – הבנקים הגדולים תרמו את המנהלים שלהם שלפני שנתיים תרמו את הלקוחות שלהם.

לתחרות
נהג זעיר

דרושים גמדים
בעלי רשיון ג'

בהזדמנות
כור אטומי

לאחר תאונה קלה
+ ביטוח לשנה, מרופא.

„רוקד טנגו ומרגיש כמו לוחם־פרים"

מאת לואיס סיגל,
סופר „לוס־אנג'לס טיימס"

המופע „טנגו ארג'נטינו" זכה להצלחה רבה בארה"ב ☐ אמן המופע מנסה להסביר את „נשמת" הריקוד שיצא מפרברי בואנוס־איירס ☐ „הכל בא מבפנים, זה לא הנאה גופנית ☐ נשים אמריקניות היו מסתכלות לי בעיניים כשהחזקתי אותן חזק ☐ לא יכולתי להמשיך, כי הן חשבו על משהו אחר, לא על טנגו"

בשטף של ספרדית גועשת מגדיר אמן הטנגו הקטור מיזראל בשביל המראיין ה„גרינגו" את מהות תרבות המחול המרצאת ביטוי ב„טנגו ארג'נטינו" – לקט שירים וריקודים המועמד לפרס „טוני".

הוא נשען לאחור, ברק בעיניו, ומדבר בהתלהבות. דבריו מלווים תנועות רחבות ומודגשים בטפיחות סמכותיות על השולחן, מופסקים לעתים בצחוק רועם ובחילופי דברים עם זוגתו לחיים ולריקוד, אלזה מריה.

לבסוף, כאילו מגלה את הסודות העמוקים ביותר של הטנגו, מנמיך מיזראל את קולו ונושא נאום, בקול ובתנועה. הוא נועץ מבט מלא אמון בהקטור אורצולי, שביים את המופע יחד עם קלאודיו סגוביה. הכל מחייכים בציפיה.

„הוא אומר", ממלמלת המתרגמת, „כי זו תחושה שקשה לבטא אותה במלים".

אכן, קשה. בריקוד הטנגו בכלל וב„טנגו ארג'נטינו" בפרט, הכל אולי גלוי, אבל דבר אינו זוכה לפירוש. כך, אפילו תרגום מלא של דברי מיזראל מגלה, בסופו של דבר, על תרבות הטנגו, רק מעט יותר ממה שניתן ללמוד מהלהט שבדבריו ומשפת־הגוף הספונטאנית שלו.

בשביל מיזראל, „טנגו הוא משהו טבעי, שאתה מוכרח להרגיש, ואינך יכול לשפוט. מישהו יכול לרקוד ריקוד מושלם מבחינה טכנית, אבל אם התחושה לא עוברת אליך, אתה תאמר שזה לא טנגו".

„אין שום כוריאוגראפיה", מוסיפה אלזה מריה. „זו שפה. הגברים מאלתרים את כל הצעדים ומובילים את בת־הזוג בתוך שלהם".

„הכל בא מבפנים", מדגיש מיזראל. „כשאני רוקד, אני מרגיש כמו לוחם־פרים. אין זו הנאה גופנית. להם הטנגו לא היה מעולם גופני. פעם, כשלימדתי נשים אמריקניות לרקוד טנגו, הן היו מסתכלות לי בעיניים כשהחזקתי אותן חזק. לא יכולתי להמשיך – כי הן חשבו על משהו אחר, לא על טנגו".

מיזראל, רקדן טנגו אותנטי מפרברי בואנוס־איירס, לימד את רקדנית הבאלט אלזה מריה את הריקוד לפני 20 שנה. לא חלף זמן רב והם רקדו יחד לפני תיירים והקימו להקה קטנה משלהם. יחד עם ששה זוגות אחרים, שרוקדים כולם בסגנון האלגאנטי והפשוט־לכאורה, הם יוצרים את המופע המסוגנן שנקרא „טנגו ארג'נטינו".

המופע מתחיל בצורה המוקדמת של ריקוד הטנגו, הריקוד האינטימי. אחר כך הוא הולך ונרגע, אך עם זאת נעשה וירטואוזי יותר. זה קורה כאשר הרקדנים מדגימים את התפתחות טכניקת הטנגו ואת תהליך ה„אילוף", שהיה חייב ללוות את הריקוד במעברו, כעבור עשרות שנים, מבתי הזונות אל טרקליני החברה.

אף שהן משקפות תמורות בזמן ובהקשר החברתי, התלבושות נותרות בצבעים שחור, לבן וכסף. זה מוסיף לסגנון החמור של הטנגו ותורם, כמו השימוש בקבוצה קטנה של נגנים, לאחידות ההפקה.

בערך באמצע המופע נבטש לרגע מבנה התיעוד הפולקלוריסטי ומפנה את מקומו לדראמה: מעשיה אירונית על אשה שמושכת יותר מדי בני־זוג – לא כולם ממין זכר. אבל אפילו שם, כמו שאומר אורצולי, הריקודים עצמם נשארים בלי שינוי. „הרעיון הוא, שהריקוד יוביל את הסיפור – הריקודים השונים מובילים את האשה אל מותה".

המלודראמה הזאת נאמנה לתפיסת־העולם העגומה של הטנגו, ואינה רחוקה מהמציאות של פרברי בואנוס־איירס. בקהילה שבה על כל אשה „חופשיה" יש שבעה גברים, תחרויות הטנגו היו תמיד מאוד אינטנסיביות.

„בפרברים אין מתאמנים עם נשים, ולכן למד מיזראל את הריקוד מגברים אחרים", אומרת אלזה מריה. „במשך השבוע רוקדים הגברים עם גברים אחרים, כדי להתאמן לקראת סופי השבוע, כשהם יוצאים לאולמות הריקודים". מיזראל זוכר תחרויות טנגו שמסתיימות בתגרות אגרופים, „וישנם אפילו סיפורים על רקדנים שהלכו לשכונות אחרות וסיימו את הויכוחים בעזרת סכין", הוא אומר.

תחושה זו של מחול־מלחמה נמשכת אפילו בריקוד הסאלוני, הרגוע־יחסית. „אנחנו נלחמים כל הזמן", אומר מיזראל על שותפותו עם אלזה מריה. „ואנחנו לפעמים מעליבים זה את זו אם איזה צעד לא עולה יפה. יש זוגות שבכלל לא איכפת להם מהקהל. ראיתי אחד מהגברים האחרים (ב„טנגו ארג'נטינו") נלחם עם אשתו על הבמה ועוזב אותה לפני שהמוסיקה נגמרה".

אם כי „טנגו ארג'נטינו" מסכם את ההתפתחות של היבט אחד מהתרבות העממית הארגנטינית, ועורר עניין רחב בריקוד הטנגו ובמבצעיו, שעדיין שומרים על מסורות הטנגו האותנטיות, המופע לא עלה בארץ־המוצא שלו. איש לא הביע התעניינות.

אף שהטנגו נמצא בירידה מאז שנות ה־50, כשמוסיקת־הפופ האמריקנית החלה לפלוש לעולם הבידור הארגנטיני, זו עדיין צורה חיה של ביטוי תרבותי. ב־1986, מאה שנה לאחר שנשמע בראשונה בארגנטינה צליל ה„בנדוניאון" (הכלי המהודר, דמוי־האקורדיאון, שנעשה במהירות למוקד מוסיקת הטנגו), הגיע הטנגו, לדברי אורצולי, „למעין סינתזה. כעת הוא כמעט מופשט: הגיאומטריה שיוצרים שני רקדנים".

הוא מוסיף: „הטנגו שיקף תמיד, בצורה מעמיקה ונמרצת, את האווירה בבואנוס־איירס. כעת הוא נותן ביטוי לגישה נוירוטית ומבוכרה, ונראה קר מאוד, כאילו הוא רק פרי כוריאוגראפיה משוכללת. אולם מתחת לזה עדיין טמונים הרגשות הנוסטאלגיים והמגוונים שהיו שם תמיד".

מפלגתיות נגד מדיניות

גבריאל שטרסמן

למה פירקו את הפלמ"ח/ יואב גלבר/ הוצאת שוקן/ 303 עמ', כולל מפתח אישים, הערות־מקורות, ביבליוגרפיה ותוכן עניינים

גם לולא הכעיסה אניטה שפירא את יואב גלבר, ראוי היה ספרו להיכתב בזכות עצמו. וכי כמה פרשיות מרתקות יש לנו כמו פירוק הפלמ"ח והקמת המדינה? משעוררה אותו („מפיטורי הרמ"א עד פירוק הפלמ"ח") ופתחה קופסת־פאנדורה ישראלית מובהקת של ויכוח־על־מה־שהיה, ראויה היא לברכה על כך. כי התוצאה היא מלאכת מחשבת של מחקר ערוך היטב, בנוי היטב ומוגש היטב. כל המתעניין בתולדות מדינת ישראל ימצא עניין בספר זה, וגם [illegible] של מה שעבר עלינו בימים ההם.

ראוי אולי להקדים מאוחר מאוד למוקדם ולומר כי הח"מ מודה לחלוטין עם מסקנתו הסופית של גלבר: „גדולתו (של בן־גוריון – ג.ש.) בראיית־הנולד והסקת המסקנות המתחייבות מראייה זו, כמו גם נחישות־החלטתו להגשים את מסקנותיו על אף ההתנגדות הסבילה והפעילה של הכוחות השמרניים והאינטרסנטיים ביישוב, מבליטות את דמותו מעל כל שאר בני־התקופה. ואף־על־פי־כן נדמה לעתים, שרק הנסיבות הקשות של תקופת מלחמת־העצמאות והשנים הראשונות לאחריה הן שאיפשרו לו, וכפו על עמיתיו ויריביו, את שידוד המערכות הכללי, שהיה כרוך במעבר מקהילה למדינה" (עמוד 270). אין זה נוח להתרפק על דברים שהיו, אך למראה אי אלה תופעות בחיינו הציבוריים והממלכתיים, קשה מאוד שלא להתגעגע לעתים למנהיג משיעור־קומתו של דוד בן־גוריון, חרף נקשותו. במבט לאחור – כשפרשת פירוק מטה הפלמ"ח היא הרקע לתצפית זו – נראה בעליל שהוא תפס את בעיית ממלכתיותה של המדינה־שבדרך בשלבי ינקותה, שנים רבות לפני הפוליטיקאים הישראלים האחרים.

טבעי הדבר, שפרשת יחסי בן־גוריון ומפ"ם תופסים בספרו של גלבר מקום נכבד. המחבר מצייר את המפלגה השמאלית הציונית של הימים ההם כבעלת מנהיגות, שענייני המפלגה עמדו לנגד עיניה בכמה דרגות למעלה משעמדו ענייני המדינה. זה אינו עניין של מה בכך. יצחק בן־אהרון, למשל, לא יאהב את האור שגלבר העמידו בו.

במבט לאחור נראה המאבק של מפ"ם לשמור על חלקה – המכובד ללא ספק – בצמרת הבטחונית של תש"ח מוזר ומיותר. וכי מי זה מעלה היום על דעתו שצבא זקוק לחטיבות תחת פיקוד לבר־צבאי? אלא שזו היתה, כידוע, אחת התמורות שחלו בנו במעבר לעצמאות. הכורח להשתחרר מן המסגרות המחתרתיות לא היה מנת חלקו של הפלמ"ח בלבד. פרשת „אלטלנה" המשך קיומם של האצ"ל והלח"י בירושלים במשך חודשים נוספים – למעשה עד רצח הרוזן פולקה ברנדוט, המתווך מטעם האו"ם – הן הוכחה לכך. ופירוק זרמי החינוך הנפרדים ב־1951 היה ביסוד אחד המשברים הנוספים בשחר עצמאותנו, שממחיש כי רק מנהיג כמו בן־גוריון היה מסוגל להתמודד אתו. אני חש חובה לצטט מגלבר (עמ' 53) את דברי ב.ג. במזכירות מפא"י שנה לפני שישראל זכתה בעצמאותה, שלושה חודשים לפני הרצח בגן האוואי בתל־אביב, שאמר כנביא: „... אם אנו חושבים שיש לנו כוח הגנה על היישוב אנו חיים בטעות... מה שהוכשר – הוכשר לדברים שונים כמעט עבר... אבל לא לדברים שעלולים להיות מחר־מחרתיים. אף חטיבה אחת בארגון לא הוכנה לכך. בפלמ"ח יש הישגים גדולים, אך גם הם לא יעמדו בשום נסיון... נצטרך לעשות מלאכה לא קלה – לעקור מלב האנשים הקרובים לעניין את האמונה שיש להם משהו. אין להם כלום – יש להם רצון טוב, יש להם יכולת גנוזה, אבל... להיות חיילים זו מלאכה..."

במחקרו של גלבר יש ליקוט יסודי של הדברים שנאמרו בימים ההם בהנהגה הבטחונית. האפופטיציה המפ"מית של הימים ההם נראית גרוטסקית כלשהו, אבל האמת היא שאנו נמצאים בנקודת ביקורת קלה כלשהו בשנת 1986 למקרא פרטים שאירעו לפני קרוב לארבעים שנה. ועם זאת, התביעות הבלתי נלאות למינויים פוליטיים בצמרת הבטחונית של „המדינה בדרך" נקראות בהשתוממות גם היום. לא שבן־גוריון היה נקי מפניות מפלגתיות. איש אינו משלה את עצמו בכך. גם הוא ידע להיות קנאי לעניינים שכאלה, וצרות־עין לא מעטה איפיינה אותו כשהדברים נגעו לענייני מפלגתו שלו. ברם בענייני בטחונה של המדינה צריך עדיין למצוא את „ספר העתיקות" שיגלה כי לא טובתה עמדה לנגד עיניו כאשר עמד על תביעתו האולטימטיבית בהחלט לפרק את המטה הנפרד של הפלמ"ח, גם אם הביא הדבר לפרישתם של מפקדים מוכשרים ביותר מן הצבא.

טוב עשה גלבר כשפרש את היריעה של שאלתו העיקרית – למה פירקו את הפלמ"ח? – לתחום היחסים הרב־משמעיים בין יוצאי הצבא הבריטי לבין חניכי הפלמ"ח וההגנה בכלל. הדברים ידועים היום, התחרות היתה אולי מובנת, אך לא מוצדקת במציאות של השנים ההן. מי שנולד במדינת ישראל העצמאית והממלכתית היא בשביל להחזיק – צבא אחד, חינוך אחד – יתקשה מן הסתם להבין את המציאות כפי שתאר אותה ב.ג. „... לא ציוד... טיפלו בארגון כמטרה לעצמו ולא כאמצעי, ולא ראו תפקיד... הפכו הארגון למפלגה, ולא לצבא שמשרת את העם..." (עמ' 69).

גלבר אינו מסתיר את ביקורתו על אדירים מראשי מפ"ם דאז כשהוא מטיל עליהם את האחריות למצב. בעניין זה אין צורך להביא מובאות מן הספר. הוא מלא בהן. אין לך כמעט עמוד שאינו כתב־אישום חמור נגד ראשי מפלגת הפועלים המאוחדת, ובעיקר האגף הנצי שבה, אנשי סיעה ב' – לאחדות העבודה – שגם ניסו למנוע כל שינוי בכיוון של מיסוד המנגנון הצבאי הטרום־מדינתי על אדנים ממלכתיים, וגם תבעו ללא הרף את תיק הבטחון לעצמם ואת השתתפותם של אנשי הצבא בפעילות פוליטית.

אחד הפרקים המאלפים בפרשה זו הוא המאבק על ביטול המפקדה הארצית וראשה – מאבק שבן־גוריון קידש עליו מלחמת חרמה ברגע שנראה היה בעליל כי המדינה היא כמעט כמציאות. גלבר מנסה להוכיח כי לא היה זה לב.ג. מאבק אישי בישראל גלילי כאשר ביקש לסלקו מתפקיד הרמ"א, אלא שאת תפקידו ביקש לבטל ברגע שהגיע למסקנה כי אין בו עוד צורך פונקציונלי לאחר שהמדינה היא כמעט עובדה קיימת. „בעיני בן־גוריון נראתה זו כשורש כל העיכובים בארגון" – כותב גלבר (עמ' 77) – „ואילו רוב חברי הוועדה ביקשו לשמרה, אף לחזקה. המפקדה, טען בן־גוריון, היא זכר לזמנים שבהם עסקה ההגנה בבטחונן של נקודות ובניהול מאבק מדיני, ואין לה מקום בצבא ובמלחמה...". בן־גוריון „לא היה מוכן להשלים עם סטיה כלשהי מן הכפיפות המוחלטת של הכוח הצבאי לסמכות המדינית" (עמ' 65).

הוויכוח בין הבן־גוריוניסטים – וגלבר הוא בלי ספק אחד מהם – לבין חסידי עצמאותו של הפלמ"ח, בין אם נימנו עם מפ"ם דאז ובין אם לא דבקו במפלגה ההיא, לא יסתיים בדורנו. חילוקי־הדעות הקוטביים בקרבנו פה בארץ נגועים כל־כך בראיה תלויה, לעתים קרובות מפלגתית, שקשה להבחין בין אמת לבין אמת־כביכול. זו אולי אחת הסיבות לכך, שמחקרים מדוייקים פחות או יותר – הרי אין מדובר במדע מדוייק – של מה שאירע לנו בשנים האחרונות אינם נקיים מפניות. מובטחני שיימצאו החולקים על ממצאיו העובדתיים של גלבר, יוכלו אולי אף להוכיח כי ציטוטיו מבוססים הם חד־צדדיים וסלקטיביים או שמקורם בגישה מפלגתית משלו. אולי.

הספר נקרא כמסכת מרתקת ובלתי צפויה, גם ל„יודעים את הסוף". במיוחד מצאתי עניין בפרקים הדנים בחילוקי־הדעות הבלתי ניתנים לגישור בין בן־גוריון לישראל גלילי. בסופו של דבר, בתחילת מאי 1948, הדיח בן־גוריון את גלילי מתפקידו כרמ"א (ראש המטה הארצי) לא משום שבחל בו אלא משום שסבר כי אין עוד לתפקיד זה של פיקוד־ביניים בין ההנהלה הציונית לבין המפקדה הצבאית כל הצדקה. המשברים בין שניים אלה תכפו והלכו גם סביב שאלת מינויים של מפקדים שונים.

לא היה עוד מנוס מן המשבר סביב ביטול המטה הארצי בדרך לביטול קיומו העצמאי של הפלמ"ח. בסוף אפריל הכירה מפ"ם בשינוי הנסיבות, אומר גלבר, ובנקודה זו הוא מודה כי גם לבן־גוריון היו נימוקים פוליטיים ולא צבאיים־פונקציונאליים בלבד כאשר החליט על פירוק מטה הפלמ"ח. „הגורמים להחלטתו של בן־גוריון היו בראש ובראשונה צבאיים, אולם ודאי שהיו לו שיקולים פוליטיים, שמקורם ביריבות־הגומלין שבין הפלמ"ח למפ"ם וקשה להפריד בין ההנמקות הצבאיות והפוליטיות שניתנו בהן את כוונתו" (עמ' 161). בסופו של דבר, כאשר הוקמה ועדת החמישה (חמשת השרים גרינבוים, שרת, ציזלינג, שפירא ורמז) לדון בנושא המינויים בצבא, נושא שהיה בין מעוררי המשברים החריפים ביותר בימים ההם, ראתה בה מפ"ם „לא ועדת חקירה בלבד לבירור העובדות, אלא פורום לבחירות פוליטית, שבו יש להציג תביעות פוליטיות ולנהל עליהן משא־ומתן..." מפ"ם היתה עדיין „מפולגת בכוונתה להילחם עד הסוף על מעמדה בצבא, התפלגות זאת תואמת בדרך־כלל את החלוקה בין מרכיביה המקוריים: אנשי אחדות העבודה הם שהיו המיליטנטים בדרישותיהם וקיצוניים בהתנגדותם לבן־גוריון ואילו אנשי השומר הצעיר גילו עמדה מתונה, ויש אף לציין שקולה ואחראית יותר משל עמיתיהם, שריסנו ומנעו את המשבר מלהידרדר לגילויים חריפים ומסוכנים פי כמה" (עמ' 190־191).

כאמור, ספרו של גלבר הוא קודם כל נסיון לערער את מסקנותיה של אניטה שפירא שאותן הסיקה מקריאת פרוטוקול אותה ועדת חמישה, שהוליכה לפירוק הפלמ"ח. אולם מחקר זה הוא גם כתב אישום חמור על מפ"ם. לפלא בעיני שמפלגה דוקטרינרית זו עדיין לא הגיבה במחקר־שכנגד או במסמך רשמי אחר כלשהו על הדברים. כך או אחרת, ראוי ספרו של גלבר להופיע ברשימת ספרי החובה של חוקרי תולדות מדינת ישראל ומפלגותיה. הלקחים ממנו אינם פחותים בחשיבותם מלימוד העובדות של הימים הרחוקים־הקרובים ההם.

חיה שנהב

אנה טיכו והצייר היפני

ערפל, המצייר ציורים שונים,
מתפזר למטה בעמק.
אבל ההרים הם כמו רשום
של אנה טיכו.
איך היה הצייר היפני
מצייר את ההרים האלו
ואיך את הערפל
אנה טיכו.

אור ירוק

מסביב לעצים המלבלבים, מסביב
לתות, לתאנה,
יש אור ירק.
אור יוצא
מן העצים.

ואולי זאת המתנה
לראות את העץ מאיר.

וגם בין העשבים,
קרוב לאדמה,
יש אור מיוחד.

למעלה ו[illegible]
זהו כל האור
לעתים.

עכשו

[illegible]
[illegible] את האויר.

החלון אינו מאפשר
לראות את כל ההר,

דרכו נראה המדרון
כאלו הוא לא נגמר ובעקר
בעמק.

עץ קוצני
נעצר קרוב למדרון,

נותן תחושה של ארץ אחרת,
אולי נורבגיה, אולי סין.

כל יום אני מביטה בחלון הזה
דוקא עכשו, ודוקא עכשו.

מה קורא

יצחק טוניק
מבקר המדינה, שהגיש השבוע את הדו"ח ה־36

„אני קורא ספרות בסיסית. פילוסופית. אוהב במיוחד את קאנט ו[illegible]. אני לא יכול להביא דוגמא ספציפית ולומר באיזה אופן עוזרים לי בדיוק כתביהם, אבל הקריאה בהם עוזרת לקשר, להבין דברים.

„אני קורא גם שירה. ביאליק. אבל בעיקר אני קורא עיתונים. אני חושב, שאם יש התעניינות בציבור במה שאני קורא, אצטרך בעתיד לקרוא באופן יותר מדעי, או לבחור בחירה טובה יותר. את יודעת מה? תתקשרי שוב בעוד חודש חודשיים. אתבונן..."

ורדה זולפן

מעת לעת

מעבר נהר הלתי

אילו הנחנו לעצמנו להיתפס למליצה, היינו, מן הסתם, נזקקים לביטוי מסוג: נצח העברית לא ישקר. מונחת לפנינו המהדורה המורחבת של שירי חיים לנסקי, „מעבר נהר הלתי", שהופיעה בימים אלה בהוצאת עם עובד.

לנסקי מת במחנה־ריכוז סובייטי בסיביר, כנראה ב־1942. עד הרגע האחרון – ואצלו אין זו מטבע־לשון – כתב, בעיקשות ובאהבה אין־קץ, את שיריו העבריים. המהדורה המורחבת כוללת את הפואמה „ביום השלג", שהגיעה לידינו בדרך לא דרך, באורח נס, כתובה באותיות זעירות על דפי מחברת־חשבון. אכן, על העברית נתן המשורר בן ליטא, שנתגלגל בתוקף נסיבות־חייו לברית־המועצות, את הדין בארץ־הגזירה שהפכה את שפת התנ"ך לסמל השיקוץ [illegible].

חיים לנסקי הוא משורר עברי גדול בזכות עצמו, אילו גם התעלמנו מן הרקע המאיים שעליו באה יצירתו לעולם. התנאים רק מדגישים את פליאת הכשרון הנדיר, שידע [illegible] עברי בה רענן במקום שנגאל את שעריו במגני השפה המתחייה. אמונתו ומיומנותו הנדירה של לנסקי מבהיקה בדיקנות דיבורית, במוסיקאליות המפלאה שלו, ברגישותו לכל בת קול ובת צבע. אבל הוא גם עדות מרהיבה לכוח חיותה של הלשון העברית, שמצאה בו כלי־ביטוי מרשים שכזה.

המבקר, שמלאכתו בכך, ייתן את דעתו על „מעבר נהר הלתי" על מכמניו ומן הסתם גם יעיר את ההערות המתחייבות מן המהדורה הרושמה. אנו נסתפק בהפניית תשומת־לבו של הציבור לעובדה, שהמהדורה הזאת ראתה אור.

ואולי כראוי לציין, כי כעין חוט של זהב מתוח בין חיים לנסקי לבין המשורר העברי הצעיר מארק דראבשינסקי, שעלה לפני חודשים מספר ארצה [illegible], שהקדיש את חייו לנסקי „בעורף" שירתו העברית. שניים משירי דראבשינסקי פורסמו במדור זה בשבוע שעבר ויש בהם כדי להעיד, כי השלשלת לא נותקה – לא מבחינת השפה החיה־להפליא ולא מבחינת הכשרון המגולל – גם מעבר נהר הלתי. „לשון קרומים, לשון היכן וההוי' בדרך גם הנעת אלי, המעונגת/ ניבך נעים הניב לבי, ועל פי/ דלקו מליך בנשיקות בת־ענבי", שר חיים לנסקי. האש לא כבתה. לשון הקודש, [illegible] נעורים שהיה בלהיה, מסיסה להניב את פרי אהבתה.

מ.ד.

רות שפירא

הסופר צריך להקשיב לקולו שלו

שיחה עם האנס מאגנוס אנצנסברגר, מחשובי המשוררים והמחזאים של הספרות הגרמנית החדשה, המבקר בארץ

„אני נמשך לאסונות", מעיד על עצמו הסופר והמשורר המערב־גרמני, מחשובי היוצרים של הספרות הגרמנית המודרנית, האנס מאגנוס אנצנסברגר. אנחנו נפגשים מיד עם סיום הקלטת הפואמה הארוכה פרי עטו, „שקיעת הטיטאניק", לקול ישראל בביצוע עברי. והשיחה פותחת, מטבע הדברים, במשמעויות השונות החבויות במיתוס של טביעת אותה אניית פאר.

אנצנסברגר שקד על יצירה זו במשך שנים רבות, הוא החל כותב אותה ב־1969, בקובה, וסיים כעבור שמונה שנים, בברלין. לדבריו, חיפש בשעתו מעין מיתוס טריוויאלי, אך בדיעבד תפס שעצם הסיפור קשור למצבם של המערב־גרמנים כיום. „אתה חי במירב הנוחות, במציאות מאורגנת, מתוממת, הכל בא לך בקלות. ואתה חושב על אסונות, אסונות העבר, אסונות העתיד. קשה להתמודד עם רעיונות כאלה כשהמציאות סביבך נינוחה כל כך", הוא מסביר ומוסיף שגרמניה שאחרי הנס הכלכלי משולה בעיניו לספינה בה הכל „רופף" כמו שצריך, למראית עין.

אנצנסברגר נולד בשנת 1929 והמלחמה זכורה לו היטב. לדבריו מהר לו וקשה לו לקבל את העובדה שהגרמנים פתחו במלחמה, הפסידו בה ונכסף הם חיים בשפע כלכלי חסר תקדים. „כולנו שותפים לשפע זה ומדובר כאן בבעיה מוסרית", הוא מסכם.

שנות המלחמה עברו עליו בנירנברג, אך השנים הקשות ממש, הוא אומר, היו לגביו השנים שאחרי המלחמה, במיוחד בשנות החמישים. הכל מסביב התנהל כאילו דבר לא קרה. מעטים היו מוכנים לדבר על מה שהתרחש בשנות המלחמה ועבורו הפכו שאלות החטא הגרמני, האשמה הגרמנית, לאובססיה. למזלו, הוא מוסיף, לא נחשף מעולם בבית הוריו לאידיאולוגיה הנאצית. „אבי היה מהנדס בשרות המדינה. אני מניח שהוא ודאי שיתף פעולה בצורה זו או אחרת", הוא מספר, „אך לגבי הורי הבורגנים היו הנאצים וולגאריים מדי. למזלי לא נאלצתי אחרי המלחמה להתייצב מול הורים שותפים לפשע".

חומת השתיקה בה נתקלו צעירים כמוהו בשנות החמישים דחפה אותו, כך הוא מסביר, בסופו של דבר לשמאל. רק אצל המארקסיסטים ניתן היה, באותן שנים, למצוא תיאוריה אנטי־פאשיסטית. האנס מאגנוס אנצנסברגר היה פעיל בהקמת תנועת 1968 השמאלנית שנקראה בגרמניה „התנועה האנטי־אוטוריטארית", ושהצליחה, לדבריו, לשנות את פני החברה הגרמנית מן הקצה אל הקצה. „אדנאואר", הוא מסביר, „לא היה פאשיסט, אך הוא ניהל את המדינה בצורה אוטוריטארית מאוד". אנשים כמוהו סברו כי יש לשים קץ לאסכולה הישנה ונכנסו לעניין במלוא המרץ. במסגרת מעורבותו הפוליטית אף יסד כתב־עת שמאלני חשוב וגדול בשם „קורסבוך", ששימש במה לכל סיעות השמאל.

קשה לו להגדיר את עצמו כסופר מגויס. „מאז ומעולם סבלתי מפיצול מסוים בעניין זה. מעולם לא היתה זהות בין עבודת האגיטאציה החברתית והפוליטית שלי לבין האינדיבידואליות שלי כמשורר. קיים צד בספרות שבו אינך אחראי אלא לקול שלך, ומגיל צעיר ידעתי שעלי להקשיב לקול זה". על הספרות, הוא ממשיך, לומר הכל ולא רק להשמיע דברים שהם „בסדר". סופר אמיתי נכנס גם בנעליו של פושע, מנסה להבין אותו, ודוגמת שייקספיר שחקר את נבכי נפשו של מקבת. בקובץ שיריו „מאוזוליאום", המוקדש לדמויות המרכזיות שעיצבו את המודעות האירופית בזמן המודרני, החל בגוטנברג וכלה בווילהלם רייך, מזדהה אנצנסברגר גם עם הגרועים שבגיבוריו.

לפני כשנה וחצי פתח, עם שותף, הוצאת־ספרים בשם „די אנדרה ביבליותק" (הספריה האחרת או הספריה השונה), שבמסגרתה הוא מפרסם כתבים מכתבים שונים, החל בקלאסיקה יוונית וכלה בטקסטים ספרותיים דוגמת דו"ח אמריקאי משנת 1946 על ה„דויטשה בנק", שנגנז ומעולם לא פורסם בגרמניה, מסיבות מובנות. בקרוב הוא עומד להוציא לאור את הפולמוס הגדול משנת 1830 בין היינה לבין משורר יהודי אחר, לודוויג בֶּרְנֶה, בדבר תפקידו הפוליטי של הסופר. „היינה היה אדם אמיץ, הוא אמר שלא יאהבו אותו בשל דיעותיו ואני מאוד מזדהה עמו", אומר אנצנסברגר. למרות הדעה הרווחת על העם הגרמני ההולך כעדר אחר מנהיג, סבור איש־שיחי שהתרבות הגרמנית היא תרבות של הבלתי־מוזהים, של אישים שלא התאימו למסגרת. „אפילו את גתה שנאו, הוא היה יותר מדי אינדיווידואליסט, שלא לדבר על היינה. היינה היה גרמני, לא רק יהודי. גם ברכט לא התאים למסגרת", הוא מסכם.

השיחה מתגלגלת באורח בלתי־נמנע לפרשת ואלדהיים באוסטריה השכנה. מעבר להתנהגותו של קוהל, המעידה לדברי אנצנסברגר על הטיפשות הטבועה באיש, גבלה התגובה הגרמנית לפרשה בשמחה לאיד. האוסטרים, הוא מסביר, נאלצו עד היום להתמודד עם הרבה פחות מהגרמנים. הם היו בעמדה של ריחוק, הם טענו שהגרמנים פלשו לאוסטריה וניסו לרחוץ בנקיון כפותיהם. ובגרמניה יש שמחה לאיד על שהלכלוך סוף־סוף יוצא החוצה. „אדרבא", אומר אנצנסברגר, „שיקבלו את ואלדהיים שלהם כנשיא לחמש שנים ויראו מה יקרה. עדיף כך על־פני מצב של הדחקה והרעלת דם לאטית. עדיף כך על־פני צביעות".

הוא, לדבריו, אינו חושש מוויכוח ציבורי בו כל הקלפים מונחים על השולחן. יותר קל, הוא מאמין, להתייצב בפני האנטישמים כשהאנטישמיות גלויה. אך גם בפילושמיות מופגנת יש לחשוד, הוא ממהר להוסיף, גם היא מעידה על צביעות. דוגמת הביקורים המופגנים של הקאנצלר קוהל בבתי־כנסת, צעד שבסופו של דבר החטיא את המטרה ופעל נגדו.

האנס מגנוס אנצנסברגר

מלון האגם

מאת אניטה ברוקנר. פרס "בוקר" לרומאן המעולה ביותר של השנה בכל ארצות חבר העמים הבריטי.

"'מלון האגם' הינו רומאן על אהבה ו־מציאות, והפער בין שניהם – שהוא גם מבדח וגם עצוב – והדרך בה הצורך באהבה מחזיק מעמד בידיעה מלאה של הפער הזה... הדמויות משורטטות ביד בוטחת, עם חוש נפלא לקומדיה – כל מלה נועדה לומר משהו". (ניו־יורק טיימס)

17.70 שקל. רוצו לחנות ספרים או שלחו צ'ק להוצאת "לדורי", ת.ד. 26507 ת"א – ותקבלו את "מלון האגם" בדואר חוזר. לכל הזמנה נצרף ספר מעולה כשי חינם.

עורך: משה דור • עריכה: צביה גרנות

هكذا من الاصل

המשוואה של הטוב והרע

פניה עוז

ויליאם שייקספיר, מקבת, נוסח עברי: מאיר ויזלטיר (עם עובד והמועצה הציבורית לתרבות ואמנות, תל־אביב 1985).

במסה שנושאה „הטוב, הרע והעל־טבעי במקבת", הנספחת לנוסח העברי החדש של המחזה, מציג המתרגם, מאיר ויזלטיר, אבחנה מעניינת ואפילו אקטואלית: כוחות הטוב פועלים ב„מקבת" בדרכים טבעיות, בתחבולות ובסבלנות, בעוד שכוחות הרע נשענים על עזרתם של כשפים ושל מהויות על־טבעיות. נצחון הטוב הוא נצחונו של הכוח המכיר במגבלות הממשות ופועל בתוך כך.

אך מקבת, האציל הסקוטי שרצח את מלכו, מָלַך תחתיו וסופו שנגרר לשרשרת רציחות שהסתיימה במותו שלו, מעורר בנו רגש שלא כולו תיעוב. עולם הדמדומים שאליו נכנס מקבת, שבו „בשוף החגג / מקסים חדרים; ורצח קר, כמרש / נזעק לקול זקיפו, האב הזאב / המילל על משמרתו", הוא עולם בעל כוח משיכה אסתטי עצום, ככל שהוא דוחה אותנו מוסרית. דמותו של מקבת, האדם־הרוצח הגדול, ובוראי־הלילה המקיפים אותה, הם סוד יופיו ועצמתו של „מקבת". נצחונו של הטוב, הממשי והפרוזאי, אינו סתם „מתרחש בסיום המחזה", אלא מסיים את המחזה. ובכלל, שורת הרצחים והדיקטטורים, המנוולים ובוראי־השטן, המאכלסים את מיטב ספרות העולם כנפשות מרכזיות, מעידה על הסכנה שבערבוב — או, גרוע מכך, בנסיון לפשר — בין אתיקה ואסתטיקה בספרות.

מקבת הצועד אל כליונו, ולצידו הקורא השותף לעומק ראייתו ופטור מגורלו המר, הם היחידים הרשאים להבין את פשר ההסתבכות חסרת־המוצא בעולם שֵדִי מתעתע, ששולט בו „כפל הלשון של השטן, המשקר אמת". למקבת מתבררת אט אט הסתמיות של גורלו, ואילו לפני הקורא נפרשת אט אט מטאפורה גדולה ומדהימה, מערכת כפילויות.

בנבכיה הזוגיים של המטאפורה הזו מוביל אותנו תרגומו של ויזלטיר בבטחה, עם התמצות מעטות. אין זו מערכת פשוטה. בספרו „שייקספיר בן־זמננו" כותב פרשן מרתק בשם יאן קוט ש„מקבת" כולו מושתת על מטאפורה אחת, חלום הבלהות. המחזה מתנהל בקצב סיוטי, הדמויות מתנועעות בו כבחלום רע, וייחולו העיקש של מקבת לפרוץ החוצה הוא חלק מדינמיקה של סיוט. אך מטאפורת הסיוט שמצביע עליה קוט היא רק פן אחד של העולם הלילי של „מקבת".

המחזה נפתח בצמד מילות הניגוד „פייר" ו„פאול", שאפרים ברוידא הצליח בזמנו לתרגמן חלקית כ„אור ושחור", ואילו ויזלטיר מתרגם אותן בפשטות יתירה כ„טוב ורע". ניגוד המבוא הזה בין המואר והאפל, היפה והמכוער או ההוגן והנבזי, מתפתח ב„מקבת" למשוואה קוסמית אדירת־ממדים. המעשה הוא פשוט: בליל־רוע שטני אחד מתנפץ האיזון בין הניגודים, נשברת המחזוריות השלווה של היממה, והרוע קם על הטוב. מקבת, שגוייס לכוחות הרשע, רוצח את המלך הטוב דנקן השקוע בשנת־ישרים תמימה. בהרצחת רוצח מקבת את כל מה שמצוי בצד המואר של המשוואה.

מחשבת הרצח הופכת את מקבת ואת ליידי מקבת ליצורי לילה, למשרתי השטן: היא־משרתת חסרת ספקות, והוא — מודע, מתייסר ורדוף. למן הרצח הראשון זורע המחזה סצינות ליליות בדימויי חושך ועוורון; בני הזוג מוכים בסוג מסויים של עוורון, מגבלות של עוורון, מגבלת הראייה של בריאי השטן. „כל כך חשוך בשאול", תקונן לבסוף ליידי מקבת הגוססת. לשווא דולק נר ליד מיטתה.

ברצחו את דנקן בשנתו, רצח מקבת גם את השינה עצמה: את שנתו התמימה של דנקן, ואת שנתם של מקבת ושל אשתו. לאורך כל המחזה, טרופה שנתם של השניים.

אך לא רק את מאור־עיניו ואת שנתו השלווה רצח מקבת. הוא רצח גם את המחר. הגיונה של המטאפורה מגיע למיצויו באמירה מדהימה של שייקספיר על טיבו של הזמן. היום והלילה אינם צמד סטאטי חד־פעמי, אלא הם שני חצאיו של מחזור, של גלגל מסתובב. מי שרצח את השינה, קופסת־המעבר המוגנת של התמימים מן היום אל המחר, דרך מוראותיו האפלים של הלילה — רצח גם את המחר. לא רק את בוקר־המחר של דנקן, ששוב לא תאיר לו השמש, כי אם גם את כל ימי המחר של מקבת עצמו ושל אשתו. לשווא מקווים שניהם שהרצח יניב להם מחר נפלא ומפואר. לשווא הם מנסים לתעתע בזמן ולהערים עליו, כפי שהערימו על חבריהם האצילים כשטשטשו את עקבות הפשע. המשפט החותם את המערכה הראשונה, שויזלטיר מתרגמו „משחק מצלח כל נפש יסרבב", הוא, בתרגום מילולי יותר מהמקור האנגלי, „בלך, נהל בזמן בראוות־כזב". מקבת ואשתו משלים את עצמם שיוכלו לכוון כרצונם את מהלך האירועים העתיד לבוא, להסיט את העתיד כך שייהנו בו מתוצאות המעשה בלי שיתנו את הדין על פשעם. למעשה, מכניס אותם הרצח אל עתיד מסוג חדש, דטרמיניסטי אך נטול משמעות.

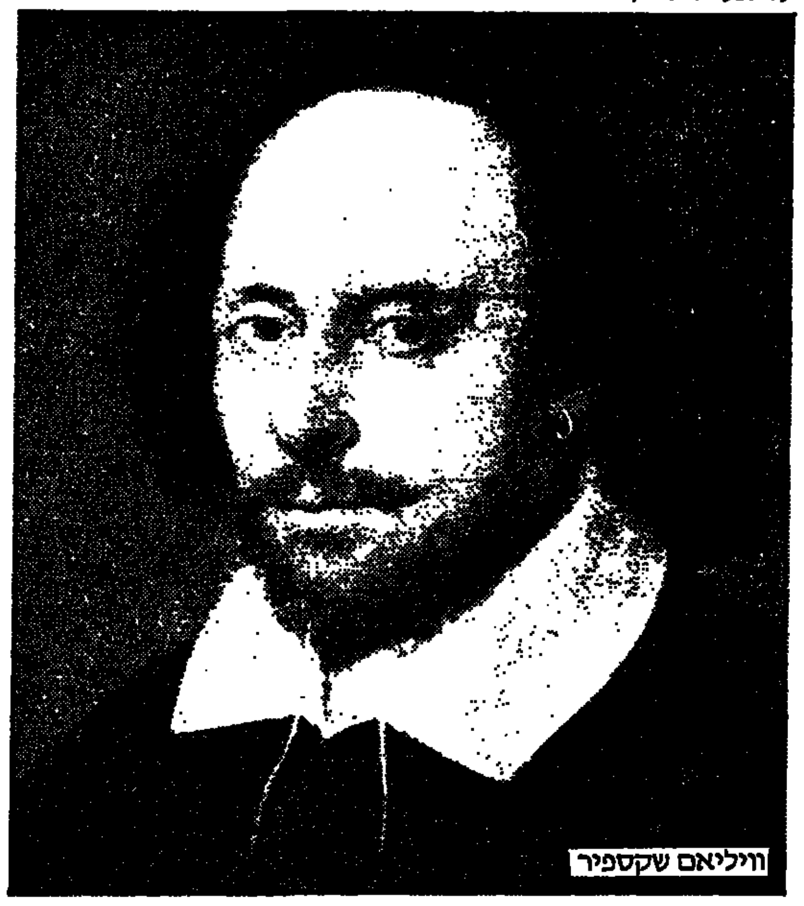
ויליאם שקספיר

הרצח הבא שמבצע מקבת הוא רצח ידידו בנקו. „עוד יש מחר", אומר מקבת לבנקו בהיתממות אכזרית לפני שהוא שולח רוצחים בעקבותיו. מקבת עוד אינו יודע, שלא רק קורבנותיו נטולי־מחר הם, אלא גם הוא עצמו. כשתיוודע לו האמת הזו, ייבקע מפיו מונולוג שהוא אולי הנורא ביותר בכל יצירתו של שייקספיר. מקבת המפוכח, הנואש, מתבשר על מות אשתו. הוא מגיב במשפט מוזר: „בזמן אחר / היה מקום להודעה כזאת". למה כוונתו אולי לעתיד האחר, המקרה, טעון־המשמעות, שבו צריכה היתה ליידי מקבת למות מאוחר יותר, אולי לאחר שנים של הצלחה ואושר. אך לא המחר המיוחל הזה צמח מן הרצח, אלא מחר שונה לגמרי. מחר מפלצתי, גרוטסקי, מונוטוני וחסר תוחלת. „מחר, ועוד מחר, ועוד מחר / יזחל אט־אט כצב מיום ליום / עד דף אחרון בלוח הזמנים /..." וכך הלאה, בעמוד 119 של הנוסח העברי, פנינת שיר גדולה ועצובה. במונולוג המדהים הזה מסתתר חזונו של שייקספיר. החיים, אומר מקבת, הם סתמיים כתפקידו של השחקן, „המקפץ שעה על הבימה / ומתנדף". אבל את הדברים הללו כתב שחקן, האומר אותם שחקן, לפני קהל מאזינים שמוצא בהם משמעות גדולה. נמצא שכולנו מאזינים, מרותקים, ל„מעשיה של שוטה". האמנם מעשיה של שוטה? או שמא משמעות חדשה מסתמנת בישימון האדיר החוזר ונשנה של המחר המקבתי?

שייקספיר אינו אקסיסטנציאליסט. הוא איש המאה ה־16. ובסיום המחזה ישיב לתחיה, למען אצילי סקוטלנד ומלכם החוקי החדש, את כל מה שרצח מקבת. אור היום והשינה השלווה יושבו על כנם. ועמם מחר חדש נקי מקללה, ושפע של „דברים שיש לעשות / לשתול אותם טריים בזמן". בקרקעיתה של המטאפורה הגדולה של „מקבת", מתחת למכשפות ולינשופים, לאור ולחושך, לרוע המיסטי ולטוב הטבעי, שוכבים הזמן והמוות: זמן ומוות מוסריים, שיש להם משמעות וטעם, שכר ועונש, במקובל על אנשים יראי־אלוהים; ובכנגדם זמן ומוות ממין חדש ומבהיל, „מלאי שאון וזעם", ריקים מפואנטה — זמנו ומותו של מקבת־הרוצח ואולי זמננו ומותנו שלנו.

מלים אחדות על אורותיו וצלליו של התרגום. העברית העכשווית, הקולחת, של ויזלטיר מיטיבה מאוד עם השוער במערכה השניה, ולרוב עושה צדק גם עם הגיבורים הראשיים. שפתה של ליידי מקבת לעתים קרובה מדי, לטעמי, לעקרת בית תל־אביבית, ולעתים היא מדברת ברמות־שפה שונות, כמו למשל „אם תעשו מזה עניין, רק תתאוך / תרגשת זו". פה ושם מודקרות מן התרגום מילים שמטענן האסוציאטיבי בעברית אינו מתאים להקשרן ב„מקבת". „מיזגע שבעים ושבע / יתענה בזיק הטבע" אינו לדגן־מכשפות משכנע, וכך גם „כוח, רוח, לא נוח, / אש עולה וסיר נפוח" — מקצב חורזי המבילים את בוגרי של גדילדים עברי לאסוציאציות שאינן ממין העניין. צורם מזה, במונולוג ה„מחר" שכבר דובר בו, הוא הביטוי „מעשיה של מפגר". „מפגר" מזכיר עלבון של ילדים או אבחנה פסיכיאטרית־קלינית, ושתי האסוציאציות אינן מתאימות כאן. שוטה, אוויל, כסיל ואפילו אידיוט, כבמקור, ייטיבו לעשות את המלאכה.

על קשיים ספורים אלה מכפר ויזלטיר בשורות יפות כמו „זה רק ינשוף, פעמונר הקץ", ופתרונות תרגום קומפקטיים שתחכומם ניכר כשמשווים אותם למקור — „רצי אהבתי האלימים", „הן נוח לטומת, יורד דומה / מלממית, הוי כֻּבעם מדומה", הן שתי דוגמאות מני רבות.

החלטתו של ויזלטיר להשמיט מהנוסח העברי את דמותה של המכשפה הבכירה קאטי גורעת משהו מתבלינו האפל של המחזה, גם אם אינה פוגמת בגוף העלילה.

רוגז של ממש עוררו בי פסקאות הפתיחה במבוא הכללי למחזות שייקספיר, מאת אברהם עוז, הפותח כדרך זה. „עליבותו של המין האנושי בעולם התיאוצנטרי של ימי הביניים" עומדת, לדעת אברהם עוז, בניגוד „דיאלקטי" לתפיסת האדם של הרנסאנס. זוהי תפיסה פשטנית ביותר של שתי התקופות הנדונות. ו„הקיטוב המקרוקוסמי המוצא את דימויו הפנימי בנפשו המסוכסכת של איש הרנסאנס" אינו אלא דוגמה ללשונו המסוכסכת של איש האקדמיה. אדרבא, ייבחן שייקספיר בתוך זמנו, אך מתוך כבוד למורכבותה של ההיסטוריה. שייקספיר דגול דיו גם בלא שתיזקף לזכותו הפריצה מ„קוסמוס פתולמאי סגור ומסוגר", אל „ודעותיהם הקרות, מעוררות הצמרמורת, של החלל האינסופי", ביצירות שנכתבו עוד טרם שמע גלילאי על הטלסקופ.

אלהים בצרפת

אפרים סטן

„תודה שהתחנפת", אמר איזידור, „אפילו זקן גידלת".

„אתה רואה שהתגלחתי", התגונן מר ב', „קודם לא יכולתי. היתה לי איזו פריחה על הפרצוף".

„חבשת מגבעת", המשיך איזידור להתקיף, „אתה לא מתבייש?"

„זה היה בקיץ; עכשיו כשהסתיו מתקרב, הורדתי".

„מוזר שכל זה קרה בזמן שהתרוצצת לקבל הלוואות לשיכון, וכל זה נגמר באורח פלא עם כניסתך לדירה חדשה".

„זאת ללא ספק, אצבע אלוהים", אמרתי.

„מה אתה צוחק, מה?" התעצבן מר ב', „אלוהים תמיד מוכן לעזור".

„אתה צודק", הסכמתי, „במיוחד זכורה עזרתו בזמן המלחמה".

„כולם מתנפלים עליו שלא פעל אז כפי שציפו ממנו" ענה מר ב', „אבל מדוע איש אינו מבין שבהתפרצות רוע שכזאת, כל אחד היה הולך לאבוד?"

„הוא הלך, הלך וטרם חזר", חייך איזידור וסיפר: „היו לי דודים בצרפת. הם השתקעו שם עוד במלחמת העולם הראשונה. פתחו בית־זונות שהפך במהרה לאחד מהידועים ביותר בפאריס. היתה להם בת יחידה. סיפור הצלתה יכול להיות הוכחה להתערבות ישירה של ההשגחה העליונה. הוכחה שהתערבות של אלוהים אולי אינה יכולה למנוע אסון, אבל לפחות לעצור אי־נעימות. הבת־דודה שלי היה חיים שלווים בחיק משפחתה השומרת מצוות והאוהבת, עד שהחלו הגירושים של יהודי פאריס.

הבחורה לא השתוקקה לחזור לכור מחצבתה, למזרח פולין. לכן נפרדה מהוריה, עלתה על האופניים ונסה דרומה. היא רכבה בדרכים צדדיות, לחצה על הדוושות בקצב אחיד, לא מהר מדי, לא לאט מדי. השלווה הפסטורלית, הציפורים המצייצות, שמי התכלת מעליה — כל זה מילא אותה בתפילת הודיה לאלוהים הרחום. ליתר בטחון תלתה על כידון־האופניים סל, וכמובן שלא עלה על דעתו של אף גרמני שזאת יהודיה הבורחת מגורלה ולא איכרה הנוסעת לכפר השכן. וכך, אחרי זמן מה, בעזרת השם, הגיעה לכפר נידח אי־שם בדרום, על שפת הים התיכון. שם, כמובן שרק שם, התפרצץ לה צמיג, והיא לא יכלה להמשיך בדרכה. התיישבה בוכיה מתחת לעץ בצד הדרך ולחשה וחזרה ולחשה: אלוהים, עד כה עזרת לי, מה יהיה הלאה, מה יהיה? עוד לא גמרה לפנות לאלוהים, וכבר הופיע לידה נציגו המקומי, הצמיד כפות ידיים, גילגל עיניו כלפי מעלה ושאל: במה אני יכול לעזור לך, בתי?

„בת־דודתי שיתפה את הכומר בצרותיה. כמובן לא בכולן, מכיוון שלא ידעה מה יחסו ליהודים בכלל, ואליה היהודיה הנמלטת בפרט. הכומר ליטף את שערותיה השחורות כעורב ואמר: אצבע אלוהים בדבר! עזרי לי ואעזור לך. סוכנת הבית שלי נפטרה רק שלשום, וכבר היום אני לא יכול להשתלט על הבית. תחת קורת הגג שלי תקבלי אוכל, מיטה וגם עתידך מובטח. סוכנת־בית של הכומר נמצאת בהשגחה מיוחדת של אלוהים, אמר לה. הבחורה חשבה רק רגע קט, הבינה שאין לה ברירה, והסכימה.

„בערב, אחרי הארוחה, ישבו לפני הבית. הירח היה מלא, הכוכבים נצצו והים נהם מרחוק. הכומר עישן מקטרת ארוכה ומסריחה. כפי שהספקתי להכירך, בתי, אמר לה, את חושבת שלחיי אשר של כומר מספיק מזון ותפילות. אך לא כך הדבר. אלוהים, ברוב חסדו, נתן גם לכומר משהו המיטלטל בין הרגליים. והמשהו הזה אינו מסתפק בהשתנה כפעילות פיזית יחידה. כך שרצוי שנשכב ביחד. קם והושיט יד לבחורה. זו נבהלה מאוד. לא בגלל צניעות מופרזת (הרקע המשפחתי עושה משהו) או שמירת בתוליה, שממילא אבדו לה מזמן. לא, היא פשוט פחדה מהתוצאות. מה יהיה אם אכנס להריון? רק זה חסר לי! אל תפחדי בתי, הרגיע אותה הכומר, אני אזהר. אמר, ובו במקום, על הדשא, לא עמד בהבטחתו. מה שהציל את הבחורה — היה אלוהים. כל העת ששכבה על הגב, הסתכלה ישר לשמיים והתפללה: הו, אלוהים, שמור עלי בבקשה... ואלוהים שמר על הטוהר של בת ישראל כשרה.

„עברו שבועות, עברו חודשים. חיי הכפר היטיבו עם בת־דודתי. גם הכומר נרגע במקצת ופחות ופחות טיפס עליה. גם על דוכן הדרשות היה לו קשה לטפס. התנפח מאוד. הופתעה לגלות שמאחורי המזבח הוא אוכל בסתר כל מיני תמוצים ומצטדק שזה משפר את טעמו של יין־המיסה המתוק. עד שלילה אחד קיבל הכומר כאבים חזקים, ולפני שהבחורה הספיקה להזעיק עזרה — כרע ללדת וילד ילד בריא ויפה. ברגע הראשון נבהלה הבחורה, אבל מיד הבינה, שזאת תוצאה של שמירת אלוהים עליה, ושהוא עלה על עצמו בטיפול בה. פעם, לפני שנים, תיה זקוק לבתולה, לרוח הקודש ולאבוס אי־שם בסביבה. ואילו הפעם הסתפק בכומר אחד בכל התפקידים. הבחורה היתה מאושרת. הכומר פחות.

„עברו שנים. הגרמנים בצרפת הפכו לאט־לאט לסתם תיירים. בת־דודתי מזמן חזרה לפאריס. כניצולה היחידה של המשפחה ירשה את העסק. גם הכומר עלה לגדולה ונתמנה לבישוף. והילד? הוא כבר מזמן איננו ילד. הלך בעקבות אמו שהיא אביו, וגם בעקבות אביו שהוא אמו — ונעשה פוליטיקאי. מנבאים לו עתיד מזהיר".

איזידור סיים את סיפורו. מר ב' הביט בהשתוממות על כלנו היושבים סביב השולחן. נדמה לי, שלא הבין את הסיפור ונראה כאילו הוא מחכה שמיד נחזור בתשובה. לא היה לנו לאן לחזור.

בשנה הראשונה לעליתי ארצה, ב־1957, רשמתי כמה סיפורים, ביניהם סיפור זה. לא תארתי לעצמי שכעבור שנים אשכתב אותם ואקרא להם „זכרונות לברכה".

זרזירים

לא צריך אישור

יו"ר ועדת הביקורת של אגודת הסופרים העברים, יואב חייק, הוא לא רק סופר אלא גם עורך־דין, והוא יצא את הצד המשפטי של פני האגודה. [illegible] בעקבות „הזרזיר" שפורסם במדור זה ביום ששי האחרון, התקשר אלינו [illegible] והשכילנו, כי הדו"ח שהגישה ועדת הביקורת באסיפת העמותה, שהתקיימה בחול־המועד פסח, לא היה זקוק לאישור. ה„רעש" שהתחולל באותו מעמד גרם לאי־האישור של הדו"ח מפני שלא צריך היה לאשרו מלכתחילה.

[illegible]

פרופסור לאיובה

[illegible] 1968 [illegible]

[illegible]

מקנזיק עד קאמי

[illegible] 1987 [illegible]

[illegible]

שפע בינאוניברסיטאי

הכנס הבינאוניברסיטאי השלישי לחקר הספרות העברית [illegible] באוניברסיטת בר־אילן, ב־21 וב־22 במאי ש"ז. [illegible]

[illegible]

ספרי הראשון

משה בן־שאול / חרדת הבדידות

בנובמבר 1954 הופיע בהוצאת חבורת „לקראת" קובץ שירי, [illegible] לעשות זאת.

עבדתי אז בעריכת ירחון הנוער של איחוד הקבוצות והקיבוצים, „ניבנו" שמו, בתל־אביב. כמעט נער הייתי. בשבתות הייתי נוסע לקיבוץ, עושה תורנויות מטבח ושמירה.

[illegible]

„בנשף שמש" לא היה בשבילי מסיבה גדולה. [illegible]

ספרות·אמנות·ביקורת

עיון ראשון

מב"ל

עדות חקר עיון

על האדם והמקום

אורי שוהם / גיבור דורנו בארץ / עטיפה: גבריאל שמיר / פפירוס / 1986 /124 ע'

מות בלא־עת קטע את פועלו של אורי שוהם בביקורת הסיפורת העברית ובהוראה האקדמית. ספרו הראשון „המשמעות האחרת: מן המשל האלגורי ועד לסיפור הפאראריאליסטי" (1982) בחן ביסודיות את האלגוריה בסיפורת העברית, מראשיתה ועד ימינו, והציב אבן־דרך בביקורת ובמחקר. הספר הזה, שמך העובה, מנתח את דמותו של הגיבור הישראלי ב„מכאן ומכאן" של ברנר וב„עטלף" של אהרן מגד, ודן בשאלת המוסר המצויה ביצירתו של ס. יזהר. בפרק ד' חוזר אורי שוהם ומאיר את ספרו הראשון בהערות למשמעות המהלך האלגורי בסיפור העברי המודרני.

מן היסוד

נחמן סירקין / שאלת היהודים ומדינת־היהודים הסוציאליסטית / תרגום: אפרים ברוידא / עטיפה: אריה ולמן / הקיבוץ המאוחד / 1986 / 127 ע'

ראוי לברך על ייזומה של סדרה חדשה של ספרים שבה יודפסו מחדש ספרי יסוד ממקורותיה הרעיוניים של תנועת־העבודה הישראלית בעריכתו של מנחם דורמן. גם טוב הדבר, שנבחרו בראשונה נחמן סירקין וקונטרסו לפתוח את הסדרה, שהרי חיבור זה (1898) היה לאבן־פינה במחשבה האידיאולוגית והמעשית של ציונות מדינית וסוציאליסטית. אופייניים להגותו של סירקין דברי ביקורת כלפי הבורגנות והסוציאליזם כאחת, ואין אתה יכול לחמוק מן התחושה, שניתוחיו היפים לשעתם יפים גם לימינו: „כך יצרה הבורגנות היהודית את הטמיעה והפקירה את האומה היהודית, על כל תקוותיה ומשאת־נפשה הלאומיות, כדי שיקל לה לנוע בלא המטען היהודי על פני הבורסה". לקונטרס מקדימים פרקים אחדים ממסתו של ב. כצנלסון „האחד במערכה", ונועל אותו מאמר של ז. שור.

חינוך

יצירתיות ינקותית

ארנסט אוט והאנס לייצינגר / הילד היצירתי / תרגום: רב"ג / גרפיקה: כריסטה יאניק ואווה קלינגייס / לדורי

התקופה המוקדמת של הגיל הרך נמשכת, הפעם בתוכנית לסיפוח דמיונו, פוריות השיבתו וכשרו היצירתי של הילד הרך. כמה עוד יתנכו את הגיל הרך והוא יישאר רך? האם המוכרים סבורים, כי אין אנו נמנים עם אלה הסוברים שיצירתיות היא זכות־יתר השמורה לקבוצה קטנה של אנשים „מחוננים". במוחד, הרי שהם טועים לגבינו. ולאלה שסוברים סברות אחרות, מגישים כאן תרגילים ומשחקים יצירתיים, בתוספת תכנית עבודה. הה, ילדות עשוקה מלחמת כריות ומשחק ב„גוגואים" עולים על כל יצירתיות!

במקום למצוץ אצבע

פרופ' ארנסט אוט / קידום האינטליגנציה בגיל הרך – תוכנית העשרה / עברית: רב"ג / גראפיקה: פריסטה יאניק ואוולד קלינגייס / לדורי

את המבחן הפסיכוטכני המקצועי האחרון עברתי לפני שנים רבות, ולא בגיל רך, וחשבתי שהוא עניין למבוגרים. טעיתי. את ילדי דורנו הרכים מזינים כבר בינקותם בתרגילים צוחיים אלה של מיומנות, הקריה במבחני אינטליגנציה, ועוד מכנים אותם בשם משחקים: פרופ' אוט, שהוא כפי הנראה מאור גדול בחינוך הגרמני, קיבץ בספרו תרגילים משחקים לילדים ולתלמידים נושרים בביה"ס היסודי, והכל מיועדים, על פי עדותו, לקידום הכושר השכלי. הספר מגיש הצעות, דוגמאות ודגמים של משחקים, וכן הצעות לשיחות מכוונות. אין לומר דבר בגנות ההפקה הגרפית, שהם לעילא ולעילא. אך ככלות הכל אני שואל את עצמי שאלה בלתי נמנעת: לאחר שהתבשרנו על שיטות המתורות, ספרי הדרכה והעשרה, פריצות דרך בחינוך ומבצעי סיפוח, רפורמה ואינטגרציה – מדוע נהפכים הילדים המחוננים, הנבונים והחכמים (רובם הגדול, עכ"פ) לבוגרים מטופשים? לאלוהי החינוך פתרונים!

גן העדן האבוד

ניל פוסטמן / אבדן הילדות / מאנגלית: יהודית כפרי / עטיפה: מיכל לשם / ספריית פועלים/ 1986/ 150 ע'

החיים המודרניים גרמו לקיצורה של תקופת הילדות, תופעה המכונה בשם „אבדן הילדות". החוקר ניל פוסטמן טוען, שהסיבה העיקרית לתהליך זה נעוצה בשליטתה של הטלוויזיה על החיים. בדרך זו מסתיימת תקופה ממושכת בתרבות האנושית, שבמרכזה עמד בית הספר, שהכין את האדם לתרבות זו. גם אפשר לומר, שמשחקי ילדים הם מינים שמרחפת עליהם סכנת הכחדה. הספר מתחלק לשני חלקים. בחלק הראשון, מתוארת הילדות בהיסטוריה הרשמה, מאז תקופת הרנסאנס ועד ימינו. בחלק השני בתואר תהליך התקצרות הילדות בזוויות ראיה שונות: התהליך ההיסטורי כאן בשנות החמישים, הופעת הטלוויזיה כמדיום אלקטרוני, פגיעת הבוריה אל קבוצת הילדים כאל אוכלוסיה בעלת כוח קניה, ירידת כוחו של בית הספר כמדיום של תרבות. במהדורה העברית נוסף פרק, פרי עטם של חוה תבור וגבריאל סלומון, על השקפותיו של פוסטמן בהשראות ישראלית.

נעורי הנפילים

מתתיהו מינץ / חבר ויריב – יצחק טבנקין במפלגת פועלי־ציון 1905–1912 / יד־טבנקין והקבוץ המאוחד / 1986 / 2221 ע'

גם הביוגרף איננו משוכנע שהשנים 1905–1912 מהוות תקופה פורמאטיבית חשובה בחיי טבנקין, ואין הוא נוטה לשוות לה משמעויות מכריעות. ובכל זאת, בחיי מנהיג כטבנקין יש עניין לחשוף ולשחזר כל מה שעשוי להגיה אור על שנות חייו החשובות. טבנקין, כמוהו כברל כצנלסון, אישיותו הרוחנית, הפוליטית והציבורית, עוצבה בשנים 1912–1918, שהיו שנות ההסתגלות לארץ־ישראל ושנים מכריעות בהתיישבות היהודית. פרק חשוב בתקופה המתוארת בביוגרפיה מהווים שני המאמרים. שכאשר טבנקין על פעילות ציונית (1906/7), אז גברה גם אהבתו לאווה טטאשבסקה, שהיתה חוויית־יסוד בחייו. מטבע הדברים נושקת ביוגרפיה כזו של טבנקין בתולדות הציונות ואישית, וחיבורו של מינץ נפרש גם על סיפור מעשיהם ודיעותיהם של אישים כדוד בלוך, יצחק בן־צבי, ברוכוב, יצחק גרינבוים, יוסף ולבמן, נחום ניר (רפאלקס) ואחרים.

בישולים

באסטה פאסטה

אדה סרווי–מאכלין / המטבח האיטלקי – מטעמי יהודי איטליה / תרגמה ועיבדה: נירה רוסו / עיצוב ועטיפה: נעמי מורג / כתר / 1986 / 284 עמ'

לשומר המשקל אומר מיד: באסטה פאסטה! האריס לדיאטה מוזמן לעיין במתכון ששמו "סלסה די פומודורו דלה מאמה". מטגנים בצל בשמן עד שישחים. מוסיפים עגבניות, גזר, פטרוסלינון, שום, מלח, ריחן וסלרי. מכסים ומבשלים כחצי שעה תוך בחישה לפרקים וכו'. זהו המתכון בעמ' 224, ושמו האיטלקי הסנטימנטלי מיתרגם ל"רוטב העגבניות של אמא". מן המתכון „פאסטה א פומודורי אין פורנו" לא הצלחתי להכין תבשיל. אבל "פורנו" זה לא מה שאתם חושבים.

מכל מקום, השמות המגרים מרמזים על מתכונים טעימים, לרוב עתירי קלוריות. ועם „קרצ'ופי אלה ג'ודיה" (ארטישוקים בנוסח יהודי) כשרים – בתאבון!

תחביב

מעשה חושב

יגאל לאני / סוזני – רקמות מאסיה המרכזית / מוזיאון הארץ / 1986 / 56 עמ'

הקטלוג יצא לאור לרגל תערוכת הרקמות שהתקיימה בביתן לאתנוגרפיה ולפולקלור במוזיאון הארץ. סגנון ה„סוזני" (בפרסית – מעשה חושב) מקורו באיזור, הנמצא כיום בתוך באוזבקיסטן ותג'יקיסטן. העניין המיוחד בסגנון זה התגבר בגלל היותו סינתזה מיוחדת של השפעות אסייניות–סיניות, פרסיות, אפגניות, סמרקנדיות ובוכריות. המוטיבים האופייניים שאולים מעולם הצומח – שריגי צמחים מתפתלים, פרחים ושיחים בפריחה. קירבה רבה יש בין סגנון הרקמות הללו לסגנון השטיחים הפרסיים מן המאות הט"ז–י"ט. הרקמות רקומות בדרך כלל בחוטי משי על יריעות כותנה בצבע טבעי או אריגי פשתן. יהודי בוכרה רכשו מומחיות בצביעת חוטי המשי ובדי הכותנה, אך לא פיתחו סגנון יהודי ייחודי.

טבע ומדע

אינטליגנציה מלאכותית

פאמלה מקקורדק /מכונות חושבות – מחקר אישי בתולדות האינטליגנציה המלאכותית ובעתידה / מאנגלית: ד"ר נעמי כרמל / עטיפה: דורית שרפשטיין / מסדה, ספריית תוכנה / 1985 / 387 ע'

האינטליגנציה המלאכותית כבר איננה בחזקת מדע בדיוני. היא מציאות מחקרית וטכנולוגית, שהשפעתה בחיי היומיום תורגש כבר בעתיד הקרוב. מכל מקום, אינטליגנציה מלאכותית היא תהליך לפתירת בעיות באמצעות סידרה של שיקולים מחשבתיים מתוכנתים, שמראיתם כמראיתה של תמונה. התיאוריה המונחת ביסוד הדברים נובעת ממחקרים כשל מקקלוק ופיטס (בסוף שנות ה־40) ושל טיורינג, ולפיה כל דבר שאפשר להגדירו הגדרה מילולית שלמה וחד משמעית ניתן למימוש כתהליכים מדמי־מחשבה באמצעות רשת „עצבית" סופית ותואמת. ישימות התיאוריה כבר הוכחה ברובוטים, במערכות ניווט אוטומטיות, במערכות לומדה ובפתרון בעיות סבוכות עד מאוד. לפחדים מחושבים ומחשבים ייאמר ששמם מגופם. הרי לא ייפגע מי שישמע בדיבות נגד המחשב רק משום שהוא עלול לגרום להשתלטות!

כתבי־עת

האוטונומיה של הרוח

מפגש – במה לתרבות עברית וערבית / גליון 3 (7), אביב 1986 / עורך ראשי: מוחמד ע'נאים; עורכים: א.ב. יהושע ומחמוד עבאסי / השער: פנחס כהן גן / המכון היהודי–ערבי בבית ברל / 104 ע'

קשה להגזים בחשיבותו של כתב־עת המזמן תחת קורת גג אחת יוצרים ערבים ועבריים להדפסה משותפת של שירים, סיפורים, מאמרים ויצירות חזותיות, ויש שמחה על שכינת היחדיו של דברים משל אנטון שמאס ויעקב שבתאי, למשל. ואין הדבר קל, כי הנה נשמעים קולות שונים נגד ההופעה. יותר וגם הקשיים האובייקטיביים ודאי מכבידים על המפעל. ובכל זאת, אני מוצא בחוברת חומר מגוון ובעל־ערך, שכמותו ייִמצא רק בכתבי־העת הטובים ביותר, פרי עטם של אישים כאנטון שמאס, יורם קניוק, נעים עריידי, סמי מיכאל, נורית גרץ, שמעון פרס, סמיר נקאש, ששון סומך, יהושע סובול, אמיל חביבי ורבים אחרים. גם הצד הגרפי זכה בחוברת לתשומת לב נאותה, והריהו מעטרה בלווית חן כראוי לה.

ספרות תורנית

נפתלי קראוס

החסידות ואישיה

אנציקלופדיה לחסידות/ אישים (אותיות א־ט), מאת יצחק אלפסי. בהשתתפות יחיאל גרנטשטיין, מאיר שמעון גשורי, הרב דוד הלחמי, זאב רבינוביץ וד"ר יצחק רפאל. הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים, תשמ"ו. תרכ"ע עמודות + 64 עמודי תמונות.

זוהי מהדורה מורחבת ומשוכללת של אלבום „החסידות", אותו הוציא יצחק אלפסי, שהוא ד"ר לחסידות, לפני שנים אחדות. באלבום ההוא, מהדורת ספריית „מעריב", שזכה להצלחה גדולה, נסקרים אישי החסידות שושלות־שושלות ואילו כאן – לפי סדר אלפביתי: שם קיבל רבי אהרן רוקח (זצ"ל) מבעלזא תשע שורות ואילו כאן – שלושה עמודים שלמים. באלבום זכה רבי דוב בער, המגיד ממזריטש, מאבות החסידות, לסקירה של שתים־עשרה שורות ואילו כאן כמעט עשרה עמודים, ויטרפטציה שלמה, המעבירה בספק את האופי האנציקלופדי של החיבור. יחד עם זאת יש צדיקים הזוכים לשתיים־שלוש שורות בלבד. בסוף כל ערך ביבליוגרפיה קצרה, מאירה עיניים.

תועלתו של הספר אין ערוך לה עבור שוחרי החסידות ומעריצי אישיה. הצרה רק שמהדורות כאלה מתחילות בקול תרועה ובדרך כלל לא רואים את סופן. הנה באותה הוצאה עצמה הופיעה לפני שש שנים „אנציקלופדיה לחסידות" (ספרים, הגיעה לאותיות א־ט, ממש כמו הספר שלפנינו) ולא יסף (בינתיים)...

מושגי־יסוד ביהדות

אוצר היהדות – מושגי יסוד, מאת זאב דפני, פורמאט אלבומי מאויר, הוצאת „תפוצה" בני־ברק, תשמ"ו, 185 עמודים. עיצוב גראפי: י.א. טאוב.

מי שלא יודע מה זה „יבום וחליצה", „טבילת כלים", „צום גדליה", „עיבור השנים", „עדות בשיקר" וכו' וכו' – ימצא אותם מוסברים בשפה ברורה ותמציתית בספר זה, שהמו"ל שלו ראה לנכון, משום־מה, לתת לו צורה אלבומית, עם הרבה „אויר" ותמונות, לצורך ושלא לצורך. מאחר שאין הקדמה או מבוא, שיתנו הבהרת כוונות, קשה לדעת למי בדיוק מיועד הספר, אך מותר להניח כי כוונת המחבר היתה הסברת ערכי היהדות, תוך דגש חזק על תפילות, פיוטים, סליחות, זמירות וכו'. האמנם עיקר ההסברה־האינפורמטיבי של „אוצר היהדות" עולה לאין־שיעור על זה האמנותי, שהוא קצת מאולץ. „פוגרום" ביהדות, אינו „ערך" ביהדות ואכן אין בספר „ערך" כזה, אך יש תמונה צבעונית, בגודל של עמוד שלם, „לאחר הפוגרום", ציור שמן מאת יוסף מיטלר. מיותר להוסיף.

ודומה כי מהדורה עממית של הספר, רצוי בפורמאט כיס – בו יוסיף המחבר אי־אלה ערכים חסרים, כגון „קבלה ומיסטיקה", „חסידות", „אחד מי יודע" (אם יש „אדיר הוא" ו„חד גדיא"...), „ארבעה אבות נזיקין" (אם יש „ארבעה שומרים"), „בורא נפשות" (אם יש „אשר יצר"), „בעל" (אם יש „אשה") – תתקן את הפגם ותיקון. באותה הזדמנות יוכלו לתקן גם את הבדיחות של המאייר מ„אמנותיקס" (מבלא לא מחזיק את הגביע ביד, כאשר הבכור שואל „מה נשתנה" בליל הסדר ילד הולשקבות הציצית, נושק את כולן ולא רק אחת...) – והכל על מקומו יבוא בשלום.

בין מכה וירושלים

השאלה והתשובה – קובץ עדויות ומחקרים על תנועת השיבה, בישראל ובעולם, בעריכת מנחם גרילק, הוצאת „תפוצה" בני־ברק, 1986, 319 עמודים.

זוהי אנתולוגיה נלהבת, אולי נלהבת שיפטיסיה יותר מדי, של תנועת התשובה על הסתעפויותיה, לכניה והשליכה, בקרא בספר, לעתים כרומן מרתק, תוך שהוא חושף את שיטותיהם של המחזירים בתשובה, שדרך הזכם, כמו דרכה של תורה, היא דרך הנועם והקירוב, בלי ששמוש במטרה שהיא קודם קול יעודו של הנביא מלאכי על „השבת לב אבות על בנים". אחד הסיפורים המעניינים הוא על מוזר אמריקאי־יהודי שבכר בהודו, התאסלם, נדד בעולם, הגיע לסוריה, משם לירדן, וכאשר עמד בפני „הבחירה לנסוע למכה או לירושלים, בחר אינסטינקטיבית באחרונה, נקלע לישיבת „אש התורה", ולהתחזבות התלמידים שלו שסיפורו החל להתפלל, כשמצא פונה, בכיוון מכה. היום הוא יהודי כשר למהדרין.

באמנות

רחל אנגל

יער של מקלות־הליכה

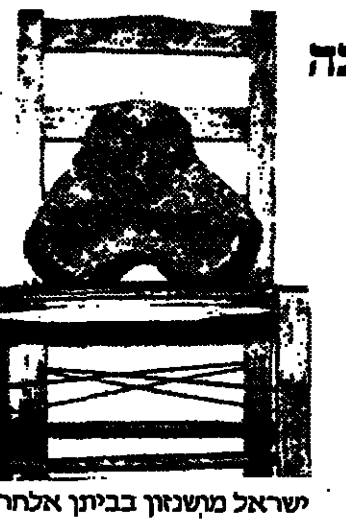

ישראל משנזון בביתן אלחריזי

ישראל משנזון פתח, בביתנה של אגודת הציירים ברחוב אלחריזי (אולם התצוגה העליון), את תערוכת־היחיד הגדולה, המוזרה שלו. יותר מחמישים מקלות־הליכה ניצבים על פני הרצפה, באמצע האולם, וממלאים חלק ניכר ממשטחי הרצפה, בעצם את רובה. המקלות לא רק ממלאים את רוב השטח כאן, הם גם מושכים את עיקר תשומת הלב של הצופה. הם „בסוסים" לפניך כחמש שורות ארוכות, ורווחים גדולים בין השורות כמו שורות ארוכות, ריקות. כל אחד מן המקלות והאופי המיוחד לו. ראשי־ידית מיוחד לכל אחד מהם, בעל צורה מיוחדת לו. לפעמים מזכיר המקל דמות נחש מתפתל. אך תמיד מזכירים המקלות את מקור צמיחתם – ענפי עץ, שנשתמר בהם הרבה מריח נוף הטבע שבו נולדו. בהירים או כהים. יש שעדיין עטופים בקליפתם, יש „קלופים", ערומים. מין יער קטן של מקלות־הליכה.

אל ה„יער" הזה מתלווים מוצגים אחרים. קודם כל הציורים המביטים אליך מעל פני הקירות. ציורים בעלי ממדים שונים העשויים בטכניקות שונות, למן הדפים הקטנים ביותר, רישומי דיו ועפרון, ועד לבדים הגדולים מאוד, בצבעים, או אף בשחור־אפור־לבן. ועוד מוצגים מתלווים אל המקלות: אובייקטים פיסוליים תמהוניים למיניהם. דמות כבד־אבסטרקטית של עיסת־נייר־דבק, צבועה שחור. תבנית גבס יצוק של ראש דמות, ומולו גם פסל ברונזה – של אותו ראש עצמו ככל הנראה; פסל עשוי ארגז בין וקש הבד כיד קברות קדומים: פסלוני חומר על כרפי כנגנית תלויה על קיר: כבארעץ תלוי על קיר, גם הוא, ועל מושבו פסלון־אבן טכי־אבסטרקטי.

ישראל משנזון אומר, כי סידרת מקלות־ההליכה היתה לגביו „סידרה אובססיבית, פסיכיסטית". „אחר כך באו הפסלים – דמויות המזבח ודמויות אלילים קדומים". הוא רואה ביצירתם כמו „סיבה אל תקופה שבה היו הפסלים גם חפצים בעלי משמעות לאדם, אליליות שהאדם האמין בהן, סגד להן וייחס להן משמעות". ועל הציורים: „ציורים קודרים המציגים איזו אוריינטיים אפוקליפסיה."

דיוקנה של עיר

גלריה „מימד" החדשה, ברחוב פינסקר 27, רוכית שני מציגה כאן „עבודות". עבודות שעיקרן – כטכניקה – צילום. אבל משמשות בהן גם טכניקות אחרות: רישום, כתב, חומרי צבע גבשושיים; קולאז' ועוד. תערוכה רבת גוונים ומעוררת עניין.

בתמונה הראשונה מבין 38 המוצגות נראית העיר ניו־יורק (התערוכה מביאה לפנינו מרשמיה של האמנית מביקור קצר שערכה לאחרונה בניו־יורק). מראה העיר בצילום צבע, ועל פני המבורמה הזאת נופל צילה של האמנית־המצלמת – מעין דיוקן עצמי. תמונה מס' 2 מיד מפגישה אותך עם סיטואציה האופיינית מאוד – בין שאר אלף אלפי מאפייניה – את העיר הגדולה, הרועשת הזאת: סצינה של רחוב. מכוניות שנעטבי בהתנגשות זו בזו. למטה מהן מין „טבע דומם" חדיש־אר־בני פחית „קולה" ריקה, נייר עטיפה משומבצק, קליפת בננה וכיוצא באלה – בתוך שלולית עכורה.

אחר־כך באה סדרה של מאפייני העיר האחרים, מהם הנושאים שורות טקסט. מס' 3, למשל, „עוד תמונה בלעדית גדולה של הניו־יורק פוסט". או, מס' 6 – „סוניה היותה איתו כמה שנים, כמהלכן..." וכו'. תמונה מס' 9 היא דיוקן עצמי נוסף שאיננו אלא צללית.

משחקי טכניקה עשירי דמיון יוצרים אפקטים מפתיעים, בעבודות כמו 12: („היא תמיד רצתה עיניים כחולות"): בסצינת הווי, בתמונות ילדים, צילומי מסמכים ועוד.

התמונות המוצגות כאן, מגלה לנו רוכית שני, נוצרו כעבודת־גמר בתכנית לימודי תואר שני בצילום – בעת שהות בארה"ב.

מלחמה ושלום במבט לאחור

דורון מנדלס

נתן שפיגל: מלחמה ושלום בספרות היוונית העתיקה. הוצ־את הספרים ע"ש י.ל. מאגנס, האוניברסיטה העברית, תשמ"ו.

ספרים הרבה פירסם בשנים האחרונות פרופ' נתן שפיגל בשפה העברית בנושאי פילוסופיה וספרות קלאסית. עתה מונח לפנינו ספרו החדש, המביא לפני הקורא העברי סקירה על השקפות היוונים אודות מלחמה ושלום החל מן התקופה הארכאית (800 לפנה"ס) ועד לתקופה ההלניסטית (המאה השניה לפנה"ס). כשש מאות שנות יצירה ספרותית, זו משימה נכבדה ביותר שנטל שפיגל על עצמו. המחבר מוסיף „אחרית דבר", ומסכם כמה מרעיונותיהם של „סופרים, הגי־דעות ומדינאים בני זמנים מאוחרים יותר (מתקופת הרנסאנס עד סוף מלחמת העולם השניה" (עמ' 271).

בעוד שבחלק הקלאסי של ספרו הולך שפיגל עקב בצד אגודל כדי לתת רקע של דעות הקלסיקאים, הרי ב„אחרית דבר", המבחר מקרי ביותר והנגנו מייצג דבר – אין חלק זה מוסיף להבנת תפישת המלחמה והשלום אצל הוגי הדעות של העת העתיקה. ואם בסופו של הספר עסקינן, קשה לי להבין את הגיונו של ה„נספח" המופיע בעמ' 289 ואילך, המפרט את „תוכן חיבורו של תוקידידס" – נכון שתוקידידס העברי אזל מן השוק לפני שנים רבות, אך נספח זה ודאי וודאי אינו יכול לשמש תחליף נאות.

יתרונו המובהק של פרופ' נתן שפיגל הן ידיעותיו בתחום השפות הקלאסיות המאפשרות לו קריאת הטקסטים היווניים והלטיניים במקורם. אין הוא עושה מלאכתו פלסתר – הוא מביא לפנינו את הכתוב כלשונו, בד"כ מבלי פלפול פרשנות. פרופ' שפיגל היטיב עשות כאשר ייחד לכל סופר או קבוצת סופרים פרק, הוסיף פרטים ביוגרפיים רבים המאפשרים לקורא להתרשם מן הסביבה ההיסטורית והאקלים התרבותי של סופר זה או אחר. מבחינה זו הספר בעל חשיבות רבה, כאשר הוא מהווה תרומה להשכלה הכללית של הקורא העברי. אישית, הייתי מעדיף העמקה בנושא המלחמה והשלום, שהרי את אוסף הפרטים העובדתיים ניתן למצוא בספרי יעץ אחרים. לדוגמה, מתוך עשרת העמודים המוקדשים להיסטוריון ההלניסטי החשוב פולביוס, מקדיש שפיגל חלק ניכר לביוגרפיה על האיש ולתוכן ספריו – אם היה שפיגל מוותר (לפחות חלקית) על סקירה זו, ומרחיב בנושא המוצהר של ספרו, היה הקורא יוצא נשכר.

אשר לסקירה עצמה, יש לציין כי מחמת מגבלות המקום שהגבילוהו, הביא שפיגל לפני הקורא רק שמץ ממנו, ועל קצה המזלג מתפיסת המלחמה והשלום בספרות הקלאסית. תמוה בעיני בכל זאת כי על חלק מן הספרות הקלאסית ההלניסטית העדיף שפיגל שלא להתעכב כלל. כמה דוגמאות יספיקו: ה„אוליגרך הזקן" שהסיח במועדון פוליטי באתונה כמה אמירות מפולפלות אודות הקשר בין משטרה הפנימי של אתונה למלחמה בספרטא ובעלות בריתה, נעדר משום מה מן הסקירה. רוב יצירותיו של קסנופון אינן זוכות אף לאיזכור. הירונימוס מקרדיה וסופרי אלכסנדר אחרים אינם בנמצא. חלק גדול מן הספרות היוונית שנתחברה במזרח ההלניסטי לא קיים לדידו של שפיגל. הוא מזכיר אל נכון את הקטיוס מאבדירה (בכמה שורות בלבד, עמ' 261), אך מדלג על מנתון. למרבית הצער אין כל התייחסות לספרות היוונית הדנה ביהודים, כגון שני ספרי המקבים. בעוד שספר מקבים א' נכתב כנראה עברית ותורגם מאוחר יותר ליוונית, הרי ספר מקבים ב' נכתב יוונית במקורו על־ידי יאסון מקירנה. אך הספר כפי שהגיע לידנו איננו אלא תמצית מספרו של יאסון.

בעיניי ה„מססיס" נסמך שפיגל לא בכדי עם על מחקריו המצויינים של א. פוקס, אשר התפרסמו ברובם בעברית בקובץ „בריגה וחובה ביוון" (ביאליק 1976). לפיכך, אם היה המחבר מתמקד בשאלות המלחמה „החיצונית", יוצא היה חיבורו נשכר. אין לי כל ספק כי כוונותיו של שפיגל היו טובות במקרה דנן כמו גם בנושאים האחרים הנזכרים כאן, אך בעניין זה הגיע הזמן לומר כי אפשר היה להימנע מן הפגמים (הרבים מדי, לטעמי) אם היתה הוצאת הספרים ע"ש מאגנס לומדת את לקח העבר. הוצאה מכובדת חייבת לנקוט בטכניקה המקובלת בעולם בנושא קבלת ספרים לפרסום. בנושאים הקלאסיים נראה כי הוצאת מאגנס לא נקטה בדרך זו. על ההוצאה למסור את כתבי היד קודם פרסומם לידי מומחים רציניים באורח אנונימי המסודר, אם יביעו דעה אמיתית וכנה על איכותו של חיבור זה או אחר, ויותר מכל יתחייבו ברוח הזמן והמקום. לעניות דעתי קיימים בארץ מומחים רבים בשטח הקלאסי (לאחד מהם אף מודה שפיגל בהקדמה לספרו) אשר חוות־דעת ישירה משלום להוצאת הספרים, היתה גורמת להעלאת רמתו של הספר.

לסיכום, המאזן הוא בהולם חיובי. ספרו זה של נ. שפיגל קריא מאוד ומלא באינפורמציה רבה ומגוונת המוגשת באורח חביב ביותר, כדרכו של המחבר בספריו הקודמים. הספר מעורר תיאבון להמשיך ולהתעמק בסוגייה זו של מלחמה ושלום.

אוניברסיטת תל-אביב

הפאקולטה למדעי הרוח
בית־הספר למדעי היהדות ע"ש חיים רוזנברג
החוג למקרא

ערב עיון לזכרו של
פרופ' יהושע מ' גרינץ ז"ל

יושב ראש: פרופ' יאיר הופמן, ראש החוג למקרא
מרצה: ד"ר פרנק פולק, מהחוג למקרא, אוניברסיטת ת"א
בנושא: נוסחאות אפיות בסיפורי המקרא ושורשי הסיפור המקראי

ערב העיון יתקיים ביום שני, י' באייר תשמ"ו, 19.5.86, בשעה 18.00, באולם 02, בנין בית הספר למדעי היהדות ע"ש חיים רוזנברג, קרית האוניברסיטה, רמת־אביב, תל־אביב.
כניסה לחניה דרך שער מס' 1.

— הציבור מוזמן —

אוניברסיטת תל-אביב

המרכז לפיתוח ע"ש פנחס ספיר
מתכבד להזמין את הציבור
להרצאה בנושא –
אפקט של תרגול בחשבון באמצעות מחשב על תלמידים בעלי יכולות שונות, טעוני־טיפוח לעומת מבוססים

סיכום של מחקר אתנוגרפי
מאת – ד"ר נירה חטיבה
בית־הספר לחינוך

אשר תיערך ביום ראשון, ט' באייר תשמ"ו, 18.5.86, בשעה 18.00, באולם אפטה, בנין נפתלי, אוניברסיטת תל־אביב.

هكذا من الأصل

صكنا من الاهل

ם. גרילק

פרשה ופשרה

„אמור"

והנשים עודן טובלות...

הקורא המעוניין באמת ובתמים להבין את מצוות הטהרה היהודית, כדאי שיעשה „הסבה מחשבתית", ינסה לחדור, למשך זמן הקריאה לפחות, אל מעבר מחשבתו והוויתו של האדם המקראי ולהבין את העולם ואת האדם מנקודת מבטו של הנאמן לתורה, המתבונן מזווית הראיה של המקרא מתחילת ספר „בראשית". רק כך קיים סיכוי שיבין מה אומרת תורת הטומאה והטהרה היהודית לאדם מישראל ומה התקוה הגלומה בה.

האדם המקראי הוא אדם שחייו ופעולותיו טובלות בזכרון היסטורי. שונה הוא מן המטריאליסט, המתייחס אל עובדות הטבע כמות שהן. האדם בעיני האתאיסט הינו אוסף פרודות ומולקולות, שבא מן האפס וכהגדרתו של פרנץ וורפל זכה לתושבת חיים מוגבלת, בטרם ישוב אל האפס הנחלץ. המות הוא בעיניו תהליך ביולוגי טבעי ובלתי נמנע.

אולם בעיני האדם האמון על המקרא, שונים פני הדברים. נקודת המוצא שלו הינה שביסודו יכול האדם לחיות לעולם. שגם בגופו קיים פוטנציאל של הנצח. רק חטאו של אדם גרם למות הגוף, וכל עוד אסור הוא באזיקי אי־שלימותו המוסרית, עליו למות, גופו נשחק, כלה ואובד. אין זה מעניינו להוכיח כעת אמונה זו. ברגע נתון זה חשוב לנו לדעת שבתודעת הנאמן לתורה, קבוע זכרון זה, והוא המכתיב את התייחסותו לעצמו ולחיים בכלל.

על כן, כדי שלא יפול ברשת הפילוסופיה האתיאיסטית, מסמא המקרא למען האדם כל מפגש שלו עם המוות, הנובע מן החטא.

היטהרות אדם במקרא קשורה אל הכניסה לבית המקדש. חטא כבד הוא לאדם הטמא, אם יבוא בשערי המקדש בעוד טומאתו עליו. כי בית המקדש היה בבואתו של גן העדן האבוד. נטוע הוא בנוף חיינו העכשווי, נוף חיים, שחוקי הביולוגיה והאנטרופיה שולטים בו. אך במקדש השתקף עולם שונה לחלוטין, הוא היה כנווה ירוק בלב המדבר, וריחות גן הקסומים הקדום נשבו ממנו.

בהתאם לתורת הסוד היהודית, העולם כולו היה גן עדן. ואת כאשר חי בו האדם בהרמוניה נכונה, באקולוגיה רוחנית מלאה, מתוך איזון מושלם וטוטלי, בין כוח גופו ונשמתו, הסרים למשמעת מוסרו המיטפיזי של האלוקים. תחושה זו חש היהודי בבואו אל שערי המקדש, שם שכנה השכינה.

□

העברי היטהר, איפוא, בטרם כניסתו אל גן העדן המיניאטורי. הוא „ביתק מגע" מטומאת המוות שדבקה בנשמתו. הטבילה במי בראשית, שנשק אל „הנהר היוצא מעדן", השיבה אותו אל נקודת ההתחלה, אל העולם שלפני החטא והמוות. היא גרמה לו לחוש בהתמזגות גופו ורוחו עם נקודת „הבראשית" של היקום, בטרם יצא מ„רחם" המים שקדמו לעולם. בתכנית הטלוויזיה „תצפית", שתיארה לפני שבועות מספר את נפלאות הרביה, השכיל במאי הסרט להכניס את צופיו לאוירת הנושא המרתק, באמצעות תמונות שהראו אנשים הצוללים ושטים במעמקי האוקיינוס. זהו רעיון השיבה אל המקור ממנו באנו. רעיון ההתמזגות באמצעות הטבילה עם היקום בראשיתו, כאמור לעיל. זהו רגע נפלא של התנתקות – ולו זמנית – מכוחות החטא והמוות, האוחזים בנו בחיי היום יום ומערפלים את הוויתנו הרוחנית. זהו רגע בו חשים בזרימת הטהרה אל הרובד העמוק של נשמתנו.

אלו היו חיי העברי בימי המקרא. אולם עתה חרב המקדש ואיתו נעלמה נקודת האחיזה האחרונה באפשרות ההיטהרות, באפשרות האחיזה בתחושת הנצח, המהבהבת בנשמתו של האדם.

נקודת אחיזה אחרונה אמרנו. לא דייקנו. למחצית מבני עמנו עוד קיימת נקודת אחיזה זו. כוונתנו לנשים, שלהן שמורה עדיין פרוילגיית הטהרה.

□

לאשה פגישה חדשית עם המוות. הנה כך מתארת את המתחולל בגופה, סימון דה בובואר, ששבה לאחרונה אל החדלון (כמיטב אמונתה האתיאיסטית):

„התהליך המסובך הזה, שעדיין פרטים רבים ממנו אינם מוסברים, כולל את כל היצור הנשי. בתהליך זה יש תגובות הורמונליות בין השחלות ובלוטות אנדוקריניות אחרות, בלוטת יותרת המוח (ההיפופיזה), בלוטת המגן (הטירואידה) ובלוטת יותרת הכליות (האדרנלים), אשר משפיעות על מרכז העצבים ועקב כך על כל הדיברים הפנימיים של הגוף... בתקופה זו האשה היא רגשנית יותר, עצבנית יותר ומושפעת מגירויים בקלות יותר מהרגיל... זה קורה בתקופת הווסת שלה, כשהאשה מרגישה את גופה כדבר מעורפל, וכגוף זר. וגוף האשה ניתן באמת כטרף לכוח חיים עיקש וזר, אשר כל חודש בונה ואחר כך מחריב את העריסה אשר בתוכה נעשות כל ההכנות הדרושות בשביל העובר ואחרי כן הכל מופל בתוך זיבת הארגמן" („המין השני").

□

„אכן תהליך זה הוא מיותר מבחינה ביולוגית. רוב הביולוגים מתייחסים אליו כאל דוגמא לחוסר היעילות הבלתי מוסברת של תהליך ההולדה האנושי.

שכן אין שום סיבה רפואית או ביולוגית, המסבירה מדוע ביצית שלא הופרתה והציפוי המעובה של הרחם אשר התכונן לקלוט את הפריית הביצית – חייבים ליהרס ולהיפלט כל חודש ולהיבנות מחדש. חסכוני יותר היה, אילו היה ציפוי הרחם נספג בגוף. זה בוודאי היה גם יותר אסתטי ונוח לאשה. אין גם הסבר מדוע על הביצית „למות", כדי לפנות את הדרך לביצית אחרת." (ע"פ מחברתו של הרב אריה קפלן ז"ל – „מימי גן עדן", אשר הכותב חייב לו הרבה מן הרעיונות שברשימות אלו).

חוסר יעילות זו בגוף, שכל מערכותיו האחרות פועלות בתיזמון נפלא ובדיוק מתימטי מדהים, כדי לקיימו – הינו עובדה מוזרה. הביולוגים אמרו מה שאמרו. בתרבות הפרימיטיביות פחד מעובדה זו והיא גרמה לאיסורי „טאבו" שונים שהוטלו על האשה בתקופת מחזורה. אולם היום בקשנו מן הקורא לחשוב בראש יהודי האמון על המקרא. שם אנו לומדים שאחת מתוצאות החטא היה „הרבה ארבה עצבונך והרונך, בעצב תלדי בנים" (בראשית ג', ט"ז).

□

אי־השלימות שלאחר החטא, טמונה אפוא בעצם המערכות המעניקות חיים. בלידה שהפכה למעין מחלה, בהריון שהוא תהליך כואב ומתמשך, ובפגישה החדשית עם המוות, כאשר הביצית שלא הופרתה „מתה" ונפלטת, בניגוד לכל צורך ביולוגי. כך נכפה עליה כמעניקת חיים (ועלינו הגברים כצופים) את הידיעה המרה שבתנאי העולם הנוכחיים גם עצם לידת האדם לוקה בחוסר ואין בה שלימות.

מן המגע הזה עם המוות היא מיטהרת. שבה אל נקודת „הבראשית", בטרם תשוב אל בעלה. כי במחשבה היהודית המשפחה היא נקודת גן העדן האחרונה ביקום, היא בית המקדש הפרטי של כל זוג. במסגרתה מסוגלים בני הזוג, בעצם חייהם, לטעום משהו מאורה הרמוניה עילאית. לא סתם קראו הנישואים היהודיים – „קידושין". לא סתם קבעו חז"ל: „איש ואשה זכו – שכינה ביניהם".

הדברים נאמרים ברצינות גמורה: זהו בית מקדש שאינו חרב לעולם. כאן לא יועילו מלים, או שחיים את זה או לא. וכדי לגרש את קורי העכביש הצפופים של הדעות הקדומות שנארגו מסביב למשפחה היהודית, אנו זקוקים להתייחסות נפרדת ולא כאן המקום.

ולסיום, כלום יודעים אנו כבר מה זה מקוה טהרה? דבריו של סיר אייזיק ניוטון הולמים היטב את כל האמור עד כאן:

„איני יודע כיצד אני נראה בעיני האחרים, אבל לעצמי אני נראה כילד המשחק על חוף הים ולעתים תוך שעשוע מוצא אבן חלקה יותר, או צדף יפה יותר מהרגיל, בזמן שהאוקיינוס הגדול של האמת משתרע בלתי נגלה לעיני".

דשנים וחומרים כימיים בע"מ

40 שנות צמיחה

בקבוצת כימיקלים לישראל

למפעלינו דרושים

מהנדס אחזקה צעיר

לתפקיד נגדי הנדסי

תיאור התפקיד:
- עוזר למהנדס אחזקה אזורי כהכשרה לקראת תפקיד מהנדס אזורי בטווח של 3–5 שנים.
- במסגרת תפקידו יהיה עליו לרכז, לפקח ולבצע עבודות אחזקה במתקנים כולל הצעות לשיפורים וישומם במערך המכני של המתקנים.

הכישורים הדרושים:
- מהנדס מכונות – בוגר בשלש שנים האחרונות.
- בוגר בי"ס מקצועי.
- כושר נהול.
- שליטה בשפה האנגלית.
- יכולת עבודה בצוות.
- ידע ונסיון במיכשור ובקרה – יתרון.

מהנדס כימיה צעיר

לאגף הייצור בחברתנו אנו מחפשים מהנדס אשר יוכשר לתפקיד מנהל מתקן

תיאור התפקיד:
- פתרונות הנדסיים במתקנים כימיים משולבים.
- שינויים ושיפורים בתהליכים.
- שיתוף פעולה צמוד עם אגף מחקר ופיתוח.
- אחריות על צוות עובדים.

הכישורים הדרושים:
- בוגר הנדסה כימית.
- כושר ניהול והנעת עובדים.
- נסיון של שנתיים עבודה במפעל תעשייתי – יתרון.
- בעל כושר טכני.
- ידיעת השפה האנגלית.

על המועמדים להיות תושבי חיפה והסביבה.

למתאימים מובטחות עבודה מגוונת ושבוע עבודה בן 5 ימים.

אם הנך בעל הכישורים הנ"ל, נמרץ ובעל יוזמה ואינך חושש להתמודד עם אתגר מקצועי ואישי הנך מוזמן לפנות בכתב עם פרוט קורות חיים, השכלה ונסיון עבודה קודם אל מחלקת משאבי אנוש, ת.ד. 1428 חיפה 31013.

בוא/י ניצור כימיה!!

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

סודיות מובטחת

התעשיה האוירית לישראל בע"מ

מת"א – מפעל המסוקים ירושלים

מקומך בחברה גדולה ודינמית.
מקומך במפעל תעשייתי העוסק בטכנולוגיות מתקדמות.
מקומך במקום בו תוכל לבנות את עתידך המקצועי והכלכלי.

מקומך אתנו!

לעבודות בעלות אתגר
בתיכון מערכות מוטסות במסוקים

דרוש/ה

משרה מס' 320:

מהנדס/ת אלקטרוניקה

פירוט התפקיד:
- ★ תיכון ואינטגרציה של מערכות.
- ★ פיתוח מערכות חדשות.
- ★ שילוב טכנולוגיות מתקדמות במסוקים.

דרישות התפקיד:
- ★ 3 שנים נסיון מוכח במיכשור אלקטרוני.
- ★ ידע בתפעול צב"ד אלקטרוני.
- ★ יכולת ניהול צוות עבודה הנדסי.
- ★ מגעים עם חברות בארץ ובחו"ל.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב או אישית ולפרט קורות חיים, השכלה, נסיון ומספר תעודת זהות אל: מינהל התעסוקה, יחידת גיוס וקליטה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל התעופה בן־גוריון מיקוד 70100, או למת"א עטרות ירושלים ת.ד. 27/160 מיקוד 91271 או לתאם פגישה עם מנהל כח אדם בטלפון 02-852293.

מועמדים מתאימים ייענו

סודיות מובטחת

לעבודה בטחונית בארץ ובחו"ל
דרושים

יוצאי יחידות קרביות

הנתונים הדרושים:
- ★ גילאי 21–28.
- ★ שרות צבאי ביחידות שדה כלוחמים (הכרחי קורס מקדים) עדיפות לקצינים.
- ★ ידיעת השפה האנגלית ו/או שפה אירופית אחרת.
- ★ כושר גופני טוב ובריאות תקינה (פרופיל 82 ומעלה).

אנו מציעים:
- ★ עבודה רבת אתגר בארץ ובחו"ל.
- ★ תנאי שכר טובים והטבות מיוחדות למתאימים.
- ★ חוזה העסקה למספר שנים (אפשרי חוזה לשנה אחת).

העבודה מתאימה גם לסטודנטים המתכוונים ללמוד בארץ או בחו"ל בשנת הלימודים הבאה

המעוניינים העומדים בכל הדרישות לעיל, יפנו בכתב לת.ד. 39350 ת"א מיקוד 61392 עבור א.ג. בצירוף תולדות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת.ז. וטלפון.

– פונים מתאימים ייענו –

עיריית אשדוד

דרושים מורים לשנה"ל תשמ"ז

מקיף א': ת.ד. 2276, טל: 055-321167-8
פיזיקה, מתמטיקה, פקידות, מחשבים, אופנה, לשון, מכונאות רכב ואלקטרוניקה.

מקיף ב': ת.ד. 2015, טל: 055-33802, 055-21802
פיזיקה, מתמטיקה, אנגלית, ספרות, תלמוד (בנים), ציור, אופנה ותולדות הלבוש, אלקטרוניקה, מחשבים וטכנולוגיה של המתכת.

מקיף ג': ת.ד. 225, טל: 055-51127
היסטוריה, לשון, פיזיקה, מתמטיקה, ביולוגיה.

מקיף ד': ת.ד. 3130, טל: 055-51131, 055-58616
חשמל, מזכירות, היסטוריה, גיאוגרפיה.

מקיף ה': ת.ד. 3527, טל: 055-51234
מתמטיקה, פיזיקה, לשון, כימיה, ביולוגיה, אלקטרוניקה, מחשבים ומחשוב ובקרה.

אולפנא לבנות: ת.ד. 3534, טל: 055-31552
ביולוגיה, תנ"ך, פיזיקה ואנגלית.

המועמדים יפנו להנהלת ביה"ס או למחלקה לחינוך בעיריית אשדוד, ת.ד. 28, אשדוד.

עלית הנוער

הדסה־נעורים

הכפר הנוער לחינוך מקצועי
הדסה ועליית הנוער

לשנת הלימודים תשמ"ז

דרושים/ות

- ★ **מורה מקצועי למכונאות רכב.**
- ★ **מורה מקצועי לחשמלאות רכב.**
- ★ **מהנדס אלקטרוניקה להוראה –** (כתות י"ג–י"ד, טכנאים־הנדסאים).
- ★ **מורה למתמטיקה.**
- ★ **מורה לנגרות** (עיוני ומעשי).
- ★ **גנן** (בוגר בית ספר לגננות עם נסיון של 3 שנים).

נא לפנות בכתב למחלקת כח־אדם, „הדסה־נעורים", דאר נעורים, מיקוד 40298, טלפון 053-96831.

מועצה אזורית חבל־יבנה
לחטיבת ביניים ממ"ד
(ליד צומת אשדוד)

דרושים לשנה"ל תשמ"ז

מורים בעלי נסיון

במקצועות הבאים:
- ★ פיסיקה
- ★ תושבע"פ
- ★ מתמטיקה
- ★ ביולוגיה וכימיה
- ★ מלאכה
- ★ כלכלת־בית
- ★ חינוך מיוחד

להתקשר בשעות הבוקר: 055-35520, בבית: 055-25496

לחברה ציבורית גדולה

דרושה בירושלים

מזכירה למנכ"ל

הכישורים הדרושים:
- ★ נסיון בעבודה כמזכירה בכירה.
- ★ שליטה בשפות עברית ואנגלית על בוריין, כולל ניסוח והדפסה.
- ★ נסיון בניהול משרד באופן עצמאי, כולל יחסי ציבור.

מועמדת העונה לדרישות הנ"ל תפנה בכתב יד, בציון קורות חיים ונסיון קודם, לת.ד. 2045 ירושלים, עבור מזכירה.

סודיות מובטחת

קצין במילואים

אתה המחפש אתגר אישי, המעוניין בעיסוק בלתי שגרתי שבו תוכל לתרום ולהתפתח.
אם אתה בעל השכלה תיכונית מלאה לפחות וגילך 23–31

בוא והצטרף אלינו

אנו מציעים לך עבודה קבועה שבה תמצא:
- ★ תפקיד הכרוך במגע עם אנשים, המשלב בתוכו פעילות שטח.
- ★ עצמאות, עניין רב וסיפוק; אפשרויות לקידום וגיוון.
- ★ אפשרות לצאת כעבור שנים אחדות לשליחות בחו"ל ו/או ללימודים אקדמיים מלאים.
- ★ שכר ותנאי שירות טובים (לרבות רכב צמוד).

פנה נא אלינו לת.ד. 39888 ת"א, מיקוד 61398 עבור עינת. ציין מס' ת"ז וטלפון ופרט נא את תולדות חייך.

– סודיות מובטחת –

למוסד ציבורי גדול
דרוש

מנהל יחידת חשבונות

המקום – ירושלים
הדרגה – יח–יט2 בדירוג האחיד

הכישורים הנדרשים:
השכלה אקדמית; ניסיון של 5 שנים בעבודה; סוג 3 בהנהלת חשבונות. מעובדי מדינה בני 45 ומעלה נדרשת השכלה תיכונית וניסיון של 8 שנים בעבודה.

הערות: את הבקשות יש לשלוח, בצירוף תעודות, אל ת.ד. 90009, ירושלים 91909 עד 22 במאי 1986.

עוד פרטים אפשר לקבל בטל. 02-559425.

לביה"ס התיכון לחינוך סביבתי

מדרשת שדה בוקר

דרושים
לשנת הלימודים תשמ"ז
- ★ **מורים למקצועות: אנגלית, פיסיקה**
- ★ **מדריך חברתי**
- ★ **אם־בית**

ביה"ס שם דגש על לימודי נושאי הטבע והסביבה. העבודה כוללת פעילויות מגוונות בשדה • המגורים במקום.
המעוניינים מתבקשים לפנות לביה"ס התיכון לחינוך סביבתי, מדרשת שדה בוקר 84990.
טל. 057-86009; 057-35333.

מכון ויצמן למדע

דרוש/ה
מתכנת/ת בכיר/ה

הכישורים הדרושים: השכלה אקדמית – רצויה; נסיון רב בעבודה עם IBM–PC: בשפות פסקל, C, פורטרן ואסמבלר; הכרה טובה של מערכות הפעלה של MS–DOS ו־UNIX.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים ונסיון קודם, אל מחלקת כח אדם, ת.ד. 26, רחובות 76100 – בציון מספר המשרה 10/86.

ליישום נושא אבטחה ומעקב

דרוש

משקיע פעיל

להשקעה בשלבים
עד 200,000 דולר

בהצעות נא לפנות לת.ד. 7591 חיפה 31070.

לוח מעריב — לך על בטוח — דרושים

ישׁ לך עתיד בתעשיית העתיד

התעשיה האוירית לישראל בע"מ
האתגר — תיב"מ

אנו עומדים לפתוח קורס הנדסת תיב"מ

הקורס ברמה הנדסית גבוהה ביותר ומיועד להכשיר מפתחי מערכות תיב"מ שישולבו בפיתוח מערכות תיב"מ בתעשיה האוירית.

בוגרי הקורס יהיו מסוגלים לטפל ברמת עצמאות גבוהה בכל מחזור החיים של מערכות תיב"מ הממוחשבות, כולל הגדרת דרישות, תיכנון, תכנות ניסוי ושילוב המערכות.

- התאריך יעד לפתיחת הקורס: אוגוסט 1986.
- הקורס יימשך חמישה חודשים רצופים (לימודי יום מלאים).
- משתתפי הקורס יקבלו תשלום בזמן לימודיהם.
- למסיימי הקורס בהצלחה מובחת עבודה בעלת עניין ואתגרים טכנולוגיים חדשניים בתעשיה האוירית.

● נתונים נדרשים:
- תואר ראשון לפחות בהנדסה, או בפיזיקה, או במדעי המחשב.
- ידיעה טובה בעברית ואנגלית.
- משוחררי צה"ל.
- גיל עד 35.
- לבעלי נסיון כמהנדסים או שירות צבאי בחיל/א/חיילות טכניים — עדיפות.

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב ולפרט מס' תעודת זהות, כתובת מדויקת, מספר טלפון, קורות חיים השכלה (תוך מתן פרטים על ציונים) ונסיון מקצועי, למינהל התעסוקה, יחידת גיוס וקליטה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל התעופה בן־גוריון, מיקוד 70100. (נא לענות בהקדם).

נא לציין על המעטפה "עבור קורס הנדסת תיב"מ"
מודעה זו מתייחסת לנשים וגברים כאחד
— סודיות מובטחת —

מודיעין אזרחי
המכון לפסיכולוגיה יישומית
בית אמריקה, שד' שאול המלך 35, תל־אביב טל. 269165

המחלקה להשמת כ"א
למודיעין אזרחי — מערך מגוון של שרותי כ"א
המשרת חברות ומפעלים רבים

דרושים לנו מומחים להשתלבות בחב' טכנו' מתקדמות

★ **מומחי תוכנה:**
מהנדס תוכנה/מתכנת
כישורים:
- נסיון של שנתיים לפחות בפיתוח מע': RMX, INTEL 8086, VMS, VAX באחד מהתחומים: תקשורת, R.T., תיב"מ, מדעי.

★ **מהנדסי אלקטרוניקה**
כישורים:
- נסיון של 3 שנים לפחות בפיתוח אלקטרוניקה אנאלוגית, דיגיטלית או ספרתית.
- התמחות באחד מהתחומים: רובוטיקה, תיב"מ, רפואה, אלקטרואופטיקה, תקשורת מחשבים.

★ **אנשי מכירות**
כישורים:
- נסיון של שנתיים לפחות במכירת ציוד היקפי ותוכנה למחשבים.
- בוגר מדעי המחשב (רצוי).
- הכרת מערכות מיקרו ומיני.

★ **אנשי שיווק בכירים**
כישורים:
- נסיון בשיווק מע' ממוחשבות בשוק האמריקאי ו/או האירופאי.
- הכרות מעמיקה באחד מהתחומים: תקשורת מחשבים, ציוד רפואי, רובוטיקה.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים אל המכון לפסיכולוגיה יישומית של "מודיעין אזרחי" ת.ד. 33149 ת"א 61331 (עבור מס' 34) או לטלפון: 03-269165 שלוחה 34.
פגישות בתיאום מראש
סודיות מובטחת

מיון הכוונה והתאמה של כח אדם

תרכובות ברום — עתירת ידע — בכימיה

למפעלנו דרושים:

כימאי/מהנדס כימאי
למחלקת תהליך:
- לשיפור תהליכים כימיים
- לפתרון בעיות תהליכיות
- להשתלבות בהכנסת תהליכים חדשים

כישורים דרושים:
- בעלי התמחות בכימיה אורגנית
- תואר שני M.Sc או PHd מועדף
- נסיון בתעשיה הכימית רצוי

כימאי
לפתוח שיטות אנליטיות/אורגניות
- תואר ראשון או שני בכימיה
- נסיון בשיטות אנליזה אינסטרומנטלית/אורגנית
- עצמאות ויוזמה

ראש מדור חשמל
- מהנדס חשמל
- ידע רחב במערכות חשמל (מתח נמוך וגבוה עד 22 KV)
- ניסיון מוכח בפיתוח ובתחזוקת מערכות חשמל במפעל כימי
- ידיעת השפה העברית על בוריה
- ידע טוב בשפה האנגלית

מכשירנים
- טכנאי/הנדסאי מכשור או אלקטרוניקה
- נסיון של 3 שנים בבקרת תהליכים בתעשיה הכימית – רצוי

עבוד היום בטכנולוגיות המחר

סודיות מובטחת
מועמדים העונים לכישורים המבוקשים מתבקשים לפנות בכתב עם הצרוף קורות חיים ונסיון למדור כח אדם ת.ד. 180 באר־שבע 84101 (נא לציין ת.ז.)
מודעה זו מתייחסת לנשים וגברים כאחד

אורמת טורבינות בע"מ

למחלקת הנדסת החשמל של מפעלנו העוסקת בפיתוח ותכנון מערכות כח, מיזוג, בקרה ואוטומציה של טורבו־גנרטורים, דיזל־גנרטורים, ממירי הספק, מוצרים תעשייתיים וצבאיים ותחנות כח

דרוש:

מהנדס אלקטרוניקה בכיר
לניהול צוות האלקטרוניקה של המחלקה.

הכישורים הנדרשים:
- 5 שנות נסיון במעגלים אנלוגיים.
- נסיון בתכנון ועריכת מעגלים מודפסים.
- נסיון בבקרים מתוכנתים ותקשורת בין מחשבים – יתרון.
- כושר לניהול והכוונה טכנית של צוות עובדים במערכת טכנית רב־תחומית.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, לפי הכתובת: **אורמת טורבינות (1965) בע"מ** לידי מחלקת הנדסת חשמל, ת.ד. 68 יבנה 70650.

אמקור — ערוץ הרכב המוביל בישראל
דרושים
אנשי מכירות
— מעולים
על בסיס שכר + עמלות.
(לטיפול בחוג לקוחות קבועים).
רכב — הכרחי.
המתקבלים יעברו הכשרה משלימה, מקצועית ע"י בעלי נסיון

כתבים
בעלי נסיון בתחומי:
★ תחבורה ★ צרכנות ★ סיקור בתי־משפט.
על בסיס פרי־לאנס בתנאים מיוחדים
(עדיפות לבעלי שם — המוניטין המוכחים בהכנסה נוספת)
● לפרטים נא לפנות 03/470597, 03/494588.

אוניברסיטת תל-אביב
בית הספר להנדסאים ע"ש יוסף ורבקה מאירהוף
לרגל הרחבת החטיבה התיכונית דרושים לשנת הלימודים תשמ"ז
מהנדסי אלקטרוניקה ומהנדסי אוטומציה ובקרה
נא לפנות בכתב לבית הספר להנדסאים, רחוב האוניברסיטה 30 רמת־אביב, תל־אביב 69975 טלפון 414069, 420702.

ISCOM
ישקום — חברה בת של הקונצרן האמריקאי M/A-COM
ל"ישקום" דרושה:
מזכירת שיווק
כישורים נדרשים:
- שפת אם אנגלית – יתרון
- נסיון קודם כמזכירת שיווק – רצוי
- יכולת הדפסה עברית/אנגלית והפעלת טלקס
- יוזמה אישית ויכולת להשתלב בצוות

חמישה ימי עבודה בשבוע
מקום העבודה ברמת גן
תנאים הולמים למתאימה

המעוניינות תפנינה לטלפון 03-7518421 לקביעת ראיון אישי

למוסד ציבורי בתל־אביב דרוש
כלכלן בכיר
נסיון של 3 שנים בעריכת סקרים ומחקרים.
דרושה התמצאות במערכת הסטטיסטיקה הכלכלית.
יש לשלוח קורות־חיים בכתב־יד.
המעונינים יפנו לת.ד. 33230, למחלקת כח אדם מיקוד 61330 תל־אביב.

למפעל טקסטיל לבדי ריפוד בקראקאס ונצואלה דרוש
הנדסאי/טכנאי מכונות טקסטיל
בעל ידע במכונות טקסטיל מסוגים:
1. יטואר — לבדי ריפוד לריהוט
2. סומט — איטלקי
3. ונדיוויל בלגי — לבד קטיפה
4. איזור ספרדי — לבד סטנדרטי
חמש שנות נסיון הכרחי
★ משכורת טובה, רכב צמוד, תנאים סוציאליים ופרמיה.
המתאימים יפנו לטל' 04-384487.

דרושה
מזכירה בכירה למנכ"ל
אזור העבודה רחובות (רצויה בעלת רכב)
הכישורים הדרושים:
★ הדפסה אנגלית עברית יבם
★ טלקס
★ שפות אנגלית-עברית על בוריין
★ הופעה נאה
★ גיל 35-40
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 903 רחובות 52109, עבור "מזכירה למנכ"ל".

ברעננה דרוש
טכנאי
למעבדת שרות לטלויזיה, וידאו וסטריאו
בעל נסיון בלבד
תנאים ומשכורת מעולים לאדם המתאים
052-451541

מודעות דרושים גם במוסף "שווקים"

$ 2,500 לחודש, וזאת רק ההתחלה

לא לחובבים, לא לעקרות־בית משועממות, לא למי שמחליף מקום עבודה כל חודשיים־שלושה.

פרוייקט תקשורת חדש ובלעדי באזור השרון מחפש
2 מקצוענים עם קבלות
על בסיס משכורת + אחזקת־רכב מלאה + אחוזי־תמריץ ובונוסים מיוחדים.

תחילת העבודה – 1.6.86

חי"א
03-494588
03-470597
וקבע פגישה אישית עם מנכ"ל החברה

דרוש לחברה לתכנון הנדסה סביבתית
מהנדס כימאי או מכונות צעיר
המעוניין להתמחות בנושאי סביבה
ת.ד. 43059 ת"א 61430
— סודיות מובטחת —

לחברה בתל־אביב דרוש
כלכלן B.A
נסיון שנה וחצי – הכרחי
טל. 03-430333

למפעל קונפקציה באזור הדרום דרושים
1. **מהנדס ייצור**
בעל שלוש שנות נסיון לפחות בניהול נושאי הנדסת ייצור במפעל תעשייתי.
2. **הנדסאים/יות ייצור**
א. לעבודה במשרד הנדסת ייצור
ב. לתפקידים ניהוליים בייצור
3. **חשמלאי מוסמך**
בעל נסיון באחזקת חשמל בתעשיה
המועמדים יפנו בצרוף קורות חיים בכתב וטלפון להתקשרות לת.ד. 586 ב"ש לידי מנהל כ"א.

לרשת בית שטיחי כרמל
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות בכיר/ה
נא לפנות לת.ד. 952 בני־ברק 51108 עבור "מנה"ח בכיר".

לחברה בירושלים
דרוש/ה
מפעיל/ת מחשב י.ב.מ. 36
הכישורים:
1) שנתיים נסיון לפחות
2) שליטה בשפה העברית וידיעה באנגלית
3) מגורים בירושלים
4) נכונות לעבודה בשעות נוספות
נא להתקשר בימים א'–ה' למנה"ע טל. 02-551690 (בערב).

לחברת פרסום דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג ג'–ד' עם נסיון, לעבודה עצמאית.
נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 7095 ת"א 61070 עבור מס' 224.

ל. "תנובה" מחוז תל־אביב
דרושים
מפיצים
לחלב ותוצרת חלב בתל־אביב וסביבתה

הכישורים הדרושים:
- רשיון נהיגה למשאית
- ידע בנושא שיווק מוצרי מזון
- כושר גופני טוב
- ידיעה טובה בחשבון

תינתן עדיפות בקבלה למועמדים בעלי נסיון מעשי בחלוקת תוצרת.
התחלת העבודה משעה 03.00 בבוקר.
מועמדים מתאימים יעמדו במבחני כניסה לבדיקת התאמתם לתפקיד מחלק תוצרת.
יועדפו מועמדים תושבי תל־אביב וסביבתה הקרובה ביותר.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אישית למר דוד גלאון במחלקת המנגנון בחולבה, דרך פתח־תקוה 144 תל־אביב.
ניתן לתאם פגישה טלפונית בטלפון מס' 210161. — סודיות מובטחת —

ל. גולדפלג. מוציאים לאור
דרושים
1. **עיתונאים/ות**
בעלי כשרון־כתיבה וקשרים אישיים, תושבי המרכז או השרון על בסיס "פרי־לאנס" בתנאים מיוחדים (עדיפות לבעלי שם ומוניטין המעוניינים בהכנסה נוספת).
2. **כתב־חוקר**
תושב אזור השרון, דינאמי, מקשר, בעל ניסיון עיתונאי בתחומי המשפט והפלילים, למישרה מלאה.
3. **גרפיקאי/ת**
בעל/ת ניסיון של שנתיים ומעלה בביצוע מודעות לעיתונות, כולל מודעות צבע, למישרה מלאה.
4. **שליח**
בעל רשיון לטוסטוס/ קטנוע/ אופנוע, למשרה מלאה בתנאים טובים. עדיפות לבעל וספה.
לתאום ראיון אישי נא לפנות למזכירת המערכת — טל' 03-470597, 494588

לעתון הגדולים ביותר בתל אביב
דרוש/ה
פקיד/ה רוכש/ת מודעות
הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית, ידיעה טובה של השפות אנגלית ועברית, ידע בסיסי בהדפסה בשתי השפות.
עדיפות לבעלי נסיון בתחומים דומים.
לפנות 03-294222, 03-203528 שלוחה 39 בשעות 9.00–10.30.

נפגש ...נוביל

שוק היהודי בצ'רנוביל

שירותים

קופות רושמות

...רלס־קלור
...בש קומפלט.
...ישא וקסטות.

هكذا من الاصل

לימודים

טרנים · בגרות • • • **לימודים** רדיו אלקטרוניקה · פקידות

בית הספר לטכנולוגיה של האוניברסיטה הפתוחה

נפתחת ההרשמה ללימודים במקצועות

- ● אלקטרוניקה
- ● מחשבים - תכנה

לקראת תואר:

אלקטרונאי, תכניתן סוג 2, טכנאי, הנדסאי.

הלימודים בבית הספר לטכנולוגיה מתבססים בעיקר על למידה עצמית בביתו של התלמיד באמצעות חומר כתוב שהוכן ע"י טובי המומחים בתחום הלימוד, מערכת מטלות הבדיקות ע"י מנחים ובחינות גמר. הסטודנט עוזר במעבדות ביתיות ומחשב אישי שיושאלו לו לפי הצורך, תרגול במחשבים במרכזי הלימוד ופגישות עם מנחים. פיתוח מערכת הלמידים ע"י המרכז לטכנולוגיה חינוכית.

ההרשמה תיסגר ב-14 ביולי 86.

לקבלת חומר הרשמה מלא ושלח את התלוש הרצוף.

לכבוד האוניברסיטה הפתוחה, המחלקה למידע למירשם ולמעקב ת.ד. 39328 רמת-אביב, 61392

אבקש לקבל את ידיעון בית-ספר לטכנולוגיה וחומר הרשמה.

שם ______

כתובת ______

16.5 מעריב

משרד החינוך והתרבות — מיכללת בית ברל

המרכז להכשרת יוצאי אוניברסיטאות ואקדמאים להוראה

גבעתיים, רח' בורוכוב 3, טל. 03-732943, 03-722207

(בקירבת תחנת הרכבת הצבאית – ת"א)

יוצא/ת אוניברסיטה — אקדמאי/ת

ההרשמה לשנה"ל האקדמית תשמ"ז 1986/7 – נמשכת!

זוהי השעה להסב מקצועך להוראה לקראת שנת הצמיחה הכלכלית בוא/י ללמוד באוירה חדשה ובתנאי לימוד נוחים

מועמדים שלמדו 32 ש"ש לפחות במוסד להשכלה גבוהה ונבחנו כדין רשאים להירשם לחוגים הבאים:

- ★ הגיל הרך (גננות, כיתות א'–ב').
- ★ ביה"ס היסודי (הוראה כוללת כיתות ג'–ח')
- ★ חינוך מיוחד (ביה"ס היסודי והסוה"ב)
- ★ אנגלית (בי"ס יסודי/חטה"ב/ על יסודי)
- ★ ערבית (בי"ס יסודי/חטה"ב/ על יסודי)
- ★ היסטוריה (בי"ס יסודי/חטה"ב/ על יסודי)
- ★ ספרות ולשון (בי"ס יסודי/חטה"ב/ על יסודי)
- ★ מקרא ותושב"ע (בי"ס יסודי/חטה"ב/ על יסודי)
- ★ מתמטיקה (ליסודי/ חטה"ב/ על יסודי)
- ★ מחשבים (ליסודי/ חטה"ב/ על יסודי)
- ★ גיאוגרפיה (ליסודי/ חטה"ב/ על יסודי)
- ★ לימודי ארץ ישראל (ליסודי/ חטה"ב/ על יסודי)
- ★ מדעי חברה ואזרחות (ליסודי/ חטה"ב/ על יסודי)
- ★ פיסיקה (ליסודי/ חטה"ב/ על יסודי)
- ★ כימיה (ליסודי/ חטה"ב/ על יסודי)
- ★ ביולוגיה (ליסודי/ חטה"ב/ על יסודי)

תעודת הוראה לכיתות י'-י"ב תוענק בתנאי לימודים קודמים ובתואר אקדמי

תחומי חינוך מסייעים

- ★ לימודי מבוגרים (מורים להנחיה, לאולפנים)
- ★ מנחים מוסמכים להנחיית קבוצות הורים
- ★ התמחות בטכנולוגיה לימודית
- ★ יועצים חינוכיים – הכוון וייעוץ
- ★ מרכזים למרכזי משאבים / ספרות פדגוגית

השתלמויות ייחודיות

- ★ למורה מוסמך בכיר /או לגמולים
- ★ הוראה כוללת יצירתית.
- ★ לימודי תואר בכיר לגננות.
- ★ הסבה להוראה כוללת למורים מקצועיים
- ★ הסבה לחינוך מיוחד/העמקה בח"מ
- ★ לימודי א"י והסביבה והדרכת טיולים.
- ★ הכשרת מורים לריכוז מקצוע.
- ★ השתלמות ייחודית בדרכי השבחת ההוראה למורים על יסודיים.
- ★ הכשרת מנחים להנחיית קבוצות הורים
- ★ הכשרת מרכזים למרכזיות פדגוגיות/מרכזי משאבים
- ★ השתלמות בלשון ערבית
- ★ לימודי הסמכה לשיפור הוראה בדרך אקסטרנית (למורים על יסודיים שיאושרו ע"י משרה"ח)
- ★ אנגלית מדוברת
- ★ הכשרת מורים למחשבים לחטה"ב/לעל יסודיים
- ★ הכשרת רכזי מיחשוב לביה"ס היסודי/בחטה"ב
- ★ השתלמות בלימודי היהדות – הכרת מקורות

– קיימת אפשרות של ריכוז הלימודים ליומיים בשבוע לתלמידים הגרים במרחקים.
– סטודנטים הזכאים לכך יוכלו לקבל הלוואות מותנות.
תחבורה ציבורית מסודרת ונוחה: מרחובות, חולון, בת-ים, חדרה, נתניה, ומת"א הרש.
המעונין בשטען ובטפסי רישום ישלח המחאה על 5 שקלים לפקודת: "המרכז להכשרת אקדמאים" לכתובת הנ"ל. בדבר מידע נוסף יש לפנות לכתובת הנ"ל בימים א'–ה', בין השעות 09.00 – 15.00.

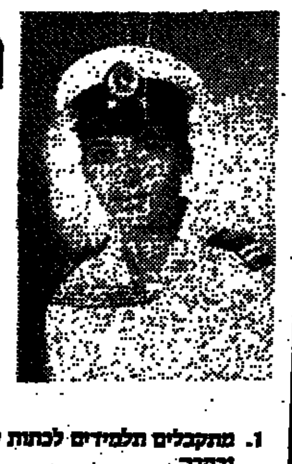

מבואות־ים
מכמורת
בית־ספר לטכנאים וקציניים

הרשמת תלמידים לשנה"ל תשמ"ז

1. מתקבלים תלמידים לכתות ט', יוד ברמה בגרותית, במגמות שיט, מכונה, חשמל ובקרה.
לתלמידים: מקקים תוענקנה מלגות.
2. מתוך מספר מקומות בכתות הטכנאים.
יתקבלו בוגרי המגמות הנ"ל במסלול מסמ"ת לאחר שרות צבאי.

מלגות מיוחדות לחיילים משוחררים.

סיורי הורים ותלמידים יתקיימו בתאריך: 8.5.1986.
הפגישה בשער ביה"ס בשעה 10.30. הביקה הכביש חיפה לבון מכמורת.

בוא אלינו, רכוש תעודת טכנאי והסמכה לקראת קצונה ימית

בדבר פרטים נא לפנות בכתב או בטלפון: מבואות־ים, מכמורת 40297, טלפון 053-93242.

גזור ושלח

שם ______ כתובת ______

16.5.86 מ

ספר חדש במתמטיקה

מישלב
ההוצאה לאור

זה עתה הופיע

טריגונומטריה 4—5 יחידות לימוד

מאת בני גורן

מיועד לניגשים לבחינות בגרות ולימוד עצמי

להשיג בכל חנויות הספרים וב"ספרי"

המכון להשתלמות מקצועית משולבת

משרד העבודה והרווחה — אורט ישראל

לתושבי תל־אביב והסביבה

נמשכת ההרשמה לקורסים בשעות הערב

- ★ תוכניתן מחשבים סוג 1
- ★ מבוא למיקרו מחשב
- ★ מעבדי תמלילים
- ★★ קרור ומיזוג אויר
- ★★ הכשרת אלקטרונאי
- ★★ חשמלאי מוסמך
- ★★ חשמל מתח גבוה
- ★★ שרטוט מכונות שלב א'
- ★★ מכינה לי' כתות
- ★ חשמלאי ראשי

★★ אפשרות ללימוד עצמי בהדרכה אישית במסגרת היחידה ללימודים בכתב

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 8.00—19.00 ביום ו' עד השעה 13.00.

תל־אביב:	שד' דוד המלך 39 מיקוד – 64954, טל' 234507, 233231/293. רח' התבור 32 מיקוד – 65255 טל' 657065, 660086. בי"ס אורט י"א, רח' בת ציון 10, כניסה מרח' יצחק שדה 76, טל. 330917.
כפר־סבא:	אורט ליד המשטרה, טל' 31557 ימים א' עד ה' שעות 16.00—19.00.
לוד:	בי"ס המעפילים – שכון חסכון ג' טל' 229104 ימים א' עד ה' שעות 16.00—20.00.
חולון:	כפר ויצמן 5, ימים א', ב', ד', ה' שעות: 9.00—12.30, 16.30—19.30 יום ו' עד 12.30. טל' 843256.
ראשל"צ:	רח' הרצל 59, ימים א' עד ה' בין השעות 08.00—13.00, 16.00—19.00. יום ו' 08.00—13.00 טל' 947347.
הרצליה:	מועצת הפועלים, בן גוריון 22 טל' 554792 ימים א' עד ו' שעות: 9.00—13.00. יום ב' בין השעות 16.00—19.00.
ראש העין:	ביה"ס תיכון מקיף, טל' 960469, ימים א', ב', ד', בין השעות: 16.00—19.00.
פתח־תקוה:	סמינר שיין, קפלן 42, טל' 9224924, 9221379 ימים: א', ב', ד', שעות: 16.00—19.00.
בת־ים:	לשכת המודיעין העירונית, שד' העצמאות טל' 586803 שעות: 16.00—19.00.

כתיבה במכונה בשיטה עיוורת

תלמדו ב־12 שעות בבי"ס למסחר

"רימון"

ת"א, רח' דיזנגוף 85, ☎ 281985

הנהג.

עשה לך מנהג — קח עמך הייל לדרך

ב"ה

המכללה הדתית להכשרת מורים

גבעת וושינגטון

ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ז במסלולים

- א. מסלול – להוראת מדעי המחשב
- ב. מסלול לחינוך גופני לבית הספר היסודי והעל יסודי
- ג. מסלול לגיל הרך לכיתה פעלתנית ויצירתית
- ד. מסלול לבית הספר היסודי
  - ★ מורות לאנגלית
  - ★ מורות לחינוך מיוחד
- ה. מסלול לחטיבת הביניים

★ מרכז להשתלמות מורים בפועל ★ אולפן למורקידות דתיות

מכינה להשלמת בחינות הבגרות

מסלול לתואר B.A של האוניברסיטה הפתוחה

לקבלת פרטים וטופסי רישום, לפנות למזכירות המכללה, ד.נ. שיקמים 79860, טלפון 055-25488, 055-25381

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה
בית המדרש למורים, לגננות ולמורים לחינוך גופני

"אוהלו"
על שפת הכנרת

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ז

המסלולים:
- א. גננות
- ב. גננות ומורות לגיל הרך
- ג. מורים לכתות ג'–ו'
- ד. מורים לחינוך גופני.

התמחויות: יהדות, מקרא, טבע, אומנויות, ספורט ימי, חינוך משלים.

- ● חטיבת ההכשרה להוראה ליוצאי אוניברסיטאות ואקדמאים
  הגיל הרך – ביה"ס היסודי ג'–ו' טבע ויהדות

ה. השתלמויות
לתואר:
1. מורה בכיר/ה.
2. גננת בכירה.
3. מורה בכיר/ה בחינוך הגופני.

לגמול:
1. החינוך הגופני בגיל הרך.
2. ספורט ימי והוראתו.

- ★ בפנימיה מעולה.
- ★ הזקוקים יזכו למילגות ומענקים.
- ★ שעודאים מתבקשים להקדים הרשמתם.
- ★ יתכנו הסעות מראשה.

כתובתנו: סמינר "אוהלו" – ד.נ. עמק הירדן, מיקוד 15110, טל. 067-50330/50296/52270.

המכון למחקר ולהשתלמות

הודעה למורים בשנת שבתון — שנה"ל תשמ"ז

הרשמה לסדנת מחקר

המכשירה מנחים לתהליכי התחדשות חינוכית

(הקורס בפיקוח המחלקה להשתלמות ע"ה משרד החינוך)

מקום הסדנא בתל־אביב

המעונינים יפנו עד 30.5.86 בכתב בלבד אל: המכון להכשרה ולהשתלמות, רח' הלל 7, ירושלים. לקבלת טופסי הרשמה וחומר הסברה.

(פניות טלפוניות לא תיענינה).

אוניברסיטת בר־אילן

הפקולטה למדעי הרוח — המחלקה למוסיקולוגיה

נמשכת ההרשמה ללימודי תעודה בתרפיה במוסיקה

יכולים להגיש מועמדותם בעלי תואר ראשון בלימודי המוסיקה במקצוע ראשי (או משני בתוספת השלמות) ופסיכולוגיה, או חינוך מיוחד, או יעוץ חינוכי (במקצוע ראשי – או משני).

טפסי הרשמה ניתן לרכוש בחנות הספרים שבקמפוס אוניברסיטת בר־אילן, בנין אגודת הסטודנטים.

● לקבלת מידע נוסף נא להתקשר לטלפונים: 03-718405, 03-718524

כפר הילדים והנוער

הדסים

מיסודה של ויצו־הדסה בקנדה
בית הספר העל יסודי

במגמה **ללבורנטים** לתעשיה

נמשכת ההרשמה לתלמידי יום לכתות י'.

אפשרי גם בתנאי פנימיה.

המגמה מכינה לתעודת בגרות מלאה.
רמה מוגברת במקצועות כימיה, אנגלית ומתמטיקה.
למסיימים תוענק גם תעודת טכנאי כימיה.

ההרשמה במזכירות הדסים.
פרטים בשעות לפנה"צ בטלפון 053-97241.

המרכז לחינוך טכנולוגי חולון
בחסותה האקדמית של אוניברסיטת תל־אביב

השתלמויות ולימודי חוץ

- ★ **מיקרופרוססורים** – קורס בסיסי מורחב (72 שעות)
  - ● קורס בוקר – ימי ו' משעה 08.15, 12 פגישות, החל ב־20 ביוני 1986.
  - ● קורס ערב – ימי ב' משעה 17.30, 18 פגישות, החל ב־23 ביוני 1986.
- ★ **מיקרופרוססור – 8086** – קורס מתקדם (60 שעות).
  - ● קורס בוקר – ימי ו' משעה 08.00, 9 פגישות, החל ב־30 במאי 1986.
- ★ **מיקרומחשב/בקר – 8051** – קורס מתקדם (40 שעות).
  - ● קורס ערב – ימי ב' משעה 17.30 החל ב־2 ביוני 1986.
- ★ **בקרים מתוכנתים** (PLC) – קורס בסיסי (32 שעות)
  - ● קורס ערב – ימי ב' משעה 17.30 החל ב־16 ביוני 1986
- ★ **מבוא לתכנות ולהכרת המחשב – שפת BASIC** (52 שעות)
  - ● קורס ערב – פעמיים בשבוע בימים ב' ד' משעה 17.30, החל ב־16 ביוני 1986.
- ★ **סדנה – מיקרומחשב/בקר 8051**
  - ● יום ג', 24 ביוני 1986, משעה 08.30
- ★ **סדנה – יסודות, מבנה ושימוש במיקרופרוססורים**
  - ● יום ג'–ד', 17–18 ביוני 1986 משעה 08.30

לפרטים נוספים ולהרשמה:
המרכז לחינוך טכנולוגי, רח' גולומב 52 חולון 58102
טל' 03-851181, למהנדס נתן אלירן. או לגב' דליה זהבי.